EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS PARLAMENTS **PADOME**

Strasbūrā, 2018. gada 11. decembrī
(OR. en)

2016/0288 (COD)
LEX 1853

PE-CONS 52/1/18
REV 1

TELECOM 212
COMPET 495
MI 510
CONSOM 201
JUSTCIV 174
CODEC 1210

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA PAR EIROPAS ELEKTRONISKO SAKARU KODEKSA IZVEIDI (PĀRSTRĀDĀTA REDAKCIJA)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES

DIREKTĪVA (ES) 2018/...

(2018. gada 11. decembris)

par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi

(pārstrādāta redakcija)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu[1],

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju[2],

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru[3],

---

1 OV C 125, 21.4.2017., 56. lpp.

2 OV C 207, 30.6.2017., 87. lpp.

3 Eiropas Parlamenta 2018. gada 14. novembra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2018. gada 4. decembra lēmums.

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2002/19/EK[1], 2002/20/EK[2], 2002/21/EK[3] un 2002/22/EK[4] ir būtiski grozītas. Ir jāizdara vēl citi grozījumi, tādēļ minētās direktīvas skaidrības labad būtu jāpārstrādā.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/19/EK (2002. gada 7. marts) par piekļuvi elektronisko komunikāciju tīkliem un ar tiem saistītām iekārtām un to savstarpēju savienojumu (Piekļuves direktīva) (OV L 108, 24.4.2002., 7. lpp.).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/20/EK (2002. gada 7. marts) par elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu atļaušanu (Atļauju izsniegšanas direktīva) (OV L 108, 24.4.2002., 21. lpp.).

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (Pamatdirektīva) (OV L 108, 24.4.2002., 33. lpp.).

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/22/EK (2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (Universālā pakalpojuma direktīva) (OV L 108, 24.4.2002., 51. lpp.).

(2) Komisija regulāri pārskata, kā darbojas piecas direktīvas, kas ietilpst pastāvošajā elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu regulējumā, proti, Direktīvas 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK, 2002/22/EK un Eiropa Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK[1], jo īpaši, lai noteiktu, vai vajadzīgi grozījumi tehnoloģiju un tirgus attīstības dēļ.

(3) Komisija 2015. gada 6. maija paziņojumā, kurā izklāstīta Digitālā vienotā tirgus stratēģija Eiropai, norādīja, ka tās veiktajā telesakaru regulējuma pārskatīšanā galvenā uzmanība tiks pievērsta pasākumiem, kuru mērķis ir radīt stimulus ieguldījumiem ātrdarbīgos platjoslas tīklos, panākt konsekventāku iekšējā tirgus pieeju radiofrekvenču spektra politikā un pārvaldībā, radīt patiesa iekšējā tirgus nosacījumus, novēršot regulējuma sadrumstalotību, nodrošināt patērētāju efektīvu aizsardzību, vienādus konkurences apstākļus visiem tirgus dalībniekiem un noteikumu konsekventu piemērošanu, kā arī nodrošināt efektīvāku regulatīvo iestāžu sistēmu.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp.).

(4) Šī direktīva ietilpst "normatīvās atbilstības" (*REFIT*) pasākumā, kas aptver četras direktīvas, proti, Direktīvas 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1211/2009[1]. Katrā no minētajām direktīvām ir iekļauti pasākumi, kas piemērojami elektronisko sakaru tīklu un elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošinātājiem, atbilstīgi nozares regulējuma vēsturei, kurā uzņēmumi bija vertikāli integrēti, proti, darbojās gan tīklu, gan pakalpojumu nodrošināšanā. Pārskatīšana ir izdevība pārstrādāt četras direktīvas, lai vienkāršotu esošo struktūru ar nolūku pastiprināt tās konsekvenci un pieejamību saistībā ar *REFIT* mērķi. Tā arī dod iespēju šo struktūru pielāgot jaunajai tirgus situācijai, kad sakaru pakalpojumu sniegšana vairs nav obligāti sasaistīta ar tīkla nodrošināšanu. 2001. gada 28. novembra Iestāžu Nolīgumā par tiesību aktu pārstrādāšanas tehnikas strukturētāku izmantošanu[2] noteikts, ka pārstrādāšana ir jauna tiesību akta pieņemšana, kur vienā tekstā iekļauj gan būtiskos grozījumus, ko tas izdara iepriekšējā tiesību aktā, gan nemainītas minētā tiesību akta normas. Pārstrādāšanas priekšlikums skar būtiskos grozījumus, ko tas izdara agrākā tiesību aktā, un, otrām kārtām, negrozīto agrākā tiesību akta noteikumu kodifikāciju ar šiem būtiskajiem grozījumiem.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1211/2009 (2009. gada 25. novembris), ar ko izveido Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestādi (*BEREC*) un biroju (OV L 337, 18.12.2009., 1. lpp.).

[2] OV C 77, 28.3.2002., 1. lpp.

(5) Ar šo direktīvu tiek izveidots tiesiskais regulējums, kas nodrošina brīvību nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, vienīgi ievērojot šajā direktīvā paredzētos nosacījumus un jebkādus ierobežojumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 52. panta 1. punktu, jo īpaši pasākumus attiecībā uz sabiedrisko kārtību, sabiedrības drošību un sabiedrības veselību, un kas atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("Harta") 52. panta 1. punktam.

(6) Šī direktīva neskar iespēju katrai dalībvalstij veikt vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu tās būtisko drošības interešu aizsardzību, nosargātu sabiedrisko kārtību un sabiedrības drošību un ļautu izmeklēt un atklāt noziedzīgus nodarījumus un kriminmāli vajāt par tiem, ņemot vērā to, ka jebkuriem Hartā, jo īpaši tās 7., 8. un 11. pantā, atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem, piemēram, ierobežojumiem attiecībā uz datu apstrādi, ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, tiem jārespektē minēto tiesību un brīvību būtība un jāatbilst proporcionalitātes principam saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu.

(7) Telesakaru, mediju un informācijas tehnoloģijas konverģence nozīmē, ka visi elektronisko sakaru tīkli un pakalpojumi cik iespējams būtu jāaptver vienam vienīgam Eiropas Elektronisko sakaru kodeksam, kas izveidots ar vienu direktīvu, izņemot jautājumus, ko labāk risināt ar tieši piemērojamām normām, ko nosaka regulās. Jāatdala elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu regulēšana no satura regulēšanas. Tāpēc šī direktīva neaptver to pakalpojumu saturu, kas tiek sniegti caur elektronisko sakaru tīkliem, izmantojot elektronisko sakaru pakalpojumus, tādus kā satura apraide, finansiāli pakalpojumi un daži informācijas sabiedrības pakalpojumi, un neskar Savienības vai valsts līmenī veiktos pasākumus attiecībā uz šādiem pakalpojumiem, saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, lai veicinātu kultūras un valodu daudzveidību un nodrošinātu mediju plurālisma aizsardzību. Televīzijas programmu saturs ir aptverts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2010/13/ES[1]. Ar audiovizuālo mediju politikas un satura regulēšanu tiecas sasniegt vispārējo interešu mērķus, piemēram, vārda brīvību, mediju plurālismu, objektivitāti, kultūras un valodu daudzveidību, sociālo integrāciju, patērētāju aizsardzību un nepilngadīgo aizsardzību. Elektronisko sakaru regulēšanas un satura regulēšanas nodalīšana neietekmē to, ka tiek ievērotas starp tiem esošās saiknes, jo īpaši, lai garantētu mediju plurālismu, kultūras daudzveidību un patērētāju aizsardzību. Kompetentajām iestādēm atbilstīgi to kompetencei būtu jādod ieguldījums tādas politikas īstenošanas nodrošināšanā, kuras mērķis ir veicināt minētos mērķus.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.).

(8) Šī direktīva neietekmē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/53/ES[1] piemērošanu radioiekārtām, taču aptver automobiļa radiouztvērējus un patērētāju radiouztvērējus un patērētāju ciparu televīzijas aprīkojumu.

(9) Lai valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes varētu sasniegt šajā direktīvā izklāstītos mērķus, īpaši tos, kas saistīti ar gala-gala sadarbspēju, direktīvas darbības jomai būtu jāattiecas uz konkrētiem radioiekārtu aspektiem, kā tās definētas Direktīvā 2014/53/ES, un uz patērētāju ierīcēm, ko izmanto ciparu televīzijai, lai tā būtu vieglāk pieejama galalietotājiem ar invaliditāti. Ir svarīgi, lai valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes mudinātu tīkla operatorus un iekārtu ražotājus sadarboties, lai atvieglinātu galalietotāju ar invaliditāti piekļuvi elektronisko sakaru pakalpojumiem. Lai nodrošinātu koordinētu pieeju atļauju piešķiršanas kārtībai, šīs direktīvas priekšmetam vajadzētu būt arī radiofrekvenču spektra neekskluzīvai izmantošanai radiosakaru galiekārtu izmantošanai pašu vajadzībām, lai gan tā nav saistīta ar saimniecisku darbību.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/53/ES (2014. gada 16. aprīlis) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz radioiekārtu pieejamību tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/5/EK (OV L 153, 22.5.2014., 62. lpp.).

(10) Daži šīs direktīvas aptvertie elektronisko sakaru pakalpojumi varētu ietilpt arī "informācijas sabiedrības pakalpojuma" definīcijā, kas noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/1535[1] 1. pantā. Minētās direktīvas noteikumi, kas reglamentē informācijas sabiedrības pakalpojumus, attiecas uz minētajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem tiktāl, ciktāl šajā direktīvā vai citos Savienības tiesību aktos nav konkrētāku noteikumu, kas piemērojami elektronisko sakaru pakalpojumiem. Taču šī direktīva aptver tādus elektronisko sakaru pakalpojumus kā balss telefonija, ziņapmaiņas pakalpojumi un elektroniskais pasts. Viens un tas pats uzņēmums, piemēram, interneta pakalpojumu sniedzējs, var piedāvāt gan elektronisko sakaru pakalpojumus, piemēram, piekļuvi internetam, gan pakalpojumus, kas nav iekļauti šajā direktīvā, piemēram, tīmekļa un ar sakariem nesaistītu saturu.

(11) Viens un tas pats uzņēmums, piemēram, kabeļtīkla operators, var piedāvāt gan elektronisko sakaru pakalpojumus, kā televīzijas signālu pārvadīšanu, gan pakalpojumus, kas nav iekļauti šajā direktīvā, kā skaņas vai televīzijas satura apraides pakalpojumu piedāvājuma komercializēšanu, un tāpēc šādam uzņēmumam var uzlikt papildu pienākumus attiecībā uz tā darbību kā satura nodrošinātājam vai izplatītājam, saskaņā ar noteikumiem, kas nav šīs direktīvas noteikumi, neskarot šīs direktīvas pielikumā izklāstītos nosacījumus.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/1535 (2015. gada 9. septembris), ar ko nosaka informācijas sniegšanas kārtību tehnisko noteikumu un Informācijas sabiedrības pakalpojumu noteikumu jomā (OV L 241, 17.9.2015., 1. lpp.).

(12) Tiesiskajam regulējumam būtu jāaptver radiofrekvenču spektra lietošana visos elektronisko sakaru tīklos, ieskaitot jauno spektra lietošanu pašu vajadzībām jaunu veidu tīklos, kas sastāv tikai no autonomām mobilo radiosakaru iekārtu sistēmām, kas tiek pieslēgtas ar bezvadu savienojumu bez centrālas vadības vai centralizēta tīkla operatora, un ne obligāti konkrētas saimnieciskās darbības veikšanā. Attīstoties 5G bezvadu sakaru videi, šādi tīkli sevišķi mēdz veidoties ārpus ēkām un pie ceļiem transporta, enerģētikas, pētniecības un izstrādes, e-veselības, sabiedrības aizsardzības un palīdzības katastrofās, lietu interneta, mašīnas-mašīnas un satīklotu automobiļu vajadzībām. Rezultātā, dalībvalstīm uz Direktīvas 2014/53/ES 7. panta pamata piemērojot savas papildu prasības sakarā ar šādu radioiekārtu nodošanu ekspluatācijā un/vai izmantošanu saistībā ar efektīvu un lietderīgu radiofrekvenču spektra lietošanu un izvairīšanos no kaitīgiem traucējumiem, būtu jāatspoguļojas iekšējā tirgus principiem.

(13) Prasības elektronisko sakaru tīklu spējām pastāvīgi aug. Lai gan agrāk uzmanības centrā galvenokārt bija augošās platjoslas pieejamība visur un katram atsevišķam lietotājam, arvien nozīmīgāki kļūst citi parametri, piemēram, latentums, pieejamība un uzticamība. Pašreizējā atbilde uz minēto pieprasījumu ir nemitīgi tuvināt optisko šķiedru lietotājam, un topošie "ļoti augstas veiktspējas tīkli" prasa darbspējas parametrus, kas ir līdzvērtīgi tiem, ko spēj sniegt uz optiskās šķiedras elementiem balstīts tīkls vismaz līdz sadales punktam pakalpojuma sniegšanas vietā. Fiksētā pieslēgumā tas atbilst tīkla darbspējai, kas līdzvērtīga tādai, kas sasniedzama ar optiskās šķiedras kabeļu ierīkošanu līdz daudzdzīvokļu namam, ko uzskata par pakalpojuma sniegšanas vietu. Bezvadu savienojumā tas atbilst tīkla darbspējai, kas līdzvērtīga tādai, kas sasniedzama, balstoties uz ierīkotu optiskās šķiedras kabeli līdz bāzes stacijai, ko uzskata par pakalpojuma sniegšanas vietu. Tiešo lietotāju uztveres mainība, ko izraisa atšķirīgi raksturlielumi līdzeklī, caur kuru beigu beigās tīkls savienojas ar pieslēgumpunktu, nebūtu jāņem vērā, lai konstatētu, vai bezvadu tīklu var uzskatīt par tādu, kas dod līdzīgu tīkla darbspēju. Saskaņā ar tehnoloģijas neitralitātes principu nebūtu izslēdzamas citas tehnoloģijas un pārraides līdzekļi, ja tie spēju ziņā līdzinās minētajam bāzes scenārijam. Tādu "ļoti augstas veiktspējas tīklu" ierīkošana, visticamāk, vēl palielinās tīklu spējas un sagatavotos ceļu nākamo paaudžu bezvadu sakaru tīklu izvēršanai, pamatojoties uz uzlabotām radiosaskarnēm un blīvāku tīkla arhitektūru.

(14) Definīcijas ir jāpielāgo, lai nodrošinātu, ka tās atbilst tehnoloģijas neitralitātes principam un lai sekotu tehnoloģiju attīstības tempam, tostarp jaunām tīkla pārvaldības formām, piemēram, izmantojot programmemulāciju vai programmdefinētos tīklus. Tehnoloģiju un tirgus attīstības rezultātā tīklos izmanto interneta protokola (IP) tehnoloģiju un patērētājiem paveras iespējas izvēlēties starp vairākiem konkurējošiem balss pakalpojumu sniedzējiem. Tādēļ termins "publiski pieejami telefona pakalpojumi", kas lietots tikai Direktīvā 2002/22/EK un ko parasti saista ar tradicionālajiem analogās telefonijas pakalpojumiem, būtu aizstājams ar tagad vairāk izmantojamo tehnoloģiski neitrālo apzīmējumu "balss sakaru pakalpojumi". Pakalpojuma sniegšanas nosacījumi būtu jānošķir no balss sakaru pakalpojumu faktiskajiem definīcijas elementiem, proti, publiski pieejami elektronisko sakaru pakalpojumi vietējo vai vietējo un starptautisko izsaukumu izdarīšanai un saņemšanai tieši vai netieši, caur numuru vai numuriem attiecīgās valsts vai starptautiskajā numerācijas plānā, neatkarīgi no tā, vai pakalpojumā izmanto ķēžu komutācijas vai pakešu komutācijas tehnoloģiju. Šāds pakalpojums būtībā ir divvirzienu, kas ļauj abām pusēm sazināties. Pakalpojums, kas neatbilst visiem minētajiem nosacījumiem, piemēram, klikšķināma lietotne klientu apkalpošanas tīkla lapā, nav šāds pakalpojums. Pie balss sakaru pakalpojumiem pieder arī tādi, kas ir īpaši paredzēti galalietotājiem ar invaliditāti, kuri lieto teksta pārlikšanas vai vispusīgās sarunas pakalpojumus.

(15) Pakalpojumi, ko izmanto saziņai, un to sniegšanas tehniskie līdzekļi ir ievērojami attīstījušies. Galalietotāji arvien vairāk aizstāj tradicionālos balss telefonijas, īsziņu (SMS) un elektroniskā pasta pārvades pakalpojumus ar funkcionāli līdzvērtīgiem tiešsaistes pakalpojumiem, kā IP balss pārraide, ziņapmaiņa un tīmekļa e-pasta pakalpojumi. Lai nodrošinātu, ka funkcionāli līdzvērtīgu pakalpojumu izmantošanā galalietotāji un viņu tiesības ir efektīvi un vienādi aizsargāti, nākotnē vērsta elektronisko sakaru pakalpojumu definīcija nebūtu balstāma vienīgi uz tehniskiem parametriem, bet drīzāk uz funkcionālu pieeju. Nepieciešamā regulējuma darbības jomai būtu jāapmierina vispārības intereses. Tā kā "signālu pārvade" joprojām ir svarīgs rādītājs, pēc kura nosaka, kuri pakalpojumi ir šīs direktīvas darbības jomā, definīcijai būtu jāaptver arī citi pakalpojumi, kas nodrošina saziņu. No galalietotāja viedokļa nav svarīgi, vai pakalpojumu sniedzējs pārvada signālus pats vai ziņojums tiek piegādāts, izmantojot interneta piekļuves pakalpojumu. Tādēļ elektronisko sakaru pakalpojumu definīcijā būtu jāiekļauj trīs pakalpojumu veidi, kas daļēji var pārklāties, proti, interneta piekļuves pakalpojumi, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/2120[1] 2. panta 2. punktā, starppersonu sakaru pakalpojumi, kas tiek definēti šajā direktīvā, un pakalpojumi, kas pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārvades.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/2120 (2015. gada 25. novembris), ar ko nosaka pasākumus sakarā ar piekļuvi atvērtam internetam un groza Direktīvu 2002/22/EK par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem un Regulu (ES) Nr. 531/2012 par viesabonēšanu publiskajos mobilo sakaru tīklos Savienībā (OV L 310, 26.11.2015., 1. lpp.).

Elektronisko sakaru pakalpojumu definīcijai būtu jānovērš tās definīcijas piemērošanā pamanītās neskaidrības, kāda pastāvēja pirms šīs direktīvas pieņemšanas, un jāļauj regulējumā ietvertās īpašās tiesības un pienākumus pienācīgā mērā normu pa normai piemērot dažādiem pakalpojumu veidiem. Personas datu apstrādei elektronisko sakaru pakalpojumos, atlīdzības veidā vai citādi, vajadzētu būt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679[1].

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

(16) Lai pakalpojums ietilptu elektronisko sakaru pakalpojumu jēdzienā, tam jābūt parasti sniedzamam par atlīdzību. Digitālajā ekonomikā tirgus dalībnieki arvien biežāk uzskata, ka informācijai par lietotājiem ir naudiska vērtība. Elektronisko sakaru pakalpojumus galalietotājam bieži sniedz ne tikai par naudu, bet aizvien vairāk un jo īpaši apmaiņā pret personas datiem vai citiem datiem. Tādēļ atlīdzības jēdzienam būtu jāaptver situācijas, kad pakalpojumu sniedzējs pieprasa un galalietotājs apzināti sniedz personas datus Regulas (ES) 2016/679 nozīmē vai citus datus tieši vai netieši pakalpojumu sniedzējam. Tam būtu jāaptver arī situācijas, kad galalietotājs atļauj piekļūt informācijai, aktīvi to nesniedzot, piemēram, personas datus, tostarp IP adresi, vai citu automātiski ģenerētu informāciju, kā informāciju, kuru savāc un pārsūta sīkdatnē. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas ("Tiesa") praksi par LESD 57. pantu[1] atlīdzība LESD nozīmē pastāv arī tad, ja pakalpojumu sniedzējam maksā trešā persona, nevis pakalpojuma saņēmējs. Tādēļ atlīdzības jēdzienam būtu jāaptver arī situācijas, kad galalietotājs ir pakļauts reklāmai, kas ir nosacījums piekļūšanai pakalpojumam, un situācijas, kad pakalpojumu sniedzējs savāktos personas datus pārvērš naudā saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679.

[1] Tiesas 1988. gada 26. aprīļa spriedums lietā C-352/85, *Bond van Adverteerders* un citi ret Nīderlandes valsti, ECLI:EU:C:1988:196.

(17) Starppersonu pakalpojumi ir pakalpojumi, kas ļauj personām interaktīvi dalīties informācijā, un tie aptver tādus pakalpojumus kā tradicionālie balss izsaukumi starp divām privātpersonām, kā arī visu veidu e-vēstules, ziņapmaiņu vai grupas tērzi. Starppersonu pakalpojumi aptver tikai saziņu noteikta skaita, citiem vārdiem, kas potenciāli nav neierobežots, fizisku personu starpā, ko nosaka paziņojuma nosūtītājs. Saziņai ar juridiskām personām būtu jāietilpst definīcijā tad, ja fiziskas personas rīkojas juridisko personu uzdevumā vai ir iesaistītas vismaz vienā saziņas pusē. Interaktīva saziņa nozīmē, ka pakalpojums informācijas saņēmējam ļauj atbildēt. Pakalpojumi, kas neatbilst šīm prasībām, kā lineārā apraide, pieprasījumvideo, tīmekļa vietnes, sociālie tīkli, emuāri vai informācijas apmaiņa starp iekārtām, nebūtu uzskatāmi par starppersonu sakaru pakalpojumiem. Izņēmuma apstākļos pakalpojums nebūtu uzskatāms par starppersonu sakaru pakalpojumu, ja starppersonu interaktīvas saziņas mehānisms ir niecīgs un tikai cita pakalpojuma papildelements un objektīvu tehnisku iemeslu dēļ nav izmantojams bez galvenā pakalpojuma, un tā integrācija nav līdzeklis, ar ko apiet elektronisko sakaru pakalpojumu noteikumu piemērošanu. Kā elementi izņēmumā no definīcijas termini "niecīgs" un "tikai papildelements" būtu jāinterpretē šauri un no objektīva galalietotāja viedokļa. Starppersonu sakaru elementu varētu uzskatīt par niecīgu, ja tā objektīvais pielietojums galalietotājam ir ļoti ierobežots un galalietotāji to reāli neizmanto gandrīz nemaz. Piemērs tādam elementam, ko varētu uzskatīt par tādu, kas ir ārpus starppersonu sakaru pakalpojuma definīcijas tvēruma, principā varētu būt sakaru kanāls tiešsaistes spēlēs, atkarībā no pakalpojuma sakaru mehānisma iezīmēm.

(18) Starppersonu sakaru pakalpojumi, kas izmanto numurus no valstu un starptautiskajiem numerācijas plāniem, pieslēdzas publiski piešķirtiem numerācijas resursiem. Šie numuratkarīgie starppersonu sakaru pakalpojumi ietver gan pakalpojumus, kuriem tiek piešķirti galalietotāju numuri, lai nodrošinātu gala-gala savienojamību, gan pakalpojumus, kas ļauj galalietotājiem sazināties ar personām, kam šādi numuri ir piešķirti. Numura izmantošanu par identifikatoru nebūtu uzskatāma par līdzvērtīgu numura izmantošanai tad, kad pieslēdzas publiski piešķirtiem numuriem, un tādēļ pati par sevi nebūtu uzskatāma par pietiekamu, lai pakalpojumu varētu kvalificēt kā numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu. Numurneatkarīgiem starppersonu sakaru pakalpojumiem pienākumi būtu jāpiemēro tikai tad, ja vispārības interesēs ir nepieciešams, lai visu veidu starppersonu sakaru pakalpojumiem neatkarīgi no tā, vai tie sava pakalpojuma sniegšanai izmanto numurus, tiktu piemēroti īpaši regulatīvi pienākumi. Ir pamats numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus traktēt atšķirīgi, jo tie piedalās publiski nodrošinātā sadarbspējīgā ekosistēmā un no tās arī gūst labumu.

(19) Tīkla pieslēgumpunkts regulatīviem mērķiem pārstāv robežu starp elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu regulējumu un noteikumiem par telesakaru galiekārtām. Tīkla pieslēgumpunkta vietas definēšana ir valsts regulatīvās iestādes pienākumos. Ņemot vērā valsts regulatīvo iestāžu praksi un fiksēto un bezvadu topoloģiju dažādību, Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādei ("*BEREC*") ciešā sadarbībā ar Komisiju būtu jāpieņem pamatnostādnes par kopēju pieeju tīkla pieslēgumpunktu identificēšanai saskaņā ar šo direktīvu dažādos konkrētos apstākļos.

(20) Tehnikas attīstība ļauj galalietotājiem piekļūt neatliekamās palīdzības dienestiem ne tikai ar balss izsaukumu, bet arī citiem starppersonu sakaru pakalpojumiem. Tāpēc ārkārtas saziņas jēdzienam būtu jāaptver visi starppersonu sakaru pakalpojumi, kuri nodrošina šādu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem. Tas balstās uz neatliekamās palīdzības sistēmas elementiem, kas jau iekļauti Savienības tiesību aktos, proti, ārkārtas izsaukumu centrāli ("ĀIC") un vispiemērotāko ĀIC, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2015/758[1], un uz neatliekamās palīdzības dienestiem, kā definēts Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 305/2013[2].

(21) Valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm būtu jānostiprina saskaņots darba mērķu un principu kopums, un, attiecīgos gadījumos, tām būtu jāsaskaņo sava rīcība ar citu dalībvalstu valsts iestādēm un ar *BEREC*, veicot savus uzdevumus saskaņā ar šo regulējumu.

(22) Saskaņā ar šo direktīvu kompetentām iestādēm uzdotie uzdevumi veicina plašāku politiku īstenošanu kultūras, nodarbinātības, vides, sociālās kohēzijas un pilsētu un lauku plānošanas jomās.

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/758 (2015. gada 29. aprīlis) par tipa apstiprinājuma prasībām transportlīdzekļa eZvana sistēmas izveidošanai uz pakalpojuma "112" bāzes un ar ko groza Direktīvu 2007/46/EK (OV L 123, 19.5.2015., 77. lpp.).

2 Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 305/2013 (2012. gada 26. novembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/40/ES papildina attiecībā uz sadarbspējīga ES mēroga *eCall* pakalpojuma saskaņotu nodrošināšanu (OV L 91, 3.4.2013., 1. lpp.).

(23) Papildus trim pastāvošajiem galvenajiem mērķiem – veicināt konkurenci, iekšējo tirgu un galalietotāju intereses – ar tiesisko regulējumu būtu jātiecas sasniegt papildu savienojamības mērķi, to izsakot rezultātu veidā: ļoti augstas veiktspējas tīklu plaša pieejamība un ieviešana visu Savienības iedzīvotāju un Savienības uzņēmumu labā, kas balstās uz samaksājamu cenu un izvēli, efektīvu un godīgu konkurenci, atklātu novatorismu, radiofrekvenču spektra lietderīgu izmantošanu, kopīgiem noteikumiem un paredzamu regulatīvo pieeju iekšējā tirgū un nepieciešamajiem nozarei specifiskajiem noteikumiem, kas sargā Savienības iedzīvotāju intereses. Dalībvalstīm, valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm un ieinteresētajām personām minētais savienojamības mērķis izpaužas, no vienas puses, kā noteiktā teritorijā ekonomiski uzturami paši visaugtākās veiktspējas tīkli un pakalpojumi, no otras puses, teritoriālās kohēzijas centieni tādā nozīmē kā dažādās teritorijās pieejamo jaudu konverģence.

(24) Progresu vispārējo šīs direktīvas mērķu sasniegšanā būtu jāsekmē ar stabilu sistēmu, kas paredz to, ka Komisija veic dalībvalstu pastāvīgu izvērtēšanu un salīdzinošo novērtēšanu attiecībā uz ļoti augstas veiktspējas tīklu pieejamību visiem galvenajiem sociālekonomiskajiem virzītājiem, piemēram, skolām, transporta mezgliem un svarīgākajiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, un augstu uzņēmējdarbības digitalizācijas līmeni, nepārtraukta 5G seguma pilsētās un uz svarīgākajām sauszemes transporta maģistrālēm pieejamību, kā arī tādu elektronisko sakaru tīklu pieejamību visām mājsaimniecībām visās dalībvalstīs, kuri spēj nodrošināt vismaz 100 Mbiti/s ātrumu un ir īsā laikā modernizējami līdz gigabitu ātrumam. Šajā nolūkā Komisijai būtu jāturpina dalībvalstu rezultātu uzraudzība, tostarp, piemēram, ar indeksiem, kuros ir apkopoti pamatoti rādītāji, kas liecina par Savienības sasniegumiem digitālajā jomā un sniedz pārskatu par dalībvalstu digitālo konkurētspēju, piemēram, Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss, un vajadzības gadījumā izstrādājot jaunas metodes un izvirzot jaunu mērķi, konkrētus un izmērāmus kritērijus, kas izmantojami, veicot dalībvalstu efektivitātes salīdzinošo novērtēšanu.

(25) Princips, ka dalībvalstīm būtu jāpiemēro Savienības tiesību akti tehnoloģiski neitrāli, proti, ka valsts regulatīvā vai cita kompetenta iestāde nedz izvirza kā noteikumu, nedz diskriminē noteikta tehnoloģijas tipa izmantošanu, neierobežo attiecīgu pasākumu veikšanu, lai veicinātu dažus īpašus pakalpojumus, ja tas, lai sasniegtu regulējuma mērķus, ir pamatots, piemēram, ar ciparu televīziju kā līdzekli radiofrekvenču spektra efektīvas izmantošanas paplašināšanai. Bez tam minētais princips neliedz ņemt vērā, ka dažu pārraides līdzekļu fiziskās īpašības un arhitektoniskās īpatnības var būt pārākas pakalpojuma kvalitātes, jaudu, apkopes izmaksu, energoefektivitātes, vadības elastīguma, uzticamības, stiprības un mērogojamības, un galu galā darbspējas ziņā, un tas var atspoguļoties lēmumos, ko pieņem, lai sasniegtu dažādos regulatīvos mērķus.

(26) Būtu vienlaikus jāveicina gan efektīvi ieguldījumi, gan konkurence, lai uzlabotu ekonomikas izaugsmi, inovāciju un patērētāju izvēli.

(27) Konkurenci vislabāk var stiprināt ar ekonomiski efektīva līmeņa ieguldījumiem jaunā un jau esošā infrastruktūrā, tos vajadzības gadījumā papildinot ar regulēšanu, lai panāktu efektīvu konkurenci mazumtirdzniecības pakalpojumos. Ar infrastruktūru saistītas konkurences efektīvs līmenis ir infrastruktūras dublēšanas pakāpe, pie kādas var pamatoti gaidīt, ka ieguldītāji gūs taisnīgu peļņu atbilstīgi reālistiskām izredzēm attiecībā uz tirgus daļu izmaiņām.

(28) Ir nepieciešami pienācīgi stimuli ieguldījumiem jaunos ļoti augstas veiktspējas tīklos, kas veicinās inovācijas saistībā ar satura ziņā daudzveidīgiem interneta pakalpojumiem un stiprinās Savienības konkurētspēju starptautiskā mērogā. Šādiem tīkliem ir milzīgas iespējas sniegt priekšrocības patērētājiem un uzņēmumiem visā Savienībā. Tāpēc ir svarīgi, izmantojot regulatīvo noteikumu paredzamību un konsekvenci, veicināt ilgtspējīgus ieguldījumus minēto jauno tīklu attīstībā, vienlaikus aizsargājot konkurenci, jo infrastruktūras līmenī joprojām pastāv nepietiekamas caurlaides posmi un fiziski šķēršļi iekļūšanai tirgū, un sekmējot patērētāju izvēli.

(29) Šīs direktīvas mērķis ir, attīstoties konkurencei tirgos, pakāpeniski samazināt nozares īpašo *ex ante* regulējumu un galu galā nodrošināt, ka elektroniskos sakarus regulē tikai konkurences tiesību akti. Ņemot vērā to, ka pēdējos gados elektronisko sakaru tirgos ir bijusi vērojama spēcīga konkurences izaugsme, ir būtiski, lai *ex ante* regulējuma noteiktos pienākumus piemērotu vienīgi tad, ja attiecīgajos tirgos nav pilnvērtīgas un ilgtspējīgas konkurences. Jebkuras *ex ante* regulatīvās iejaukšanās mērķis ir dot ieguvumus galalietotājiem cenas, kvalitātes un izvēles ziņā, nodrošinot to, ka tirgos valda noturīga un pilnvērtīga konkurence. Pienākumi vairumtirdzniecības līmenī būtu jāparedz tad, ja bez šādiem pienākumiem vienā vai vairākos mazumtirdzniecības tirgos, visticamāk, nerastos efektīva konkurence. Iespējams, ka valsts regulatīvās iestādes pakāpeniski, veicot tirgus analīzi, var konstatēt, ka daudzos mazumtirdzniecības tirgos valda konkurence pat bez vairumtirdzniecības regulējuma, jo īpaši ņemot vērā paredzamos uzlabojumus inovācijas un konkurences jomā. Tādā gadījumā valsts regulatīvajai iestādei būtu jāsecina, ka vairumtirdzniecības līmenī regulējums vairs nav vajadzīgs, un jāizvērtē atbilstīgais vairumtirdzniecības tirgus nolūkā atcelt *ex ante* regulējumu. To darot, valsts regulatīvajai iestādei būtu jāņem vērā jebkāds iespējamais sviras efekts starp vairumtirdzniecības un saistītajiem mazumtirdzniecības tirgiem, kura dēļ varētu būt nepieciešams atcelt šķēršļus infrastruktūras pieejamībai, lai ilgtermiņā nodrošinātu konkurenci mazumtirdzniecības līmenī.

(30) Elektroniskie sakari kļūst būtiski aizvien vairāk nozarēm. Lietu internets ir viens no piemēriem, kā elektronisko sakaru pamatā esošā radiosignālu pārvade turpina attīstīties un veidot sabiedrisko un saimniecisko realitāti. Lai gūtu lielāko ieguvumu no šādas attīstības, būtiska ir jaunu bezvadu sakaru tehnoloģiju un lietojumu ieviešana un uzturēšana radiofrekvenču spektra pārvaldībā. Tā kā citas tehnoloģijas un lietojumus, kuri balstās uz radiofrekvenču spektru, tāpat skar augošais pieprasījums un šos pakalpojumus var uzlabot, tos integrējot vai apvienojot ar elektroniskajiem sakariem, radiofrekvenču spektra pārvaldībai būtu attiecīgos gadījumos jāizmanto starpnozaru pieeja, lai uzlabotu radiofrekvenču spektra efektīvu izmantošanu.

(31) Ar stratēģisko plānošanu, koordināciju un, ja vajadzīgs, saskaņošanu Savienības mērogā var palīdzēt nodrošināt, ka radiofrekvenču spektra lietotāji var izmantot visas iekšējā tirgus priekšrocības un ka visā pasaulē var efektīvi aizstāvēt Savienības intereses. Šiem nolūkiem attiecīgā gadījumā vajadzētu būt iespējamam pieņemt radiofrekvenču spektra politikas daudzgadu programmas. Pirmā šāda programma tika izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 243/2012/ES[1], nosakot politikas ievirzes un mērķus radiofrekvenču spektra lietošanas stratēģiskajai plānošanai un saskaņošanai Savienībā. Minētajām politikas ievirzēm un mērķiem būtu jāattiecas uz radiofrekvenču spektra pieejamību un efektīvu izmantošanu, kas nepieciešama iekšējā tirgus izveidei un darbībai, saskaņā ar šo direktīvu.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 243/2012/ES (2012. gada 14. marts), ar ko izveido radiofrekvenču spektra daudzgadu politikas programmu (OV L 81, 21.3.2012., 7. lpp.).

(32) Valstu robežas kļūst arvien maznozīmīgākas optimālas radiofrekvenču spektra lietošanas noteikšanai. Pārlieku atšķirīgā politika dažādās valstīs ir cēlonis lielākām izmaksām un zaudētām tirgus iespējām radiofrekvenču spektra lietotājiem un palēnina inovāciju, tādējādi traucējot pareizai iekšējā tirgus darbībai un skar patērētājus un ekonomiku kopumā.

(33) Šīs direktīvas radiofrekvenču spektra pārvaldības noteikumiem būtu jāatbilst to starptautisko un reģionālo organizāciju darbam, kuras nodarbojas ar radiofrekvenču spektra pārvaldību, piemēram, Starptautiskā Telesakaru savienība (*ITU*) un Eiropas Pasta un telesakaru administrāciju konference (*CEPT*), lai nodrošinātu radiofrekvenču spektra lietošanas efektīvu pārvaldību un saskaņošanu visā Savienībā un starp dalībvalstīm un citiem *ITU* locekļiem.

(34) Saskaņā ar regulējošo un darbības funkciju atdalīšanas principu dalībvalstīm būtu jāgarantē valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu neatkarība, lai nodrošinātu to lēmumu objektivitāti. Minētā neatkarības prasība neierobežo dalībvalstu iestāžu autonomiju un konstitucionālās saistības vai neitralitātes principu attiecībā uz tiem noteikumiem dalībvalstīs, kas reglamentē īpašumtiesību sistēmu, kas noteikta LESD 345. pantā. Valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm būtu jābūt visiem nepieciešamajiem resursiem personāla, īpašo zināšanu un finansiālo līdzekļu ziņā to uzdevumu veikšanai.

(35) Daži uzdevumi, ievērojot direktīvu, piemēram, *ex ante* tirgus regulējums, ietverot piekļuves un starpsavienojuma nodrošināšanas pienākumu uzlikšanu, un uzņēmumu strīdu šķiršana ir uzdevumi, kas būtu jāveic tikai valsts regulatīvajām iestādēm, proti, iestādēm, kuras ir neatkarīgas gan no nozares, gan no jebkurām ārējām izpausmēm vai politiskā spiediena. Ja vien nav noteikts citādi, dalībvalstīm būtu jāspēj citus šajā direktīvā noteiktos regulatīvos uzdevumus uzdot vai nu valsts regulatīvajām iestādēm, vai citām kompetentajām iestādēm. Transponēšanas laikā dalībvalstīm būtu jāveicina valsts regulatīvo iestāžu kompetenču stabilitāte attiecībā uz to uzdevumu uzdošanu, kuri izriet no Savienības elektronisko sakaru tiesiskā regulējuma, kā tas grozīts 2009. gadā, transponēšanas, jo īpaši to, kuri saistīti ar tirgus konkurenci vai iekļūšanu tirgū. Ja uzdevumus uzdod citām kompetentajām iestādēm, minētajām citām kompetentajām iestādēm pirms lēmuma pieņemšanas būtu jācenšas konsultēties ar valsts regulatīvajām iestādēm. Ievērojot labas sadarbības principu, valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm savu uzdevumu veikšanas nolūkā būtu jāapmainās ar informāciju.

(36) Šajā direktīvā nav iekļauti būtiski noteikumi par piekļuvi atvērtam internetam vai viesabonēšanu, un tā neskar kompetenču piešķiršanu valsts regulatīvajām iestādēm Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 531/2012[1] un Regulā (ES) 2015/2120. Tomēr šī direktīva papildus paredz, ka valsts regulatīvās iestādes ir kompetentas novērtēt un cieši uzraudzīt piekļuves tirgum un konkurences jautājumus, kuri, iespējams, ietekmē galalietotāju tiesības uz piekļuvi atvērtam internetam.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 531/2012 (2012. gada 13. jūnijs) par viesabonēšanu publiskajos mobilo sakaru tīklos Savienībā (OV L 172, 30.6.2012., 10. lpp.).

(37) Elektronisko sakaru tiesiskā regulējuma pārskatīšanā, kas noslēdzās 2009. gadā, tika nostiprināta valsts regulatīvo iestāžu neatkarība, lai nodrošinātu tiesiskā regulējuma efektīvāku piemērošanu un uzlabotu iestāžu autoritāti un lēmumu paredzamību. Minētajā nolūkā valsts tiesību aktos bija jāiestrādā īpašs noteikums, lai panāktu, ka savu uzdevumu pildīšanā valsts regulatīvā iestāde ir pasargāta no ārējas iejaukšanās vai politiska spiediena, kas varētu apdraudēt tās spēju neatkarīgi izvērtēt tai risināmos jautājumus. Šādas ārējās ietekmes rezultātā valsts likumdevēja iestāde vairs nespēj veikt valsts pārvaldes iestādes funkcijas saskaņā ar tiesisko regulējumu. Šim nolūkam jau no paša sākuma bija jāizklāsta noteikumi par valsts regulatīvās iestādes vadītāja atlaišanas iemesliem, lai novērstu visas pamatotās šaubas par minētās iestādes neitralitāti un spēju pretoties ārējiem faktoriem. Lai izvairītos no patvaļīgas atlaišanas, atlaistajam loceklim būtu jābūt tiesībai pieprasīt, lai piekritības tiesa pārbaudītu, vai pastāv kāds šajā direktīvā paredzēts tiesisks pamats atlaist. Atlaišanai būtu jābūt saistītai tikai ar vadītāja vai locekļa personiskajām īpašībām vai profesionālo kvalifikāciju. Ir svarīgi, lai valsts regulatīvajām iestādēm būtu pašām savs budžets, kas pirmām kārtām ļautu tām pieņemt darbā pietiekamu skaitu kvalificētu darbinieku. Pārredzamības nolūkā minētais budžets būtu jāpublicē katru gadu. Tām vajadzētu būt autonomām sava budžeta robežās pārvaldīt savus cilvēkresursus un finansiālos resursus. Lai nodrošinātu objektivitāti, dalībvalstīm, kas saglabā īpašumtiesības uzņēmumos vai kontrolē uzņēmumus, kuri valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu budžetā ienes līdzekļus no administratīvām nodevām, būtu jānodrošina, ka pastāv efektīva strukturāla ar īpašumtiesībām vai kontroli saistīto darbību nodalīšana no budžeta kontroles īstenošanas.

(38) Ir jānostiprina valsts regulatīvo iestāžu neatkarība, lai nodrošinātu to vadītāja un darbinieku neuzņēmību pret ārēju spiedienu, nosakot minimālo kvalifikāciju amatā iecelšanai un pilnvaru minimālo laiku. Turklāt, lai pievērstos riskam iestrēgt regulējumā, nodrošinātu nepārtrauktību un vairotu neatkarību, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja ierobežot valdes vadītāja vai locekļu pilnvaru atjaunināšanu un jāparedz pienācīga valdes un vadības rotācijas shēma. To varētu organizēt, piemēram, ieceļot pirmos kolēģijas locekļus uz dažādiem laikposmiem, lai viņu un viņu sekotāju pilnvaru darbības laiks nebeigtos vienlaicīgi.

(39) Valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pārskatatbildīgām un tām vajadzētu būt pienākumam ziņot par to, kā tās pilda savus uzdevumus. Minētajam pienākumam parasti būtu jāizpaužas kā ikgadējam ziņošanas pienākumam, nevis *ad hoc* ziņošanai pēc pieprasījuma, kas, ja tā būtu neproporcionāla, varētu ierobežot viņu neatkarību vai traucēt tām pildīt savus uzdevumus. No tiesas – saskaņā ar Tiesas praksi[1] – pārmērīgas vai nenoteiktas ziņošanas pienākumi var netieši ietekmēt iestādes neatkarību.

(40) Dalībvalstīm būtu jāpaziņo Komisijai, kuras ir valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes. Iestādēm, kuru kompetencē ir dot tiesības piekļūt infrastruktūrai, vajadzētu spēt paziņošanas prasību izpildīt ar norādi uz vienoto informācijas punktu, kas izveidots saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/61/ES[2].

---

[1] Jo īpaši Tiesas 2012. gada 16. oktobra spriedums, Eiropas Komisija pret Austrijas Republiku, Lieta C-614/10, ECLI:EU:C:2012:631.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/61/ES (2014. gada 15. maijs) par pasākumiem ātrdarbīgu elektronisko sakaru tīklu izvēršanas izmaksu samazināšanai (OV L 155, 23.5.2014., 1. lpp.).

(41) Būtu jāizmanto iespējami mazāk ierobežojoša atļauju izsniegšanas sistēma, lai ļautu nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, lai veicinātu jaunu sakaru pakalpojumu un Eiropas sakaru tīklu un pakalpojumu attīstību, un lai ļautu pakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem gūt labumu no iekšējā tirgus apjomradītiem ietaupījumiem.

(42) Iekšējā tirgus labumus pakalpojumu sniedzējiem un galalietotājiem vislabāk var sasniegt ar vispārēju atļauju izsniegšanu elektronisko sakaru tīkliem un elektronisko sakaru pakalpojumiem, kuri nav numuratkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi, neprasot valsts regulatīvajai iestādei pieņemt skaidru lēmumu vai administratīvu aktu un ierobežojot procesuālas prasības tikai līdz deklaratīvam paziņojumam. Ja dalībvalstis elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātājiem pieprasa paziņojumu, kad tie uzsāk darbību, šādam paziņojumam nevajadzētu izraisīt administratīvas izmaksas pakalpojumu sniedzējiem, un tas varētu būt darīts pieejams valsts kompetento iestāžu tīmekļa vietnē. Lai atbalstītu efektīvu pārrobežu koordināciju, jo īpaši Eiropas operatoriem, *BEREC* būtu jāizveido un jāuztur šādu paziņojumu datubāze. Kompetentajām iestādēm *BEREC* būtu jānosūta tikai pilnīgi paziņojumi. Dalībvalstīm nevajadzētu nekādā veidā, tostarp, pamatojoties uz argumentu par informācijas nepilnību, traucēt tīkla vai pakalpojumu nodrošināšanu

(43) Paziņojumos būtu jāietver tikai deklarācija par pakalpojumu sniedzēja nodomu sākt elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošināšanu. Pakalpojumu sniedzējam būtu jāprasa deklarāciju papildināt tikai ar tādu informāciju, kas noteikta šajā direktīvā. Dalībvalstīm nebūtu tam jāuzliek papildu prasības vai atsevišķas paziņošanas prasības.

(44) Pretēji citiem elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu veidiem, kā definēts šajā direktīvā, numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi negūst labumu no valsts numerācijas resursu izmantošanas un nepiedalās publiski apliecinātā sadarbspējīgā ekosistēmā. Tāpēc nepienākas minētajiem pakalpojumu veidiem piemērot vispārējo atļaušanas kārtību.

(45) Piešķirot tiesības izmantot radiofrekvenču spektru, numerācijas resursus vai tiesības uzstādīt iekārtas, kompetentajām iestādēm būtu jāinformē uzņēmumi, kuriem tās piešķir šādas tiesības, par attiecīgajiem nosacījumiem. Dalībvalstīm vajadzētu spēt noteikt minētos radiofrekvenču spektra lietošanas nosacījumus individuālajās spektra lietošanas tiesībās vai vispārējā atļaujā.

(46) Vispārējās atļaujās būtu jābūt iekļauj tikai elektronisko sakaru nozarei specifiski nosacījumi. Tās nebūtu pakļaujamas nosacījumiem, kas jau ir piemērojami sakarā ar citiem pastāvošiem valsts tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz patērētāju aizsardzību, un kas nav specifiski sakaru nozarei. Piemēram, kompetentajām iestādēm vajadzētu spēt informēt uzņēmumus par piemērojamajām vides prasībām un pilsētu un lauku plānošanas prasībām. Nosacījumiem, kas tiek piemēroti saskaņā ar vispārējo atļauju, neietekmē piemērojamo tiesību aktu noteikšanu, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 593/2008[1].

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 593/2008 (2008. gada 17. jūnijs) par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I) (OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.).

(47) Nosacījumiem, kurus varētu pievienot vispārējām atļaujām, būtu jāaptver īpašie nosacījumi, kas reglamentē galalietotāju invalīdu piekļuvi un valsts iestāžu un avārijas dienestu vajadzību sazināties savā starpā un ar sabiedrību pirms lielām nelaimēm, to brīdī un pēc tām.

(48) Šādā atļauju izsniegšanā ir nepieciešams skaidri iekļaut to uzņēmumu tiesības un pienākumus, kas ir pakļauti vispārēju atļauju izsniegšanai, lai nodrošinātu vienādus spēles noteikumus visā Savienībā un veicinātu pārrobežu sarunas par savstarpēju savienojumu starp publiskiem elektroniskiem sakaru tīkliem.

(49) Ar vispārējo atļauju uzņēmumiem, kas sabiedrībai nodrošina elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, tiek dotas tiesības risināt sarunas par savstarpēju savienojumu saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti šajā direktīvā. Tie uzņēmumi, kas elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus nodrošina lietotājiem, kas nav sabiedrība, var risināt sarunas par savstarpēju savienojumu ar komerciāliem noteikumiem.

(50) Kompetentajām iestādēm, pievienojot nosacījumus vispārējai atļaujai un piemērojot administratīvās nodevas, būtu pienācīgi jāņem vērā situācijas, kad elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus nodrošina fiziskas personas bezpeļņas nolūkā. Gadījumā, kad elektroniskie sakaru tīkli un pakalpojumi netiek nodrošināti sabiedrībai, ir lietderīgi uzlikt mazāk un vieglākus nosacījumus, ja tādus uzliek, par tiem, kas ir pamatoti gadījumos, kad elektroniskie sakaru tīkli un pakalpojumi tiek nodrošināti sabiedrībai.

(51) Īpaši pienākumi, kuri saskaņā ar Savienības tiesībām uzlikti uzņēmumiem, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus un sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus, jo tie ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, kā noteikts šajā direktīvā, būtu uzliekami atsevišķi no vispārējām tiesībām un pienākumiem, kas ir saskaņā ar vispārējo atļauju izsniegšanu.

(52) Ir iespējams, ka uzņēmumiem, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, ir nepieciešams apstiprinājums to tiesībām saskaņā ar vispārēju atļauju izsniegšanu attiecībā uz savstarpēju savienojumu un tiesībām piekļūt infrastruktūrai, it īpaši, lai veicinātu vienošanās ar citiem pārvaldes līmeņiem reģionālo vai vietējo – vai ar pakalpojumu sniedzējiem citās dalībvalstīs. Minētajā nolūkā kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina ar deklarācijām uzņēmumi vai nu pēc to pieprasījuma, vai, alternatīvi, automātiski atbildot uz paziņojumu vispārējās atļaujas izsniegšanas sakarā. Šādām deklarācijām pašām par sevi nebūtu jārada tiesības, ne arī tiesībām saistībā ar vispārējo atļauju, izmantošanas tiesībām vai šādu tiesību izmantošanai nevajadzētu būt atkarīgām no deklarācijas.

(53) Vajadzētu būt iespējai uzņēmumiem, kas sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus, noteikt administratīvas nodevas, lai finansētu valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes darbības vispārējo atļauju piešķiršanas sistēmu pārvaldīšanā un izmantošanas tiesību piešķiršanā. Šādas nodevas būtu jāierobežo tā, lai segtu tikai minēto darbību faktiskās administratīvās izmaksas. Minētajā nolūkā būtu jānodrošina valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu ienākumu un izdevumu pārredzamība, izmantojot gada pārskatus par kopējo ievākto maksājumu summu un radītajām administratīvajām izmaksām, nolūkā ļaut uzņēmumiem pārbaudīt, vai tās ir līdzsvarā.

(54) Administratīvo nodevu sistēmām nebūtu jākropļo konkurence un jārada šķēršļi ienākšanai tirgū. Ar vispārējo atļauju izsniegšanas sistēmu vairs nav iespējams noteikt administratīvās izmaksas un līdz ar to nodevas atsevišķiem uzņēmumiem, izņemot gadījumus, kad piešķir tiesības izmantot numerācijas resursus, radiofrekvenču spektru un tiesības uzstādīt iekārtas. Jebkurām piemērojamām administratīvām nodevām būtu jābūt saskaņā ar vispārējās atļaujas izsniegšanas sistēmas principiem. Taisnīga, vienkārša un pārredzama alternatīva minētajiem nodevu noteikšanas kritērijiem varētu būt ar apgrozījumu saistīts sadales princips. Ja administratīvās nodevas ir ļoti mazas, piemēroti var būt arī vienotas likmes maksājumi vai maksājumi, kas apvieno vienotu likmi ar elementiem, kas saistīti ar apgrozījumu. Tādā mērā, cik vispārējo atļauju sistēma aptver uzņēmumus ar niecīgu tirgus daļu, kā kopienu vietējie tīkla nodrošinātāji, vai tādus pakalpojumu sniedzējus, kuru uzņēmējdarbības modelis ģenerē stipri ierobežotus ieņēmumus pat tad, ja iespiešanās tirgū apjoma ziņā ir nozīmīga, dalībvalstīm būtu jānovērtē iespēja noteikt piemērotu pašu nepieciešamāko minimumu administratīvo nodevu uzlikšanai.

(55) Dalībvalstīm varētu būt nepieciešams grozīt tiesības, nosacījumus, procedūras, nodevas un maksas attiecībā uz vispārējo atļauju izsniegšanu un izmantošanas tiesībām, ja tas ir objektīvi pamatots. Par šādiem ierosinātiem grozījumiem būtu pienācīgi un laicīgi jāinformē visas ieinteresētās personas, sniedzot tām atbilstīgu iespēju izteikt viedokli. Būtu jāizvairās no liekām procedūrām, kad tiek izdarīti maznozīmīgi grozījumi spēkā esošajās tiesībās uzstādīt iekārtas vai radiofrekvenču spektru vai numerācijas resursu lietošanas tiesībās, ja šādi grozījumi neietekmē trešo personu intereses. Maznozīmīgi tiesību un pienākumu grozījumi ir tādi grozījumi, kuri ir galvenokārt administratīvi, nemaina vispārējo atļauju būtiskās iezīmes un individuālās izmantošanas tiesības un tādējādi nevar radīt konkurences priekšrocības citiem uzņēmumiem.

(56) Ņemot vērā to, cik svarīgi ir nodrošināt juridisko noteiktību, un lai sekmētu regulējuma paredzamību, lai nodrošinātu ieguldījumiem drošu vidi, jo īpaši jauniem bezvadu platjoslas sakariem, uz jebkādu esošo radiofrekvenču spektra vai numerācijas resursu lietošanas vai iekārtu uzstādīšanas tiesību ierobežošanu vai atsaukšanu vajadzētu attiekties paredzamiem un pārredzamiem pamatojumiem un procedūrām. Tādēļ stingrākas prasības vai paziņošanas mehānismu varētu piemērot jo īpaši tad, kad izmantošanas tiesības ir piešķirtas konkursa kārtā vai salīdzinošā procedūrā, un harmonizētu radiofrekvenču spektra joslu gadījumā, kuras izmanto bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumiem ("bezvadu platjoslas pakalpojumi"). Pamatojumos, kuros atsaucas uz efektīvu un lietderīgu radiofrekvenču spektra lietošanu un tehnoloģiju attīstību, varētu paļauties uz tehniskiem īstenošanas pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 676/2002/EK[1]. Turklāt, izņemot gadījumus, kur ierosinātie grozījumi ir nebūtiski, ja vispārējās atļaujas un individuālas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības ir jāierobežo, jāatņem vai jāgroza bez tiesību subjekta piekrišanas, to var izdarīt pēc konsultēšanās ar ieinteresētajām personām. Tā kā vispārēju atļauju vai tiesību ierobežošanai vai atņemšanai var būt ievērojama ietekme uz tiesību subjektiem, valsts kompetentajām iestādēm pirms šādu pasākumu pieņemšanas būtu īpaši rūpīgi iepriekš jāizvērtē iespējamais kaitējums, ko tie var izraisīt.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 676/2002/EK (2002. gada 7. marts) par normatīvo bāzi radiofrekvenču spektra politikai Eiropas Kopienā (Radiofrekvenču spektra lēmums) (OV L 108, 24.4.2002., 1. lpp.).

(57) Lai savus uzdevumus veiktu efektīvi, valsts regulatīvajām iestādēm, citām kompetentajām iestādēm un *BEREC* ir jāievāc informācija no tirgus dalībniekiem, tostarp jānovērtē vispārīgo noteikumu atbilstība šai direktīvai, neapturot minēto noteikumu piemērojamību novērtēšanas laikā. Izņēmuma kārtā var būt arī vajadzīgs ievākt informāciju no citiem uzņēmumiem, kas darbojas nozarēs, kas ir cieši saistītas ar elektronisko sakaru pakalpojumu nozari, piemēram, satura piegādātāji, kuriem ir informācija, kas varētu būt vajadzīga viņu pienākumu veikšanai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Minēto informāciju var būt nepieciešams ievākt Komisijas uzdevumā, lai ļautu tai veikt tās attiecīgos pienākumus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Informācijas pieprasījumiem būtu jābūt samērīgiem, un tiem nebūtu pārmērīgi jāapgrūtina uzņēmumi. Valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu ievāktajai informācijai būtu jābūt publiski pieejamai, izņemot gadījumus, kad tā ir konfidenciāla saskaņā ar valsts noteikumiem par publisku piekļuvi informācijai un saskaņā ar Savienības un valsts tiesību noteikumiem par komercnoslēpumu.

(58) Lai nodrošinātu, ka valsts regulatīvās iestādes savus regulēšanas uzdevumus veic pilnvērtīgi, to vācamajos datos būtu jāiekļauj uzskaites dati par mazumtirgiem, kas ir saistīti ar vairumtirgiem, kuros darbojas uzņēmums, kurš atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū un kuru kā tādu regulē valsts regulatīvā iestāde. Tāpat datos būtu jāietver arī dati, kas ļautu valsts regulatīvajām iestādēm novērtēt, kā tiek izpildīti lietošanas tiesībām pievienotie nosacījumi un kā plānotā tīkla topoloģijas modernizācija vai pārmaiņas varētu ietekmēt konkurences attīstību vai vairumtirdzniecības produktus, ko dara pieejamus citām personām. Informācija par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām pievienotā pārklājuma nodrošināšanas pienākuma izpildi ir būtiska, lai ģeogrāfiskie apsekojumi par tīklu izvērsumu būtu pilnīgi. Šajā ziņā kompetentajai iestādei būtu vajadzīga iespēja pieprasīt, lai informāciju neapkopotā veidā sniegtu vietējā līmenī pietiekami smalki, lai būtu iespējama tīklu ģeogrāfiska apsekošana.

(59) Lai tīkla un pakalpojumu nodrošinātājiem un attiecīgajai kompetentajai iestādei atvieglinātu ziņošanas un informēšanas slogu, šādiem pienākumiem vajadzētu būt samērīgiem, objektīvi pamatotiem un ierobežotiem līdz līmenim, kas ir noteikti nepieciešams. Konkrēti, būtu jāizvairās no kompetentās iestādes un *BEREC* informācijas pieprasījumu dublēšanās ar sistemātiskiem un regulāriem pierādījumiem par atbilstību visiem nosacījumiem, kas ir vispārējā atļaujā vai pievienoti lietošanas tiesībām. Uzņēmumiem būtu jāapzinās, kādiem nolūkiem informācija tiek prasīta. Informācijas sniegšanai nebūtu jābūt nosacījumam tirgus pieejamībai. Statistikai var pieprasīt paziņojumu no elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātājiem, kad tie beidz darbību.

(60) Nebūtu jāietekmē dalībvalstu pienākumi sniegt Savienības interešu aizsardzībai nepieciešamās ziņas saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, kā arī ziņošanas pienākumi saskaņā ar tiesībām, kas neattiecas konkrēti uz elektronisko sakaru nozari, piemēram, saskaņā ar konkurences tiesībām.

(61) Vajadzētu būt iespējai apmainīties ar informāciju, ko kompetentā iestāde saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem par komercnoslēpumu un personas datu aizsardzību uzskata par konfidenciālu, var sniegt Komisijai, *BEREC* un jebkurai citai iestādei tad, ja šāda informācijas apmaiņa ir vajadzīga valsts tiesību aktu, ar ko transponē šo direktīvu, piemērošanai. Šādu informāciju būtu jāierobežo atbilstīgi un samērīgi šādas informācijas apmaiņas nolūkam.

(62) Elektronisko sakaru platjoslas tīkli kļūst arvien daudzveidīgāki tehnoloģijas, topoloģijas, izmantotā sakaru līdzekļa un piederības ziņā. Tādēļ regulatīva iejaukšanās jābalsta uz detalizētu informāciju par tīklu ierīkošanu, lai tā būtu efektīva un tiktu īstenota teritorijās, kur tā vajadzīga. Šī informācija ir būtiska, lai veicinātu ieguldījumus, visā Savienībā palielinātu savienojamību un sniegtu informāciju visām attiecīgajām iestādēm un iedzīvotājiem. Šajā informācijā būtu jāiekļauj apsekojumi gan attiecībā uz ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršanu, gan pastāvošo vara kabeļu tīklu vai citādu tīklu pilnveidojumiem vai paplašinājumiem, kuri var ne visos aspektos atbilst ļoti augstas veiktspējas tīklu darba raksturlielumiem, piemēram, optiskās šķiedras ierīkošana līdz sadales skapim apvienojumā ar tādām aktīvām tehnoloģijām kā vektorēšanu. Attiecīgajām prognozēm būtu jāaptver laikposmi līdz trīs gadiem. Kompetentajām iestādēm ievācamās informācijas detalizācijas pakāpes un teritoriālās graudainības noteikšanā būtu jāvadās pēc regulējuma konkrētā mērķa, un tām jābūt pietiekamām regulatīvo mērķu sasniegšanai. Tāpēc teritoriālās vienības lielums dalībvalstīs atšķiras atkarībā no regulēšanas vajadzībām konkrētos valsts apstākļos un vietējo datu pieejamības. Statistiski teritoriālo vienību klasifikācijas (*NUTS*) 3. līmenis vairumā gadījumu neliekas atspoguļojam pietiekami sīku teritoriālo dalījumu.

Valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā *BEREC* pamatnostādnes par šāda uzdevuma risināšanas labāko praksi, un šīs pamatnostādnes varēs balstīties uz valsts regulatīvo un/vai citu kompetento iestāžu līdzšinējo pieredzi tīklu ierīkošanas ģeogrāfiskajā apsekošanā. Neskarot komercnoslēpuma prasības, kompetentajām iestādēm būtu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/98/EK[1] atklātā formātā jādara tieši pieejama šādos apsekojumos apkopotā informācija, ja tā nav jau pieejama tirgū, neparedzot tās atkārtotas izmantošanas ierobežojumus, un jāveido galalietotājiem pieejami rīki, kas attiecas uz pakalpojuma kvalitāti, lai palīdzētu uzlabot viņu informētību par pieejamiem pieslēguma pakalpojumiem. Apkopojot šo informāciju, visām attiecīgajām iestādēm būtu jāievēro konfidencialitātes princips un būtu jāizvairās radīt kādam uzņēmumam neizdevīgus konkurences apstākļus.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/98/EK (2003. gada 17. novembris) par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu (OV L 345, 31.12.2003., 90. lpp.).

(63) Digitālās plaisas novēršana Savienībā ir būtiska, lai ļautu visiem Savienības iedzīvotājiem piekļūt interneta un digitālajiem pakalpojumiem. Šajā nolūkā konkrētās un skaidri definētās teritorijās attiecīgajām iestādēm vajadzētu būt iespējai aicināt uzņēmumus un publiskas iestādes deklarēt nodomu izvērst ļoti augstas veiktspējas tīklus minētajās teritorijās, piešķirot tiem pietiekami daudz laika rūpīgi apsvērtas atbildes sniegšanai. Prognozēs iekļautajai informācijai būtu jāatspoguļo elektronisko sakaru tīklu nozares ekonomisko perspektīva un uzņēmumu ieguldījumu nodomi datu vākšanas brīdī, lai būtu iespējams identificēt pieejamo savienojamību dažādās teritorijās. Ja uzņēmums vai publiska iestāde deklarē nodomu izvērst tīklus kādā teritorijā, valsts regulatīvai vai citai kompetentai iestādei būtu jāspēj pieprasīt citiem uzņēmumiem un publiskajām iestādēm deklarēt, vai tās plāno izvērst ļoti augstas veiktspējas tīklus vai būtiski modernizēt vai paplašināt savu tīklu, lai tā veiktspēja šajā teritorijā būtu vismaz ar 100 Mbiti/s lejupielādes ātrumu. Minētā procedūra nodrošinās pārredzamību uzņēmumiem un publiskajām iestādēm, kuras ir paudušas interesi izvērst tīklus šajā teritorijā, lai, izstrādājot savus darījumdarbības plānus, tās varētu novērtēt paredzamo konkurenci no citiem tīkliem. Šādas pārredzamības pozitīvā ietekme ir atkarīga no tirgus dalībnieku patiesām un labticīgām atbildēm.

(64) Lai gan tirgus dalībnieki var mainīt savus izvēršanas plānus neparedzētu, objektīvu un attaisnojamu iemeslu dēļ, kompetentajām iestādēm būtu jāiejaucas, tostarp, ja tiek skarts publiskais finansējums, un attiecīgā gadījumā būtu jāpiemēro sankcijas, ja uzņēmums vai publiska iestāde tām apzināti vai klajas nolaidības dēļ ir snieguši maldinošu, kļūdainu vai nepilnīgu informāciju. Piemērojot attiecīgos noteikumus par sankcijām, būtu jāuzskata, ka klaja nolaidība bijusi situācijā, kad uzņēmums vai publiska iestāde sniedz maldinošu, kļūdainu vai nepilnīgu informāciju tādas uzvedības vai iekšējās organizācijas dēļ, kas būtiski neatbilst pienācīgai rūpībai attiecībā uz sniegto informāciju. Klajai nolaidībai nebūtu jānozīmē, ka uzņēmums vai publiska iestāde zina, ka sniegtā informācija ir maldinoša, kļūdaina vai nepilnīga, bet ka tas to būtu zinājis, ja tas būtu rīkojies vai būtu organizēts ar pienācīgu rūpību. Ir svarīgi, lai sankcijas būtu pietiekami atturošas, ņemot vērā negatīvo ietekmi uz konkurenci un publiski finansētiem projektiem. Noteikumiem par sankcijām nevajadzētu skart jebkādas tiesības saskaņā ar valsts tiesību aktiem pieprasīt kompensāciju par kaitējumu.

(65) Prognozējamu ieguldīšanas nosacījumu interesēs kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējai ar uzņēmumiem un publiskajām iestādēm, kuras paudušas interesi izvērst ļoti augstas veiktspējas tīklus, dalīties informācijā par to, vai attiecīgajā teritorijā ir veikta vai ir paredzēta citāda tīklu modernizācija, ieskaitot tos, kas nesasniedz lejupielādes ātrumu 100 Mbiti/s.

(66) Ir būtiski, lai valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes pirms galīgā lēmuma pieņemšanas apspriestos par ierosinātajiem lēmumiem ar visām ieinteresētajām personām, dotu tām jautājuma sarežģītībai atbilstošu pietiekamu laiku piezīmju iesniegšanai un ņemtu vērā to viedokļus. Lai nodrošinātu, ka lēmumiem valsts līmenī nav nelabvēlīga ietekme uz iekšējā tirgus darbību vai citiem LESD mērķiem, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāpaziņo arī Komisijai un citām valsts regulatīvajām iestādēm par dažiem lēmumprojektiem, lai tām būtu iespēja izteikt piezīmes. Kompetentajām iestādēm šajā direktīvā definētos gadījumos ir lietderīgi apspriesties ar ieinteresētajām personām par visiem pasākumu projektiem, kuriem ir ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(67) Konkurētspējīgas vides sakarā būtu jāņem vērā ieinteresēto personu, tostarp lietotāju un patērētāju, viedokļi. Lai pienācīgi ņemtu vērā iedzīvotāju intereses, dalībvalstīs būtu jāizveido piemērots apspriešanās mehānisms. Šāds mehānisms varētu būt struktūra, kas neatkarīgi no valsts regulatīvajām iestādēm un pakalpojumu sniedzējiem pētītu ar patērētājiem saistītus jautājumus, piemēram, patērētāju rīcības modeļus un mehānismus pakalpojumu sniedzēju maiņai, un kas darbotos pārskatāmi un dotu savu ieguldījumu sistēmā, ko šobrīd izmanto, lai apspriestos ar ieinteresētajām personām. Turklāt varētu izstrādāt mehānismu, kā sākt attiecīgu sadarbību jautājumos, kas attiecas uz likumīga satura izplatīšanu. Sadarbības procedūrās, par ko būtu panākta vienošanās saskaņā ar tādiem mehānismiem, tomēr nevajadzētu pieļaut regulāru interneta lietojuma pārraudzību.

(68) Strīdu beztiesas izšķiršanas kārtība galalietotājiem var būt ātrs un lēts tiesību aizsardzības veids, it sevišķi patērētājiem un mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem, kā tie definēti Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK[1] pielikumā. Dalībvalstīm būtu jādod iespēja valsts regulatīvajai iestādei vai citai kompetentajai iestādei, kas ir atbildīga par galalietotāju tiesībām, vai vismaz vienai neatkarīgai struktūrai ar pierādītu pieredzi galalietotāju tiesību jomā būt par alternatīvu strīdu izšķīrēju. Attiecībā uz šādu strīdu izšķiršanu uz minētajām iestādēm nevajadzētu attiekties nekādām instrukcijām. Tā kā daudzas dalībvalstis ir iedibinājušas strīdu izšķiršanas procedūras tādiem galalietotājiem, kas nav patērētāji, uz kuriem neattiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES[2], liekas prātīgi paturēt nozarei raksturīgo strīdu izšķiršanas kārtību gan patērētājiem, gan, ja dalībvalstis to paplašina, arī citiem galalietotājiem, it sevišķi mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem. Saistībā ar strīdu izšķiršanu ārpustiesas kārtībā dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paturēt spēkā vai ieviest noteikumus, kas pārsniedz tos, kuri paredzēti Direktīvā 2013/11/ES, lai nodrošinātu augstāku patērētāju tiesību aizsardzības līmeni.

---

1 Komisijas Ieteikums 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp.).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/11/ES (2013. gada 21. maijs) par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 2006/2004 un Direktīvu 2009/22/EK (Direktīva par patērētāju SAI) (OV L 165, 18.6.2013., 63. lpp.).

(69) Ja izcēlies strīds starp uzņēmumiem vienā un tajā pašā dalībvalstī kādā jomā, kas iekļauta šajā direktīvā, piemēram, attiecībā uz pienākumiem sakarā ar piekļuvi un starpsavienojumu vai uz galalietotāju sarakstu pārsūtīšanas līdzekļiem, cietušajai pusei, kura pārrunas vedusi godprātīgi, bet nav panākusi vienošanos, vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai strīdu izšķir valsts regulatīvā iestāde. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj piedāvāt pusēm atrisinājumu. Valsts regulatīvajai iestādei, iejaucoties strīda izšķiršanā starp elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu, vai saistīto iekārtu nodrošinātājiem dalībvalstī, būtu jācenšas nodrošināt atbilstību pienākumiem, kas noteikti saskaņā ar šo direktīvu.

(70) Papildus regresa prasījuma tiesībām, kas ir piešķirtas saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem, ir vajadzīga vienkārša procedūra, kas uzsākama pēc kādas strīdā iesaistītās personas pieprasījuma, lai atrisinātu pārrobežu strīdus starp uzņēmumiem, kuri nodrošina vai ir pilnvaroti nodrošināt elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus dažādās dalībvalstīs.

(71) Nozīmīgs uzdevums, kas uzticēts *BEREC*, ir vajadzības gadījumā pieņemt atzinumus par pārrobežu strīdiem. Tādēļ valsts regulatīvajām iestādēm šādos gadījumos būtu ikkatrs *BEREC* iesniegtais atzinums pilnīgi jāatspoguļo savos pasākumos, ar kuriem tās kādam uzņēmumam uzliek kādu pienākumu vai citādi atrisina strīdu.

(72) Nekoordinēta dalībvalstu radiofrekvenču spektra lietošanas organizēšana to teritorijā, ja netiek atrisināta ar divpusējām dalībvalstu sarunām, var radīt plaša mēroga traucējumus, kas smagi skar digitālā vienotā tirgus attīstību. Dalībvalstīm būtu jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai izvairītos no pārrobežu un kaitīgiem traucējumiem savā starpā. Būtu jāuzdod ar Komisijas Lēmumu 2002/622/EK[1] izveidotajai Radiofrekvenču spektra politikas grupai (*RSPG*) atbalstīt nepieciešamo pārrobežu koordināciju un būt par iecelto forumu, kurā risina dalībvalstu strīdus pārrobežu jautājumos. Uz *RSPG* piedāvātā risinājuma pamata dažos gadījumos ir vajadzīgs īstenošanas pasākums, lai galīgi atrisinātu pārrobežu traucējumus vai atbilstoši Savienības tiesību normām panāktu tāda koordinēta risinājuma izpildi, par ko divpusējās sarunās vienojušās divas vai vairākas dalībvalstis. Nepietiekama koordinācija starp dalībvalstīm un Savienības kaimiņvalstīm arī var izraisīt plaša mēroga traucējumus. Dalībvalstīm būtu jāveic atbilstīgi pasākumi, lai izvairītos no pārrobežu un kaitīgiem traucējumiem ar valstīm, kas atrodas Savienības kaimiņos, un ar šādu mērķi jāsadarbojas. Pēc to dalībvalstu pieprasījuma, kuras skar kaitīgi pārrobežu traucējumi no trešām valstīm, Savienībai būtu jāsniedz pilnīgs atbalsts minētajām dalībvalstīm.

[1] Komisijas Lēmums 2002/622/EK (2002. gada 26. jūlijs), ar ko izveido radiofrekvenču spektra politikas grupu (OV L 198, 27.7.2002., 49. lpp.).

(73) *RSPG* ir Eiropas Komisijas augsta līmeņa padomdevēja grupa, kas tika izveidota ar Lēmumu 2002/622/EK, lai veicinātu iekšējā tirgus attīstību un atbalstītu Savienības mēroga radiofrekvenču spektra politiku, ņemot vērā ekonomiskos, politiskos, kultūras, stratēģiskos, veselības un sociālos apsvērumus, kā arī tehniskos parametrus. Tai būtu jāsastāv no to struktūru vadītājiem, kurām ir vispārējā politiskā atbildība par stratēģisku radiofrekvenču spektra politiku. Tai būtu jāpalīdz Komisijai un jādod tai padomi par radiofrekvenču spektra politiku. Tam būtu vēl vairāk jāpalielina radiofrekvenču spektra politikas pamanāmība dažādās Savienības politikas jomās un jāpalīdz nodrošināt starpnozaru konsekvenci Savienības un valstu līmenī. Tai būtu arī jākonsultē Eiropas Parlaments un Padome pēc to pieprasījuma. Turklāt *RSPG* ir jābūt arī forumam, kas koordinē, kā dalībvalstis īsteno savus ar radiofrekvenču spektru saistītos pienākumus saskaņā ar šo direktīvu, un jāspēlē galvenā loma jomās, kas ir būtiskas iekšējā tirgū, piemēram, pārrobežu koordinācija vai standartizācija. Varētu izveidot arī tehniskas vai ekspertu darba grupas, kas palīdzētu plenārsēdēs, kurās augsta līmeņa dalībvalstu pārstāvji un Komisija iezīmē stratēģisko politiku. Komisija ir informējusi par savu ieceri sešu mēnešu laikā pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā izdarīt grozījumus Lēmumā 2002/622/EK, lai tajā atspoguļotu jaunos uzdevumus, kas *RSPG* tiek uzticēti ar šo direktīvu.

(74) Kompetentajām iestādēm būtu jāpārrauga un jāpanāk ar vispārējām atļaujām un izmantošanas tiesībām saistītu noteikumu ievērošana, it īpaši, gādājot par radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu un pārklājuma un pakalpojuma kvalitātes pienākumu izpildi, piemērojot administratīvas sankcijas, tostarp finansiālas sankcijas un aizliegumus un lietošanas tiesību atņēmumus, par šo noteikumu un nosacījumu pārkāpumiem. Uzņēmumiem būtu jāiesniedz kompetentajām iestādēm pašas precīzākās un pilnīgākās ziņas, lai tās varētu pildīt savus pārraudzības uzdevumus.

(75) Nosacījumi, kuri pievienoti atļaujām un individuālām lietošanas tiesībām, būtu ierobežojami līdz prasību un pienākumu izpildes nodrošināšanai noteikti nepieciešamajam saskaņā ar valsts likumiem un Savienības tiesību aktiem.

(76) Jebkurai personai, par kuru pieņemts kompetentās iestādes lēmums, būtu jābūt tiesībām to pārsūdzēt struktūrā, kura ir neatkarīga no iesaistītajām personām un jebkādas ārējas iejaukšanās vai politiska spiediena, kas apdraudētu tās neatkarīgu novērtējumu tai risināmos jautājumos. Šī struktūra var būt tiesa. Turklāt uzņēmumam, kurš uzskata, ka tā pieteikums uz tiesībām uzstādīt iekārtas nav izskatīts saskaņā ar šajā direktīvā izklāstītajiem principiem, būtu jābūt tiesīgam tādus lēmumus pārsūdzēt. Tādai pārsūdzībai nebūtu jāskar kompetences sadalījums valsts tiesu sistēmā un juridisko vai fizisko personu tiesības saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Katrā gadījumā dalībvalstīm būtu jāgarantē šādu lēmumu efektīva pārskatīšana tiesā.

(77) Lai tirgus dalībniekiem nodrošinātu juridisko noteiktību, pārsūdzības iestādēm savi pienākumi būtu jāpilda efektīvi. Jo īpaši pārsūdzības procesi nedrīkstētu būt nepamatoti ilgi. Pagaidu pasākumi, kas aptur kompetentās iestādes lēmuma darbību, būtu jānosaka vienīgi steidzamos gadījumos, lai nepieļautu būtisku un nelabojamu kaitējumu personai, kura pieprasa minētos pasākumus, un ja tas vajadzīgs interešu līdzsvara nodrošināšanai.

(78) Pārsūdzības iestādes ir visai atšķirīgi piemērojušas pagaidu pasākumus valsts regulatīvo vai kompetento iestāžu lēmumu apturēšanai. Lai panāktu konsekventāku pieeju, būtu jāpiemēro kopīgi standarti saskaņā ar Tiesas praksi. Pārsūdzības iestādēm vajadzētu būt arī tiesīgām pieprasīt pieejamo informāciju, ko publicējusi *BEREC*. Ņemot vērā pārsūdzību nozīmi tiesiskā regulējuma vispārējā darbībā, visās dalībvalstīs būtu jāizveido mehānisms, lai vāktu informāciju par pārsūdzībām un lēmumiem, ar ko aptur kompetento iestāžu pieņemtos lēmumus, un minēto informāciju darītu zināmu Komisijai un *BEREC*. Minētajam mehānismam būtu jānodrošina, ka Komisija vai *BEREC* var datubāzes izveides nolūkā saņemt no dalībvalstīm nolēmumu tekstu.

(79) Pārredzamība, piemērojot Savienības mehānismu iekšējā elektronisko sakaru tirgus konsolidācijai, būtu jāpalielina iedzīvotāju un ieinteresēto personu interesēs un nolūkā ļaut attiecīgajām personām paust savu viedokli, tostarp pieprasot, lai valsts regulatīvās iestādes publicētu visus pasākumu projektus vienlaikus ar to paziņošanu Komisijai, *BEREC* un citu dalībvalstu regulatīvajām iestādēm. Visiem šādiem pasākumu projektiem vajadzētu būt pamatotiem un būtu jāietver detalizēta analīze.

(80) Komisijai, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, būtu jāspēj pieprasīt, lai valsts regulatīvā iestāde atsauc pasākuma projektu, ja tas attiecas uz konkrēto tirgu noteikšanu vai uzņēmumu atzīšanu par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, un ja tādi lēmumi radītu šķērsli iekšējam tirgum vai nesaderētu ar Savienības tiesību aktiem, it īpaši politikas mērķiem, kas būtu jāievēro valsts regulatīvajām iestādēm. Šī procedūra neierobežo Direktīvā (ES) 2015/2015 minēto paziņošanas procedūru un Komisijas prerogatīvu, kas ir saskaņā ar LESD, attiecībā uz Savienības tiesību aktu pārkāpumiem.

(81) Nolūkā konsolidēt elektronisko sakaru iekšējo tirgu un saskaņā ar tiesiskās aizsardzības līdzekļu konsekventas piemērošanas procedūru, ieinteresēto personu apspriešanās valsts mērogā būtu jāsarīko pirms apspriešanās Savienības mērogā, lai Savienības mēroga apspriešanā tiktu atspoguļoti visu ieinteresēto personu viedokļi. Šādā veidā varētu izvairīties arī no vajadzības rīkot otru apspriešanu Savienības mērogā, ja valsts mēroga apspriešanās rezultātā tiktu ieviestas izmaiņas plānotajā pasākumā.

(82) Ir svarīgi tiesisko regulējumu īstenot laikus. Ja Komisija ir pieņēmusi lēmumu, kas valsts regulatīvajai iestādei liek atsaukt plānotu pasākumu, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāatsauc pasākuma projekts vai jāiesniedz Komisijai pārskatīts pasākuma projekts. Būtu jānosaka termiņš pārskatītā pasākuma paziņošanai Komisijai, lai informētu tirgus dalībniekus par tirgus pārskatīšanas ilgumu un lai paaugstinātu juridisko noteiktību.

(83) Savienības mehānisms, kas ļauj Komisijai likt valsts regulatīvajām iestādēm atsaukt plānotos pasākumus, kas saistīti ar tirgus noteikšanu un uzņēmumu atzīšanu par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, ir ievērojami veicinājis konsekventu pieeju to apstākļu noteikšanā, kādos var piemērot *ex ante* regulēšanu, un to apstākļu, kādos uzņēmumiem piemēro šādu regulēšanu. Direktīvas 2002/21/EK 7. un 7.a panta procedūru izpildes pieredze liecina, ka valsts regulatīvo iestāžu nekonsekvence tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanā līdzīgos tirgus apstākļos kavē iekšējā elektronisko sakaru tirgus izveidi. Tādēļ Komisijai un *BEREC* būtu savā attiecīgā atbildības jomā jāpalīdz nodrošināt lielāku konsekvenci tiesisko aizsardzības līdzekļu piemērošanā sakarā ar pasākumu projektiem, ko ierosinājušas valsts regulatīvās iestādes. Turklāt, attiecībā uz pasākumu projektiem saistībā ar pienākumu noteikšanu uzņēmumiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, arī aiz pirmā koncentrācijas vai sadales punkta, ja tas nepieciešams lai risinātu lielus un ilglaicīgus replicēšanas ekonomiskos vai fiziskos šķēršļus, vai saistībā ar jaunu ļoti augstas veiktspējas tīklu elementu regulējumu, ja pie tam *BEREC* ir vienisprātis ar Komisiju, Komisijai vajadzētu būt iespējai prasīt, lai valsts regulatīvā iestāde atsauktu pasākuma projektu. Lai labāk izmantotu valsts regulatīvo iestāžu zināšanas par tirgus analīzi, Komisijai pirms lēmumu vai ieteikumu pieņemšanas būtu jāapspriežas ar *BEREC*.

(84) Ņemot vērā īsos termiņus, kādi paredzēti Savienības līmeņa apspriešanās vajadzībām, Komisijai būtu jāsaņem pilnvaras pieņemt ieteikumus vai pamatnostādnes, lai vienkāršotu procedūras informācijas apmaiņai starp Komisiju un valsts regulatīvajām iestādēm, piemēram, gadījumos, kas attiecas uz stabiliem tirgiem vai prasa vienīgi sīkas izmaiņas iepriekš paziņotos pasākumos. Tāpat Komisijai būtu jāpiešķir pilnvaras, lai varētu paredzēt atbrīvojumu no paziņošanas prasības, lai dažos gadījumos racionalizētu procedūras.

(85) Valsts regulatīvajām iestādēm būtu pārskatāmi jāsadarbojas savā starpā, ar *BEREC* un ar Komisiju, lai visās dalībvalstīs nodrošinātu šīs direktīvas vienveidīgu piemērošanu.

(86) Valsts regulatīvo iestāžu rīcības brīvībai ir jābūt līdzsvarā ar konsekventas regulējuma prakses izveidi un tiesiskā regulējuma konsekventu piemērošanu, lai efektīvi veicinātu iekšējā tirgus attīstību un pilnveidi. Tāpēc valsts regulatīvajām iestādēm ir jāatbalsta darbības, ko iekšējā tirgus jomā veic Komisija un *BEREC*.

(87) Pasākumi, kas varētu ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, ir pasākumi, kuriem varētu būt tieša vai netieša, faktiska vai potenciāla ietekme uz tirdzniecības modeli starp dalībvalstīm tādā veidā, kas varētu radīt šķērsli iekšējā tirgus izveidei. Tie aptver pasākumus ar būtisku ietekmi uz uzņēmumiem vai lietotājiem citās dalībvalstīs, kuros ietilpst: pasākumi, kas lietotājiem citās dalībvalstīs ietekmē cenas; pasākumi, kas ietekmē citā dalībvalstī izveidota uzņēmuma spēju nodrošināt elektronisko sakaru pakalpojumu, it īpaši pasākumus, kas ietekmē spēju piedāvāt pakalpojumus transnacionāli; pasākumi, kas ietekmē tirgus struktūru vai piekļuvi, radot ietekmi uz uzņēmumiem citās dalībvalstīs.

(88) Koordinācijas mehānisms, ar kura palīdzību *RSPG* pēc valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes pieprasījuma vai izņēmuma kārtā pēc pašas iniciatīvas sasauc salīdzinošās izvērtēšanas forumu, lai - nolūkā apmainīties ar paraugpraksi - izskatītu pasākumu projektus pirms dalībvalsts piešķir izmantošanas tiesības, veicinātu atlases procedūru elementu un nosacījumu, kas pievienoti radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām un kam ir nozīmīga ietekme uz tirgus apstākļiem un konkurences situāciju, tostarp ienākšanas tirgū un izvēršanās nosacījumu, saskanīgāku izmantošanu un definēšanu. Salīdzinošās izvērtēšanas forums ir instruments, ar ko mācīties no līdzbiedriem. Tam vajadzētu palīdzēt labāk apmainīties ar paraugpraksi dalībvalstu starpā un uzlabot konkursa kārtā veiktu vai salīdzinošu atlases procedūru pārredzamību. Salīdzinošās izvērtēšanas procesam nevajadzētu būt oficiālam nosacījumam valstu atļauju piešķiršanas procedūrās. Viedokļu apmaiņai vajadzētu balstīties uz informāciju, ko sniedz tā valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde, kura pieprasa salīdzinošās izvērtēšanas forumu, un vajadzētu būt daļai no lielāka valsts mēroga pasākuma, kas plašāk sastāv no radiofrekvenču spektra piešķiršanas, tirdzniecības un nomas, ilguma, atjaunošanas vai lietošanas tiesību grozīšanas. Tādēļ valsts regulatīvai vai citai kompetentai iestādei būtu arī jāspēj sniegt informāciju par citiem valsts pasākumu projektiem vai to aspektiem, kuri saistīti ar attiecīgo atlases procedūru radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību ierobežošanai, ko neaptver salīdzinošās izvērtēšanas mehānisms. Lai samazinātu administratīvo slogu, valsts regulatīvai vai citai kompetentai iestādei būtu jāiesniedz šāda informācija, izmantojot kopēju ziņojumu sniegšanas formātu, ja tāds pieejams, lai nosūtītu informāciju *RSPG* locekļiem.

(89) Ja par radiofrekvenču spektra saskaņotu piešķiršanu konkrētiem uzņēmumiem ir panākta vienošanās Savienības mērogā, dalībvalstīm būtu šādas vienošanās stingri jāīsteno, kad tās piešķir tiesības lietot radiofrekvenču spektru no nacionālā frekvenču sadalījuma plāna.

(90) Izdodot lietošanas tiesības, dalībvalstīm būtu jāspēj apsvērt iespēju dot vienotu atļauju gadījumos, kad paredzamā izmantošana aptver pārrobežu situācijas.

(91) Jebkādam Komisijas lēmumam nodrošināt šīs direktīvas saskaņotu piemērošanu, būtu jāattiecas vienīgi uz regulējuma principiem, pieejām un metodoloģijām. Lai novērstu šaubas, tajā nebūtu jāprecizē nekādi aspekti, kuri parasti prasīti, lai atspoguļotu attiecīgās valsts apstākļus, un ar to nebūtu jāaizliedz alternatīvas pieejas, par kurām pamatoti var gaidīt, ka to ietekme būs līdzvērtīga. Šādam lēmumam vajadzētu būt samērīgam un nekādi nebūtu jāietekmē valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu lēmumi, kuri nerada šķērsli iekšējam tirgum.

(92) Savienība un dalībvalstis ir uzņēmušās saistības attiecībā uz sakaru tīklu un pakalpojumu standartiem un reglamentējošiem noteikumiem Pasaules tirdzniecības organizācijā.

(93) Standartizācijai būtu jāpaliek galvenokārt tirgus virzītam procesam. Tomēr joprojām var būt situācijas, kad ir lietderīgi pieprasīt atbilstību noteiktiem standartiem Savienības mērogā, lai uzlabotu sadarbspēju, veicinātu izvēles brīvību lietotājiem un sekmētu savienojamību iekšējā tirgū. Valsts līmenī dalībvalstis ir pakļautas Direktīvai (ES) 2015/1535. Standartizācijas procedūras, kas ir saskaņā ar šo direktīvu, neskar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/30/ES[1] un 2014/35/ES[2] un Direktīvu 2014/53/ES.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/30/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz elektromagnētisko savietojamību (OV L 96, 29.3.2014., 79. lpp.).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/35/ES (2014. gada 26. februāris) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz tādu elektroiekārtu pieejamību tirgū, kas paredzētas lietošanai noteiktās sprieguma robežās (OV L 96, 29.3.2014., 357. lpp.).

(94) Publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu, vai abēju nodrošinātājiem būtu jāliek veikt pasākumus, kas aizsargā attiecīgi tīklu un pakalpojumu drošību un novērš vai līdz minimumam samazina drošības incidentu ietekmi. Ņemot vērā jaunākos tehniskos sasniegumus, minētajiem pasākumiem būtu jānodrošina radītajam riskam atbilstošs tīklu un pakalpojumu drošības līmenis. Drošības pasākumos būtu jāņem vērā vismaz šādu elementu attiecīgie aspekti: attiecībā uz tīklu un iekārtu drošību – fiziskā un ekoloģiskā drošība, krājumu drošība, tīkla piekļuves kontrole un tīkla integritāte; attiecībā uz drošības incidentu risināšanu –risināšanas procedūras, drošības incidentu atklāšanas spējas, drošības incidentu ziņojumu sniegšana un komunikācija par tiem; attiecībā uz darbības nepārtrauktības pārvaldību – pakalpojuma nepārtrauktības stratēģija un ārkārtas rīcības plāni, negadījuma seku novēršanas spējas; attiecībā uz uzraudzīšanu, revīziju un testēšanu – uzraudzības un pierakstīšanās politika, treniņi neparedzētiem gadījumiem, tīkla un pakalpojuma testēšana, drošības novērtēšana un atbilstības uzraudzība, un atbilstība starptautiskajiem standartiem.

(95) Tā kā aug numurneatkarīgo starppersonu sakaru pakalpojumu nozīme, ir jānodrošina, ka uz tiem attiecas arī piemērotas drošības prasības saskaņā ar to specifiku un ekonomisko svaru. Tādēļ šādu pakalpojumu sniedzējiem arī būtu jānodrošina radītajam riskam atbilstīgs drošības līmenis. Tā kā numurneatkarīgo starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji nemēdz faktiski kontrolēt signālu pārraidi tīklos, risku šādiem pakalpojumiem dažā ziņā var uzskatīt par zemāku nekā tradicionālajiem elektronisko sakaru pakalpojumiem. Tādēļ, ja tas ir pamatoti pamatojoties uz iesaistīto drošības risku faktisko novērtējumu, numurneatkarīgo starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēju veiktajiem pasākumiem vajadzētu būt vājākiem. Tāda pati pieeja pēc analoģijas jāizmanto starppersonu sakaru pakalpojumos, kuros izmanto numurus un kuros faktiski nekontrolē signālu pārraidi.

(96) Publisko elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem būtu jāinformē lietotāji par konkrētiem un būtiskiem drošības apdraudējumiem un par pasākumiem, ko tie var veikt, lai aizsargātu sakaru drošību, izmantojot, piemēram, konkrētu veidu programmatūru vai šifrēšanas tehnoloģijas. Prasībai informēt lietotājus par šādiem apdraudējumiem nebūtu jāatbrīvo pakalpojumu nodrošinātājs no pienākuma par saviem līdzekļiem veikt atbilstīgus un steidzamus pasākumus, lai novērstu jebkurus drošības apdraudējumus un atjaunotu normālu pakalpojuma drošības līmeni. Šāda informācija par drošības apdraudējumiem būtu jāsniedz lietotājam bez maksas.

(97) Lai aizsargātu tīklu un pakalpojumu drošību un neskarot dalībvalstu pilnvaras nodrošināt būtisko drošības interešu aizsardzību un nosargāt sabiedrisko kārtību, un ļaut izmeklēt un atklāt noziedzīgus nodarījumus un kriminmāli vajāt par tiem, būtu atbilstīgā gadījumā jāveicina šifrēšanas, piemēram, gala-gala šifrēšanas, izmantošana un vajadzības gadījumā šifrēšana būtu jāpadara par obligātu saskaņā ar integrētas drošības un integrētas privātuma aizsardzības pēc noklusējuma principiem.

(98) Kompetentajām iestādēm būtu jānodrošina publisko elektronisko sakaru tīklu veseluma un pieejamības uzturēšana. Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūrai (*ENISA*) būtu jāpiedalās, lai nodrošinātu augstu elektronisko sakaru drošību, cita starpā daloties pieredzē un sniedzot atzinumus, kā arī veicinot labākās prakses apmaiņu. Kompetento iestāžu rīcībā vajadzētu būt pienākumu pildīšanai vajadzīgajiem līdzekļiem, ieskaitot pilnvaras pieprasīt informāciju, kas nepieciešama tīklu vai pakalpojumu drošības pakāpes novērtēšanai. Tām būtu arī jābūt pilnvarām pieprasīt visaptverošus, ticamus datus par faktiskiem drošības incidentiem, kas ir būtiski ietekmējuši tīklu vai pakalpojumu darbību. Vajadzības gadījumā tām būtu jāsaņem palīdzība no datordrošības incidentu reaģēšanas vienībām (*CSIRT*), kas izveidotas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2016/1148[1]. Konkrēti, no *CSIRT* var prasīt piegādāt kompetentajām iestādēm informāciju par riskiem un drošības incidentiem, kas ietekmē publiskos elektronisko sakaru tīklus un publiski pieejamos elektronisko sakaru pakalpojumus, un ieteikt risinājumus.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/1148 (2016. gada 6. jūlijs) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā (OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.).

(99) Ja elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu balsta uz publiskiem resursiem, kuru lietošanai vajadzīga īpaša atļauja, dalībvalstīm būtu jāspēj piešķirt par to došanu atbildīgajai iestādei tiesības uzlikt maksu šīs direktīvas noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu minēto resursu optimālu izmantošanu. Atbilstoši Tiesas praksei dalībvalstis nevar sakarā ar tādu tīklu un elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošināšanu iekasēt nodevu vai maksu, kas nav paredzētas šajā direktīvā. Šajā sakarā dalībvalstīm būtu jābūt konsekventai pieejai minēto nodevu vai maksu noteikšanai, lai neradītu nepiemērotu finansiālu nastu, kas saistīta ar vispārējo atļauju piešķiršanas procedūru vai lietošanas tiesībām elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem.

(100) Lai nodrošinātu resursu optimālu izmantošanu, nodevām būtu jāatspoguļo attiecīgā tirgus ekonomiskais un tehniskais stāvoklis, kā arī citi nozīmīgi faktori, kas nosaka to vērtību. Tajā pašā laikā nodevas būtu jānosaka tā, lai tiktu nodrošināta efektīva radiofrekvenču spektra piešķiršana un izmantošana. Šī direktīva neierobežo nolūku, kādam tiek izmantotas maksas par lietošanas tiesībām un tiesībām uzstādīt iekārtas. Vajadzētu būt iespējai šādas maksas izmantot, piemēram, lai finansētu valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu darbības, kuras nevar segt ar administratīvām nodevām. Ja konkurētspējīgas vai salīdzinošas atlases procedūru gadījumā maksa par tiesībām izmantot radiofrekvenču spektru pilnīgi vai daļēji sastāv no vienotas summas, maksāšanas kārtībai būtu jānodrošina, ka šādas maksas praksē nerada gadījumu, kad atlase jāveic pēc kritērijiem, kas nav saistīti ar mērķi nodrošināt radiofrekvenču spektra optimālu izmantošanu. Komisijai būtu jāspēj regulāri publicēt pētījumus ar etalonuzdevumiem un attiecīgā gadījumā citus norādījumus par labāko radiofrekvenču spektra piešķiršanas, numerācijas resursu piešķiršanas vai tiesību piekļūt infrastruktūrai piešķiršanas praksi.

(101) Uzņēmumiem piemērotā maksa par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām var ietekmēt lēmumus par to, vai prasīt šādas tiesības un likt lietā radiofrekvenču spektra resursus. Tādēļ dalībvalstīm, lai nodrošinātu optimālu radiofrekvenču spektra lietošanu, būtu jānosaka tādas rezerves cenas, no kurām izrietētu efektīva minēto tiesību piešķiršana neatkarīgi no izmantotās atlases procedūras veida. Dalībvalstis varētu arī ņemt vērā iespējamās izmaksas, kas saistītas ar tādu atļaujas nosacījumu izpildi, ko uzliek nolūkā virzīt politikas mērķus. Šajās darbībās jāievēro arī konkurences stāvoklis attiecīgajā tirgū, tostarp iespējamas resursu izmantošanas alternatīvas.

(102) Radiofrekvenču spektra resursu optimāla izmantošana atkarīga no piemērotu tīklu un saistīto iekārtu pieejamības. Šajā ziņā dalībvalstīm būtu jācenšas nodrošināt, ka gadījumā, ja valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes piemēro maksu par radiofrekvenču spektra lietošanas un iekārtu uzstādīšanas tiesībām, tās ņem vērā vajadzību sekmēt pastāvīgu infrastruktūras attīstību nolūkā panākt resursu vislietderīgāko izmantošanu. Dalībvalstīm būtu jācenšas nodrošināt, ka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību maksas maksāšanas kārtība tiek piemērota cik vien labi iespējams, to piesaistot resursa faktiskajai pieejamībai tādā veidā, ar ko tiek atbalstīta šādai infrastruktūras attīstībai un saistīto pakalpojumu sniegšanai nepieciešamā ieguldīšana. Maksāšanas kārtība būtu jānosaka objektīvi, pārredzami, proporcionāli un nediskriminējot pirms radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanas procedūru sākuma.

(103) Būtu jānodrošina, ka pastāv procedūras, kurās piešķir tiesības uzstādīt iekārtas, un ka tās ir savlaicīgas, nediskriminējošas un pārredzamas, lai garantētu apstākļus godīgai un efektīvai konkurencei. Šī direktīva neskar valstu noteikumus, kas reglamentē īpašuma ekspropriāciju vai izmantošanu, īpašumtiesību parastu izmantošanu, neaizsargātu darbu parastu izmantošanu vai neitralitātes principu attiecībā uz dalībvalstu normām, kuras reglamentē īpašumtiesību sistēmu.

(104) Atļaujas, ko izdod elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem un kas tiem ļauj iegūt piekļuvi publiskam vai privātam īpašumam, ir būtisks faktors elektronisko sakaru tīklu vai jaunu tīkla elementu izveidei. Tāpēc nevajadzīgi sarežģītas un lēnas procedūras tiesību piekļūt infrastruktūrai piešķiršanai var radīt ievērojamu šķērsli konkurences attīstībai. Tāpēc ir jāvienkāršo veids, kādā pilnvaroti uzņēmumi iegūst tiesības piekļūt infrastruktūrai. Kompetentajām iestādēm būtu jākoordinē tiesību piekļūt infrastruktūrai iegūšana, sniedzot attiecīgu informāciju savās tīmekļa vietnēs.

(105) Ir jāpastiprina dalībvalstu pilnvaras attiecībā uz tiesību piekļūt infrastruktūrai subjektiem, lai jauna tīkla izveidi vai ierīkošanu nodrošinātu taisnīgi, lietderīgi un ekoloģiski atbildīgi un neatkarīgi no pienākumiem, kas uzlikti uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, proti, piešķirt piekļuvi tā elektronisko sakaru tīklam. Iekārtu koplietošanas uzlabojumi var mazināt ekoloģiskās izmaksas un kalpot sabiedrības veselībai un drošībai un teritoriālās plānošanas mērķiem. Kompetentajām iestādēm vajadzētu būtu pilnvarām prasīt, lai uzņēmumi, kuri guvuši labumu no tiesībām uzstādīt iekārtas uz, virs vai zem publiska īpašuma vai privātīpašuma, kopīgotu šādas iekārtas vai īpašumu, ieskaitot fizisku kopvietošanu, pēc atbilstīga sabiedriskās apspriešanas laikposma, kurā būtu jādod iespēja visām ieinteresētajām personām izteikt viedokli, konkrētajās teritorijās, kur koplietošana ir vispārējās interesēs. Tā var būt, piemēram, gadījumos, kad pazeme ir stipri pieblīvēta vai kad ir jāšķērso dabisks šķērslis. Kompetentajām iestādēm īpaši būtu vajadzīgas pilnvaras uzlikt pienākumu kopīgot tīkla elementus un saistītās iekārtas, kā kabeļkanālus, kabeļtuneļus, šahtas, mastus, kabeļakas, kabeļu sadales skapjus, antenas, torņus un citas balsta konstrukcijas, ēkas vai ēku ievadus, un labāk koordinēt inženiertehniskos būvdarbus ekoloģisku vai citādu valsts politikas iemeslu dēļ.

Turpretim valsts regulatīvajām iestādēm būtu jādefinē noteikumi par iekārtu vai īpašuma koplietošanas izmaksu sadali, lai nodrošinātu, ka attiecīgajiem uzņēmumiem tiek pienācīgi atlīdzināts risks. Atbilstoši Direktīvas 2014/61/ES dotajiem uzdevumiem kompetentajām iestādēm, jo īpaši pašvaldībām, sadarbībā ar valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāievieš piemērotas procedūras būvdarbu līgumu un citu attiecīgu publisko iekārtu vai īpašumu koordinācijai, kur vajadzētu būt iespējai ietilpt procedūrām, kas nodrošina, ka ieinteresētajām personām ir informācija par attiecīgām publiskām iekārtām vai īpašumiem un notiekošiem un plānotiem būvdarbiem, ka tās laikus tiek informētas par tādiem darbiem un ka pēc iespējas tiek veicināta koplietošana.

(106) Ja mobilo tīklu operatoriem vides aizsardzības nolūkos pieprasa kopīgot torņus vai mastus, šāda obligātā kopīgošana varētu samazināt raidītāja jaudas maksimumu, kas katram operatoram atļauts sabiedrības veselības aizsardzības nolūkā, un tas savukārt varētu likt operatoriem uzstādīt vairāk retranslācijas staciju, lai nodrošinātu pārklājumu visā valstī. Kompetentajām iestādēm būtu jācenšas saskaņot konkrētos ekoloģiskos un sabiedrības veselības apsvērumus, pienācīgi ievērojot Padomes Ieteikumā 1999/519/EK[1] nosprausto piesardzības pieeju.

(107) Radiofrekvenču spektrs ir ierobežots publisks resurss, kam ir būtiska sabiedriska un tirgus vērtība. Tas ir būtisks ieguldījums uz radioviļņiem bāzēto sakaru tīklos un pakalpojumos, tāpēc, ciktāl tam ir sakars šādiem tīkliem un pakalpojumiem, valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm tas būtu lietderīgi jāsadala un jāpiešķir saskaņā ar saskaņotajiem mērķiem un principiem, kas regulē to darbību, kā arī saskaņā ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, ņemot vērā demokrātiskās, sociālās, valodu un kultūras intereses, kas attiecas uz radiofrekvenču spektra izmantošanu. Ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK izveido pamatu radiofrekvenču spektra harmonizācijai.

(108) Radiofrekvenču spektra politikas darbībām Savienībā nevajadzētu skart pasākumus, kas atbilstoši Savienības tiesību aktiem veikti Savienības vai valstu līmenī, lai sasniegtu vispārējo interešu mērķus, it īpaši attiecībā uz publiskajiem valdības un aizsardzības tīkliem, satura regulējumu un politiku audiovizuālo līdzekļu un mediju jomā, kā arī dalībvalstu tiesības organizēt un izmantot savu radiofrekvenču spektru sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai un aizsardzībai.

---

[1] Padomes Ieteikums 1999/519/EK (1999. gada 12. jūlijs) par ierobežojumiem elektromagnētisko lauku (0 Hz līdz 300 GHz) iedarbībai uz plašu sabiedrību (OV L 1999, 30.7.1999., 59. lpp.).

(109) Plašas savienojamības nodrošināšana katrā dalībvalstī ir būtiska saimnieciskajai un sociālajai attīstībai, dalībai sabiedriskajā dzīvē un sociālajai un teritoriālajai kohēzijai. Tā kā savienojamība un elektronisko sakaru izmantošana kļūst par Eiropas sabiedrības un labklājības sastāvdaļu, dalībvalstīm būtu jācenšas nodrošināt bezvadu platjoslas pārklājums visā Savienībā. Šāds pārklājums būtu jāsasniedz, balstoties uz piemērotu pārklājuma nodrošināšanas prasību izvirzīšanu dalībvalstīs, tās piemērojot katrai apkalpojamajai teritorijai un ierobežojot līdz samērīgai pienākumu nastai, lai nekavētu pakalpojumu nodrošinātājiem tā izvēršanu. Ņemot vērā, ka tādām sistēmām kā lokālais radiotīkls (*RLAN*) ir būtiska loma ātrdarbīgas bezvadu platjoslas nodrošināšanā telpās, pasākumiem būtu jācenšas nodrošināt pietiekamu radiofrekvenču spektra pieejamību joslās, kas ir sevišķi vērtīgs aktīvs bezvadu tīklu ar universālu pārklājumu izmaksu ziņā lietderīgai izvēršanai, jo īpaši telpās. Turklāt ar konsekventiem un koordinētiem pasākumiem attiecībā uz augstas kvalitātes zemes bezvadu pārklājumu visā Savienībā, kuri balstās uz valstu paraugpraksi licencē noteikto operatoru pienākumu ziņā, būtu jātiecas sasniegt radiofrekvenču spektra politikas programmas mērķi: līdz 2020. gadam visiem Savienības iedzīvotājiem vajadzētu būt pieejamam – gan telpās, gan brīvā dabā – lielākam platjoslas ātrumam, kurš nav mazāks par 30 Mbiti/s, kā arī būtu jācenšas Savienībā īstenot vērienīgu redzējumu par gigabitu sabiedrību. Šādi pasākumi veicinās inovatīvus digitālos pakalpojumus un nodrošinās ilgtermiņa sociālekonomiskus ieguvumus. Teritorijas visaptverošam pārklājumam un savienojamībai visās dalībvalstīs vajadzētu būt maksimāliem un uzticamiem, domājot par tādu pakalpojumu un lietotņu kā satīklotie automobiļi un e-veselība veicināšanu gan iekšpus, gan pāri robežām.

(110) Obligāti ir jānodrošina, ka iedzīvotāji netiek pakļauti sabiedrības veselībai kaitīgai elektromagnētiskā lauka iedarbībai. Dalībvalstīm būtu jātiecas panākt konsekvenci visā Savienībā nolūkā risināt šo jautājumu, īpaši ņemot vērā Ieteikumā 1999/519/EK pausto piesardzības pieeju, lai strādātu pie tā, ka tiek nodrošināti konsekventāki izvēršanas nosacījumi. Dalībvalstīm attiecīgā gadījumā būtu jāpiemēro Direktīvā (ES) 2015/1535 paredzētā procedūra, lai cita starpā nodrošinātu pārredzamību ieinteresētajām personām un ļautu citām dalībvalstīm un Komisijai reaģēt.

(111) Radiofrekvenču spektra harmonizācija un koordinācija un standartizācijas atbalstītā iekārtu reglamentācija ir savstarpēji papildinošas un tās ir cieši jākoordinē, lai ar *RSPG* atbalstu efektīvi sasniegtu to kopīgos mērķus. Saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK koordinējot *CEPT* darba uzdevumu saturu un grafiku ar standartizācijas pieprasījumiem tādām standartizācijas struktūrām kā Eiropas Telesakaru standartu institūts, ieskaitot ar radiouztvērēju parametriem saistītos, būtu jākļūst vieglākai nākotnes sistēmu ieviešanai, tiktu atbalstītas radiofrekvenču spektra koplietošanas iespējas un nodrošināta radiofrekvenču spektra lietderīga pārvaldība.

(112) Pieprasījums pēc harmonizēta spektra ne visās Savienības daļās ir vienāds. Ja reģiona vai valsts līmenī nav pieprasījuma pēc visas harmonizētās joslas vai tās daļas, dalībvalstis varētu izņēmuma kārtā atļaut joslas alternatīvu izmantošanu pieprasījuma trūkuma laikā, piemēram, lai nosegtu tirgus piedāvājuma trūkumu attiecībā uz konkrētu izmantošanu, ar noteikumu, ka tā netraucē minēto joslu harmonizēti izmantot citām dalībvalstīm un beidzas, kad parādās pieprasījums pēc harmonizētas izmantošanas.

(113) Ir panākta radiofrekvenču spektra elastīgāka pārvaldība un elastīgāka piekļuve radiofrekvenču spektram, izsniedzot atļaujas neatkarīgi no tehnoloģijas un pakalpojuma, lai radiofrekvenču spektra lietotāji varētu izvēlēties labākās tehnoloģijas un pakalpojumus, kas izmantojami radiofrekvenču spektra joslās, kuras attiecīgos valsts frekvenču sadalījuma plānos saskaņā ar Savienības tiesību aktiem ir deklarētas kā pieejamas elektronisko sakaru pakalpojumiem ("tehnoloģiju neitralitātes princips un pakalpojumu neitralitātes princips"). Tehnoloģiju un pakalpojumu administratīvā noteikšana būtu jāpiemēro tikai vispārējo interešu mērķu apdraudētības gadījumos un tai vajadzētu būt skaidri pamatotai un regulāri pārskatāmai.

(114) Tehnoloģiju neitralitātes principa ierobežojumiem vajadzētu būt piemērotiem un pamatotiem ar vajadzību novērst kaitīgus traucējumus, piemēram, ar izstarojuma masku un jaudas līmeņu noteikšanu, lai nodrošinātu sabiedrības veselības aizsardzību, ierobežojot elektromagnētisko lauku iedarbību uz iedzīvotājiem, nodrošināt pakalpojumu pareizu darbību ar atbilstošā pakalpojuma tehniskās kvalitātes līmeni, vienlaikus ne vienmēr liedzot iespēju tajā pašā radiofrekvenču spektra joslā izmantot vairāk nekā vienu pakalpojumu, nodrošināt radiofrekvenču spektra pareizu koplietošanu, jo īpaši tad, ja tā lietošanai tiek izsniegtas tikai vispārējas atļaujas, nodrošināt radiofrekvenču spektra lietderīgu izmantošanu vai sasniegt vispārējo interešu mērķi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

(115) Radiofrekvenču spektra lietotājiem vajadzētu arī būt iespējai brīvi izvēlēties, kādus pakalpojumus radiofrekvenču spektrā piedāvāt. Taču būtu jāatļauj arī pasākumi, kas prasa nodrošināt konkrētu pakalpojumu skaidri noteiktu vispārējo interešu mērķu sasniegšanai, piemēram, dzīvības aizsardzība, vajadzība veicināt sociālo, reģionālo un teritoriālo kohēziju vai radiofrekvenču spektra nelietderīgas izmantošanas novēršana, ja šādi izņēmumi ir nepieciešami un proporcionāli. Minēto mērķu vidū būtu jābūt kultūras un valodu daudzveidības un mediju plurālisma veicināšanai, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Izņemot gadījumus, kad tas ir vajadzīgs dzīvības aizsardzībai, vai izņēmuma kārtā citu vispārējo interešu mērķu labad, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, izņēmumi nedrīkstētu būt par cēloni konkrētu pakalpojumu ekskluzīvai izmantošanai, bet tiem būtu vienīgi jāpiešķir tiem prioritāte, lai citi pakalpojumi vai tehnoloģijas varētu cik iespējams pastāvēt līdzās tajā pašā radiofrekvenču spektra joslā. Dalībvalstu kompetencē ir noteikt visu kultūras un valodu daudzveidības un mediju plurālisma veicināšanai domāto izņēmumu darbības jomu un raksturu.

(116) Tā kā radiofrekvenču spektra sadalījums konkrētām tehnoloģijām vai pakalpojumiem ir izņēmums no tehnoloģiju un pakalpojumu neitralitātes principa un ierobežo brīvību izvēlēties piedāvāto pakalpojumu vai izmantoto tehnoloģiju, visiem priekšlikumiem par šādu sadalījumu vajadzētu būt pārredzamiem, un ir jārīko to sabiedriskā apspriešana.

(117) Ja dalībvalstis izņēmuma kārtā nolemj uz sabiedriskās kārtības, sabiedrības drošības un sabiedrības veselības aizsardzības pamata ierobežot brīvību nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, tām būtu jāpaskaidro šādas ierobežošanas iemesli.

(118) Radiofrekvenču spektrs būtu jāpārvalda tādā veidā, kas nodrošina kaitīgu traucējumu novēršana. Tāpēc būtu pienācīgi jādefinē kaitīgo traucējumu pamatjēdziens, lai nodrošinātu, ka regulatīvā iejaukšanās notiek tikai tik, cik tā vajadzīga šādu traucējumu novēršanai, ņemot vērā arī vajadzību apsvērt progresīvākas metodes aizsardzībai pret kaitīgiem traucējumiem nolūkā izmanot šīs tehnoloģijas un radiofrekvenču spektra pārvaldības metodes, lai – cik vien iespējams – izvairītos no principa "bez traucējumiem un bez aizsardzības" piemērošanas. Transportam ir spēcīgs pārrobežu elements, un tā digitalizācija rada problēmas. Transportlīdzekļi (piemēram, metro vilcieni, autobusi, pasažieru un kravas automobiļi, vilcieni) kļūst arvien autonomāki un vairāk satīkloti. Iekšējā tirgū transportlīdzekļi vieglāk pārvar valstu robežas. Transportlīdzekļu un to iebūvēto sakaru staciju drošai un labai ekspluatācijai izšķiroši svarīgi ir stabili sakari un izvairīšanās no kaitīgiem traucējumiem.

(119) Augot radiofrekvenču spektra pieprasījumam un jaunām variatīvām lietotnēm un tehnoloģijām, kuru piekļuve radiofrekvenču spektram un radiofrekvenču spektra lietošana prasa lielāku elastību, dalībvalstīm būtu jāveicina radiofrekvenču spektra koplietošana, nosakot piemērotākos atļauju piešķiršanas režīmus katram scenārijam un definējot tiem piemērotas un pārredzamas normas un nosacījumus. Radiofrekvenču spektra koplietošana aizvien vairāk nodrošina tā efektīvu un lietderīgu izmantošanu, kad vairākiem neatkarīgiem lietotājiem vai ierīcēm tiek ļauts piekļūt vienai radiofrekvenču spektra joslai dažādos juridiskos režīmos, lai darītu pieejamus papildu radiofrekvenču spektra resursus, paaugstinātu izmantošanas lietderīgumu un radiofrekvenču spektram vieglāk varētu piekļūt jauni lietotāji. Koplietošanu var balstīt uz vispārējām atļaujām vai nelicencējamu lietošanu, ļaujot vairākiem lietotājiem piekļūt vienam radiofrekvenču spektram un to izmantot dažādās teritorijās vai dažādos brīžos. To var balstīt arī uz individuālām lietošanas tiesībām, piemēram, licencētu koppiekļuvi, kur visi lietotāju (ar pastāvošo lietotāju un jauniem lietotājiem) vienojas par koplietošanas noteikumiem kompetento iestāžu pārraudzībā tā, lai nodrošinātu minimālu garantētu radiopārraides kvalitāti. Atļaujot koplietošanu atšķirīgos atļaujas režīmos, dalībvalstīm nebūtu jānosaka stipri nevienāds lietošanas ilgums katrā atšķirīgā atļaušanas režīmā.

(120) Vispārējās atļaujas radiofrekvenču spektra lietošanai var sekmēt visefektīvāko radiofrekvenču spektra lietojumu un dažkārt veicināt inovāciju, un tās ir konkurenci sekmējošas, savukārt individuālas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības citos gadījumos var būt vispiemērotākais atļauju izsniegšanas režīms noteiktos īpašos apstākļos. Individuālas lietošanas tiesības būtu jāapsver, piemēram tad, ja labvēlīgas radiofrekvenču spektra izplatīšanas iezīmes vai paredzētais pārraides jaudas līmenis nozīmē, ka vispārējās atļaujas nevar atrisināt traucējumu problēmas pakalpojuma prasītās kvalitātes dēļ. Tehniskie pasākumi, piemēram, risinājumi uztvērēju darbnoturības uzlabošanai, varētu dot iespēju izmantot vispārējās atļaujas vai radiofrekvenču spektra koplietošanu, un, iespējams, ļautu izvairīties no sistemātiskas principa "bez traucējumiem un bez aizsardzības" izmantošanas.

(121) Lai nodrošinātu paredzamību un uzturētu juridisko noteiktību un ieguldījumu stabilitāti, dalībvalstīm jau iepriekš būtu jānosaka piemēroti kritēriji, pēc kuriem noteikt atbilstību mērķim panākt, lai tiesību subjekti, īstenojot individuālajām tiesībām pievienotos nosacījumus, radiofrekvenču spektru izmantotu lietderīgi. Tādu nosacījumu definēšanā būtu iesaistāmas ieinteresētās personas, un tās būtu atklāti informējamas par to, kā tiks novērtēta viņu pienākumu izpilde.

(122) Lai izvairītos no tā, ka tiek radīti šķēršļi ienākšanai tirgū, proti, konkurencei kaitīgas tiesību uzkrāšanās dēļ, dalībvalstīs būtu efektīvi jānodrošina radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām pievienoto nosacījumu izpilde, un visām kompetentajām iestādēm būtu jāpiedalās, kur tas ir vajadzīgs. Izpildes nosacījumos būtu jāiekļauj prasība piemērot klauzulu "izmanto vai zaudē". Lai nodrošinātu juridisko noteiktību attiecībā uz jebkādām iespējamām sankcijām par radiofrekvenču spektra neizmantošanu, iepriekš būtu jānosaka izmantošanas robežvērtības, tostarp laika, daudzuma vai radiofrekvenču spektra identitātes izteiksmē. Radiofrekvenču spektra pārdošanai un iznomāšanai būtu jānodrošina, ka sākotnējais tiesību subjekts to efektīvi izmanto.

(123) Ja saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK ir noteikti radiofrekvenču spektra joslas harmonizētie nosacījumi, kompetentajām iestādēm ir jāizlemj, kurš ir vispiemērotākais atļauju piešķiršanas režīms, kuru var piemērot attiecīgajā joslā vai tās daļās. Ja ir iespējams, ka visas dalībvalstis sastapsies ar līdzīgām problēmām, kuru atšķirīgie risinājumi varētu sadrumstalot iekārtu iekšējo tirgu un līdz ar to aizkavēt 5G sistēmu izvēršanu, Komisijai, maksimāli ņemot vērā *RSPG* viedokli, var būt nepieciešams ieteikt kopīgus risinājumus, atzīstot spēkā esošos tehniskos harmonizēšanas pasākumus. Tas varētu dalībvalstīm sniegt kopēju instrumentu kopumu, kuru tās varētu ņemt vērā, identificējot atbilstošus un konsekventus atļauju izsniegšanas režīmus, kurus piemērot joslai vai daļai no joslas atkarībā no tādiem faktoriem kā iedzīvotāju blīvums, joslu izplatīšanas iezīmes, atšķirības starp lietojumu pilsētās un laukos, iespējamo vajadzību aizsargāt esošos pakalpojumus un izrietošo ietekmi uz apjomradītiem ietaupījumiem ražošanā.

(124) Tīkla infrastruktūras koplietošana, dažos gadījumos arī radiofrekvenču spektra koplietošana var ļaut lietderīgāk un efektīvāk izmantot radiofrekvenču spektru un nodrošināt tīklu strauju izvēršanu, it sevišķi retāk apdzīvotās teritorijās. Nosakot radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām pievienojamos nosacījumus, kompetentajām iestādēm būtu arī jāņem vērā, kādas uzņēmumu koplietošanas un koordinēšanas formas atļaut, lai nodrošinātu lietderīgu un efektīvu radiofrekvenču spektra lietošanu vai pārklājuma nodrošināšanas pienākumu izpildi saskaņā ar konkurences tiesību principiem.

(125) Prasība ievērot tehnoloģiju un pakalpojumu neitralitātes principus lietošanas tiesību piešķiršanā apvienojumā ar iespēju nodot tiesības uzņēmumu starpā balsta brīvību sniegt elektronisko sakaru pakalpojumus publikai un attiecīgos līdzekļus, tā palīdzot arī sasniegt vispārējo interešu mērķus. Šī direktīva neskar to, vai radiofrekvenču spektru piešķir tieši elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātājiem vai personām, kas izmanto minētos tīklus vai pakalpojumus. Šādas personas var būt radio vai televīzijas apraides satura piegādātāji. Par atbilstību nosacījumiem, kas pievienoti radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām, un attiecīgiem nosacījumiem, kas pievienoti vispārējai atļaujai, katrā gadījumā būtu jāatbild uzņēmumam, kuram ir dotas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības. Daži pienākumi, kas uzlikti raidorganizāciju audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanai, var likt piemērot īpašus radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanas kritērijus, lai sasniegtu īpašus vispārējo interešu mērķus, ko dalībvalstis noteikušas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Taču šādu tiesību piešķiršanas procedūrai katrā gadījumā vajadzētu būt objektīvai, pārredzamai, nediskriminējošai un proporcionālai.

(126) Tiesas prakse nosaka, ka valsts ierobežojumiem tiesībām, ko garantē LESD 56. pants, vajadzētu būt objektīvi pamatotiem un proporcionāliem un tiem nebūtu jāpārsniedz šo mērķu sasniegšanai nepieciešamais. Pie tam radiofrekvenču spektru, kas piešķirts bez atklātas procedūras, nebūtu jāizmanto citiem nolūkiem kā vispārēju interešu mērķiem, kuru sasniegšanai tas piešķirts. Tādā gadījumā būtu jādod ieinteresētajām personām pietiekams laiks piezīmju izteikšanai. Pieteikumu uz tiesībām iesniegšanas procedūrā dalībvalstīm būtu jāpārbauda, vai pretendents spēs izpildīt nosacījumus, kas tiktu pievienoti šādām tiesībām. Minētajiem nosacījumiem būtu jāatspoguļojas tiesīguma kritērijos, kas pirms jebkura konkursa sākuma nosakāmi objektīvā, pārredzamā, proporcionālā un nediskriminējošā izteiksmē. Šādu kritēriju piemērošanai pretendentam var pieprasīt iesniegt nepieciešamo informāciju, kas pierāda tā spēju izpildīt minētos nosacījumus. Ja šāda informācija netiek iesniegta, pieteikumu uz tiesībām lietot radiofrekvenču spektru var noraidīt.

(127) Dalībvalstīm pirms tiesību piešķiršanas būtu jāprasa pārbaudīt tikai tos elementus, kurus iesniedzējs pieņemamā veidā spēj pierādīt ar parastu rūpību, ņemot vērā radiofrekvenču spektra kā ierobežota publiska resursa svarīgo sabiedrisko un tirdzniecisko vērtību. Tas neskar iespēju vēlāk pārbaudīt tiesīguma kritēriju izpildi, piemēram, pēc starpmērķu sasniegšanas, ja saprotams, ka sākumā kritērijus nevar izpildīt. Lai radiofrekvenču spektra lietošana saglabātos efektīva un lietderīga, dalībvalstīm nebūtu tiesības jāpiešķir tad, ja izskatot redzams, ka iesniedzējs nespēj izpildīt nosacījumus, kas gan nav par šķērsli iespējamai laikā ierobežotai izmēģinājuma lietošanai. Pietiekami gariem radiofrekvenču spektra lietošanas atļauju termiņiem būtu jāuzlabo ieguldījumu paredzamība, kas veicinātu tīklu straujāku ierīkošanu un pakalpojumu uzlabošanos, kā arī stabilitāte, kas balstītu radiofrekvenču spektra tirdzniecību un iznomāšanu. Ja radiofrekvenču spektru neatļauj lietot neierobežotu laiku, termiņā būtu jāņem vērā sasniedzamie mērķi un tam būtu jābūt pietiekamam, lai atmaksātos izdarītie ieguldījumi. Lai gan garāks termiņš var nodrošināt ieguldījumu paredzamību, pasākumi, kam jānodrošina radiofrekvenču spektra efektīva un lietderīga izmantošana, kā kompetentās iestādes pilnvaras grozīt vai atņemt tiesības lietošanas tiesībām piesaistīto nosacījumu neizpildes gadījumā vai spektra tirgošanas un iznomāšanas atvieglināšana, palīdzēs novērst nepieņemamu radiofrekvenču spektra uzkrāšanos un kalpos par atbalstu lielākai elastībai radiofrekvenču spektra resursu sadalē. Arī gada maksas plašāka izmantošana ir līdzeklis, kas nodrošina, ka tiesību subjekts pastāvīgi vērtēs radiofrekvenču spektra izlietojumu.

(128) Ņemot vērā tehniskās inovācijas nozīmi, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai dot radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības izmēģinājuma vajadzībām, nosakot tajās īpašus ierobežojumus un nosacījumus, kurus precīzi attaisno šādu tiesību izmēģinājuma raksturs.

(129) Lemjot par jau piešķirtu harmonizēta radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību atjaunošanu, kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā, kādā mērā atjaunošana tuvinātu tiesiskā regulējuma mērķus un citus Savienības un valsts tiesību aktos noteiktos mērķus. Katrs tāds lēmums būtu pieņemams atklāti, bez diskriminācijas un pārredzami un balstāms uz pārskatu par attiecīgajām tiesībām piesaistīto nosacījumu izpildes kvalitāti. Vērtējot vajadzību atjaunot lietošanas tiesības, dalībvalstīm būtu svaru kausos jāliek piešķirto tiesību atjaunošanas ietekme uz konkurenci un lietderīgākas izmantošanas vai novatorisku lietojumu veicināšana, kas varētu dot rezultātu, ja joslu atvērtu jauniem lietotājiem. Kompetentām iestādēm būtu jāspēj izšķirties pieļaut tik vien kā atjaunošanu uz ierobežotu laiku, lai novērstu iedibināta lietojuma krasu pārrāvumu. Lai gan lēmumos par to tiesību atjaunošanu, kuras piešķirtas pirms šīs direktīvas piemērošanas sākuma, būtu jāievēro jau piemērojamās normas, dalībvalstīm būtu arī jānodrošina, lai tās neapdraudētu šīs direktīvas mērķu sasniegšanu.

(130) Atjaunojot pastāvošās harmonizēta radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, dalībvalstīm līdztekus tiesību atjaunošanas vajadzības vērtēšanai būtu jāpārskata ar tām saistītās maksas nolūkā nodrošināt, lai šīs maksas arī turpmāk veicinātu optimālu lietošanu, cita starpā ievērojot arī tirgus attīstību un tehnoloģiju attīstību. Juridiskās noteiktības labad pastāvošās maksas pienākas koriģēt pēc tiem pašiem principiem, pēc kuriem piešķir jaunas lietošanas tiesības.

(131) Efektīvu radiofrekvenču spektra pārvaldību var nodrošināt, atvieglinot jau piešķirta radiofrekvenču spektra nepārtrauktu lietderīgu izmantošanu. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību tiesību subjektiem, iespēja atjaunot lietošanas tiesības būtu izskatāma piemērotā laika sprīdī pirms attiecīgo tiesību izbeigšanās, piemēram, vismaz divus gadus pirms tiesību izbeigšanās, ja tās bijušas piešķirtas uz 15 gadiem vai uz ilgāku laiku, ja vien tiesību piešķiršanas laikā atjaunošanas iespēja netika nepārprotami izslēgta. Nepārtrauktas resursu pārvaldības interesēs kompetentajām iestādēm būtu vajadzīga iespēja tādu izskatīšanu uzņemties pēc savas ierosmes vai pēc tiesību ieguvēja pieprasījuma. Lietošanas tiesības nebūtu jāatjauno pret ieguvēja gribu.

(132) Radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošana var būt efektīvs spektra efektīvas izmantošanas palielināšanas līdzeklis. Elastības un lietderības labad, lai radiofrekvenču spektra vērtību noteiktu tirgus, dalībvalstīm būtu pamatā jāļauj radiofrekvenču spektra lietotājiem savas spektra lietošanas tiesības nodot vai iznomāt trešām personām vienkāršā kārtībā ar nosacījumiem, ko pievieno šādām tiesībām un konkurences normām, atbildīgo valsts regulatīvo iestāžu pārraudzībā. Lai atvieglinātu šādu nodošanu vai iznomāšanu un ar noteikumu, ka tiek ievēroti saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK pieņemtie tehniskie īstenošanas pasākumi, dalībvalstīm būtu arī jāizskata lūgumi radiofrekvenču spektra tiesības sadalīt vai apvienotās no jauna atdalīt un pārskatīt izmantošanas nosacījumus.

(133) Par pasākumiem, kurus pie radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanas vai atjaunošanas specifiski pieņem ar mērķi veicināt konkurenci, būtu jālemj valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm, kam ir nepieciešamās zināšanas par ekonomiku, tehniku un tirgu. Radiofrekvenču spektra piešķiršanas nosacījumi var ietekmēt konkurences stāvokli elektronisko sakaru tirgos un iekļūšanas nosacījumus. Ierobežota piekļuve radiofrekvenču spektram, sevišķi tad, ja radiofrekvenču spektrs ir trūcīgs, var uzlikt šķērsli iekļūšanai vai kavēt ieguldījumus, tīkla ierīkošanu, jaunu pakalpojumu vai lietotņu nodrošināšanu, inovāciju un konkurenci. Pastāvošo konkurenci var ietekmēt arī jaunas lietošanas tiesības, tostarp ar nodošanu vai nomu iegūtās, un jaunu elastīgu radiofrekvenču spektra lietošanas kritēriju ieviešana. Nepareizi piemēroti, daži konkurences veicināšanai izmantotie nosacījumi var izraisīt citādas sekas, piemēram, radiofrekvenču spektra maksimumi un rezervējumi var radīt mākslīgu trūkumu, vairumtirdzniecības piekļuves pienākumi var netaisni ierobežot uzņēmējdarbības modeļus, ja nav ietekmes tirgū, un nodošanas ierobežojumi var traucēt attīstīties sekundārajiem tirgiem. Tādēļ šādu nosacījumu izvirzīšanai ir nepieciešams konsekvents, objektīvs konkurences tests, ko konsekventi piemēro. Tādēļ šādu pasākumu izmantošana būtu balstāma uz tirgus un tā konkurences apstākļu rūpīgu, objektīvu novērtēšanu valsts regulatīvajās un citās kompetentajās iestādēs. Tomēr valstu kompetentajām iestādēm būtu vienmēr jānodrošina radiofrekvenču spektra efektīva un lietderīga izmantošana un jāizvairās no konkurences kropļošanas, ko rada konkurencei neatbilstīga spektra lietošanas tiesību uzkrāšana.

(134) Pēc *RSPG* atzinumiem var būt nepieciešama vienota termiņa nolikšana atbilstīgi Lēmumam Nr. 676/2002/EK harmonizētas radiofrekvenču spektra joslas lietošanas atļaušanai, lai izvairītos no pārrobežu traucējumiem, un tas var nākt par labu attiecīgo tehnisko harmonizācijas pasākumu potenciāla atraisīšanai iekārtu tirgu un ļoti augstas veiktspējas tīklu un pakalpojumu izvēršanas vajadzībām. Atļauja izmantot radiofrekvenču spektra joslu ietver radiofrekvenču spektra piešķiršanu saskaņā ar vispārēju atļauju izsniegšanas režīmu vai individuālu lietošanas tiesību piešķiršanu, lai atļautu izmantot radiofrekvenču spektru tiklīdz kā ir pabeigts piešķiršanas process. Lai piešķirtu radiofrekvenču spektra joslas, varētu būt nepieciešams atbrīvot citu lietotāju aizņemtas joslas un nodrošināt viņiem par to kompensāciju. Tomēr vienota termiņa ieviešanu attiecībā uz harmonizētu joslu izmantošanas atļaušanu elektronisko sakaru pakalpojumu, tostarp 5G, vajadzībām konkrētā dalībvalstī varētu ietekmēt problēmas, kas saistītas ar neatrisinātiem pārrobežu koordinācijas jautājumiem starp dalībvalstīm vai ar trešām valstīm; ar joslas esošo lietotāju tehniskās migrācijas nodrošināšanas sarežģītību; ar joslas izmantošanas ierobežošanu, pamatojoties uz vispārējo interešu mērķi, ar valsts drošības nosargāšanu un aizsardzību vai ar *force majeure*. Dalībvalstīm jebkurā gadījumā būtu jāveic visi pasākumi, lai līdz minimumam samazinātu jebkādu aizkavēšanos attiecībā uz ģeogrāfisko pārklājumu, termiņiem un radiofrekvenču spektra joslu. Turklāt dalībvalstīm attiecīgos gadījumos, ņemot vērā savu attiecīgo apstākļu novērtējumu, būtu jāspēj lūgt Savienībai sniegt juridisko, politisko un tehnisko atbalstu, lai risinātu radiofrekvenču spektra koordinācijas jautājumus ar Savienības kaimiņvalstīm, tostarp kandidātvalstīm un valstīm, kas pievienojas, tādā veidā, ka attiecīgās dalībvalstis var ievērot savus pienākumus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

(135) Lai nodrošinātu palielinātu koordinētu radiofrekvenču spektra pieejamību līdz 2020. gadam un tādējādi panāktu ļoti ātrdarbīgu fiksēto un bezvadu tīklu 5G kontekstā ieviešanu, *RSPG* ir noteikusi, k*a priori*tāras ir 3,4–3,8 GHz un 24,25–27,5 GHz joslas, kas ir piemērotas, lai līdz 2020. gadam izpildītu 5G rīcības plāna mērķus. Turpmākiem pētījumiem ir identificētas arī 40,5–43,5 GHz un 66–71 GHz joslas. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt, lai līdz 2020. gada 31. decembrim 3,4–3,8 GHz un 24,25–27,5 GHz joslas vai to daļas būtu pieejamas tādām zemes sistēmām, kas spēj nodrošināt bezvadu platjoslas pakalpojumus atbilstīgi harmonizētiem nosacījumiem, kas noteikti ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 4. pantu, papildinot Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu (ES) 2017/899[1], jo minētajām joslām ir specifiskas iezīmes attiecībā uz pārklājumu un datu veiktspēju, kas atļauj tām tikt atbilstīgi kombinētām, lai izpildītu 5G prasības. Tomēr dalībvalstis varētu skart traucējumi, kas, visticamāk, var rasties no trešām valstīm, kuras saskaņā ar *ITU* Radionoteikumiem minētās joslas ir identificējušas tādu pakalpojumu vajadzībām, kas nav mobilo sakaru pakalpojumi. Tas varētu ietekmēt pienākumu ievērot vienotu īstenošanas datumu. Mērķa teritorijas 26 GHz joslas turpmākajai izmantošanai 5G zemes bezvadu pakalpojumiem cita starpā visticamāk būs pilsētas un piepilsētas zonas, un zināma izvēršana ir paredzama arī gar galvenajiem ceļiem un dzelzceļa sliedēm lauku apvidos. Tas rada iespēju minētajās ģeogrāfiskajās zonās izmantot 26 GHz joslu pakalpojumiem, kas nav 5G bezvadu sakaru pakalpojumi, piemēram, specifiskiem uzņēmējdarbības sakariem vai izmantošanai telpās, un tāpēc ļaujot dalībvalstīm izraudzīties minēto joslu un darīt to pieejamu neekskluzīvai izmantošanai.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2017/899 (2017. gada 17. maijs) par 470–790 MHz frekvenču joslas izmantošanu Savienībā (OV L 138, 25.5.2017., 131. lpp.).

(136) Ja pieprasījums pēc radiofrekvenču spektra joslas pārsniedz pieejamību un dalībvalsts rezultātā secina, ka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības ir jāierobežo, būtu jāpiemēro atbilstīgas un pārredzamas procedūras šādu tiesību garantēšanai, lai izvairītos no ikkatras diskriminācijas un optimizētu ierobežoto resursu izmantošanu. Ierobežojumam vajadzētu būt pamatotam, proporcionālam un balstītam uz tirgus apstākļu rūpīgu novērtējumu, atvēlot pienācīgu vietu lietotāju vispārējam ieguvumam un iekšzemes un iekšējā tirgus mērķiem. Katras ierobežošanas procedūras mērķi būtu iepriekš skaidri jānosaka. Apsverot, kura atlases procedūra būtu piemērotākā, dalībvalstīm saskaņā ar Savienības mērogā veiktiem koordinācijas pasākumiem būtu laicīgi un pārredzami jākonsultējas ar visām ieinteresētajām personām par procedūras pamatojumu, mērķiem un nosacījumiem. Dalībvalstīm būtu jāspēj cita starpā izmantot konkursus vai salīdzinošas atlases procedūras radiofrekvenču spektra vai numerācijas resursu ar īpašu ekonomisko vērtību piešķiršanai. Pārvaldot šādas shēmas, kompetentajām iestādēm būtu jāņem vērā šīs direktīvas mērķi. Ja dalībvalsts konstatē, ka kādā joslā var ļaut izmantot vēl vairāk tiesību, tai būtu jāsāk attiecīgs process.

(137) Augošais radiofrekvenču spektra pieprasījums un galalietotāju pieprasījums pēc bezvadu platjoslas jaudām prasa risinājumus, kas dotu alternatīvus, savstarpēji papildinošus, spektra aspektā lietderīgus piekļuves risinājumus, ieskaitot zemsprieguma bezvadu piekļuves sistēmas ar mazu darbības rādiusu, piemēram, *RLAN* un zemsprieguma miniatūrie šūnu piekļuves punkti. Tādas savstarpēji papildinošas bezvadu piekļuves sistēmas, sevišķi publiski piekļūstamie *RLAN* piekļuves punkti, paplašina galalietotāju piekļuvi internetam un mobilās datplūsmas izdalīšanu mobilo tīklu operatoriem. *RLAN* izmanto harmonizētu radiofrekvenču spektru, neprasot individuālu atļauju vai radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības. Pašlaik vairumu *RLAN* piekļuves punktu privātlietotāji izmanto par fiksētā platjoslas savienojuma vietēju bezvadu pagarinājumu. Nebūtu jāliedz galalietotājiem viņu interneta abonementa robežās dalīties ar citiem piekļuvē viņu *RLAN*, lai palielinātos pieejamo piekļuves punktu skaits, jo īpaši blīvi apdzīvotās teritorijās, maksimalizētos bezvadu datu veiktspēja caur radiofrekvenču spektra atkārtotu izmantošanu un rastos ekonomiska papildinoša bezvadu platjoslas infrastruktūra citiem galalietotājiem. Tādēļ būtu arī jāatceļ nevajadzīgi ierobežojumi *RLAN* izvēršanai un savienošanai savā starpā.

(138) Arī valsts iestādes vai publisko pakalpojumu sniedzēji, kuri izmanto *RLAN* savās telpās savam personālam, apmeklētājiem un klientiem, piemēram, lai atvieglinātu piekļuvi e-pārvaldes pakalpojumiem vai informētu par sabiedrisko transportu vai ceļu satiksmes pārvaldību, varētu, cik to pieļauj konkurences publiskā iepirkuma noteikumi, dot piekļuvi šādiem piekļuves punktiem iedzīvotāju vispārējai lietošanai, kas būtu papildu pakalpojums pie tiem, ko tie tādās telpās piedāvā publikai. Bez tam no tā, kas nodrošina tādu lokālu piekļuvi elektronisko sakaru tīkliem privātīpašumā vai tā apkaimē vai ierobežotā publiskā teritorijā nekomerciāli vai kā palīgpakalpojumu pie citas darbības, kas nav atkarīga no tādas piekļuves, piemēram, *RLAN* tīklāji, kas minētajā teritorijā pieejami citu komercdarbību klientiem vai publikai, var prasīt atbilstību vispārējām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību atļaujām, bet tam nebūtu uzliekami vispārējām atļaujām piesaistāmi nosacījumi vai prasības, ko piemēro publisko elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātājiem, vai pienākumi pret galalietotājiem vai sakarā ar starpsavienojumu. Tomēr uz šādu pakalpojumu sniedzēju būtu jāattiecas atbildības noteikumiem, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/31/EK[1]. Parādās jaunas tehnoloģijas, piemēram, LiFi, un tās papildinās *RLAN* un bezvadu piekļuves punkta pašreizējās radiofrekvenču spektra iespējas, iekļaujot optiskos uz redzamās gaismas bāzētos piekļuves punktus, un ļaus veidot lokālos hibrīdtīklus, kuros būs iespējami optiskie bezvadu sakari.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.).

(139) Tā kā mazjaudas tuvas darbības bezvadu piekļuves punkti, piemēram, femtošūnas, pikošūnas, metrošūnas vai mikrošūnas, var būt ļoti mazi un izmantot neuzkrītošas ierīces, kas līdzīgas mājas *RLAN* maršrutētājiem, kuriem nav vajadzīgas nekādas atļaujas papildus tām, kuras vajadzīgas radiofrekvenču spektra lietošanai, un ņemot vērā šādu piekļuves punktu pozitīvo ietekmi uz radiofrekvenču spektra lietošanu un bezvadu sakaru attīstību, jebkādiem to izvēršanas ierobežojumiem vajadzētu būt pēc iespējas mazākiem. Līdz ar to, lai atvieglotu tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvēršanu un neskarot nekādas piemērojamās prasības, kas saistītas ar radiofrekvenču spektra pārvaldību, dalībvalstīm uz šādu ierīču ierīkošanu uz ēkām, kas nav oficiāli aizsargātas kā daļa no klasificētas vides vai to īpašās arhitektūras vai vēsturiskās vērtības dēļ, nebūtu jāattiecina nekādas atsevišķas atļaujas, izņemot sabiedrības drošības nolūkā. Šajā nolūkā to iezīmes, piemēram, maksimālais izmērs, svars un emisiju raksturlielumi, būtu jānosaka Savienības mērogā proporcionāli vietējai izvēršanai un lai nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību sabiedrības veselībai, kā tas noteikts Ieteikumā 1999/519/EK. Tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu ekspluatācijai būtu jāpiemēro Direktīvas 2014/53/ES 7. pants. Tas neskar Savienības vai valsts tiesībās nostiprinātās privātīpašuma tiesības. Atļaujas pieteikumu izskatīšanas procedūra būtu jāracionalizē, tai nevajadzētu skart nekādus komerclīgumus, un nekādām administratīvajām nodevām nebūtu jāpārsniedz ar pieteikuma apstrādi saistītās administratīvās izmaksas. Procesam, kurā izvērtē atļaujas pieprasījumu, vajadzētu būt pēc iespējas īsākam un principā – ne ilgākam par četriem mēnešiem.

(140) Publiskas ēkas un cita veida publisko infrastruktūru ikdienā apmeklē un izmanto ievērojams skaits galalietotāju, kam vajadzīga savienojamība, lai izmantotu e-pārvaldes, e-transporta un citus pakalpojumus. Cita veida publiskā infrastruktūra – piemēram, ielu apgaismes ķermeņi, luksofori – piedāvā ļoti vērtīgu teritoriju mazizmēra šūnu infrastruktūras izvēršanai piemēram to blīvuma dēļ. Neskarot kompetento iestāžu iespēju tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvēršanai piemērot atsevišķas iepriekšējas atļaujas, operatoriem vajadzētu būt tiesībām piekļūt minētajām publiskajām vietām, lai pienācīgi apmierinātu pieprasījumu. Dalībvalstīm tādēļ būtu jānodrošina, ka šādas publiskās ēkas un cita publiskā infrastruktūra, ievērojot saprātīgus nosacījumus, tiek darīta pieejama mazizmēra šūnu infrastruktūras izvēršanai nolūkā papildināt Direktīvā 2014/61/ES paredzēto un neskarot šajā direktīvā izklāstītos principus. Direktīva 2014/61/ES balstās uz funkcionālu pieeju un nosaka pienākumus nodrošināt piekļuvi fiziskai infrastruktūrai tikai tad, ja tā ir daļa no tīkla un ja tā ir tīkla operatora īpašumā vai izmantošanā, tādējādi daudzas publiskām iestādēm piederošas vai to izmantotas ēkas ir ārpus minētās direktīvas darbības jomas. Turpretī īpašas saistības nav nepieciešamas attiecībā uz tādu fizisko infrastruktūru kā kabeļkanāli vai stabi, ko izmanto intelektiskas transporta sistēmas un kas pieder tīkla operatoriem (transporta pakalpojumu sniedzējiem vai publisko elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem), un saimniektīkla daļām, uz kurām attiecas minētās direktīvas darbības joma.

(141) Šīs direktīvas noteikumi piekļuves un starpsavienojuma aspektā attiecas uz publiskajiem elektronisko sakaru tīkliem. Attiecībā uz elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem, kuri tos nodrošina lietotājiem, kas nav sabiedrība, šī direktīva neuzliek nekādus piekļuves vai starpsavienojuma nodrošināšanas pienākumus, izņemot gadījumus, kad, tiem gūstot labumu no piekļuves publiskajiem tīkliem, uz tiem var attiekties dalībvalstu nosacījumi.

(142) Terminam "piekļuve" ir plaša nozīme, tāpēc ir precīzi jādefinē, kā šis termins tiek izmantots šajā direktīvā, neskarot tā izmantošanu citos Savienības pasākumos. Operatoram var piederēt attiecīgais tīkls vai iekārtas, vai viņš tā daļu vai to visu var nomāt.

(143) Atvērtā konkurenciālā tirgū nevajadzētu būt ierobežojumiem, kas kavē uzņēmumus vienoties par savstarpēju piekļuves un starpsavienojuma kārtību, it īpaši nolīgumiem par pārrobežu sadarbību, saskaņā ar LESD konkurences noteikumiem. Lai sasniegtu lietderīgi darbojošos patiešām visas Eiropas tirgu ar efektīvu konkurenci, lielāku izvēli un konkurētspējīgiem pakalpojumiem galalietotājiem, uzņēmumiem, kuri saņem piekļuves vai starpsavienojuma pieprasījumu no citiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas vispārējā elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu publiskas nodrošināšanas atļauja, principā šādi nolīgumi būtu jānoslēdz uz komerciāliem pamatiem un labā ticībā.

(144) Tirgos, kur turpina pastāvēt ļoti atšķirīgs spēku sadalījums sarunās starp uzņēmumiem un kur daži uzņēmumi izmanto citu uzņēmumu nodrošināto infrastruktūru to pakalpojumu sniegšanai, ir lietderīgi izveidot tiesisko regulējumu, kas nodrošinātu, ka tirgus darbojas efektīvi. Ja komerciālās sarunas neizdodas, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj nodrošināt atbilstīgu piekļuvi pakalpojumiem un to starpsavienojumu un pakalpojumu sadarbspēju galalietotāju interesēs. Jo īpaši tās var nodrošināt gala-gala savienojamību, nosakot proporcionālus pienākumus uzņēmumiem, kuriem ir vajadzīga vispārēja atļauja un kuri kontrolē piekļuvi galalietotājiem. Piekļuves līdzekļu kontrole var būt saistīta ar īpašumtiesībām vai kontroli pār fizisko saiti ar galalietotāju (fiksētu vai mobilu) vai spēju mainīt vai atņemt valsts numuru vai numurus, kas vajadzīgi piekļūšanai galalietotāja tīkla pieslēgumpunktam. Tā būtu, piemēram, gadījumā, kad tīkla operatori nepamatoti ierobežotu galalietotāju izvēli piekļūt interneta portāliem un pakalpojumiem.

(145) Ņemot vērā nediskriminēšanas principu, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka visi uzņēmumi, lai cik tie lieli un lai kāds to uzņēmējdarbības modelis – vertikāli integrēts vai atdalīts –, var savienoties ar pieņemamiem noteikumiem nolūkā nodrošināt gala-gala savienojamību un piekļuvi internetam.

(146) Valsts tiesiskie vai administratīvie pasākumi, kas saista noteikumus par piekļuvi vai starpsavienojumu ar tās puses darbībām, kura cenšas iegūt starpsavienojumu, it īpaši ar tās ieguldījuma apjomu tīkla infrastruktūrā, nevis ar nodrošināto starpsavienojumu vai piekļuves pakalpojumiem, var izkropļot tirgu un tādējādi būt nesaderīgi ar konkurences noteikumiem.

(147) Tīkla operatori, kas kontrolē piekļuvi saviem klientiem, to dara, pamatojoties uz unikāliem numuriem vai adresēm no publicēto numuru vai adrešu klāsta. Citiem tīkla operatoriem jāspēj šiem klientiem nodrošināt datplūsmu un tādējādi jāspēj tieši vai netieši citam ar citu starpsavienoties. Tāpēc jānosaka tiesības un pienākumi veikt pārrunas par starpsavienojumu.

(148) Sadarbspēja ir ieguvums galalietotājiem un svarīgs minētā tiesiskā regulējuma mērķis. Sadarbspējas veicināšana ir viens no minētajā regulējumā izvirzītajiem valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu mērķiem. Minētajā regulējumā paredz arī to, ka Komisija publicē standartu vai specifikāciju sarakstu, kas aptver pakalpojumu sniegšanu, tehniskās saskarnes vai tīkla funkcijas, kā pamatu, lai veicinātu harmonizāciju elektroniskajos sakaros. Dalībvalstīm būtu jāveicina publicēto standartu vai specifikāciju izmantošana tādā mērā, cik noteikti nepieciešams, lai nodrošinātu pakalpojumu sadarbspēju un palielinātu lietotāju izvēles brīvību.

(149) Patlaban gan gala-gala savienojamībai, gan piekļuvei neatliekamās palīdzības dienestiem ir vajadzīgs, lai galalietotāji lietotu numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus. Turpmākā tehnoloģiju attīstību vai pastiprināta numurneatkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu lietošana var izraisīt sakaru pakalpojumu nepietiekamu sadarbspēju. Varētu rasties tādas sekas kā ievērojami šķēršļi iekļūšanai tirgū un kavēkļi tālākai inovācijai, kas ievērojami apdraudētu efektīvu gala-gala savienojamību starp galalietotājiem.

(150) Ja tādas sadarbspējas problēmas rastos, Komisijai būtu jāspēj pieprasīt *BEREC* ziņojumu, kur būtu tirgus situācijas faktu novērtējums Savienības un dalībvalsts līmenī. Maksimāli ņemot vērā *BEREC* ziņojumu un citas pieejamās liecības un ievērojot ietekmi uz iekšējo tirgu, Komisijai būtu jālemj, vai ir vajadzīga valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu regulatīva iejaukšanās. Ja pēc Komisijas ieskata tāda valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu regulatīva iejaukšanās būtu apsverama, tai būtu jāspēj pieņemt īstenošanas pasākumus, kuros nosaka valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu iespējamās iejaukšanās raksturu un tvērumu, ieskaitot jo īpaši pienākumus iestādēm un citiem pakalpojumu sniedzējiem publicēt un atļaut izmantot, pārveidot un pārraidīt attiecīgu informāciju, un pasākumus, kas visiem vai atsevišķiem pakalpojumu sniedzējiem uzliek par pienākumu izmantot standartus vai specifikācijas.

(151) Valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm būtu valsts specifiskajos apstākļos jāizvērtē, vai iejaukšanās ir nepieciešama un attaisnojama, lai nodrošinātu gala-gala savienojamību, un, ja ir, tad jāuzliek proporcionāli pienākumi saskaņā ar Komisijas īstenošanas pasākumiem to numurneatkarīgo starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir būtiska līmeņa pārklājums un liels lietotāju skaits. Termins "būtisks" būtu jāinterpretē tādā nozīmē, ka attiecīgā pakalpojumu sniedzēja ģeogrāfiskais pārklājums un galalietotāju skaits veido kritisko masu, lai sasniegtu mērķi nodrošināt gala-gala savienojamību starp galalietotājiem. Šādi sadarbspējas pienākumi principā nebūtu jāattiecina uz pakalpojumu sniedzējiem ar ierobežotu galalietotāju skaitu vai ierobežotu ģeogrāfisko pārklājumu, kuri dotu tikai nelielu ieguldījumu minētā mērķa sasniegšanā.

(152) Situācijās, kad uzņēmumiem ir liegta piekļuve dzīvotspējīgām neaizstājama vadojuma, kabeļu un saistītu iekārtu alternatīvām ēkās vai līdz pirmajam koncentrācijas vai sadales punktam, un nolūkā sekmēt konkurences principiem atbilstošu iznākumu galalietotāju interesēs, valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt tiesīgām noteikt piekļuves nodrošināšanas pienākumus visiem uzņēmumiem neatkarīgi no tā, vai tie atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū. Minētajā sakarā valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāņem vērā visi tehniskie un ekonomiskie šķēršļi tīklu turpmākai aizstāšanai. Tomēr, tā kā šādi pienākumi atsevišķos gadījumos var būt ierobežojoši, apdraudēt stimulus ieguldījumiem un to ietekmē var tikt stiprināta dominējošo dalībnieku pozīcija, tie būtu jāpiemēro tikai tad, ja tie ir pamatoti un samērīgi, lai sasniegtu noturīgu konkurenci attiecīgajos tirgos. Tas vien, ka jau pastāv vairāk nekā viena tāda infrastruktūra, nav obligāti jāinterpretē kā pierādījums tā aktīvu aizstājamībai. Ja nepieciešams, apvienojumā ar šādiem piekļuves pienākumiem uzņēmumiem būtu jāspēj paļauties arī uz pienākumiem nodrošināt piekļuvi fiziskajai infrastruktūrai, pamatojoties uz Direktīvu 2014/61/ES. Jebkuriem valsts regulatīvās iestādes noteiktajiem pienākumiem saskaņā ar šo direktīvu un lēmumiem, ko pieņēmušas citas kompetentās iestādes saskaņā ar Direktīvu 2014/61/ES nolūkā nodrošināt piekļuvi ēkas iekšējai fiziskajai infrastruktūrai vai fiziskajai infrastruktūrai līdz pirmajam koncentrācijas punktam, vajadzētu būt konsekventiem.

(153) Valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarām, ciktāl tas ir nepieciešams, noteikt pienākumus uzņēmumiem nodrošināt piekļuvi šīs direktīvas pielikumā minētajiem elementiem, proti, lietojumprogrammu saskarnēm (*API*) un elektroniskajiem raidījumu aprakstiem (*EPG*), lai galalietotājiem nodrošinātu piekļuvi ne tikai digitālās radio un televīzijas apraides pakalpojumiem, bet arī saistītajiem papildu pakalpojumiem. Šādiem papildu pakalpojumiem būtu jāspēj ietvert ar programmu saistītus pakalpojumus, kuri ir īpaši paredzēti, lai uzlabotu piekļuvi galalietotājiem ar invaliditāti, un ar programmu saistītus hibrīdtelevīzijas pakalpojumus.

(154) Ir svarīgi, lai valsts regulatīvās iestādes, izvērtējot koncentrācijas vai sadales punktu, līdz kuram tās paredzējušas noteikt piekļuves pienākumu, punktu izvēlētos saskaņā ar *BEREC* pamatnostādnēm. Galalietotājam tuvāka punkta izvēle labvēlīgāk ietekmēs konkurenci infrastruktūras jomā un ļoti augstas veiktspējas tīklu ierīkošanu. Tādējādi valsts regulatīvajai iestādei būtu vispirms jāapsver punkta izvēle ēkā vai uzreiz ēkas ārpusē. Varētu būt pamatoti piekļuves pienākumu paplašināt, proti, piekļuve jānodrošina līdz vadojumam un kabeļiem aiz pirmā koncentrācijas vai sadales punkta, šādu pienākumu tomēr attiecinot tikai uz punktiem, kas ir iespējami tuvu galalietotājiem un spēj izmitināt pietiekamu skaitu galalietotāju, ja ir pierādīts, ka pastāv lieli un ilglaicīgi fiziski vai ekonomiski šķēršļi replicēšanai, kas rada būtiskas konkurences problēmas vai galalietotājiem kaitējošas tirgus nepilnības mazumtirdzniecības līmenī. Lai novērtētu tīkla elementu replicēšanas iespējamību, ir vajadzīga tirgus pārskatīšana, kas atšķiras no tādas analīzes, kurā vērtē būtisku ietekmi tirgū, un tāpēc valsts regulatīvajai iestādei nav jākonstatē būtiska ietekme tirgū, lai varētu uzlikt šos pienākumus. No otras puses, šādai pārskatīšanai ir nepieciešams tirgus apstākļu pietiekams ekonomiskais novērtējums, lai varētu konstatēt, vai ir izpildīti kritēriji, kas vajadzīgi, lai noteiktu pienākumu nodrošināt piekļuvi aiz pirmā sadales vai koncentrācijas punkta. Domājams, ka šādi paplašināti piekļuves nodrošināšanas pienākumi ir vairāk nepieciešami vietās, kurās alternatīvas infrastruktūras ierīkošanas ekonomiskais pamatojums nav tik pārliecinošs, piemēram, tāpēc, ka ir mazs iedzīvotāju blīvums vai ierobežots daudzdzīvokļu ēku skaits.

Turpretī liela mājsaimniecību koncentrācija varētu liecināt, ka šādu pienākumu noteikšana nav nepieciešama. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu arī jāapsver, vai šādiem pienākumiem ir potenciāls stiprināt to uzņēmumu pozīcijas, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū. Valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarām noteikt pienākumus nodrošināt piekļuvi aktīviem vai virtuāliem tīkla elementiem, ko izmanto pakalpojumu sniegšanai šādā infrastruktūrā, ja piekļuve pasīviem elementiem būtu ekonomiski neefektīva vai fiziski nepraktiska un ja valsts regulatīvā iestāde uzskata, ka bez šādas iejaukšanās piekļuves nodrošināšanas pienākuma nolūks tiktu apiets. Lai visā Savienībā nodrošinātu konsekventu regulatīvo praksi, Komisijai vajadzētu būt pilnvarām pieprasīt valsts regulatīvajai iestādei atsaukt pasākumu projektu, ar ko paplašina piekļuves nodrošināšanas pienākumus, kuri paredz piekļuvi aiz pirmā koncentrācijas vai sadales punkta, ja *BEREC* ir tādas pašas nopietnas šaubas kā Komisijai par pasākuma projekta saderību ar Savienības tiesību aktiem un jo īpaši ar šīs direktīvas regulatīvajiem mērķiem.

(155) Lai šādos gadījumos ievērotu proporcionalitātes principu, valsts regulatīvajām iestādēm var būt lietderīgi atbrīvot dažas īpašnieku vai uzņēmumu vai abēju kategorijas no pienākumiem, kas sniedzas tālāk par pirmo koncentrācijas vai sadales punktu; tas būtu jānosaka valsts regulatīvajām iestādēm, pamatojoties uz to, ka tāds piekļuves nodrošināšanas pienākums, kura pamatā nav uzņēmuma atzīšana par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, apdraudētu to nesen izvērsto tīkla elementu ekonomisko izdevīgumu, jo īpaši mazu vietējo projektu gadījumā. Uzņēmumi, kas nodarbojas tikai ar vairumtirdzniecību, nebūtu pakļaujami šādiem piekļuves nodrošināšanas pienākumiem, ja tie piedāvā efektīvu alternatīvu piekļuvi ļoti augstas veiktspējas tīklam uz komerciāla pamata un ar taisnīgiem, nediskriminējošiem un samērīgiem noteikumiem, tostarp attiecībā uz cenu. Vajadzētu būt iespējai minēto izņēmumu ar tiem pašiem nosacījumiem attiecināt arī uz citiem pakalpojumu sniedzējiem. Izņēmums var nebūt piemērots pakalpojumu sniedzējiem, kuri saņem publisko finansējumu.

(156) Bezvadu elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanā izmantojamās pasīvās infrastruktūras koplietošana saderībā ar konkurences tiesību principiem var būt īpaši lietderīga, lai Savienībā maksimalizētu ļoti augstas veiktspējas savienojamību, jo īpaši mazāk apdzīvotās teritorijās, kur aizstāšana nav praktiska un galalietotājiem draud šādas savienojamības zaudējums. Valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm izņēmuma kārtā būtu jāspēj noteikt šādu koplietošanu vai lokalizētu viesabonēšanas piekļuvi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ja šāda iespēja ir skaidri noteikta sākotnējos lietošanas tiesību piešķiršanas nosacījumos un ja tās pierāda, ka ir ieguvums no šādas koplietošanas, jo var novērst nepārvaramus ekonomiskus vai fiziskus šķēršļus, kuru dēļ piekļuve tīkliem vai pakalpojumiem būtu būtiski traucēta vai neiespējama, un ņemot vērā vairākus faktorus, tostarp jo īpaši vajadzību nodrošināt pārklājumu uz galvenajām transporta maģistrālēm, izvēli un augstāku pakalpojuma kvalitāti galalietotājiem, kā arī vajadzību saglabāt stimulus infrastruktūras paplašināšanai. Apstākļos, kad galalietotājiem nav piekļuves un pasīvās infrastruktūras koplietošana vien nevar pietiekamā mērā atrisināt situāciju, valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarām noteikt pienākumus attiecībā uz aktīvās infrastruktūras koplietošanu. To darot, valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes saglabā rīcības brīvību izvēlēties vispiemērotākos koplietošanas vai piekļuves pienākumus, kam vajadzētu būt samērīgiem un pamatotiem, balstoties uz apzinātās problēmas būtību.

(157) Kaut gan zināmos apstākļos valsts regulatīvajai vai citai kompetentajai iestādei ir lietderīgi uzlikt pienākumus uzņēmumiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir atzīti par tādiem, kam nav būtiskas ietekmes tirgū, lai izpildītu tādus mērķus kā gala-gala savienojamība un pakalpojumu sadarbspēja, ir jānodrošina, ka šādus pienākumus uzliek saskaņā ar tiesisko regulējumu, īpaši ar tajā paredzētajām paziņošanas procedūrām. Šādus pienākumus būtu jāuzliek tikai tad, ja tas ir pamatoti nolūkā nodrošināt šīs direktīvas mērķu izpildi un ja pienākumi ir objektīvi pamatoti, pārredzami, samērīgi un nediskriminējoši, un to nolūks ir veicināt efektivitāti, ilgtspējīgu konkurenci, efektīvus ieguldījumus un inovāciju un sniegt maksimālu ieguvumu galalietotājiem, un ja tie ir uzlikti saskaņā ar attiecīgajām paziņošanas procedūrām.

(158) Lai novērstu nepārvaramus ekonomiskus vai fiziskus šķēršļus nolūkā galalietotājiem nodrošināt pakalpojumus vai tīklus, kuru pamatā ir radiofrekvenču spektra lietošana un kuros pārklājums ir nepilnīgs, šo nepilnību novēršanai var būt vajadzīga piekļuve pasīvajai infrastruktūrai vai – ja ar to nepietiek – aktīvajai infrastruktūrai un tās koplietošana vai lokalizētas viesabonēšanas piekļuves nolīgumi. Neskarot koplietošanas pienākumus, kas piesaistīti lietošanas tiesībām, pamatojoties uz citiem šīs direktīvas noteikumiem un jo īpaši pasākumus, ar kuriem veicina konkurenci, ja valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes vēlas veikt pasākumus nolūkā uzlikt pienākumu nodrošināt pasīvās infrastruktūras vai – gadījumos, kad pasīva piekļuve un koplietošana nav pietiekama,– aktīvās infrastruktūras koplietošanu vai uzlikt pienākumu noslēgt lokalizētas viesabonēšanas piekļuves nolīgumus, tās tomēr var arī aicināt apsvērt tirgus dalībnieku iespējamo risku nepietiekami apkalpotās teritorijās.

(159) Ar konkurences noteikumiem ne vienmēr pietiek, lai nodrošinātu kultūras daudzveidību un mediju plurālismu ciparu televīzijas laukā. Tehnoloģijas un tirgus attīstība rada nepieciešamību dalībvalstij attiecībā uz savu tirgu regulāri pārskatīt pienākumus nolūkā nodrošināt ierobežotu piekļuvi ar taisnīgiem, pieņemamiem un nediskriminējošiem noteikumiem, jo īpaši, lai noteiktu, vai ir pamatoti pienākumus attiecināt arī uz *EPG* un *API*, tādā mērā, cik nepieciešams, lai nodrošinātu galalietotāju piekļuvi noteiktiem ciparu apraides pakalpojumiem. Dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt ciparu apraides pakalpojumus, kuriem jānodrošina galalietotāju piekļuve, izmantojot visus normatīvos vai administratīvos līdzekļus, kurus tās uzskata par vajadzīgiem.

(160) Dalībvalstīm būtu jāspēj arī atļaut to valsts pārvaldes iestādei pārskatīt pienākumus attiecībā uz ierobežotu piekļuvi ciparu apraides pakalpojumiem, lai ar tirgus analīzes palīdzību izvērtētu to, vai atcelt vai grozīt nosacījumus uzņēmumiem, kuriem nav būtiska ietekme attiecīgajā tirgū. Šādai atcelšanai vai grozīšanai nevajadzētu negatīvi ietekmēt lietotāju piekļuvi šādiem pakalpojumiem vai efektīvas konkurences perspektīvas.

(161) Konkrētos apstākļos ir nepieciešami *ex ante* pienākumi, kas nodrošinātu tāda konkurenciāla tirgus attīstību, kura nosacījumi nāk par labu ļoti augstas veiktspējas tīklu un pakalpojumu izvēršanai un uzņemšanai lietošanā un galalietotāja ieguvuma maksimalizācijai. Būtiskas ietekmes tirgū definīcija šajā direktīvā ir ekvivalenta dominējoša stāvokļa jēdzienam, kas noteikts Tiesas praksē.

(162) Var izrādīties, ka diviem vai vairāk uzņēmumiem ir vienota dominance ne tikai tad, ja to starpā pastāv strukturālas vai citādas saites, bet arī tad, ja konkrētā tirgus struktūra ir parocīga koordinētai labumgūšanai, proti, mudina uz paralēlu vai analoģisku konkurencei kaitīgu rīcību tirgū.

(163) Ir svarīgi, ka *ex ante* regulatīvos pienākumus uzliek vairumtirdzniecības tirgum tikai tad, ja ir viens vai vairāki uzņēmumi ar būtisku ietekmi tirgū, lai nodrošinātu noturīgu konkurenci, un kur Savienības un valsts konkurences tiesību tiesiskās aizsardzības līdzekļi nav pietiekami, lai risinātu minēto problēmu. Komisija ir izstrādājusi pamatnostādnes Savienības mērogā saskaņā ar konkurences tiesību principiem, kas valsts regulatīvajām iestādēm jāievēro, izvērtējot, vai konkurence attiecīgajā tirgū ir efektīva, un izvērtējot būtisku ietekmi tirgū. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāizanalizē, vai attiecīgais produktu vai pakalpojumu tirgus ir efektīvi konkurētspējīgs attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā, kas varētu būt visa vai daļa attiecīgās dalībvalsts teritorijas vai blakus esošas dalībvalstu teritoriju daļas, kuras izanalizējamas kopā. Efektīvas konkurences analīzei vajadzētu iekļaut analīzi par to, vai tirgus turpmāk būs konkurētspējīgs, un tādējādi, vai efektīvas konkurences trūkums ir ilgstošs. Minētajām pamatnostādnēm būtu jārisina arī jautājums attiecībā uz no jauna veidojamiem tirgiem, kur de facto tirgus līderim, visticamāk, ir būtiska tirgus daļa, bet kur tam nevajadzētu būt pakļautam neatbilstīgiem pienākumiem. Komisijai būtu regulāri jāpārskata pamatnostādnes, it sevišķi tad, kad tiek pārskatīti esošie tiesību akti, ņemot vērā Tiesas praksi, ekonomisko domāšanu un faktisko tirgus pieredzi, un nolūkā nodrošināt, ka, tirgum strauji attīstoties, tās joprojām ir atbilstīgas. Valsts regulatīvajām iestādēm būs jāsadarbojas savā starpā, ja attiecīgais tirgus ir transnacionāls.

(164) Nosakot, vai uzņēmumam ir būtiska ietekme konkrētā tirgū, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jārīkojas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un maksimāli jāņem vērā Komisijas pamatnostādnes par tirgus analīzi un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanu.

(165) Valsts regulatīvajām iestādēm savā teritorijā būtu jānosaka attiecīgie ģeogrāfiskie tirgi, maksimāli ņemot vērā Komisijas Ieteikumu par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem ("ieteikums"), kas pieņemts, ievērojot šo direktīvu, un ņemot vērā valsts un vietējos apstākļus. Tāpēc valsts regulatīvajām iestādēm būtu vismaz jāanalizē ieteikumā ietvertie tirgi, tostarp tirgi, kuri ir norādīti, bet vairs netiek regulēti konkrētā valsts vai vietējā kontekstā. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu arī jāanalizē tirgi, kas nav ietverti minētajā ieteikumā, bet kurus šo iestāžu jurisdikcijā esošajā teritorijā regulē, pamatojoties uz agrāk veiktu tirgus analīzi, vai citi tirgi, ja šīm iestādēm ir pietiekams pamats uzskatīt, ka ir izpildīti šajā direktīvā noteiktie trīs kritēriji.

(166) Transnacionālus tirgus var noteikt, ja tas ir pamatots ar ģeogrāfiskā tirgus noteikšanu, ņemot vērā visus piedāvājuma un pieprasījuma faktorus atbilstīgi konkurences tiesību principiem. *BEREC* ir šādas analīzes veikšanai vispiemērotākā struktūra, kura var smelties no valsts regulatīvo iestāžu plašās kopējās pieredzes tirgu noteikšanā valsts līmenī. Analizējot potenciālos transnacionālos tirgus, būtu jāņem vērā apstākļi valstī. Ja ir noteikti transnacionālie tirgi un tajos vajadzīga regulatīva iejaukšanās, attiecīgajām valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāsadarbojas, lai apzinātu vajadzīgo regulatīvo reakciju, tostarp procesu, saskaņā ar kuru teikt veikta paziņošana Komisijai. Šīs iestādes var tādā pašā veidā sadarboties arī tad, ja transnacionālie tirgi nav noteikti, bet tirgus apstākļi to attiecīgajās teritorijās ir pietiekami viendabīgi, lai saskaņota regulatīva pieeja nāktu par labu, piemēram, tādos aspektos kā līdzīgas izmaksas, tirgus struktūras vai operatori, vai transnacionāla vai salīdzināma galalietotāju pieprasījuma gadījumā.

(167) Konkrētos apstākļos ģeogrāfiskie tirgi tiek noteikti kā valsts vai vietēji tirgi, piemēram, tādu iemeslu dēļ kā tīkla izvēršanas valsts vai vietējais mērogs, kas ierobežo uzņēmumu iespējamo ietekmi tirgū attiecībā uz vairumtirdzniecības piedāvājumu, joprojām pastāvot kādas galalietotāju kategorijas vai vairāku galalietotāju kategoriju ievērojamam transnacionālam pieprasījumam. Tas it sevišķi var būt tādu galalietotāju pieprasījums, kas ir uzņēmēji, kuri darbojas vairākās vietās dažādās dalībvalstīs. Ja pakalpojumu sniedzēji nevar pietiekami apmierināt šādu transnacionālu pieprasījumu, piemēram, tāpēc, ka tos nošķir valstu robežas vai tie ir sadalīti vietējā mērogā, rodas varbūtējs šķērslis iekšējā tirgū. Tāpēc būtu jāpilnvaro *BEREC* sniegt pamatnostādnes valsts regulatīvajām iestādēm par kopēju regulatīvo pieeju, lai nodrošinātu to, ka ir iespējams pienācīgi apmierināt transnacionālo pieprasījumu, nodrošinot pamatu vairumtirdzniecības piekļuves produktu sadarbspējai visā Savienībā un ļaujot panākt efektivitāti un apjomradītus ietaupījumus, neraugoties uz sadrumstaloto piedāvājumu. *BEREC* pamatnostādnēm būtu jāvirza valsts regulatīvo iestāžu izvēle iekšējā tirgus mērķa īstenošanā, kad tās valsts līmenī uzliek regulatīvos pienākumus uzņēmumiem, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, vienlaikus sniedzot norādes par tādu vairumtirdzniecības piekļuves produktu tehnisko specifikāciju saskaņošanu, kuri iekšējā tirgus interesēs spēj apmierināt šādu identificētu transnacionālo pieprasījumu.

(168) Jebkuras *ex ante* regulatīvās iejaukšanās galīgais mērķis ir dot ieguvumus galalietotājiem cenas, kvalitātes un izvēles ziņā, nodrošinot to, ka mazumtirdzniecības tirgos valda noturīga un pilnvērtīga konkurence. Iespējams, ka valsts regulatīvās iestādes pakāpeniski varēs konstatēt, ka daudzos mazumtirdzniecības tirgos valda konkurence pat bez vairumtirdzniecības regulējuma, jo īpaši ņemot vērā paredzamos uzlabojumus inovācijas un konkurences ziņā.

(169) Valsts regulatīvajām iestādēm sākumpunkts tādu vairumtirdzniecības tirgu apzināšanai, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, ir attiecīgo mazumtirdzniecības tirgu analīze. Efektīvas konkurences analīze mazumtirdzniecības un vairumtirdzniecības līmenī tiek veikta nākotnē vērstā perspektīvā, aptverot noteiktu laika posmu un vadoties no konkurences tiesībām, tostarp vajadzības gadījumā no attiecīgās Tiesas prakses. Ja tiek secināts, ka mazumtirdzniecības tirgū valdītu efektīva konkurence tad, ja saistītajos attiecīgajos tirgos nebūtu *ex ante* vairumtirdzniecības regulējuma, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāsecina, ka attiecīgajā vairumtirdzniecības līmenī regulējums vairs nav vajadzīgs.

(170) Pakāpeniski pārejot uz tirgiem, kuros regulējums ir atcelts, komerclīgumi starp operatoriem, tostarp attiecībā uz kolektīviem ieguldījumiem un piekļuvi, kļūs aizvien izplatītāki, un, ja tie ir ilgtspējīgi un uzlabo konkurences dinamiku, tie var dot savu artavu secinājumā, ka konkrētajā vairumtirdzniecības tirgū nav vajadzīgs *ex ante* regulējums. Līdzīgu loģiku varētu piemērot arī apvērsti, attiecinot to uz komerclīgumu neparedzamu izbeigšanu tirgū, kurā regulējums ir atcelts. Analizējot šādus līgumus, būtu jāņem vērā tas, ka izredzes uz regulējumu var mudināt tīklu īpašniekus iesaistīties komercsarunās. Lai, nosakot to, vai konkrētā tirgū ir vajadzīgs *ex ante* regulējums, pienācīgu tiktu ņemta vērā saistītajiem tirgiem noteiktā regulējuma ietekme, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka tirgi tiek analizēti konsekventi un, ja iespējams, vienlaicīgi vai iespējami drīz cits pēc cita.

(171) Novērtējot vairumtirdzniecības regulējumu nolūkā atrisināt problēmas mazumtirdzniecības līmenī, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāņem vērā tas, ka vairāki vairumtirdzniecības tirgi var augšupēji ietekmēt kādu konkrētu mazumtirdzniecības tirgu un otrādi – ka viens vairumtirdzniecības tirgus var augšupēji ietekmēt vairākus mazumtirdzniecības tirgus. Turklāt konkurences dinamiku konkrētā tirgū var ietekmēt tirgi, kuri ir pietuvināti, tomēr starp tiem nav vertikālu attiecību, kā tas var būt starp dažiem fiksēto un mobilo sakaru tirgiem. Valsts regulatīvajām iestādēm minētais novērtējums būtu jāveic katram atsevišķam vairumtirdzniecības tirgum, kurā tiek apsvērta iespēja noteikt regulējumu,– sākot ar tiesiskās aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz piekļuvi civilajai infrastruktūrai, jo šādi tiesiskās aizsardzības līdzekļi parasti veicina ilgtspējīgāku konkurenci, tostarp konkurenci infrastruktūras jomā, un pēc tam analizējot visus vairumtirdzniecības tirgus, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums, tādā secībā, kas atspoguļo to varbūtējo piemērotību apzināto konkurences problēmu risināšanai mazumtirdzniecības līmenī. Lemjot par konkrētu piemērojamo tiesiskās aizsardzības līdzekli, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jānovērtē tā tehniskā īstenojamība un jāveic izmaksu un ieguvumu analīze, ņemot vērā tā piemērotības pakāpi apzināto konkurences problēmu risināšanai mazumtirdzniecības līmenī un nodrošinot konkurenci, kuras pamatā ir diferencēšana un tehnoloģiju neitralitāte. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāapsver konkrēta tiesiskās aizsardzības līdzekļa piemērošanas sekas, kas tādā gadījumā, ja īstenojamība iespējama tikai konkrētās tīkla topoloģijās, varētu atturēt no ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršanas galalietotāju interesēs.

(172) Neskarot tehnoloģiju neitralitātes principu, valsts regulatīvajām iestādēm, piemērojot tiesiskās aizsardzības līdzekļus, būtu jānodrošina stimuli – ja iespējams, pirms infrastruktūras izvēršanas – elastīgas un atvērtas tīkla arhitektūras attīstībai, kas ar laiku samazinātu vēlākos posmos piemēroto tiesiskās aizsardzības līdzekļu slogu un sarežģītību. Katrā novērtēšanas posmā, pirms valsts regulatīvā iestāde nosaka, vai uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, būtu piemērojams papildu – apgrūtinošāks – tiesiskās aizsardzības līdzeklis, tai būtu jātiecas noskaidrot, vai attiecīgajā mazumtirdzniecības tirgū valdītu efektīva konkurence, ņemot vērā arī visus attiecīgos komerclīgumus vai citus apstākļus vairumtirdzniecības tirgū, tostarp citus jau spēkā esošus regulējuma veidus, piemēram, vispārējo pienākumu nodrošināt piekļuvi nedublējamiem aktīviem vai pienākumus, kas uzlikti saskaņā ar Direktīvu 2014/61/ES, un regulējumu, ko valsts regulatīvā iestāde jau uzskata par piemērojamu uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū. Šāda novērtēšana, kuras mērķis ir nodrošināt, ka tiek piemēroti tikai vispiemērotākie tiesiskās aizsardzības līdzekļi, lai efektīvi novērstu visas tirgus analīzē konstatētās problēmas, nekavē valsts regulatīvo iestādi konstatēt, ka šādu tiesiskās aizsardzības līdzekļu kopums, pat ja tiem ir atšķirīgs iedarbības spēks, saskaņā ar proporcionalitātes principu ļauj risināt minēto problēmu ar vismazāko iejaukšanos. Pat ja šādu atšķirību rezultātā netiek noteikti atsevišķi ģeogrāfiskie tirgi, tām būtu jāspēj pamatot attiecīgo tiesiskās aizsardzības līdzekļu atšķirīgu piemērošanu, ņemot vērā konkurences ierobežojumu dažādo intensitāti.

(173) Vairumtirdzniecības līmenī noteiktu *ex ante* regulējumu, kas principā ir mazāk ierobežojošs nekā mazumtirdzniecības regulējums, uzskata par pietiekamu iespējamo konkurences problēmu risināšanai saistītajā lejupējā mazumtirdzniecības tirgū vai tirgos. Panākumus konkurences darbības uzlabošanā, kas gūti kopš elektronisko sakaru tiesiskā regulējuma ieviešanas, atspoguļo mazumtirdzniecības tirgu regulējuma pakāpeniskā atcelšana visā Savienībā. Turklāt noteikumi, kas attiecas uz *ex ante* tiesiskās aizsardzības līdzekļu piemērošanu uzņēmumiem, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, ja iespējams, būtu jāvienkāršo un jāpadara prognozējamāki. Tāpēc būtu jādod priekšroka *ex ante* reglamentējošo kontroļu noteikšanai, pamatojoties to, vai uzņēmums tiek atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme vairumtirdzniecības tirgos.

(174) Ja valsts regulatīvā iestāde atceļ vairumtirdzniecības regulējumu, tai būtu jānosaka attiecīgs paziņošanas termiņš, lai nodrošinātu stabilu pāreju uz tirgu, kurā regulējums ir atcelts. Nosakot šādu termiņu, valsts regulatīvajai iestādei būtu jāņem vērā esošās vienošanās starp piekļuves nodrošinātājiem un piekļuves prasītājiem, kas noslēgtas, pamatojoties uz uzliktajiem regulatīvajiem pienākumiem. It sevišķi šādās vienošanās var paredzēt piekļuves prasītāju tiesību līgumisku aizsardzību noteiktā laikposmā. Valsts regulatīvajai iestādei būtu jāņem vērā arī tirgus dalībnieku faktiskās iespējas pieņemt kādu komerciālu vairumtirdzniecības piekļuves vai kolektīvā ieguldījuma piedāvājumu, kas var būt pieejams tirgū, un nepieciešamību izvairīties no ilgstoša iespējamas regulējuma arbitrāžas posma. Valsts regulatīvās iestādes izveidotajā pārejas režīmā būtu jāņem vērā esošo vienošanos regulatīvās uzraudzības apjoms un termiņš pēc paziņošanas perioda sākuma.

(175) Lai tirgus dalībnieki varētu rēķināties ar noteiktību regulatīvo nosacījumu jomā, jānosaka termiņš tirgus analīzes veikšanai. Ir svarīgi veikt regulāras tirgus analīzes pieņemamā un piemērotā termiņā. Ja valsts regulatīvā iestāde neveic tirgus analīzi noteiktajā termiņā, pastāv risks, ka tas apdraud iekšējo tirgu un ka parastās pārkāpumu procedūras laikus nerada vēlamo efektu. Tomēr attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei būtu jādod iespēja lūgt palīdzību *BEREC*, lai pabeigtu tirgus analīzi. Piemēram, šādu palīdzību var īstenot kā īpašu darba grupu, kurā ir citu valsts regulatīvo iestāžu pārstāvji.

(176) Sakarā ar tehnoloģiskās inovācijas augsto līmeni un izteikto dinamiku elektronisko sakaru nozares tirgos ir jānodrošina regulējuma ātra, koordinēta un saskaņota pielāgošana Savienības mērogā, jo pieredze liecina, ka atšķirības veidā, kā valsts regulatīvās iestādes īsteno tiesisko regulējumu, var radīt šķēršļus iekšējam tirgum.

(177) Tomēr regulatīvo pasākumu stabilitātes un prognozējamības uzlabošanas nolūkā maksimālais laika posms, pēc kura jāveic kārtējā tirgus analīze, būtu jāpagarina no trīs līdz pieciem gadiem, ar nosacījumu, ka starplaikā notikušo tirgus izmaiņu dēļ nav vajadzīga jauna analīze. Kad tiek noteikts, vai valsts regulatīvā iestāde ir izpildījusi pienākumu vismaz reizi piecos gados analizēt tirgus un paziņot attiecīgo pasākuma projektu, tikai paziņojumu, kurā ietverts jauns tirgus noteikšanas un būtiskas ietekmes tirgū novērtējums, uzskata par tādu, kas sāk jaunu piecu gadu tirgus ciklu. Vienkārša paziņošana par jauniem vai grozītiem regulatīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kas piemēroti, pamatojoties uz iepriekš veiktu un nepārskatītu tirgus analīzi, netiks uzskatīta par minētā pienākuma izpildi. Tas, ka valsts regulatīvā iestāde nav izpildījusi pienākumu veikt tirgus analīzi šajā direktīvā paredzētos regulāros intervālos, pats par sevi nebūtu uzskatāms par pamatu to esošo pienākumu spēkā neesamībai un nepiemērojamībai, kurus valsts regulatīvā iestāde noteikusi konkrētajā tirgū.

(178) Īpašā pienākuma uzlikšanai uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, nav nepieciešama papildu tirgus analīze, bet drīzāk pamatojums tam, ka attiecīgais pienākums ir lietderīgs un samērīgs attiecībā uz noteiktās problēmas raksturu attiecīgajā tirgū un saistītajā mazumtirdzniecības tirgū.

(179) Novērtējot piemērojamo pienākumu un nosacījumu samērīgumu, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāņem vērā atšķirīgie konkurences apstākļi, kādi ir attiecīgās dalībvalsts dažādos apgabalos, it sevišķi ņemot vērā saskaņā ar šo direktīvu veiktā ģeogrāfiskā apsekojuma rezultātus.

(180) Apsverot, vai piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus ar mērķi kontrolēt cenas un, ja tie tiks piemēroti, tad, kādā veidā, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jācenšas ļaut ieguldītājam konkrētā jaunā ieguldījumu projektā gūt taisnīgu peļņu. Jo īpaši pastāv ar ieguldījumu projektiem saistīti riski, kas raksturīgi jauniem piekļuves tīkliem tādu produktu atbalstam, kuru pieprasījums ieguldījuma veikšanas laikā ir neskaidrs.

(181) To pienākumu pārskatīšanai, kas uzlikti uzņēmumiem, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, tirgus analīzes periodā būtu jāļauj valsts regulatīvajām iestādēm ņemt vērā to, kā konkurences apstākļus ietekmē jauni notikumi, piemēram, noslēgtās jaunās brīvprātīgās vienošanās starp uzņēmumiem, tādas kā piekļuves un kolektīvā ieguldījuma līgumi, tādējādi nodrošinot elastīgumu, kas ir jo sevišķi vajadzīgs ilgāku regulatīvo ciklu kontekstā. Līdzīga loģika būtu jāpiemēro arī attiecībā uz komerclīguma neparedzamu laušanu vai izbeigšanu vai ja šāda līguma sekas atšķiras no tirgus analīzes. Ja spēkā esoša līguma izbeigšana notiek tirgū, kurā regulējums ir atcelts, ir iespējams, ka vajadzīga jauna tirgus analīze. Ja tirgū nenotiek nekādas svarīgas pārmaiņas, bet tirgi ir dinamiski, var būt nepieciešams veikt tirgus analīzi biežāk nekā reizi piecos gados, piemēram, ne biežāk kā reizi trijos gados, kā tas bija līdz šīs direktīvas piemērošanas dienai. Tirgi būtu jāuzskata par dinamiskiem, ja tehnoloģiju attīstība un galalietotāju pieprasījuma tendences, iespējams, mainītos tādējādi, ka analīzes secinājumi vidējā laikposmā ievērojamai ģeogrāfisko zonu vai galalietotāju grupai valsts regulatīvās iestādes noteiktajā ģeogrāfiskajā un produktu tirgū vairs nebūtu aktuāli.

(182) Piekļuves un starpsavienojuma noteikumu pārredzamība, tostarp cenas, paātrina sarunas, palīdz izvairīties no strīdiem un tirgus dalībniekiem sniedz pārliecību, ka pakalpojumi netiek sniegti ar diskriminējošiem noteikumiem. Tehnisko saskarņu atklātums un pārredzamība var būt jo īpaši svarīga, nodrošinot sadarbspēju. Ja valsts regulatīvā iestāde uzliek pienākumus padarīt informāciju pieejamu, tai būtu jāspēj arī precizēt veidu, kādā šī informācija ir jādara pieejama, un to, vai tā ir par brīvu, ņemot vērā attiecīgās informācijas raksturu un nolūku.

(183) Ņemot vērā tīkla topoloģiju, piekļuves produktu un tirgus apstākļu daudzveidību, kas radusies kopš 2002. gada, Direktīvas 2002/19/EK II pielikuma mērķus, kas attiecas uz atsevišķu piekļuvi vietējai sakaru līnijai un ciparu televīzijas un radio pakalpojumu sniedzējiem paredzētiem piekļuves produktiem, varētu labāk un elastīgāk īstenot, dodot pamatnostādnes par standartpiedāvājuma minimālajiem kritērijiem, kas *BEREC* jāizstrādā un periodiski jāatjaunina. Tāpēc minētais pielikums būtu jāsvītro.

(184) Nediskriminācijas princips nodrošina to, ka uzņēmumi, kam ir būtiska ietekme tirgū, nekropļo konkurenci, jo īpaši, ja tie ir vertikāli integrēti uzņēmumi, kas sniedz pakalpojumus uzņēmumiem, ar kuriem tie konkurē lejupējos tirgos.

(185) Nolūkā izskatīt un novērst ar cenu nesaistītu diskriminējošu attieksmi devuma līdzvērtība principā ir drošākais veids, kā panākt efektīvu aizsardzību pret diskrimināciju. No otras puses, regulēta vairumtirdzniecības devuma nodrošināšana uz devuma līdzvērtības pamata, visticamāk, radīs lielākas atbilstības nodrošināšanas izmaksas nekā citi nediskriminēšanas pienākumu veidi. Minētās lielākās atbilstības nodrošināšanas izmaksas būtu jāsamēro ar ieguvumiem, ko dod sīvāka lejupējā konkurence, un jāņem vērā nediskriminēšanas garantiju svarīgums apstākļos, kad uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, netiek piemērota tieša cenu kontrole. Valsts regulatīvās iestādes it sevišķi varētu ņemt vērā, ka vairumtirdzniecības devuma nodrošināšana jaunām sistēmām uz devuma līdzvērtības pamata, visdrīzāk, radīs pietiekamus tīros ieguvumus un tādējādi būs samērīga, ņemot vērā salīdzinoši zemākās papildu izmaksas atbilstības nodrošināšanai, lai gādātu par jaunizveidoto sistēmu atbilstību devuma līdzvērtības principam. No otras puses, valsts regulatīvajām iestādēm būtu arī jāapsver, vai pienākumi skartajiem uzņēmumiem ir samērīgi, piemēram, ņemot vērā īstenošanas izmaksas, un jāizsver iespējamie demotivējošie faktori, kas varētu atturēt no jaunu sistēmu izvēršanas, tā vietā dodot priekšroku pakāpeniskākiem atjauninājumiem, gadījumā, ja uz jaunu sistēmu izvēršanu attiektos ierobežojošāki regulatīvie pienākumi. Dalībvalstīs, kurās ir liels skaits maza mēroga uzņēmumu, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, devuma līdzvērtības piemērošana katram no minētajiem uzņēmumiem var būt nesamērīga.

(186) Atsevišķa grāmatvedība ļauj padarīt redzamus iekšējo cenu pārskaitījumus un ļauj valsts regulatīvajām iestādēm, attiecīgos gadījumos, pārbaudīt atbilstību saistībām par nediskrimināciju. Šajā sakarā Komisija publicēja Ieteikumu 2005/698/EK[1].

(187) Inženiertehniskie aktīvi, kas var izmitināt elektronisko sakaru tīklu, ir sevišķi svarīgi jaunu tīklu sekmīgai ierīkošanai, jo to dublēšanas izmaksas ir ļoti lielas un to atkārtota izmantošana var dot ievērojamus ietaupījumus. Tāpēc papildus Direktīvā 2014/61/ES izklāstītajiem noteikumiem par fizisko infrastruktūru ir vajadzīgs īpašs tiesiskās aizsardzības līdzeklis tādā situācijā, kad inženiertehniskie aktīvi pieder uzņēmumam, kurš atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū. Ja inženiertehniskie aktīvi pastāv un ir atkārtoti izmantojami, nodrošinot efektīvu piekļuvi tiem ir iespējams panākt ļoti lielu labvēlīgu ietekmi uz konkurējošas infrastruktūras ierīkošanu, un tāpēc jānodrošina, ka piekļuvi šādiem aktīviem ir iespējams izmantot kā patstāvīgu tiesiskās aizsardzības līdzekli konkurences un izvēršanas dinamikas uzlabošanai jebkurā lejupējā tirgū, kas būtu jāapsver, pirms tiek novērtēta nepieciešamība piemērot kādus citus varbūtējus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, un ne tikai kā papildu tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas attiecas uz citiem vairumtirdzniecības produktiem vai pakalpojumiem, vai kā tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas attiecas tikai uz uzņēmumiem, kuri paši gūst labumu no šādiem citiem vairumtirdzniecības produktiem vai pakalpojumiem. Valsts regulatīvajām iestādēm atkārtoti izmantojami vēsturiskie inženiertehniskie aktīvi būtu jānovērtē, pamatojoties uz regulēto uzskaites vērtību, no kuras atskaitīta uzkrātā amortizācija aprēķina veikšanas laikā, indeksētu ar pienācīgu cenas indeksu, piemēram, mazumtirdzniecības cenu indeksu, un izslēdzot aktīvus, kas ir pilnībā amortizēti vismaz 40 gadus ilgā laika posmā, bet vēl joprojām tiek ekspluatēti.

---

[1] Komisijas Ieteikums 2005/698/EK (2005. gada 19. septembris) par uzskaites nodalīšanu un izmaksu uzskaites sistēmām saskaņā ar elektroniskās komunikācijas reglamentējošiem noteikumiem (OV L 266, 11.10.2005., 64. lpp.).

(188) Nosakot pienākumus saistībā ar piekļuvi jaunām un uzlabotām infrastruktūrām, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka piekļuves nosacījumi atspoguļo ieguldīšanas lēmuma pamatā esošos apstākļus, ņemot vērā *inter alia* izvēršanas izmaksas, jauno produktu un pakalpojumu ieviešanas paredzamo tempu un mazumtirdzniecības cenu paredzamos līmeņus. Turklāt, lai ieguldītājiem nodrošinātu plānošanas noteiktību, valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt iespējai attiecīgā gadījumā noteikt piekļuves noteikumus, kas attiecīgajos pārskata periodos ir konsekventi. Ja cenu kontrole tiek uzskatīta par lietderīgu, šādos noteikumos var iekļaut cenu noteikšanas pasākumus, kas ir atkarīgi no līguma apjoma vai ilguma saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ja šādiem pasākumiem nav diskriminējošas ietekmes. Jebkādiem paredzētajiem piekļuves nosacījumiem būtu jārespektē vajadzība nodrošināt pakalpojumu efektīvu konkurenci patērētājiem un uzņēmumiem.

(189) Piespiedu piekļuvi tīkla infrastruktūrai var attaisnot kā līdzekli konkurences palielināšanai, bet valsts regulatīvajām iestādēm ir jālīdzsvaro infrastruktūras īpašnieka tiesības izmantot tā infrastruktūru savam labumam un citu pakalpojumu sniedzēju tiesības piekļūt iekārtām, kas ir svarīgas konkurētspējīgu pakalpojumu sniegšanai.

(190) Tirgos, kuros nākotnē vērstā perspektīvā paredzama lielāka skaita piekļuves tīklu izveide, galalietotājiem ir lielākas iespējas gūt labumu no tīkla kvalitātes uzlabošanās, pateicoties konkurencei infrastruktūras jomā, salīdzinājumā ar tirgiem, kuros pastāv tikai viens tīkls. Konkurences pietiekamība, balstoties uz citiem parametriem, piemēram, cenu un izvēles iespējām, visticamāk, ir atkarīga no valsts un vietējiem konkurences apstākļiem. Kad valsts regulatīvās iestādes novērtē konkurences pietiekamību, balstoties uz šādiem parametriem, un regulatīvas iejaukšanās nepieciešamību, tām būtu arī jāņem vērā tas, vai jebkuram ieinteresētam uzņēmumam ir pieejama vairumtirdzniecības piekļuve ar samērīgiem komercnoteikumiem, ļaujot mazumtirdzniecības tirgū radīt noturīgu konkurences principiem atbilstošu iznākumu galalietotāju interesēs. Tirgos, ko raksturo noturīga un efektīva uz infrastruktūru balstīta konkurence, vajadzētu pietikt ar vispārējo konkurences noteikumu piemērošanu.

(191) Ja uzņēmumiem ir uzlikti pienākumi, saskaņā ar kuriem jāizpilda pamatotas prasības par piekļuvi tīklu elementiem un ar tiem saistītām iekārtām un to izmantošanu, šādas prasības būtu jānoraida, pamatojoties tikai uz objektīviem kritērijiem, tādiem kā tehniskās iespējas vai nepieciešamība saglabāt tīkla integritāti. Ja piekļuve ir atteikta, personai, kurai ir atteikts, būtu jāspēj lietu iesniegt strīda izšķiršanas procedūrām saskaņā ar šo direktīvu. Uzņēmumam ar piespiedu piekļuves saistībām nedrīkst pieprasīt nodrošināt tāda veida piekļuvi, kuru tas nespēj nodrošināt. Valsts regulatīvās iestādes uzliktai piespiedu piekļuvei, kas īstermiņā palielina konkurenci, nevajadzētu samazināt konkurējošo uzņēmumu stimulu investēt alternatīvās iekārtās, kas nodrošinās noturīgāku konkurenci vai augstāku veiktspēju un lielākus ieguvumus galalietotājiem ilgtermiņā. Izvēloties regulatīvo pieeju, kas paredz vismazāko iejaukšanos, un saskaņā ar proporcionalitātes principu, valsts regulatīvās iestādes varētu nolemt, piemēram, pārskatīt uzņēmumiem, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, uzliktos pienākumus un grozīt jebkuru iepriekš pieņemtu lēmumu, tostarp atceļot pienākumus un uzliekot vai neuzliekot jaunus piekļuves pienākumus, ja tas ir lietotāju interesēs un veicina noturīgu konkurenci pakalpojumu jomā. Valsts regulatīvajām iestādēm piespiedu piekļuves sniedzējiem vai saņēmējiem būtu jāspēj noteikt tehniskos un darbības nosacījumus saskaņā ar Savienības tiesībām. Jo īpaši tehnisko standartu noteikšanai būtu jāatbilst Direktīvai (ES) 2015/1535.

(192) Cenu kontrole var būt nepieciešama, ja tirgus analīze attiecīgajā tirgū atklāj neefektīvu konkurenci. Jo īpaši uzņēmumiem, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, vajadzētu izvairīties no cenu ierobežojumiem, tā kā atšķirība starp to mazumtirdzniecības cenām un starpsavienojuma vai piekļuves cenām, ko tie iekasē no konkurentiem, kas piedāvā līdzīgus mazumtirdzniecības pakalpojumus, nav atbilstīga, lai nodrošinātu ilgstošu konkurenci. Valsts regulatīvajai iestādei aprēķinot izmaksas, kas radušās, izveidojot pakalpojumu, kas atļauts saskaņā ar šo direktīvu, ir lietderīgi atļaut gūt saprātīgu peļņu par izmantoto kapitālu, tostarp attiecīgās darbaspēka un celtniecības izmaksas, ar kapitāla vērtību, kas vajadzības gadījumā pielāgota, lai parādītu pašreizējo aktīvu vērtību un darbību efektivitāti. Izmaksu segšanas metodei vajadzētu būt atbilstīgai apstākļiem, ņemot vērā nepieciešamību veicināt efektivitāti, ilgstošu konkurenci un ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršanu, un tādējādi palielināt labumu galalietotājiem, un būtu jāņem vērā vajadzība pēc prognozējamām un stabilām vairumtirdzniecības cenām, kas būtu izdevīgas visiem operatoriem, kuri tiecas izvērst jaunus un paplašinātus tīklus, saskaņā ar Komisijas Ieteikumu 2013/466/ES[1].

[1] Komisijas Ieteikums 2013/466/ES (2013. gada 11. septembris) par saskanīgiem nediskriminēšanas pienākumiem un izmaksu aprēķināšanas metodēm, lai veicinātu konkurenci un uzlabotu ieguldījumu vidi platjoslas pakalpojumu jomā (OV L 251, 21.9.2013., 13. lpp.).

(193) Tāpēc, ka nav noteiktas pārliecības par to, cik ātri materializēsies pieprasījums pēc nākamās paaudzes platjoslas pakalpojumiem, ieguldījumu un inovācijas efektivitātes veicināšanai ir svarīgi atļaut operatoriem, kuri veic ieguldījumus jaunos vai modernizētos tīklos, piemērot noteiktu cenu veidošanas elastīgumu. Valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj nolemt saglabāt vai nenoteikt regulētas vairumtirdzniecības piekļuves cenas nākamās paaudzes tīkliem, ja ir pietiekami konkurences aizsargpasākumi. Konkrētāk, lai novērstu pārmērīgas cenas tirgos, kuros ir uzņēmumi, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, papildus cenu veidošanas elastīgumam būtu jāpiemēro pasākumi konkurences un galalietotāju interešu aizsardzībai, piemēram, stingri nediskriminēšanas pienākumi, pasākumi, ar ko nodrošina lejupējo produktu tehnisko un ekonomisko atkārtojamību, un pierādāms mazumtirdzniecības cenu ierobežojums, ko rada konkurence infrastruktūras jomā, vai cenas atskaites punkts, kas izriet no citiem regulētiem piekļuves produktiem, vai abi. Neatkarīgi no šiem konkurences aizsardzības pasākumiem valsts regulatīvās iestādes var noteikt citus apstākļus, kādos būtu lietderīgi nepiemērot regulētas piekļuves cenas konkrētiem vairumtirdzniecības devumiem, piemēram, ja dēļ liela cenas elastīguma atkarībā no galalietotāju pieprasījuma uzņēmumam, kurš atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, nav izdevīgi prasīt cenu, kas ievērojami pārsniedz konkurētspējīgu līmeni, vai ja zemāka iedzīvotāju blīvuma dēļ ir mazāk stimulu attīstīt ļoti augstas veiktspējas tīklus un valsts regulatīvā iestāde konstatē, ka efektīva un nediskriminējoša piekļuve tiek nodrošināta ar pienākumiem, kas uzlikti saskaņā ar šo direktīvu.

(194) Ja valsts regulatīvā iestāde uzliek pienākumus ieviest izmaksu uzskaites sistēmu, lai atbalstītu cenu kontroles, tai būtu jāspēj veikt ikgadēju auditu, lai nodrošinātu atbilstību šai izmaksu uzskaites sistēmai, ar noteikumu, ka tai ir vajadzīgais kvalificētais personāls, vai jāspēj pieprasīt šādu auditu veikt citai kvalificētai iestādei, neatkarīgi no attiecīgā uzņēmuma.

(195) Sistēma maksas iekasēšanai par vairumtirdzniecības balss izsaukuma savienojuma pabeigšanu Savienībā pamatojas uz principu, ka maksā izsaucēja tīkls. Pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības analīze liecina, ka patlaban vai prognozējamā nākotnē vairumtirdzniecības līmenī nav aizstājēju, kas varētu ierobežot maksas noteikšanu par savienojuma pabeigšanu konkrētā tīklā. Savienojuma pabeigšanas tirgos pastāvot divpusējai piekļuvei, potenciālas konkurences problēmas rada arī operatoru šķērssubsidēšana. Minētās iespējamās konkurences problēmas ir kopīgas gan fiksētajiem, gan mobilajiem balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas tirgiem. Tāpēc, ņemot vērā savienojuma pabeidzēju operatoru spēju un stimulus paaugstināt cenas būtiski virs izmaksu līmeņa, vidējā termiņā par vispiemērotāko iejaukšanās veidu, kas risinātu šo problēmu, tiek uzskatīta orientācija uz izmaksām. Turpmākās tirgus norises var mainīt minēto tirgu dinamiku tādā mērā, ka regulējums turpmāk vairs nebūtu vajadzīgs.

(196) Lai mazinātu regulatīvo slogu, kad konsekventi visā Savienībā tiek risinātas ar vairumtirdzniecības balss izsaukuma savienojuma pabeigšanu saistītas konkurences problēmas, Komisijai ar deleģētu aktu būtu jānosaka Savienības mērogā piemērojams vienots maksimālais balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas tarifs mobilo sakaru pakalpojumiem un vienots maksimālais balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas tarifs fiksēto sakaru pakalpojumiem.

(197) Šajā direktīvā būtu jāparedz sīki izstrādāti kritēriji un parametri, uz kuru pamata nosaka balss izsaukuma savienojuma pabeigšanas tarifu apmēru. Savienojuma pabeigšanas tarifi visā Savienībā ir pastāvīgi samazinājušies, un ir paredzams, ka šī tendence turpināsies. Kad Komisija nosaka maksimālo savienojuma pabeigšanas tarifu pirmajā deleģētajā aktā, ko tā pieņem, ievērojot šo direktīvu, tai nebūtu jāņem vērā nepamatotas dalībvalstu izņēmuma atkāpes no minētās tendences.

(198) Tāpēc, ka šobrīd nav noteiktas pārliecības ne par to, cik ātri materializēsies pieprasījums pēc ļoti augstas veiktspējas platjoslas pakalpojumiem, ne arī par vispārējiem apjomradītiem ietaupījumiem un blīvumu, kolektīvā ieguldījuma līgumi piedāvā būtiskas priekšrocības izmaksu un risku apvienošanas ziņā, ļaujot mazākiem uzņēmumiem veikt ieguldījumus ar ekonomiski pamatotiem noteikumiem un tādējādi veicinot noturīgu, ilgstošu konkurenci, tostarp arī zonās, kurās konkurence infrastruktūras jomā var izrādīties neefektīva. Šādi kolektīvie ieguldījumi var izpausties dažādos veidos, tostarp kā tīkla aktīvu kopīpašums vai ilgtermiņa riska dalīšana, izmantojot līdzfinansējumu vai pirkuma līgumus. Minētajā kontekstā pirkuma līgumi, kas veido kolektīvos ieguldījumus, ietver tādu konkrētu tiesību uz jaudu iegūšanu, kurām ir strukturāls raksturs un kuras aptver zināmas kopīgas lēmumu pieņemšana tiesības un dod kolektīvajiem ieguldītājiem iespēju ilgtermiņā efektīvi un ilgtspējīgi konkurēt lejupējos tirgos, kuros darbojas uzņēmums, kas atzīts par tādu, kuram ir būtiska ietekme tirgū. Turpretī komerciāli piekļuves līgumi, kuru priekšmets ir tikai jaudas nomāšana, nerada šādas tiesības, un tāpēc tie nebūtu uzskatāmi par kolektīviem ieguldījumiem.

(199) Ja uzņēmums, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, piedāvā kolektīvo ieguldījumu uz taisnīgiem, samērīgiem un nediskriminējošiem noteikumiem ļoti augstas veiktspējas tīklos, kas sastāv no optiskās šķiedras elementiem līdz galalietotāju telpām vai bāzes stacijai, sniedzot iespēju dažādu lielumu un finansiālo spēju uzņēmumiem kļūt par infrastruktūras kolektīvajiem ieguldītājiem, valsts regulatīvajai iestādei vajadzētu būt iespējai atturēties no pienākumu uzlikšanas saskaņā ar šo direktīvu jaunajam ļoti augstas veiktspējas tīklam, ja vismaz viens potenciālais kolektīvais ieguldītājs ir iesaistījies kolektīvā ieguldījuma līgumā ar minēto uzņēmumu. Ja valsts regulatīvā iestāde nolemj padarīt saistošu kolektīvā ieguldījuma piedāvājumu, par kur vēl nav noslēgts līgums, un nolemj neuzlikt papildu regulatīvos pienākumus, tā var to darīt, ar nosacījumu, ka šāds līgums jānoslēdz pirms deregulatīvā pasākuma stāšanās spēkā. Ja tehniski nav iespējams optiskās šķiedras elementus izvietot līdz galalietotāja telpām, ļoti augstas veiktspējas tīkliem, kas sastāv no optiskās šķiedras elementiem līdz šādu telpu tiešam tuvumam, proti, uzreiz ārpus šīm telpām, arī vajadzētu būt iespējai izmantot tādu pašu regulatīvo režīmu.

(200) Pieņemot lēmumu atturēties no pienākumu uzlikšanas, valsts regulatīvajai iestādei, pēc tam, kad tā ir pārliecinājusies, ka kolektīvā ieguldījuma piedāvājumi atbilst nepieciešamajiem kritērijiem un ir sniegti godprātīgi, būtu jāveic šādi pasākumi. Jaunu ļoti augstas veiktspējas tīklu atšķirīgais regulatīvais režīms būtu jāpārskata turpmākajās tirgus analīzēs, kuru rezultātā, jo īpaši pēc kāda laika, var atklāties nepieciešamība veikt pielāgojumus regulatīvajā režīmā. Pienācīgi pamatotos gadījumos valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj uzlikt pienākumus attiecībā uz šādiem jauniem tīkla elementiem, ja tās atklāj, ka konkrēti tirgi bez regulatīvās iejaukšanās saskartos ar būtiskām konkurences problēmām. Jo īpaši gadījumos, kad ir vairāki lejupēji tirgi, kas, nav sasnieguši vienādu konkurences līmeni, valsts regulatīvās iestādes varētu prasīt konkrētus asimetriskus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, ar kuriem veicinātu efektīvu konkurenci, piemēram, bet ne tikai, mazumtirdzniecības tirgu nišas, tādas kā elektronisko sakaru produktus galalietotājiem, kas ir uzņēmēji. Lai saglabātu tirgu konkurētspēju, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāaizsargā arī to piekļuves prasītāju tiesības, kuri nepiedalās attiecīgajā kolektīvajā ieguldījumā. Tas būtu jāpanāk, saglabājot pastāvošos piekļuves produktus vai – ja vēsturiskā tīkla elementi noteiktā termiņā tiek demontēti – uzliekot pienākumus attiecībā uz piekļuves produktiem, kuru funkcionalitāte un kvalitāte ir vismaz salīdzināma ar iepriekš pieejamo vēsturisko infrastruktūras produktu funkcionalitāti un kvalitāti; abos gadījumos, ar noteikumu, ka valsts regulatīvā iestāde ir apstiprinājusi piemērotu pielāgojamu mehānismu, kas nemazina kolektīvo ieguldītāju stimulus.

(201) Lai uzlabotu konsekventu regulatīvo praksi visā Savienībā, ja valsts regulatīvās iestādes secina, ka ir izpildīti kolektīvā ieguldījuma piedāvājuma nosacījumi, Komisijai vajadzētu būt iespējai pieprasīt valsts regulatīvajai iestādei atsaukt savus pasākumu projektus, vai nu atturoties no pienākumu uzlikšanas, vai konkrētos apstākļos iejaucoties ar regulatīviem pienākumiem, lai risinātu ievērojamas konkurences problēmas, ja *BEREC* piekrīt Komisijas nopietnajām šaubām par pasākuma projekta saderību ar Savienības tiesību aktiem un jo īpaši šīs direktīvas regulatīvajiem mērķiem. Efektivitātes labad valsts regulatīvajai iestādei vajadzētu būt iespējai iesniegt Komisijai vienotu paziņojumu par pasākuma projektu attiecībā uz kolektīvā ieguldījuma shēmu, kas atbilst attiecīgajiem nosacījumiem. Ja Komisija neizmanto savas pilnvaras pieprasīt pasākuma projekta atsaukšanu, tas būtu nesamērīgi uz turpmākajiem vienkāršotajiem paziņojumiem par valsts regulatīvās iestādes atsevišķiem lēmumu projektiem, kas pamatojas uz to pašu shēmu, bez tam ietverot pierādījumu par līguma ar vismaz vienu kolektīvo ieguldītāju faktisko noslēgšanu, attiecināt lēmumu par atsaukšanu, ja apstākļi nav mainījušies. Turklāt joprojām piemēro pienākumus, kas uzņēmumiem uzlikti neatkarīgi no tā, vai tie atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, saskaņā ar šo direktīvu vai Direktīvu 2014/61/ES. Pienākumi attiecībā uz kolektīvā ieguldījuma līgumiem neskar Savienības tiesību aktu piemērošanu.

(202) Funkcionālo nošķiršanu, kad vertikāli integrētam uzņēmumam pieprasa izveidot uzņēmējdarbības vienības, kuru darbība ir nošķirta, veic ar mērķi panākt pilnīgi līdzvērtīgu piekļuves produktu piedāvājumu visiem nākamā tirgus posma operatoriem, tostarp paša operatora vertikāli integrētajām struktūrvienībām, kas darbojas nākamajā tirgus posmā. Funkcionālā nošķiršana var uzlabot konkurenci vairākos konkrētajos tirgos, ievērojami samazinot diskrimināciju veicinošos faktorus un atvieglojot nediskriminēšanas noteikumu izpildes pārbaudīšanu un panākšanu. Izņēmuma gadījumos funkcionālai nošķiršanai vajadzētu būt pamatotam tiesiskās aizsardzības līdzeklim, ja vairākos attiecīgajos tirgos vēl joprojām nav izdevies panākt faktiski nediskriminējošu attieksmi un ja ir mazas izredzas vai nav izredžu panākt infrastruktūras konkurenci pieņemamā laikā pēc tam, kad ir izmēģināts viens vai vairāki tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kuri iepriekš tika uzskatīti par piemērotiem. Tomēr ir ļoti svarīgi nodrošināt to, ka, pieprasot funkcionālo nošķiršanu, tiek saglabāti faktori, kas rosina attiecīgo uzņēmumu ieguldīt tīkla attīstībā, un netiek radīta iespējama negatīva ietekme uz patērētāju labklājību. Tas prasa veikt dažādu ar piekļuves tīklu saistītu konkrēto tirgu koordinētu analīzi saskaņā ar tirgus analīzes procedūru. Veicot tirgus analīzi un sīki izstrādājot minēto tiesiskās aizsardzības līdzekli, valsts regulatīvajām iestādēm īpaši būtu jāņem vērā produkti, kuru pārvaldība jāuztic atsevišķām uzņēmējdarbības vienībām, ievērojot tīkla paplašināšanas apjomu un tehnoloģiskā progresa pakāpi, kas var būtiski ietekmēt fiksēto un bezvadu pakalpojumu savstarpējo aizstājamību. Lai novērstu konkurences traucēšanu iekšējā tirgū, ierosinājumus par funkcionālo nošķiršanu iepriekš būtu jāapstiprina Komisijai.

(203) Funkcionālās nošķiršanas īstenošanai nevajadzētu traucēt piemērotu mehānismu izveidi dažādu nošķirto uzņēmējdarbības vienību koordinācijai, lai nodrošinātu to, ka tiek aizsargātas mātesuzņēmuma ekonomiskās un pārvaldības uzraudzības tiesības.

(204) Ja vertikāli integrēts uzņēmums nolemj nodot ievērojamu daļu vietējā piekļuves tīkla aktīvu vai visus minētos aktīvus atsevišķai uzņēmējdarbības vienībai, kam ir cits īpašnieks, vai izveidot atsevišķu uzņēmējdarbības vienību, kas darbojas ar piekļuves produktiem, valsts regulatīvajai iestādei būtu jānovērtē plānotā darījuma, tostarp visu šā uzņēmuma piedāvāto piekļuves saistību, ietekme uz visiem pašreizējiem pienākumiem, kas regulēšanas vajadzībām uzlikti vertikāli integrētam uzņēmumam, lai nodrošinātu jaunās kārtības atbilstību šai direktīvai. Attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei ir jāveic jauna to tirgu analīze, kurā darbojas nošķirtā uzņēmējdarbības vienība, un attiecīgi jāuzliek, jāsaglabā, jāmaina vai jāatceļ minētie pienākumi. Minētajā nolūkā valsts regulatīvajai iestādei ir jābūt iespējai pieprasīt informāciju no uzņēmuma.

(205) Jau tagad dažos tirgos ir iespējams, ka tirgus analīzes ietvaros uzņēmums, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, var piedāvāt saistības, kuru mērķis ir risināt valsts regulatīvās iestādes konstatētās konkurences problēmas un kuras valsts regulatīvā iestāde ņem vērā, lemjot par attiecīgajiem regulatīvajiem pienākumiem. Lemjot par piemērotākajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, būtu jāņem vērā jebkādas jaunas tirgus attīstības tendences. Tomēr un neskarot noteikumus par kolektīvo ieguldījumu regulatīvo režīmu, piedāvāto saistību raksturs kā tāds neierobežo valsts regulatīvajai iestādei piešķirto brīvību piemērot tiesiskās aizsardzības līdzekļus uzņēmumiem, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū. Lai uzlabotu pārredzamību un nodrošinātu juridisko noteiktību visā Savienībā, šajā direktīvā būtu jānosaka procedūra uzņēmumiem saistību ierosināšanai un valsts regulatīvajām iestādēm to novērtēšanai, ņemot vērā tirgus dalībnieku viedokļus, kas iegūti, veicot tirgus pārbaudi, un vajadzības gadījumā padarīt tās saistošas uzņēmumam, kas tās uzņemas, un izpildāmas valsts regulatīvajā iestādē. Ja vien valsts regulatīvā iestāde nav uzņēmusies saistības par saistošu kolektīvo ieguldījumu un nolēmusi neuzlikt pienākumus, minētā procedūra neskar tirgus analīzes procedūras piemērošanu un pienākumu piemērot atbilstīgus un samērīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus ar mērķi novērst konstatētās tirgus nepilnības.

(206) Pēc tirgus pārbaudes, kas veikta, rīkojot sabiedrisko apspriešanu ar ieinteresētajām pusēm, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj pilnībā vai daļēji noteikt saistības par saistošām konkrētam laikposmam, kam nevajadzētu pārsniegt laikposmu, par kuru tās tiek piedāvātas. Ja saistības ir padarītas par saistošām, valsts regulatīvajai iestādei tirgus analīzē būtu jāapsver šā lēmuma ietekme un jāņem tās vērā, izvēloties piemērotākos regulatīvos pasākumus. Valsts regulatīvajām iestādēm šādas saistības būtu jāuzlūko nākotnē vērstā ilgtspējības perspektīvā, it sevišķi izvēloties laika posmu, kurā tās būs saistošas, un būtu jāņem vērā tas, ka ieinteresētās personas piešķir lielu vērtību stabilu un prognozējamu tirgus apstākļu sabiedriskajai apspriešanai. Ar saistošām saistībām, kas attiecas uz vertikāli integrēta uzņēmuma, kurš atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme vienā vai vairākos attiecīgajos tirgos, brīvprātīgu nošķiršanu, var uzlabot procesa prognozējamību un pārredzamību, nosakot plānotās nošķiršanas īstenošanas gaitu, piemēram, izstrādājot īstenošanas ceļvedi, kurā norādīti skaidri mērķpasākumi un prognozējamas sekas gadījumā, ja konkrēti mērķpasākumi netiks izpildīti.

(207) Saistības var ietvert uzraudzības pilnvarnieka norīkošanu, kura identitāte un pilnvaras būtu jāapstiprina valsts regulatīvajai iestādei, un uzlikt pienākumu uzņēmumam, kas piedāvā tam periodiski sniegt īstenošanas ziņojumus.

(208) Tīkla īpašnieki, kuru uzņēmējdarbības modelis aprobežojas ar vairumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanu citiem, var veicināt plaukstoša vairumtirdzniecības tirgus izveidi, kas labvēlīgi ietekmē lejupēju mazumtirdzniecības konkurenci. Turklāt to uzņēmējdarbības modelis var piesaistīt potenciālos ieguldītājus, kas vēlas ieguldīt finanses stabilākajos infrastruktūras aktīvos ar ilgāka termiņa perspektīvām, kas vērstas uz ļoti augstas veiktspējas tīklu ierīkošanu. Tomēr tādu uzņēmumu esība, kuri darbojas tikai vairumtirdzniecības tirgos, ne vienmēr ļauj izveidot mazumtirdzniecības tirgus, kuros valda efektīva konkurence, un uzņēmumus, kuri darbojas tikai vairumtirdzniecības tirgos, var atzīt par tādiem, kam ir būtiska ietekme konkrētos produktu tirgos un ģeogrāfiskajos tirgos. Daži konkurences apdraudējumi, ko izraisa tādu uzņēmumu attieksme, kuri īsteno tikai vairumtirdzniecības uzņēmējdarbības modeļus, var būt mazāki nekā vertikāli integrēto uzņēmumu izraisītie apdraudējumi, ar noteikumu, ka uzņēmējdarbības modelis, kas paredz darbību tikai vairumtirdzniecības tirgos, ir patiess un nav stimulu diskriminācijai starp lejupējiem pakalpojumu sniedzējiem. Tāpēc regulatīvajai reakcijai vajadzētu būt ar salīdzinoši mazāku iejaukšanos, bet jo īpaši būtu jāsaglabā iespēja ieviest pienākumus saistībā ar taisnīgu un samērīgu cenu noteikšanu. No otras puses, valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt iespējai iejaukties, ja radušās konkurences problēmas, kas kaitē galalietotājiem. Uzņēmums, kas darbojas vairumtirdzniecības tirgū un kas sniedz mazumtirdzniecības pakalpojumus tikai uzņēmumiem, kuri ir lielāki par maziem un vidējiem uzņēmumiem, būtu jāuzskata par uzņēmumu, kas darbojas tikai vairumtirdzniecības tirgū.

(209) Lai vienkāršotu galalietotāju interesēs esošo pāreju no vēsturiskajiem vara kabeļu tīkliem uz nākamās paaudzes tīkliem, valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt iespējai uzraudzīt tīkla operatoru pašiniciatīvas šajā ziņā un vajadzības gadījumā radīt apstākļus atbilstīgam pārejas procesam, piemēram, izmantojot iepriekšēju paziņošanu, pārredzamības nosacījumus un vismaz salīdzināmas kvalitātes alternatīvu piekļuves produktu pieejamību, tiklīdz tīkla īpašnieks ir apliecinājis vēlmi un gatavību pāriet uz modernizētiem tīkliem. Lai novērstu pārejas nepamatotu aizkavēšanos, valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarām atcelt ar vara kabeļu tīkliem saistītos piekļuves pienākumus, tiklīdz ir izveidots atbilstīgs pārejas process un ir nodrošināta atbilstība nosacījumiem un procesa kritērijiem pārejai no vēsturiskās infrastruktūras. Taču tīkla īpašniekiem vajadzētu būt iespējai izņemt no ekspluatācijas vēsturiskos tīklus. Piekļuves prasītājiem, kuri pāriet no piekļuves produkta, kas balstīts uz vēsturisko infrastruktūru, uz piekļuves produktu, kas balstīts uz modernāku tehnoloģiju vai sakaru līdzekli, vajadzētu būt iespējai uzlabot savu piekļuvi un pāriet uz jebkuru reglamentētu produktu ar lielāku jaudu, taču tai nevajadzētu būt obligātai prasībai. Ja notiek pāreja uz modernāku risinājumu, piekļuves prasītājiem būtu jāievēro reglamentējošie nosacījumi attiecībā uz piekļuvi augstākas veiktspējas piekļuves produktam, kā noteikusi valsts regulatīvā iestāde savā tirgus analīzē.

(210) Līdztekus telesakaru sektora liberalizācijai un pieaugošajai konkurencei, un sakaru pakalpojumu izvēles iespējām nepieciešama paralēla rīcība, lai izveidotu saskaņotu reglamentējošos noteikumus, kas nodrošina universālā pakalpojuma sniegšanu. Universālā pakalpojuma jēdziens būtu jāattīsta, lai tas atbilstu tehnoloģijas sasniegumiem, tirgus attīstībai un lietotāju pieprasījuma izmaiņām.

(211) Saskaņā ar LESD 169. pantu Savienībai ir jāveicina patērētāju aizsardzība.

(212) Universālais pakalpojums ir "drošības tīkls", kas nodrošina, ka visiem galalietotājiem un par pieņemamu cenu patērētājiem ir pieejams vismaz pakalpojumu minimālais komplekts, ja no šādas pieejamības trūkuma izrietošais sociālās atstumtības risks kavē iedzīvotāju pilnvērtīgu sociālo un ekonomisko dalību sabiedrībā.

(213) Pamatpiekļuve platjoslas internetam ir vispārpieejama gandrīz visā Savienībā un tiek ļoti intensīvi izmantota plašam klāstam darbību. Tomēr vispārējais izmantošanas apmērs ir mazāks nekā pieejamība, jo vēl aizvien ir cilvēki, kuri neizmanto internetu dažādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar informētību, izmaksām un prasmēm, vai ir izvēlējušies neizmantot internetu. Atbilstīga piekļuve platjoslas internetam par pieņemamu cenu ir kļuvusi ļoti svarīga sabiedrībai un tautsaimniecībai kopumā. Ar nepieciešamāko interneta tiešsaistes pakalpojumu starpniecību tā veido pamatu dalībai digitālajā ekonomikā un sabiedrībā.

(214) Universālā pakalpojuma būtiska prasība ir nodrošināt, lai visiem patērētājiem par pieņemamu cenu būtu pieejami pakalpojumi, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, fiksētā atrašanās vietā. Dalībvalstīm arī vajadzētu būt iespējai nodrošināt, lai pakalpojumi, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, par pieņemamu cenu tiktu sniegti ne tikai fiksētā atrašanās vietā, bet arī iedzīvotājiem, kuri pārvietojas, ja dalībvalstis uzskata, ka tas ir nepieciešams patērētāju pilnvērtīgai sociālajai un ekonomiskajai dalībai sabiedrībā. Minētajā kontekstā īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai galalietotājiem ar invaliditāti tiktu nodrošināta līdzvērtīga piekļuve. Nevajadzētu būt ierobežojumiem attiecībā uz tehniskajiem līdzekļiem, ar kuriem ir nodrošināts pieslēgums, ļaujot izmantot kabeļu vai bezvadu tehnoloģiju, kā arī ierobežojumu attiecībā uz to uzņēmumu kategoriju, kuri pilda daļu vai visas universālā pakalpojuma saistības.

(215) Attiecīgā lietotāja interneta piekļuves ātrums ir atkarīgs no vairākiem faktoriem, tostarp interneta pieslēguma nodrošinātājiem, kā arī attiecīgās lietojumprogrammas, kurai izmanto pieslēgumu. Dalībvalstīm, ņemot vērā *BEREC* ziņojumu par paraugpraksi, ir jādefinē atbilstīga piekļuve platjoslas internetam, ievērojot valstu nosacījumus un minimālo joslas platumu, ko dalībvalsts teritorijā izmanto lielākā daļa patērētāju, lai nodrošinātu pienācīgu sociālās iekļaušanas līmeni un dalību digitālajā ekonomikā un sabiedrībā to teritorijā. Cenu ziņā pieņemamam pakalpojumam, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, vajadzētu būt tādam joslas platumam, kas ir pietiekams, lai atbalstītu piekļuvi vismaz minimālajam pamatpakalpojumu komplektam, kas atspoguļo galalietotāju lielākās daļas izmantotos pakalpojumus, un tā izmantošanu. Šajā nolūkā Komisijai būtu jāuzrauga interneta izmantošanas attīstība ar mērķi identificēt tos tiešsaistes pakalpojumus, ko izmanto lielākā daļa galalietotāju visā Savienībā un kas vajadzīgi sociālajai un ekonomiskajai dalībai sabiedrībā, un saraksts attiecīgi jāatjaunina. Savienības tiesību aktu prasības attiecībā uz piekļuvi atvērtam internetam, jo īpaši Regulas (ES) Nr. 2015/2120 prasības, būtu jāpiemēro visiem pakalpojumiem, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam.

(216) Patērētājus nevajadzētu piespiest izmantot pakalpojumus, kurus tie nevēlas izmantot, tāpēc tiesīgajiem patērētājiem vajadzētu būt iespējai pēc pieprasījuma universālā pakalpojuma izmantošanā par pieņemamu cenu ierobežot balss sakaru pakalpojumus.

(217) Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai paplašināt pasākumus, kas saistīti ar cenu pieejamību un izdevumu kontroli, un piemērot tos mikrouzņēmumiem un maziem un vidējiem uzņēmumiem un bezpeļņas organizācijām, ar noteikumu, ka tie atbilst attiecīgajiem nosacījumiem.

(218) Valsts regulatīvajām iestādēm, koordinējot darbu ar citām kompetentajām iestādēm, vajadzētu būt iespējai uzraudzīt mazumtirdzniecības tarifu līmeni un attīstības tendences pakalpojumiem, kas ir iekļauti universālā pakalpojuma saistību darbības jomā. Šāda uzraudzība būtu jāveic tā, lai neradītu pārmērīgu administratīvo slogu nedz valsts regulatīvajām iestādēm un citām kompetentajām iestādēm, nedz šādu pakalpojumu sniedzējiem.

(219) Pieejama cena nozīmē cenu, ko dalībvalstis noteikušas valsts līmenī, ņemot vērā īpašos valsts nosacījumus. Ja dalībvalstis konstatē, ka mazumtirdzniecības cenas pakalpojumiem, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, nav pieejamas patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālajām vajadzībām, tostarp gados vecākiem cilvēkiem, galalietotājiem ar invaliditāti un patērētājiem, kas dzīvo lauku vai ģeogrāfiski izolētos apgabalos, tām būtu jāveic atbilstoši pasākumi. Šajā nolūkā dalībvalstis varētu sniegt minētajiem patērētājiem tiešu atbalstu saziņas nodrošināšanai, kas varētu būt daļa no sociālajiem pabalstiem vai, minētajiem patērētājiem paredzēti taloni vai tiešie maksājumi. Tā var būt piemērota alternatīva, ņemot vērā nepieciešamību mazināt tirgus izkropļojumus. Alternatīvi vai papildus dalībvalstis varētu pieprasīt šādu pakalpojumu sniedzējiem piedāvāt minētajiem patērētājiem tarifu pamata izvēles iespējas vai paketes.

(220) Pieejamību par pieņemamu cenu var nodrošināt ar konkrētām tarifu izvēles iespējām vai paketēm, kuru mērķis ir apmierināt to lietotāju vajadzības, kuriem ir zemi ienākumi vai īpašas sociālās vajadzības. Lai izvairītos no tirgus darbības izkropļojumiem, šādos piedāvājumos būtu jāietver pamatfunkcijas. Cenu pieejamība individuāliem patērētājiem būtu jāpamato ar to tiesībām slēgt līgumu ar pakalpojumu sniedzēju, numura pieejamību, pakalpojuma nepārtrauktu pieslēgumu un spēju pārraudzīt un kontrolēt savus izdevumus.

(221) Ja dalībvalsts pieprasa, lai pakalpojumu sniedzēji piedāvātu patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālajām vajadzībām tarifu izvēles iespējas vai paketes, kas atšķiras no tām, kuras tiek sniegtas saskaņā ar parasto komercpiedāvājumu, minētās tarifu izvēles iespējas vai paketes nodrošināšana būtu jāveic visiem interneta piekļuves un balss sakaru pakalpojumu sniedzējiem. Saskaņā ar proporcionalitātes principu – prasībai visiem interneta piekļuves un balss sakaru pakalpojumu sniedzējiem piedāvāt tarifu izvēles iespējas vai paketes nodrošināšanu nevajadzētu radīt pārmērīgu administratīvo vai finansiālo slogu šiem pakalpojumu sniedzējiem vai dalībvalstīm. Ja dalībvalsts, pamatojoties uz objektīvu novērtējumu, pierāda, ka pastāv šāds pārmērīgs administratīvais vai finansiālais slogs, tā izņēmuma kārtā var pieņemt lēmumu, ka pienākums piedāvāt īpašas tarifu izvēles iespējas vai paketes tiek uzlikts tikai izraudzītiem pakalpojumu sniedzējiem. Objektīvajā novērtējumā būtu jāņem vērā arī ieguvumi, kas no pakalpojumu sniedzēju izvēles rodas patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālajām vajadzībām, un ieguvumi visiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri spēj gūt labumu no tā, ka sniedz universālo pakalpojumu. Ja dalībvalsts izņēmuma kārtā pieņem lēmumu, ka pienākums piedāvāt īpašas tarifu izvēles iespējas vai paketes tiek uzlikts tikai izraudzītiem pakalpojumu sniedzējiem, tām būtu jānodrošina, ka patērētāji ar zemiem ienākumiem vai īpašām vajadzībām var izvēlēties pakalpojumu sniedzējus, kas piedāvā sociālos tarifus. Tomēr atsevišķās situācijās dalībvalstis, iespējams, nevarēs garantēt pakalpojumu sniedzēju izvēli, piemēram, ja tikai viens uzņēmums sniedz pakalpojumus saņēmēja dzīvesvietā vai ja izvēles nodrošināšana dalībvalstij radītu pārmērīgu papildu organizatorisko un finansiālo slogu.

(222) Pieejamībai par pieņemamu cenu vairs nevajadzētu radīt šķērsli patērētāju piekļuvei savienojamības pakalpojumu minimālajam komplektam. Tiesībām slēgt līgumu ar pakalpojumu sniedzēju vajadzētu nozīmēt to, ka patērētājiem, kuri varētu saņemt atteikumu, jo īpaši tiem, kam ir zemi ienākumi vai īpašas sociālās vajadzības, vajadzētu būt iespējai noslēgt līgumu par atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam un balss sakaru pakalpojumu sniegšanu par pieņemamu cenu vismaz fiksētā atrašanās vietā ar jebkuru pakalpojumu sniedzēju, kas sniedz šādus pakalpojumus konkrētajā vietā, vai ar izraudzītu pakalpojumu sniedzēju, ja dalībvalsts izņēmuma kārtā ir nolēmusi izraudzīties vienu vai vairākus pakalpojumu sniedzējus, kuriem būtu jāpiedāvā minētās tarifu izvēles iespējas vai paketes. Lai mazinātu finansiālos riskus, piemēram, rēķinu nemaksāšanu, pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt brīvai izvēles iespējai piedāvāt līgumu ar priekšapmaksas noteikumiem, pamatojoties uz atsevišķām iepriekš apmaksātām vienībām par pieņemamu cenu.

(223) Lai gādātu par iedzīvotāju sasniedzamību ar balss sakaru pakalpojumu starpniecību, dalībvalstīm vajadzētu nodrošināt numura pieejamību samērīgu laika posmu arī laikā, kad balss sakaru pakalpojumi netiek izmantoti. Pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu būt iespējai ieviest mehānismus, ar ko pārbauda, vai patērētājs vēl aizvien ir ieinteresēts numura saglabāšanā.

(224) Kompensācija šādu pakalpojumu sniedzējiem šādos apstākļos nedrīkst izkropļot konkurenci ar noteikumu, ka šādiem pakalpojumu sniedzējiem kompensāciju piešķir par konkrētajām tīrajā izmaksām, un ar noteikumu, ka tīro izmaksu apgrūtinājumu atmaksā neitrālā veidā attiecībā uz konkurenci.

(225) Lai novērtētu tādu pasākumu nepieciešamību, ar kuriem nodrošina pieņemamu cenu, valsts regulatīvajām iestādēm koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm vajadzētu būt iespējai uzraudzīt patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālajām vajadzībām piedāvāto tarifu izvēles iespēju vai pakešu izmaiņas un sīkāku informāciju par tām.

(226) Dalībvalstīm būtu jāievieš pasākumi, lai veicinātu tāda tirgus izveidi, kurā par pieņemamu cenu ir pieejami ražojumi un pakalpojumi, kuri ietver funkcijas, kas domātas patērētājiem ar invaliditāti, tostarp palīgtehnoloģiju iekārtas. To var panākt, *inter alia* atsaucoties uz Eiropas standartiem vai atbalstot, ka tiek ieviestas prasības saskaņā Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo ražojumu un pakalpojumu pieejamības prasības. Dalībvalstīm būtu jāievieš pienācīgi pasākumi atbilstīgi apstākļiem valstī, un tas dalībvalstīm ļauj elastīgāk veikt konkrētus pasākumus, piemēram, ja parastajos ekonomiskajos apstākļos tirgū netiek par pieņemamu cenu piedāvāti produkti un pakalpojumi, kuri ietver funkcijas, kas domātas patērētājiem ar invaliditāti. Minētie pasākumi varētu ietvert tiešu finansiālu atbalstu galalietotājiem. Teksta pārlikšanas pakalpojumu izmaksām patērētājiem ar invaliditāti vajadzētu būt līdzvērtīgām balss sakaru pakalpojumu vidējām izmaksām.

(227) Teksta pārlikšanas pakalpojumi ir pakalpojumi, ar kuru palīdzību ir iespējama abpusēja balss saziņa starp attālinātiem galalietotājiem, kas izmanto dažādus saziņas veidus (piemēram, tekstu, zīmes, runu), nodrošinot pārveidi starp minētajiem saziņas veidiem, kuru parasti veic operators (cilvēks). "Reāllaika teksts" ir definēts saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības, un ir tekstveida saruna starp diviem punktiem vai vairākpunktu konferencē, kad ievadīto tekstu nosūta tā, ka lietotājs komunikāciju, kas notiek, pārraidot rakstzīmes to rakstīšanas laikā, uztver kā nepārtrauktu.

(228) Datu sakariem ar datu pārraides ātrumu, kas ir pietiekams, lai nodrošinātu atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, fiksētie savienojumi ir gandrīz vispārpieejami, un tos izmanto lielākā daļa Savienības iedzīvotāju. Standarta fiksēto platjoslas pakalpojumu pārklājums un pieejamība Savienībā 2015. gadā aptvēra 97 % mājsaimniecību, un vidējais izmantošanas apmērs bija 72 %, savukārt uz bezvadu tehnoloģijām pamatoto pakalpojumu pārklājums ir pat vēl lielāks. Tomēr pastāv atšķirības starp dalībvalstīm attiecībā uz fiksēto platjoslas pakalpojumu pieejamību un cenu pieņemamību pilsētās un lauku apvidos.

(229) Tirgus ir galvenais, kas var nodrošināt, ka ir pieejama piekļuve platjoslas internetam ar aizvien lielāku veiktspēju. Apvidos, kur tirgus to nevarētu nodrošināt, parādās citi sabiedriskās politikas rīki, kuru mērķis ir atbalstīt tādu savienojumu pieejamību, kas nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un kuri principā ir rentablāki un mazāk kropļo tirgu nekā universālā pakalpojuma saistības, piemēram, tādu finanšu instrumentu izmantošana kā atbilstīgi Eiropas Stratēģisko investīciju fondam un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam pieejamie instrumenti, publiskā finansējuma izmantošana no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, pārklājuma nodrošināšanas pienākumu piesaistīšana radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām, lai atbalstītu platjoslas tīklu izvēršanu mazāk apdzīvotos apvidos, un publiskie ieguldījumi atbilstīgi Savienības valsts atbalsta noteikumiem.

(230) Ja pēc tam, kad ir veikts pienācīgs novērtējums, kurā ņemti vērā kompetentās iestādes veiktā tīklu izvēršanas ģeogrāfiskā apsekojuma rezultāti vai jaunākā informācija, kas dalībvalstīm pieejama pirms pirmā ģeogrāfiskā apsekojuma rezultāti ir pieejami, ir pierādīts, ka ne tirgus, ne valsts intervences mehānismi, visticamāk, nenodrošinās galalietotājiem konkrētos apgabalos savienojumu, kas spēj nodrošināt atbilstīgas platjoslas interneta piekļuves pakalpojumu, kā to definējušas dalībvalstis, un balss sakaru pakalpojumus fiksētā atrašanās vietā, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izņēmuma kārtā izraudzīties dažādus pakalpojumu sniedzējus vai minēto pakalpojumu sniedzēju kopumus dažādās attiecīgajās valsts teritorijas daļās. Papildus ģeogrāfiskajam apsekojumam dalībvalstīm attiecīgā gadījumā vajadzētu būt iespējai izmantot jebkuru papildu pierādījumu, lai noteiktu, cik lielā mērā fiksētā atrašanās vietā ir pieejami pakalpojumi, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem. Minētie papildu pierādījumi varētu ietvert datus, ko valsts regulatīvās iestādes ir ieguvušas tirgus analīzes procedūrā, un datus, kas savākti no lietotājiem. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai ierobežot universālā pakalpojuma saistības, ar ko atbalsta tādu pakalpojumu pieejamību, ar kuru nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, līdz galalietotāju galvenajai atrašanās vietai vai dzīvesvietai. Nedrīkstētu pastāvēt ierobežojumi tehniskajiem līdzekļiem, ar kuriem nodrošina atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam un balss sakaru pakalpojumus fiksētā atrašanās vietā, ļaujot izmantot kabeļu vai bezvadu tehnoloģiju, kā arī ierobežojumi attiecībā uz to, kuri uzņēmumi pilda daļu vai visas universālā pakalpojuma saistības.

(231) Saskaņā ar subsidiaritātes principu dalībvalstīm, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, jāpieņem lēmums, kuri uzņēmumi tiek izraudzīti par universālā pakalpojumu sniedzējiem, attiecīgos gadījumos ņemot vērā uzņēmumu spēju un vēlmi uzņemties visas universālā pakalpojuma saistības vai to daļu. Tas neliedz dalībvalstīm iespēju izraudzīšanās procesā iekļaut konkrētus ar efektivitāti pamatotus nosacījumus, ietverot ģeogrāfisko zonu vai sastāvdaļu grupēšanu vai nosakot īsākos pieļaujamos izraudzīšanās termiņus.

(232) Izmaksas, kas vajadzīgas tāda savienojuma pieejamībai, kas spēj nodrošināt atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam pakalpojumu, kā noteikts saskaņā ar šo direktīvu, un balss sakaru pakalpojumus fiksētā atrašanās vietā par pieņemamu cenu universālā pakalpojuma saistībās, būtu jāaplēš, jo īpaši novērtējot paredzamo finansiālo slogu pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem elektronisko sakaru nozarē.

(233) *A priori*, izraudzīšanās procedūras gaitā noteiktās prasības nodrošināt teritoriālo pārklājumu visas valsts mērogā, domājams, izslēgs vai atturēs dažus uzņēmumus no pieteikšanās izraudzīšanai par universālā pakalpojuma sniedzēju. Pakalpojumu sniedzēju izraudzīšanās, uzliekot tiem universālā pakalpojuma saistības uz pārāk ilgu vai nenoteiktu laikposmu, arī varētu *a priori* novest pie dažu pakalpojumu sniedzēju izslēgšanas. Ja dalībvalsts nolemj izraudzīties vienu vai vairākus pakalpojumu sniedzējus nolūkā nodrošināt pieejamību par pieņemamu cenu, vajadzētu būt iespējai, ka minētie pakalpojumu sniedzēji atšķiras no tiem, kas izraudzīti universālā pakalpojuma pieejamības elementa nodrošināšanai.

(234) Ja pakalpojumu sniedzējs, kurš izņēmuma kārtā ir izraudzīts, lai nodrošinātu tarifu izvēles iespējas vai paketes, kas atšķiras no tām, kuras nodrošina saskaņā ar parasto komercpiedāvājumu, kā identificēts saskaņā ar šo direktīvu, vai lai nodrošinātu atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam pakalpojumu vai balss sakaru pakalpojumu pieejamību fiksētā atrašanās vietā, kā identificēts saskaņā ar šo direktīvu, ņemot vērā tā universālā pakalpojuma sniedzēja saistības, izvēlas būtisku vietējā piekļuves tīkla aktīvu daļu vai visus šos tīkla aktīvus, kas atrodas valsts teritorijā, nodot atsevišķai juridiskai vienībai, kam ir cits tiešais īpašnieks, kompetentai iestādei būtu jānovērtē šāda darījuma sekas, lai nodrošinātu, ka universālā pakalpojuma saistības arī turpmāk attiecas uz visu valsts teritoriju vai uz konkrētām tās daļām. Minētajā nolūkā pakalpojumu sniedzējam jau iepriekš par nodošanu būtu jāinformē kompetentā iestāde, kas uzticējusi pildīt universālā pakalpojuma saistības. Kompetentās iestādes novērtējumam nevajadzētu ierobežot darījuma pabeigšanu.

(235) Lai gādātu par stabilitāti un atbalstītu pakāpenisku pāreju, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai joprojām nodrošināt tādu universālo pakalpojumu sniegšanu savā teritorijā, kas nav pakalpojumi, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, fiksētā atrašanās vietā un kas šīs direktīvas spēkā stāšanās dienā ir ietverti attiecīgās dalībvalsts universālo pakalpojumu pienākumu darbības jomā, pamatojoties uz Direktīvu 2002/22/EK, ja tādi pakalpojumi vai salīdzināmi pakalpojumi parastos tirgus apstākļos nav pieejami. Atļaujot arī turpmāk nodrošināt plašu sabiedrību ar publiskiem taksofoniem, kurus izmanto ar monētām, kredītkartēm vai debetkartēm, vai priekšapmaksas kartēm, tostarp kartēm, ko izmanto ar tālruņu kodiem, kā arī sniegt galalietotāju sarakstus un uzziņu dienestu pakalpojumus atbilstīgi universālā pakalpojuma režīmam tik ilgi, cik ilgi ir pierādīta šāda vajadzība, dotu dalībvalstīm elastīgumu, kas vajadzīgs, lai pienācīgi ņemtu vērā atšķirīgos apstākļus dažādās valstīs. Tas var ietvert taksofonu nodrošināšanu valsts galvenajās ieceļošanas vietās, piemēram, lidostās, dzelzceļa stacijās un autoostās, kā arī vietās, ko cilvēki izmanto ārkārtas gadījumā, piemēram, slimnīcās, policijas iecirkņos un ārkārtas palīdzības izsaukuma vietās uz autoceļiem, lai apmierinātu galalietotāju, tostarp jo īpaši galalietotāju ar invaliditāti, pamatotās vajadzības.

(236) Dalībvalstīm būtu jāuzrauga patērētāju situācija saistībā ar tādu pakalpojumu izmantošanu, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, un jo īpaši saistībā ar cenu pieejamību. Tādu pakalpojumu pieejamība par pieņemamu cenu, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, ir saistīta ar informāciju, ko lietotāji saņem attiecībā uz lietošanas izdevumiem, kā arī attiecībā uz nosacītajām lietošanas izmaksām salīdzinājumā ar citiem pakalpojumiem, kā arī ir saistīta ar to spēju kontrolēt izdevumus. Tāpēc pieejamība par pieņemamu cenu nozīmē tiesību piešķiršanu patērētājiem, izmantojot saistības, kas uzliktas pakalpojumu sniedzējiem. Minētās saistības iekļauj noteiktu detalizētu rēķinu izstrādāšanas līmeni, patērētāju iespēju izvēles kārtībā bloķēt konkrētus izsaukumus – tādus kā paaugstināta tarifa izsaukumus speciāliem dienestiem –, kontrolēt izdevumus ar priekšapmaksas līdzekļiem un atlikt avansa pieslēguma maksas. Šādi pasākumi varētu būt jāpārskata un jāmaina, ņemot vērā tirgus attīstību. Detalizētajos rēķinos par interneta piekļuves izmantošanu būtu jānorāda tikai laiks, ilgums un patēriņa apjoms lietošanas sesijā, bet nebūtu jānorāda tīmekļa vietnes vai interneta galapunkti, ar kuriem tika izveidots savienojums šādā lietošanas sesijā.

(237) Izņemot gadījumus, kad pastāvīgi tiek kavēta vai vispār netiek veikta rēķinu apmaksa, patērētāji, kuriem ir tiesības uz tarifiem par pieņemamu cenu, līdz strīda atrisināšanai būtu jāaizsargā no pēkšņas atvienošanas no tīkla neapmaksāta rēķina dēļ, un jo īpaši strīdu gadījumos saistībā ar rēķiniem par lielu naudas summu attiecībā uz speciāliem pakalpojumiem tiem būtu jāturpina sniegt piekļuve būtiskiem balss sakaru pakalpojumiem un jānodrošina minimālais interneta piekļuves pakalpojumu līmenis, kā tas noteikts dalībvalstī. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izlemt, ka šādu piekļuvi jāturpina sniegt tikai tad, ja abonents turpina maksāt līnijas abonēšanas maksu vai maksu par piekļuvi interneta pamatpakalpojumiem.

(238) Ja tādu pakalpojumu sniegšana, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam un balss sakariem, vai citu pakalpojumu sniegšana saskaņā ar šo direktīvu pakalpojumu sniedzējam uzliek negodīgu slogu, pienācīgi ņemot vērā izmaksas un ieņēmumus, kā arī nemateriālos ieguvumus no attiecīgo pakalpojumu sniegšanas, minēto negodīgo slogu var ietvert jebkurā universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu aprēķinā.

(239) Dalībvalstīm vajadzības gadījumā būtu jāizveido mehānismi universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu finansēšanai gadījumos, kad tiek parādīts, ka saistības var pildīt tikai ar zaudējumiem vai ar tīrajām izmaksām, kas neatbilst parastiem tirdzniecības standartiem. Ir svarīgi nodrošināt to, ka universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas tiek pienācīgi aprēķinātas un ka finansēšana tiek veikta ar minimālu tirgus kropļošanu un kaitējumu uzņēmumiem, un tā atbilst LESD 107. un 108. pantam;

(240) Aprēķinot universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas, būtu jāņem vērā izmaksas un ieņēmumi, kā arī nemateriālais labums, ko iegūst no universālā pakalpojuma sniegšanas, taču nevajadzētu kavēt galveno mērķi nodrošināt to, ka tarifu struktūras atspoguļo izmaksas. Universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas būtu jāaprēķina, pamatojoties uz pārredzamām procedūrām.

(241) Nemateriālo labumu ņemšana vērā nozīmē to, ka netiešo ieguvumu, ko uzņēmums gūst kā universālā pakalpojuma sniedzējs, aprēķins naudas izteiksmē būtu jāatņem no universālā pakalpojuma saistību tiešajām tīrajām izmaksām, lai noteiktu vispārējo izmaksu apgrūtinājumu.

(242) Ja universālā pakalpojuma saistība rada netaisnīgu apgrūtinājumu pakalpojumu sniedzējam, ir lietderīgi ļaut dalībvalstīm izveidot mehānismus efektīvai tīro izmaksu segšanai. Segšana no publiskā finansējuma veido vienu no universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu segšanas metodēm. Cita metode ir sadalīt universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas starp elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem. Dalībvalstīm būtu jāspēj ar dažādu mehānismu palīdzību finansēt universālā pakalpojuma dažādo elementu tīrās izmaksas vai finansēt dažu vai visu elementu tīrās izmaksas ar viena mehānisma vai abu mehānismu kombinācijas palīdzību. Atbilstīga piekļuve platjoslas internetam dod labumu ne tikai elektronisko sakaru nozarei, bet arī tiešsaistes ekonomikai plašākā mērogā un sabiedrībai kopumā. Ja lielākam skaitam galalietotāju ir nodrošināts savienojums, kas atbalsta platjoslas ātrumu, tiem rodas iespēja izmantot tiešsaistes pakalpojumus un tādējādi aktīvi piedalīties digitālajā sabiedrībā. Šādu savienojumu nodrošināšana uz universālā pakalpojuma saistību pamata ir gan sabiedrības interesēs, gan elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju interesēs. Dalībvalstīm būtu jāņem vērā minētie fakti, izvēloties un izstrādājot mehānismus tīro izmaksu segšanai.

(243) Gadījumā, kad izmaksas sedz, sadalot universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas starp elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka sadales metode pakalpojumu sniedzēju starpā pamatojas uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem un atbilst proporcionalitātes principam. Šis princips neliedz dalībvalstīm dot atvieglojumus jauniem dalībniekiem, kas nav ieņēmuši ievērojamu vietu tirgū. Jebkuram finansēšanas mehānismam būtu jānodrošina tas, ka tirgus dalībnieki piedalās tikai universālā pakalpojuma saistību un nevis citu darbību finansēšanā, kas nav tieši saistītas ar universālā pakalpojuma saistību pildīšanu. Izmaksu segšanas mehānismos būtu jāievēro Savienības tiesību principi, un sadales mehānismu gadījumā – jo īpaši nediskriminācijas un proporcionalitātes principi. Jebkuram finansējuma mehānismam būtu jānodrošina, ka vienas dalībvalsts lietotāji neveicina universālo pakalpojumu sniegšanas izmaksu rašanos citā dalībvalstī. Vajadzētu būt iespējai universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas sadalīt starp visām vai dažām noteiktām pakalpojumu sniedzēju klasēm. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka sadales mehānismā ir ievērots pārredzamības, minimālā tirgus izkropļojuma, nediskriminācijas un proporcionalitātes princips. Minimāls tirgus izkropļojums nozīmē to, ka iemaksas būtu jāsedz tādā veidā, kas, cik vien iespējams, samazina galalietotājiem uzliktā finansiālā apgrūtinājuma ietekmi, piemēram, sadalot iemaksas iespējami plašāk.

(244) Pakalpojumu sniedzējiem, kas saņem universālā pakalpojuma finansējumu, būtu jānodrošina valsts regulatīvajām iestādēm pietiekams to īpašo elementu detalizācijas līmenis, kuriem nepieciešams šāds finansējums, lai attaisnotu to pieprasījumu. Dalībvalstu programmas universālā pakalpojuma saistību izmaksām un finansējumam būtu jāpaziņo Komisijai, lai pārbaudītu to atbilstību LESD. Dalībvalstīm būtu jānodrošina efektīva universālā pakalpojuma saistību finansēšanai iekasēto summu pārskatāmība un kontrole. Universālā pakalpojuma sniegšanas tīro izmaksu aprēķina pamatā vajadzētu būt objektīvai un pārredzamai metodei, lai nodrošinātu visoptimālāko universālā pakalpojuma sniegšanas rentabilitāti un tirgū veicinātu vienlīdzīgu konkurenci starp uzņēmumiem. Ja metode, ko paredzēts izmantot atsevišķu universālā pakalpojuma elementu tīro izmaksu aprēķināšanai, tiktu darīta zināma laikus pirms aprēķinu īstenošanas, tas palīdzētu uzlabot pārredzamību.

(245) Dalībvalstīm nav atļauts tirgus dalībniekiem uzlikt finansiālas iemaksas, kas attiecas uz pasākumiem, kuri nav universālā pakalpojuma saistību daļa. Atsevišķas dalībvalstis joprojām var brīvi noteikt konkrētus pasākumus (ārpus universālā pakalpojuma saistību darbības jomas) un finansēt tos saskaņā ar Savienības tiesībām, bet ne ar tirgus dalībnieku iemaksām.

(246) Lai efektīvi atbalstītu preču un pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos Savienībā, vajadzētu būt iespējai konkrētus valsts numerācijas resursus, it sevišķi konkrētus neģeogrāfiskus numurus, izmantot eksteritoriāli, proti, ārpus piešķirošās dalībvalsts teritorijas. Ņemot vērā ievērojamo krāpšanas risku, kas saistīts ar starppersonu sakariem, šāda eksteritoriāla izmantošana būtu jāatļauj tikai tādu elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai, kas nav starppersonu sakaru pakalpojumi. Dalībvalstīm būtu jānodrošina attiecīgo valsts tiesību aktu, jo īpaši patērētāju aizsardzības noteikumu un citu noteikumu, kas saistīti ar numerācijas resursu izmantošanu, īstenošana neatkarīgi no tā, kur ir piešķirtas lietošanas tiesības un kur Savienībā tiek izmantoti numerācijas resursi. Dalībvalstis saglabā kompetenci piemērot savus valsts tiesību aktus numerācijas resursiem, ko izmanto to teritorijā, tostarp gadījumos, kad tiesības ir piešķirtas citā dalībvalstī.

(247) Valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm dalībvalstīs, kurās izmanto numerācijas resursus no citas dalībvalsts, nav kontroles pār minētajiem numerācijas resursiem. Tāpēc ir būtiski, ka valsts regulatīvajā vai cita kompetentā iestāde dalībvalstī, kas piešķir eksteritoriālas lietošanas tiesības, būtu jānodrošina arī galalietotāju efektīva aizsardzība dalībvalstīs, kurās minētie numuri tiek izmantoti. Lai panāktu efektīvu aizsardzību, valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm, kas piešķir eksteritoriālas lietošanas tiesības, būtu jāpievieno nosacījumi saskaņā ar šo direktīvu attiecībā uz to, ka pakalpojumu sniedzējam jāievēro patērētāju aizsardzības noteikumi un citi noteikumi, kas attiecas uz numerācijas resursu izmantošanu tajās dalībvalstīs, kurās minētie resursi tiks izmantoti.

(248) Valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm tajās dalībvalstīs, kurās izmanto numerācijas resursus, būtu jāspēj lūgt to valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu atbalstu, kas piešķīrušas numerācijas resursu lietošanas tiesības, palīdzēt to noteikumu īstenošanā. Valsts regulatīvo iestāžu vai citu kompetento iestāžu, kas piešķīrušas lietošanas tiesības, izpildes pasākumiem būtu jāietver atturošas sankcijas, jo īpaši paredzot iespēju nopietna pārkāpuma gadījumā anulēt numerācijas resursu eksteritoriālas lietošanas tiesības, kas piešķirtas attiecīgajam uzņēmumam. Prasībām attiecībā uz eksteritoriālu izmantošanu nevajadzētu skart dalībvalstu pilnvaras katrā atsevišķā gadījumā bloķēt piekļuvi numuriem vai pakalpojumiem, ja ir notikusi krāpšana vai ļaunprātīga izmantošana. Numerācijas resursu eksteritoriālai izmantošanai nevajadzētu skart Savienības noteikumus, kas saistīti ar viesabonēšanas pakalpojumu sniegšanu, tostarp noteikumus, kas attiecas uz tādu viesabonēšanas pakalpojumu anomālas vai ļaunprātīgas izmantošanas novēršanu, kuriem piemērojams mazumtirdzniecības cenu regulējums un kuri gūst labumu no regulētiem vairumtirdzniecības viesabonēšanas tarifiem. Dalībvalstīm joprojām vajadzētu būt iespējai slēgt īpašus nolīgumus ar trešām valstīm par numerācijas resursu eksteritoriālu izmantošanu.

(249) Lai vienkāršotu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju maiņu, dalībvalstīm būtu jāveicina attālinātā numerācijas resursu nodrošināšana. Attālinātā numerācijas resursu nodrošināšana ļauj pārprogrammēt sakaru iekārtu identifikatorus bez fiziskas piekļuves attiecīgajām ierīcēm. Šis elements ir sevišķi svarīgs mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumiem, proti, pakalpojumiem, kas saistīti ar datu un informācijas automatizētu pārsūtīšanu starp ierīcēm vai lietotnēm ar ierobežotu cilvēka līdzdalību vai bez cilvēka līdzdalības. Mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu sniedzējiem var nebūt iespējama fiziska piekļuve to ierīcēm tādu iemeslu dēļ kā ierīču izmantošana attālināti vai liels izvietoto ierīču skaits, vai to izmantošanas modeļi. Ņemot vērā jaunu mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu tirgu un jaunu tehnoloģiju rašanos, dalībvalstīm būtu jātiecas garantēt tehnoloģiju neitralitāti, kad tās veicina attālināto nodrošināšanu.

(250) Piekļuve numerācijas resursiem, pamatojoties uz pārredzamiem, objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem ir būtiska, lai uzņēmumi varētu konkurēt elektronisko sakaru nozarē. Ņemot vērā numerācijas resursu aizvien lielāko svarīgumu dažādiem lietu interneta pakalpojumiem, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piešķirt tiesības lietot numerācijas resursus uzņēmumiem, kas nav elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji. Visus valsts numerācijas plāna elementus būtu jāpārvalda valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm, ietverot punktu kodus, ko izmanto tīkla adresācijai. Ja ir vajadzība saskaņot numerācijas resursus Savienībā, lai atbalstītu Eiropas līmeņa pakalpojumu attīstību vai pārrobežu pakalpojumu attīstību, it sevišķi jaunus mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumus, piemēram, satīklotus automobiļus, un ja pieprasījumu nav iespējams apmierināt, pamatojoties uz esošajiem numerācijas resursiem, Komisija var pieņemt īstenošanas pasākumus ar *BEREC* palīdzību.

(251) Vajadzētu būt iespējai prasību publicēt lēmumus par numerācijas resursu lietošanas tiesību piešķiršanu izpildīt, padarot minētos lēmumus publiski pieejamus tīmekļa vietnē.

(252) Ņemot vērā īpašos aspektus saistībā ar ziņošanu par pazudušiem bērniem, dalībvalstīm vajadzētu paturēt spēkā apņemšanos nodrošināt, ka sekmīgi funkcionējošs dienests, kam ziņot par pazudušiem bērniem, reāli darbojas to teritorijās ar numuru "116000". Dalībvalstīm būtu jāveic attiecīgi pasākumi ar mērķi nodrošināt, ka numura "116000" darbībā tiek panākts pietiekams pakalpojuma kvalitātes līmenis.

(253) Paralēli palīdzības dienesta numuram pazudušu bērnu meklēšanai ("116000"), daudzas dalībvalstis arī nodrošina, ka bērniem ir pieejams bērnam draudzīgs dienests, kas apkalpo uzticības tālruni un palīdz bērniem, kuriem ir nepieciešama aprūpe un aizsardzība; uzticības tālrunis ir sazvanāms pa numuru "116111". Šādām dalībvalstīm un Komisijai būtu jānodrošina, ka tiek palielināta iedzīvotāju un jo īpaši bērnu un valsts bērnu aizsardzības sistēmu informētība par "116111" uzticības tālruņa pastāvēšanu.

(254) Iekšējais tirgus nozīmē to, ka galalietotājiem ir iespēja piekļūt visiem numuriem, kas iekļauti citu dalībvalstu valsts numerācijas plānos, un piekļūt pakalpojumiem Savienībā, izmantojot neģeogrāfiskus numurus, tostarp bezmaksas numurus un speciālo pakalpojumu numurus, izņemot gadījumus, kad izsauktais galalietotājs komerciālu apsvērumu dēļ ir izvēlējies ierobežot piekļuvi no konkrētiem ģeogrāfiskajiem apgabaliem. Galalietotājiem vajadzētu būt arī iespējai piekļūt numuriem no universālajiem starptautiskajiem bezmaksas numuriem (*UIFN*). Nevajadzētu kavēt pārrobežu piekļuvi numerācijas resursiem un saistītajiem pakalpojumiem, izņemot objektīvi pamatotus gadījumus, piemēram, lai apkarotu krāpšanu vai ļaunprātīgu izmantošanu (piemēram, saistībā ar atsevišķiem speciālajiem pakalpojumiem), vai gadījumus, kad numurs ir definēts kā tikai valsts mēroga numurs (piemēram, valsts īsais kods) vai kad tas ir ekonomiski neiespējami. Uz personām, kuras veic izsaukumu no vietas, kas atrodas ārpus attiecīgās dalībvalsts, nav jāattiecina tādi paši tarifi kā uz personām, kuras veic izsaukumu no attiecīgās dalībvalsts. Lietotāji būtu jau iepriekš nepārprotami un pilnībā jāinformē par jebkurām maksām, ko piemēro bezmaksas numuriem, piemēram, maksu par starptautisko izsaukumu uz numuriem, kas pieejami ar parasto starptautisko izsaukuma kodu starpniecību. Ja elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji krāpšanas vai ļaunprātīgas izmantošanas dēļ ir aizturējuši ieņēmumus par starpsavienojumu vai citiem pakalpojumiem, dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai ieturētie ieņēmumi par pakalpojumiem, ja iespējams, tiktu atmaksāti galalietotājiem, kurus skārusi attiecīgā krāpšana vai ļaunprātīgā izmantošana.

(255) Saskaņā ar proporcionalitātes principu vairāki šīs direktīvas noteikumi par galalietotāju tiesībām nebūtu jāpiemēro mikrouzņēmumiem, kas sniedz tikai numurneatkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumus. Saskaņā ar Tiesas praksi mazo un vidējo uzņēmumu definīcija, kas aptver arī mikrouzņēmumus, ir jāinterpretē šauri. Lai iekļautu tikai tos uzņēmumus, kas patiešām ir neatkarīgi mikrouzņēmumi, ir jāpārbauda to mikrouzņēmumu struktūra, kas veido ekonomisku grupējumu, kura ietekme pārsniedz mikrouzņēmuma ietekmi, un ir jānodrošina, lai mikrouzņēmuma definīciju nevarētu apiet ar pavisam formāliem līdzekļiem.

(256) Elektronisko sakaru vienotā tirgus pabeigšanai nepieciešams novērst šķēršļus galalietotāju pārrobežu piekļuvei elektronisko sakaru pakalpojumiem visā Savienībā. Pakalpojumu sniedzējiem, kuri sabiedrībai nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumus, nevajadzētu liegt vai ierobežot piekļuvi vai diskriminēt galalietotājus pēc to valstspiederības, vai dzīvesvietas vai uzņēmējdarbības vietas dalībvalsts. Tomēr vajadzētu būt iespējamai diferencēšanai, kas balstās uz objektīvi pamatotām izmaksu un risku atšķirībām un kas neaprobežojas ar Regulā (ES) Nr. 531/2012 noteiktajiem pasākumiem attiecībā uz tādu viesabonēšanas pakalpojumu anomālu vai ļaunprātīgu izmantošanu, kuriem piemērojams mazumtirdzniecības cenu regulējums.

(257) Galalietotāju aizsardzības noteikumu atšķirīga īstenošana ir radījusi ievērojamus šķēršļus iekšējā tirgū, kuri ietekmē gan elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējus, gan galalietotājus. Šos šķēršļus vajadzētu mazināt, panākot vienu un to pašu noteikumu piemērojamību un tādējādi nodrošinot augstu vispārēju aizsardzības līmeni visā Savienībā. Attiecīgi pielāgotai pilnīgai to galalietotāju tiesību saskaņošanai, uz kurām attiecas šī direktīva, vajadzētu ievērojami palielināt juridisko noteiktību galalietotājiem un elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem un būtiski pazemināt šķēršļus iekļūšanai tirgū un samazināt nevajadzīgu atbilstības nodrošināšanas slogu, kas izriet no noteikumu sadrumstalotības. Pilnīga saskaņošana palīdz pārvarēt šķēršļus iekšējā tirgus darbībai, kas radušies, piemērojot šādus valsts noteikumus par galalietotāju tiesībām, kuri vienlaikus aizsargā attiecīgās valsts pakalpojumu sniedzējus no citu dalībvalstu pakalpojumu sniedzēju konkurences. Lai panāktu augstu vispārēju aizsardzības līmeni, daži noteikumi par galalietotāju tiesībām šajā direktīvā būtu samērīgi jāpaplašina, ņemot vērā labāko praksi dalībvalstīs. Galalietotāju tiesību pilnīga saskaņošana palielina to uzticēšanos iekšējam tirgum, jo tie var baudīt vienlīdz augstu aizsardzības līmeni, kad tie izmanto elektronisko sakaru pakalpojumus, ne tikai savā dalībvalstī, bet arī dzīvojot, strādājot vai ceļojot citās dalībvalstīs.

Pilnīga saskaņošana būtu jāattiecina tikai uz jautājumiem, uz kuriem attiecas šīs direktīvas noteikumi par galalietotāja tiesībām. Tāpēc tai nevajadzētu ietekmēt valstu tiesību aktus attiecībā uz minētajiem galalietotāju aizsardzības aspektiem, tostarp dažiem pārredzamības pasākumu aspektiem, uz kuriem neattiecas minētie noteikumi. Piemēram, pasākumi saistībā ar pārredzamības pienākumiem, uz kuriem neattiecas šī direktīva, būtu jāuzskata par saderīgiem ar pilnīgas saskaņošanas principu, savukārt papildu prasības attiecībā uz pārredzamības jautājumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva, piemēram, informācijas publiskošana, būtu jāuzskata par nesaderīgām. Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai saglabāt vai ieviest valsts noteikumus par jautājumiem, kas nav īpaši aplūkoti šajā direktīvā, jo īpaši nolūkā risināt no jauna radušos jautājumus.

(258) Līgumi ir būtisks instruments galalietotājiem, lai nodrošinātu informācijas pārredzamību un juridisko drošību. Vairums pakalpojumu sniedzēju konkurences vidē noslēgs līgumus ar saviem klientiem komerciālās vēlamības dēļ. Papildus šai direktīvai, esošie Savienības patērētāju aizsardzības tiesību akti attiecībā uz līgumiem, jo īpaši Padomes Direktīva 93/13/EEK[1] un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES[2], attiecas uz patērētāju darījumiem attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem. Informācijas prasību ietveršanai šajā direktīvā, kas varētu būt nepieciešama arī saskaņā ar Direktīvu 2011/83/ES, nevajadzētu radīt situāciju, ka informācija tiek dublēta priekšlīguma un līguma dokumentos. Attiecīgā informācija, kas sniegta saistībā ar šo direktīvu, tostarp visas preskriptīvākas un sīkāk izklāstītas informācijas prasības, būtu jāuzskata par tādu, kas atbilst attiecīgajām prasībām saskaņā ar Direktīvu 2011/83/ES.

---

1 Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.).

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.).

(259) Dažiem no minētajiem galalietotāja aizsardzības noteikumiem, kurus *a priori* piemēro tikai patērētājiem, konkrēti – tiem noteikumiem, kas attiecas uz līguma informāciju, līguma maksimālo darbības laiku un komplektiem, būtu jāattiecas ne tikai uz patērētājiem, bet arī uz mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem un valstu tiesību aktos definētajām bezpeļņas organizācijām. Minēto uzņēmumu un organizāciju kategoriju sarunvedības pozīcija ir salīdzināma ar patērētāju sarunvedības pozīciju, un tāpēc tiem vajadzētu būt iespējai baudīt tādu pašu aizsardzības līmeni, ja vien tie nav nepārprotami atteikušies no minētajām tiesībām. Šajā direktīvā paredzētos pienākumus attiecībā uz līguma informāciju, tostarp tos Direktīvā 2011/83/ES paredzētos, kas minēti šajā direktīvā, būtu jāpiemēro neatkarīgi no tā, vai ir veikts kāds maksājums, un neatkarīgi no klienta veicamā maksājuma summas. Pienākumiem attiecībā uz līguma informāciju, tostarp tiem, kas ietverti Direktīvā 2011/83/ES, būtu automātiski jāattiecas uz mikrouzņēmumiem, maziem uzņēmumiem un bezpeļņas organizācijām, izņemot gadījumus, kad tie dod priekšroku sarunām ar elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem par īpaši pielāgotiem līguma noteikumiem. Pretstatā mikrouzņēmumiem, mazajiem uzņēmumiem un bezpeļņas organizācijām, lielākiem uzņēmumiem parasti ir ietekmīgāka sarunvedības pozīcija, un tāpēc tie nav atkarīgi no tādām pašām prasībām par informācijas sniegšanu par līgumiem kā patērētāji. Citiem noteikumiem, piemēram, par numura pārnesamību, kas ir svarīgi arī lielākiem uzņēmumiem, vajadzētu turpināt attiekties uz visiem galalietotājiem. Bezpeļņas organizācijas ir juridiskas personas, kas to īpašniekiem vai locekļiem nenes peļņu. Parasti bezpeļņas organizācijas ir labdarības organizācijas vai cita veida sabiedrisko interešu organizācijas. Tādējādi, ņemot vērā salīdzināmo situāciju, ir leģitīmi šādas organizācijas šajā direktīvā, ciktāl tā attiecas uz galalietotāju tiesībām, pielīdzināt mikrouzņēmumiem vai mazajiem uzņēmumiem.

(260) Elektronisko sakaru nozares īpatnību dēļ papildus horizontālajiem līguma noteikumiem vajadzīgs ierobežots skaits galalietotāju papildu aizsardzības noteikumu. Galalietotājus cita starpā vajadzētu informēt par piedāvāto pakalpojuma līmeņu kvalitāti, reklāmas kampaņu piedāvājumu un līguma izbeigšanas nosacījumiem, piemērojamajiem tarifu plāniem un tādu pakalpojumu tarifiem, uz kuriem attiecas īpaši izcenojuma nosacījumi. Minētā informācija ir būtiska tādu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem, kas nav mašīnas–mašīnas sakaru pakalpojumu sniegšanai izmantoti pārraidīšanas pakalpojumi. Neskarot piemērojamos noteikumus attiecībā uz personas datu aizsardzību, uz publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju nebūtu jāattiecina pienākumi par informācijas sniegšanas prasībām līgumos, ja minētais pakalpojumu sniedzējs un saistītie uzņēmumi vai personas nesaņem nekādu atlīdzību, kas tieši vai netieši saistīta ar elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, piemēram, augstskolas, kas apmeklētājiem nodrošina bezmaksas piekļuvi savam Wi-Fi tīklam augstskolas teritorijā, nesaņemot nekādu atlīdzību nedz kā maksājumus no lietotājiem, nedz kā ieņēmumus par reklāmu.

(261) Lai galalietotājs būtu labi informēts, pirms tas izdara izvēli, ir svarīgi prasīto attiecīgo informāciju skaidri un saprotami sniegt pirms līguma noslēgšanas un uz pastāvīga informācijas nesēja vai, ja tas nav iespējams un ja neskar pastāvīga informācijas nesēja definīciju, kas izklāstīta Direktīvā 2011/83/ES, to sniegt dokumentā, ko pakalpojumu sniedzējs darījis pieejamu un paziņojis lietotājam un ko ir viegli lejupielādēt, atvērt un apskatīt uz ierīcēm, kuras parasti izmanto patērētāji. Lai atvieglotu izvēli, pakalpojumu sniedzējiem būtu arī jāuzrāda līguma pamatnoteikumu kopsavilkums. Lai uzlabotu salīdzināmību un samazinātu atbilstības nodrošināšanas izmaksas, Komisijai, apspriežoties ar *BEREC*, būtu jāpieņem šādu līguma kopsavilkumu veidne. Informācijai, kas sniegta pirms līguma noslēgšanas, kā arī kopsavilkuma veidnei vajadzētu būt galīgā līguma sastāvdaļai. Līguma kopsavilkumam vajadzētu būt kodolīgam un viegli lasāmam, ideālā gadījumā ne garākam kā vienas vienpusējas A4 lappuses ekvivalentam vai, ja vairāki dažādi pakalpojumi ir apvienoti vienā līgumā, līdz trīs vienpusēju A4 lappušu ekvivalentam.

(262) Pēc Regulas (ES) 2015/2120 pieņemšanas šīs direktīvas noteikumi attiecībā uz informāciju par nosacījumiem, kas ierobežo piekļuvi pakalpojumiem un lietotnēm vai to izmantošanu, kā arī attiecībā uz informāciju par datplūsmas veidošanu ir novecojuši un būtu jāatceļ.

(263) Attiecībā uz galiekārtām klienta līgumā būtu konkrēti jānorāda visi nosacījumi, ko pakalpojumu sniedzējs piemēro iekārtu lietošanai, piemēram, izmantojot mobilās iekārtas ar SIM kartes bloķēšanu (*SIM-locking*), ja tādi nosacījumi nav aizliegti valsts tiesību aktos, un visi maksājumi par līguma laušanu – vienalga, pirms vai pēc līguma beigu datuma, par ko ir panākta vienošanās,– arī visas izmaksas, ko uzliek, lai paturētu iekārtas. Ja galalietotājs izvēlas paturēt galiekārtu, kas līguma noslēgšanas brīdī tika piedāvāta komplektā ar līgumu, jebkurai kompensācijai, kas jāmaksā, nebūtu jāpārsniedz galiekārtas *pro rata temporis* vērtība, ko aprēķina, balstoties uz tās vērtību līguma noslēgšanas brīdī vai uz atlikušo pakalpojuma maksas daļu līdz līguma darbības beigām – atkarībā no tā, kura summa ir mazāka. Dalībvalstīm būtu jāspēj izvēlēties piemērot citas metodes kompensācijas likmes aprēķināšanai, ja šāda likme ir vienāda ar aprēķināto kompensāciju vai mazāka par to. Ne vēlāk kā pēc šādas kompensācijas samaksas pakalpojumu sniedzējam bez maksas būtu jāatceļ visi ierobežojumi attiecībā uz galiekārtas izmantošanu citos tīklos.

(264) Neskarot būtisko pakalpojumu sniedzēja pienākumu, kas tam ar šo direktīvu uzlikts saistībā ar drošību, līgumā būtu jānorāda, kādas darbības pakalpojumu sniedzējs varētu veikt drošības incidentu, apdraudējumu vai vāju vietu gadījumā. Piedevām līgumā būtu jānorāda arī visi kompensācijas un atlīdzinājuma noteikumi, kas pieejami, ja pakalpojumu sniedzējs neatbilstoši reaģē uz drošības incidentu, tostarp, ja notiek drošības incidents, par ko pakalpojumu sniedzējam ir paziņots un ko ir izraisījušas programmatūras vai aparatūras nepilnības, kuru novēršanai ražotājs vai izstrādātājs ir paredzējis korekcijas, ko pakalpojumu sniedzējs nav nedz ieviesis, nedz veicis kādus citus piemērotus pretpasākumus.

(265) Pārredzamas, atjauninātas un salīdzināmas informācijas par piedāvājumiem un pakalpojumiem pieejamība ir būtisks elements patērētājiem tirgū, kurā valda pilnvērtīga konkurence un kurā pakalpojumus piedāvā vairāki uzņēmumi. Galalietotājiem vajadzētu būt iespējai bez grūtībām salīdzināt dažādu tirgū piedāvāto pakalpojumu cenas, pamatojoties uz viegli pieejamā veidā publiskotu informāciju par tarifiem. Lai atvieglotu cenu un pakalpojumu salīdzināšanu, kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā koordinācijā ar valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj no pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina interneta piekļuves pakalpojumus vai publiski pieejamus starppersonu sakaru pakalpojumus, pieprasīt labāku informācijas pārredzamību, tostarp attiecībā uz tarifiem, pakalpojuma kvalitāti, nosacījumiem, kas attiecas uz piegādātajām galiekārtām, un citu attiecīgu statistiku. Nosakot jebkādas šādas prasības, būtu pienācīgi jāņem vērā minēto tīklu vai pakalpojumu raksturīgās iezīmes. Tām arī vajadzētu nodrošināt, ka trešām personām ir tiesības bez maksas izmantot šādu publiski pieejamu informāciju, ko publiskojuši šādi uzņēmumi, nolūkā nodrošināt salīdzināšanas rīkus.

(266) Galalietotāji bieži vien neapzinās savu patēriņa paradumu izmaksas, vai tiem ir grūti novērtēt laika vai datu patēriņu, kad tie izmanto elektronisko sakaru pakalpojumus. Lai uzlabotu pārredzamību un ļautu galalietotājiem labāk kontrolēt savu sakaru budžetu, ir svarīgi nodrošināt tiem iespējas laikus sekot līdzi patēriņam. Turklāt dalībvalstīm būtu jāspēj paturēt vai ieviest noteikumus par patēriņa limitiem, tādējādi galalietotājus aizsargājot pret "šokējošiem" rēķiniem, tostarp noteikumus, kas attiecas uz īpaša tarifa pakalpojumiem un citiem pakalpojumiem, uz kuriem attiecas īpaši izcenojuma nosacījumi. Tas kompetentajām iestādēm ļauj prasīt, lai informācija par šādām cenām tiktu sniegta, pirms tiek sniegts pakalpojums, un neskar dalībvalstu iespēju galalietotāju efektīvas aizsardzības nolūkā saglabāt vai ieviest vispārīgus pienākumus attiecībā uz īpaša tarifa pakalpojumiem.

(267) Neatkarīgi salīdzināšanas rīki, piemēram, tīmekļa vietnes, ir efektīvs līdzeklis, kas galalietotājiem ļauj izvērtēt priekšrocības, ko piedāvā dažādi pakalpojumu sniedzēji, kuri apmaiņā pret regulāriem vai uz patēriņu balstītiem tiešiem monetāriem maksājumiem nodrošina interneta piekļuves pakalpojumus un starppersonu sakaru pakalpojumus, un iegūt objektīvu informāciju, jo īpaši tāpēc, ka vienuviet var salīdzināt cenas, tarifus un kvalitātes parametrus. Šādiem rīkiem vajadzētu būt funkcionāli neatkarīgiem no pakalpojumu sniedzējiem, un meklēšanas rezultātos ne pret vienu pakalpojumu sniedzēju nebūtu jāizturas labvēlīgāk kā pret citiem. Ar šādiem rīkiem būtu jātiecas nodrošināt informāciju, kas ir gan skaidra un kodolīga, gan pilnīga un visaptveroša. Tiem būtu jātiecas iekļaut iespējami plašāku piedāvājumu klāstu nolūkā sniegt reprezentatīvu pārskatu un aptvert būtisku tirgus daļu. Šādu rīku nodrošinātajai informācijai vajadzētu būt uzticamai, objektīvai un pārredzamai. Galalietotāji būtu jāinformē par šādu rīku pieejamību. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka galalietotājiem attiecīgās dalībvalsts teritorijā ir brīvi pieejams vismaz viens šāds rīks. Ja dalībvalstī ir tikai viens šāds rīks un šis rīks pārtrauc darbību vai vairs neatbilst kvalitātes kritērijiem, dalībvalstij būtu jānodrošina, lai galalietotājiem pieņemamā laikposmā būtu pieejams cits salīdzināšanas rīks valsts mērogā.

(268) Neatkarīgu salīdzināšanas rīku darbību var nodrošināt privāti uzņēmumi vai kompetentās iestādes, vai kompetento iestāžu vārdā, tomēr šiem rīkiem būtu jādarbojas saskaņā ar noteiktiem kvalitātes kritērijiem, tostarp saskaņā ar prasību sniegt informāciju par to īpašniekiem, sniegt precīzu un atjauninātu informāciju, norādīt, kad informācija ir atjaunināta pēdējo reizi, norādīt skaidrus un objektīvus kritērijus, uz kuriem tiks balstīta salīdzināšana, un ietvert plašu klāstu piedāvājumu, kas aptver būtisku tirgus daļu. Dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt, cik bieži salīdzināšanas rīkiem ir jāpārskata un jāatjaunina informācija, ko tie sniedz galalietotājiem, ņemot vērā to, cik bieži pakalpojumu sniedzēji, kuri nodrošina interneta piekļuves pakalpojumus un publiski pieejamus starppersonu sakaru pakalpojumus, parasti atjaunina informāciju par tarifiem un kvalitāti.

(269) Lai pievērstos jautājumiem, kas skar sabiedrības intereses un attiecas uz interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu izmantošanu, un lai mudinātu sargāt citu tiesības un brīvības, dalībvalstīm būtu jāspēj radīt un ar šādu pakalpojumu sniedzēju palīdzību par šādu pakalpojumu izmantošanu izplatīt vai likt izplatīt informāciju, kas skar sabiedrības intereses. Vajadzētu būt iespējamam, ka šāda informācija ietver sabiedrības intereses skarošu informāciju par visbiežāk notiekošajiem pārkāpumiem un to kriminālatiesiskajām sekām, piemēram, par autortiesību pārkāpumiem, citiem nelikumīgiem lietojumiem un kaitīga satura izplatīšanu, kā arī padomus un līdzekļus aizsardzībai pret personu drošības apdraudējumiem, piemēram, tos, kas rodas no personas informācijas izpaušanas, kā arī pret privātās dzīves un personas datu apdraudējumiem, un padomus par viegli lietojamas un konfigurējamas programmatūras pieejamību, kas dotu iespēju aizsargāt bērnus vai mazāk aizsargātas personas. Informāciju varētu koordinēt, izmantojot šajā direktīvā ietverto sadarbības procedūru. Šāda informācija, kas skar sabiedrības intereses, būtu jāatjaunina, ja nepieciešams, un tā būtu jādara pieejama viegli saprotamā formā, kā noteikusi katra dalībvalsts, un publiski pieejamās attiecīgu iestāžu tīkla lapās. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai uzlikt pienākumu interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem šo standartizēto informāciju izplatīt visiem saviem klientiem tādā veidā, ko valsts publiskās iestādes atzīst par piemērotu. Tomēr, uzliekot pakalpojumu sniedzējiem pienākumu izplatīt šādu informāciju, tiem nebūtu jārada pārmērīgs apgrūtinājums. Ja tāds tiek radīts, dalībvalstīm būtu jāprasa, lai šāda izplatīšana tiktu veikta ar tādu komunikācijas līdzekļu palīdzību, ko pakalpojumu sniedzēji izmanto ikdienas saziņā ar galalietotājiem.

(270) Kamēr nav attiecīgu Savienības noteikumu, tikmēr saturu, programmas un pakalpojumus uzskata par likumīgiem vai kaitīgiem saskaņā ar attiecīgu valstu materiālajām un procesuālajām tiesībām. Tas ir attiecīgu dalībvalstu, nevis elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāju uzdevums – pienācīgā kārtā pieņemt lēmumu par to, vai saturs, programmas un pakalpojumi ir likumīgi vai kaitīgi. Šī direktīva un Direktīva 2002/58/EK neskar Direktīvu 2000/31/EK, kurā *inter alia* ir definēts vienkāršu līniju (mere conduit) noteikums pakalpojumu sniegšanas starpniekiem.

(271) Valsts regulatīvajām iestādēm koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm vai attiecīgā gadījumā citām kompetentajām iestādēm koordinācijā ar valsts regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt pilnvarotām uzraudzīt pakalpojumu kvalitāti un sistemātiski ievākt informāciju par to pakalpojumu kvalitāti, ko piedāvā interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji, ciktāl pēdējie – vai nu kontrolējot vismaz dažus tīkla elementus, vai arī šādā nolūkā noslēdzot pakalpojumu līmeņa vienošanos – spēj piedāvāt pakalpojumu kvalitāti minimālā līmenī, tostarp kvalitāti, kas attiecas uz pakalpojumu sniegšanu galalietotājiem ar invaliditāti. Minētā informācija būtu jāievāc pamatojoties uz kritērijiem, kas ļauj veikt salīdzināšanu starp pakalpojumu sniedzējiem un starp dalībvalstīm. Šādu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, kas darbojas konkurences vidē, komerciālu priekšrocību dēļ, iespējams, veidos pienācīgu un atjauninātu informāciju par to publiski pieejamiem pakalpojumiem. Valsts regulatīvajām iestādēm koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm vai attiecīgā gadījumā citām kompetentajām iestādēm koordinācijā ar valsts regulatīvajām iestādēm tomēr būtu jāspēj pieprasīt šādas informācijas publicēšanu, ja ir pierādīts, ka minētā informācija nav pietiekami pieejama sabiedrībai. Ja publiski pieejamo starppersonu sakaru pakalpojumu kvalitāte ir atkarīga no kādiem ārējiem faktoriem, piemēram, signāla pārraides kontroles vai tīkla savienojamības, valsts regulatīvajām iestādēm koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm būtu jāspēj no šādu pakalpojumu sniedzējiem pieprasīt, lai tie attiecīgi informētu savus patērētājus.

(272) Valsts regulatīvajām iestādēm koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm būtu arī jānosaka mērījumu metodes, kuras pakalpojumu sniedzējiem būtu jāizmanto, lai uzlabotu sniegto datu salīdzināmību. Lai uzlabotu salīdzināmību visā Savienībā un samazinātu atbilstības nodrošināšanas izmaksas, *BEREC* būtu jāpieņem pamatnostādnes par pakalpojumu parametru attiecīgo kvalitāti, kuras valsts regulatīvajām iestādēm koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm būtu maksimāli jāņem vērā.

(273) Lai pilnībā izmantotu konkurences vides piedāvātās priekšrocības, patērētājiem vajadzētu būt iespējai izdarīt izvēli, pamatojoties uz informāciju, un mainīt pakalpojumu sniedzēju, kad tas vislabāk atbilst patērētāju interesēm. Ir svarīgi nodrošināt, lai patērētājus šādā gadījumā nekavētu tiesiski, tehniski vai praktiski šķēršļi, tostarp līguma nosacījumi, procedūras un maksājumi. Tas neizslēdz iespēju pakalpojumu sniedzējiem līgumā ar patērētāju noteikt samērīgu minimālo līguma termiņu, kas nepārsniedz 24 mēnešus. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai saglabāt vai ieviest noteikumus par īsāku maksimālo ilgumu un ļaut patērētājiem mainīt tarifu plānus vai izbeigt līgumu tā darbības laikā bez papildu izmaksām, ņemot vērā apstākļus valstī, piemēram, konkurences līmeni un to, cik stabili ir ieguldījumi tīklos. Neatkarīgi no elektronisko sakaru pakalpojumu līguma patērētāji varētu labprātāk izvēlēties un izmantot ilgāku laika posmu, kurā atlīdzināt par fiziskā savienojuma ierīkošanu. Šādas patērētāju saistības var būt svarīgs faktors, kas veicina ļoti augstas veiktspējas tīklu ierīkošanu līdz galalietotāja telpām vai to tiešā tuvumā, tostarp izmantojot pieprasījuma agregēšanas mehānismus, kuri ļauj ieguldītājiem tīklā samazināt sākotnējos riskus, kas saistīti ar izmantošanas uzsākšanu. Tomēr patērētāju tiesības mainīt elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējus, kā noteikts šajā direktīvā, nevajadzētu ierobežot ar šādiem atlīdzināšanas laika posmiem līgumos par fiziskā savienojuma ierīkošanu, un šādi līgumi nebūtu jāattiecina uz galiekārtām vai interneta piekļuves iekārtām, piemēram, mobilajiem tālruņiem, maršrutētājiem vai modemiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina vienlīdzīga attieksme pret uzņēmumiem, tostarp operatoriem, kas finansē ļoti augstas veiktspējas fiziska savienojuma nodrošināšanu līdz galalietotāja telpām, tostarp tad, ja šādu finansēšanu īsteno saskaņā ar uzstādīšanas līgumu.

(274) Elektronisko sakaru pakalpojumu līgumus var pagarināt arī automātiski. Minētajos gadījumos galalietotājiem vajadzētu varēt līgumu pēc līguma termiņa beigām izbeigt bez jebkādām izmaksām.

(275) Visām pakalpojumu sniedzēju, kuri nodrošina publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, izņemot numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, ierosinātajā līgumu nosacījumu izmaiņām, kuras nav labvēlīgas galalietotājam, piemēram, izmaiņas, kas saistītas ar maksām, tarifiem, datu apjoma ierobežojumiem, datu pārraides ātrumu, pārklājumu vai personas datu apstrādi, būtu galalietotājam jādod tiesības izbeigt līgumu bez jebkādām izmaksām, pat ja kopā ar šīm izmaiņām ir paredzētas izmaiņas, kuras galalietotājam dod labumu. Tāpēc galalietotājam vajadzētu būt tiesībām līgumu izbeigt, ja pakalpojumu sniedzējs veic jebkādas izmaiņas līguma nosacījumos, izņemot gadījumus, kad katra šāda izmaiņa pati par sevi dod labumu galalietotājam, vai kad izmaiņas ir tīri administratīvas, piemēram, mainās pakalpojumu sniedzēja adrese, un neiespaido galalietotāju nelabvēlīgi, vai kad izmaiņas ir stingri noteiktas ar tiesību akta vai regulējuma izmaiņām, piemēram, ja ar Savienības vai valsts tiesību aktu tiek noteiktas jaunas līguma informācijas prasības. Tas, vai šāda izmaiņa galalietotājam vienīgi dod labumu, būtu jāizvērtē uz objektīvu kritēriju pamata. Galalietotājam būtu jāliedz tiesības izbeigt līgumu vienīgi tad, ja pakalpojumu sniedzējs spēj pierādīt, ka visas izmaiņas līgumā galalietotājam dod vienīgi labumu vai ir tīri administratīvas, un nekādā veidā nelabvēlīgi neiespaido galalietotāju.

(276) Galalietotājiem informācija par izmaiņām līguma nosacījumos būtu jāsaņem ar pastāvīga informācijas nesēja starpniecību. Tiem galalietotājiem, kas nav patērētāji, mikrouzņēmumi vai mazie uzņēmumi, vai bezpeļņas organizācijas, līguma izmaiņu gadījumā nebūtu jāizmanto izbeigšanas tiesības, ciktāl tiek skarti pārraidīšanas pakalpojumi, ko izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumiem. Dalībvalstīm būtu jāspēj nodrošināt konkrētus galalietotāju aizsardzības pasākumus tādas līguma izbeigšanas gadījumā, kad galalietotāji maina dzīvesvietu. Noteikumiem par līguma izbeigšanu nebūtu jāskar citi Savienības vai valstu tiesību aktu noteikumi par iemesliem, kas var būt pamats, lai izbeigtu līgumus, vai pamatojoties uz ko pakalpojumu sniedzējs vai galalietotājs var mainīt līguma noteikumus.

(277) Iespēja mainīt pakalpojumu sniedzējus ir galvenais faktors, kas veicina efektīvu konkurenci vidē, kurā valda konkurence. Pārredzamas, precīzas un laikus sniegtas informācijas par pakalpojumu sniedzēju maiņu pieejamībai būtu jāpalielina galalietotāju uzticēšanās pakalpojumu sniedzēju maiņas iespējai un to vēlme aktīvi iesaistīties konkurences procesā. Pakalpojumu sniedzējiem būtu jānodrošina pakalpojumu nepārtrauktība tā, lai galalietotājus no pakalpojumu sniedzēju maiņas neatturētu risks zaudēt pakalpojuma pieejamību, un, kad tehniski iespējams, maiņa jānodrošina tajā datumā, kurā to pieprasījuši galalietotāji.

(278) Numuru pārnesamība ir galvenais patērētāju izvēles atvieglotājs un efektīvs konkurences veicinātājs elektronisko sakaru tirgos, kuros valda konkurence. Galalietotājiem, kas to pieprasa, būtu jādod iespēja paturēt savus numurus neatkarīgi no pakalpojumu sniedzēja un uz ierobežotu laiku, kamēr notiek pāreja no viena pakalpojumu sniedzēja pie cita. Šīs iespējas nodrošināšana starp pieslēgumiem publiskajam telefonu tīklam noteiktā un nenoteiktā atrašanās vietā nav iekļauta šajā direktīvā. Tomēr dalībvalstīm būtu jāspēj piemērot noteikumus numuru pārnešanai starp tīkliem, kas nodrošina pakalpojumus noteiktā atrašanās vietā, un mobilajiem tīkliem.

(279) Numuru pārnesamības ietekme tiek būtiski pastiprināta, ja tarifu informācija ir pārskatāma gan galalietotājiem, kas pārnes savus numurus, gan galalietotājiem, kas zvana tiem galalietotājiem, kas ir pārnesuši savus numurus. Valsts regulatīvajām iestādēm, ja ir iespējams, būtu jāveicina atbilstīga tarifu pārskatāmība kā daļa no numuru pārnesamības ieviešanas.

(280) Nodrošinot to, ka cenas par starpsavienojumu, kas attiecas uz numuru pārnesamību, ir uz izmaksām vērstas, valsts regulatīvajām iestādēm būtu jāspēj arī ņemt vērā cenas, kas pieejamas salīdzināmos tirgos.

(281) Elektronisko sakaru tirgos, kuros valda pilnvērtīga konkurence, numuru pārnesamība ir svarīgs faktors, kas patērētājiem atvieglo izvēli un veicina faktisku konkurenci, un tādēļ tā būtu jāīsteno pēc iespējas ātrāk, lai numurs tiktu funkcionāli aktivizēts vienas darba dienas laikā un lai galalietotājs nezaudētu pakalpojuma pieejamību ilgāk kā vienu darba dienu, skaitot no datuma, kurā panākta vienošanās. Tiesības pārnest numuru būtu jāpiešķir galalietotājam, kuram ir attiecīgs (iepriekš vai vēlāk apmaksāts) līgums ar pakalpojumu sniedzēju. Lai nodrošinātu vienu kontaktpunktu, kas gādā par to, lai pakalpojumu sniedzēju maiņa galalietotājiem norisētu netraucēti, pakalpojumu sniedzēju maiņas process būtu jāvada saņemošajam pakalpojumu sniedzējam, kas sabiedrībai sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus. Valsts regulatīvajām vai attiecīgā gadījumā citām kompetentajām iestādēm būtu jāspēj noteikt vispārējo numuru komutācijas un pārnešanas procesu, ņemot vērā valsts noteikumus par līgumiem un tehnoloģijas attīstību. Šādā procesā būtu pēc iespējas jāietver prasība, ka numura pārnešana jāpabeidz, izmantojot attālināto nodrošināšanu, ja vien galalietotājs nepieprasa citādi. Dažās dalībvalstīs gūtā pieredze liecina, ka pastāv risks, ka galalietotājiem pakalpojumu sniedzējs tiek nomainīts bez viņu piekrišanas. Lai gan šis jautājums ir tiesībaizsardzības iestāžu kompetencē, dalībvalstīm būtu jāspēj attiecībā uz operatora maiņas procedūru noteikt samērīgus minimālos pasākumus, tostarp paredzot atbilstīgas sankcijas, kas ir nepieciešami šāda riska ierobežošanai, lai garantētu to, ka galalietotāji visā maiņas procesā ir aizsargāti, nemazinot viņu interesi par šo procedūru. Tiesības uz numura pārnešanu nebūtu jāierobežo līguma nosacījumos.

(282) Lai nodrošinātu, ka pakalpojumu sniedzēju maiņas un numura pārnešanas process notiek šajā direktīvā paredzētajā termiņā, dalībvalstīm būtu jāparedz, ka pakalpojumu sniedzējs vienkāršā veidā un savlaicīgi sniedz kompensāciju galalietotājiem, ja līgums starp pakalpojumu sniedzēju un galalietotāju netiek pildīts. Šādiem pasākumiem vajadzētu būt samērīgiem ar līguma izpildes kavējuma ilgumu. Galalietotājiem būtu jāsaņem kompensācija par vismaz tādiem kavējumiem, kas ir ilgāki par vienu darba dienu pakalpojuma aktivizācijas, numura pārnešanas vai pakalpojuma pieejamības zaudēšanas gadījumā, un par gadījumiem, ja pakalpojumu sniedzēji neierodas uz sarunātu pakalpojuma sniegšanas vai uzstādīšanas vizīti. Papildu kompensācija varētu būt arī automātiska atlīdzības samazināšana gadījumos, kad nododošajam pakalpojumu sniedzējam ir jāturpina sniegt pakalpojumus līdz brīdim, kad ir aktivizēti saņemošā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumi.

(283) Aizvien izplatītāki un par svarīgu konkurences elementu ir kļuvuši komplekti, kas ietver vai nu vismaz interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamus numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumu, kā arī citus pakalpojumus, piemēram, publiski pieejamus numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, lineāro apraidi un mašīnas-mašīnas pakalpojumus vai galiekārtas. Šīs direktīvas nolūkā būtu jāuzskata, ka komplekts ir tāds gadījums, kad kāda komplekta elementus nodrošina vai pārdod viens un tas pats pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar vienu līgumu vai cieši saistītu līgumu. Lai gan komplekti bieži vien dod ieguvumus patērētājiem, tie var apgrūtināt vai sadārdzināt pakalpojumu sniedzēju maiņu un palielināt risku, ka var notikt piesaiste līgumam. Ja uz dažādiem pakalpojumiem un galiekārtu, kas ir daļa no komplekta, attiecas atšķirīgi noteikumi par līguma izbeigšanu un pakalpojumu sniedzēju maiņu vai par līgumsaistībām attiecībā uz galiekārtas iegādi, patērētāji tiek faktiski kavēti izmantot šajā direktīvā paredzētās tiesības mainīt pakalpojumu sniedzējus nolūkā izmantot konkurējošus piedāvājumus attiecībā uz visu komplektu vai tā daļām. Tāpēc daži būtiski šīs direktīvas noteikumi par līguma kopsavilkuma informāciju, pārredzamību, līguma termiņu un izbeigšanu un pakalpojumu sniedzēju maiņu būtu jāpiemēro visiem komplekta elementiem, tostarp galiekārtām, citiem pakalpojumiem, piemēram, digitālajam saturam vai digitālajiem pakalpojumiem, un tiem elektronisko sakaru pakalpojumiem, uz kuriem minēto noteikumu darbības joma tieši neattiecas. Visi galalietotāju pienākumi, kas saskaņā ar šo direktīvu ir piemērojami kādam konkrētam elektronisko sakaru pakalpojumam, ja to sniedz vai pārdod kā atsevišķu pakalpojumu, būtu jāpiemēro arī tad, ja šis pakalpojums ir daļa no komplekta, kurā ir vismaz interneta piekļuves pakalpojums vai publiski pieejams numuratkarīgs starppersonu sakaru pakalpojums.

Citi līgumu aspekti, piemēram, tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kas piemērojami līguma neizpildes gadījumā, būtu jāreglamentē ar noteikumiem, kas piemērojami attiecīgajam komplekta elementam, tādiem kā līgumu noteikumiem par preču pārdošanu vai digitālā satura nodrošināšanu. Tomēr tiesībām izbeigt jebkuru elementu komplektā, kurā ir vismaz interneta piekļuves pakalpojums vai publiski pieejams numuratkarīgs starppersonu sakaru pakalpojums, pirms nolīgtā līguma termiņa beigām, jo pakalpojums nav sniegts atbilstoši vai nav sniegts vispār, būtu patērētājam jādod tiesības izbeigt visus komplekta elementus. Lai saglabātu spēju viegli mainīt pakalpojumu sniedzējus, arī patērētājus nevajadzētu piesaistīt pakalpojumu sniedzējam, izmantojot sākotnējā līguma termiņa *de facto* pagarināšanu.

(284) Numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums nodrošināt piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem ar ārkārtas gadījuma saziņas starpniecību. Izņēmuma gadījumos, proti, ja tas nav tehniski iespējams, tie var nebūt spējīgi nodrošināt piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem vai informāciju par zvanītāja atrašanās vietu, vai abus šos pakalpojumus. Šādos gadījumos tiem līgumā attiecīgi jāinformē klienti. Šādiem pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu sniegt saviem klientiem precīzu un pārskatāmu informāciju sākotnējā līgumā un atjaunināt to tad, ja notiktu kādi grozījumi piekļuves neatliekamās palīdzības dienestiem nodrošināšanā, piemēram, sniedzot šādu informāciju rēķinos. Minētajai informācijai būtu jāaptver visi ierobežojumi no teritoriālā pārklājuma viedokļa, balstoties uz iecerētiem sakaru pakalpojumu tehniskiem darbības parametriem un pieejamo infrastruktūru. Ja pakalpojumu nesniedz, izmantojot savienojumu, kas tiek pārvaldīts, lai nodrošinātu noteiktu pakalpojuma kvalitāti, informācijai būtu jāaptver arī piekļuves un informācijas par izsaucēja atrašanās vietu uzticamības līmenis salīdzinājumā ar pakalpojumu, ko sniedz, izmantojot šādu savienojumu, un ņemot vērā pašreizējo tehnoloģiju un kvalitātes standartus, kā arī pakalpojumu kvalitātes parametrus, kas ir noteikti saskaņā ar šo direktīvu.

(285) Galalietotājiem ar ārkārtas gadījuma saziņas starpniecību bez maksas un bez jebkādu maksāšanas līdzekļu izmantošanas no jebkuras ierīces, kas nodrošina numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, vajadzētu būt pieejamiem neatliekamās palīdzības dienestiem, arī izmantojot viesabonēšanas pakalpojumus dalībvalstī. Ārkārtas gadījuma saziņa ir sakaru līdzeklis, kas ietver ne tikai balss sakaru pakalpojumus, bet arī īsziņas, ziņapmaiņu, videosakarus vai citu veidu sakarus, piemēram, reāllaika tekstu, vispusīgu saziņu un teksta pārlikšanas pakalpojumus. Dalībvalstīm, ņemot vērā ĀIC spējas un tehnisko aprīkojumu, būtu jāspēj noteikt, kuri numuratkarīgie starppersonu sakaru pakalpojumi ir piemēroti saziņai ar neatliekamās palīdzības dienestiem, ietverot iespēju paredzēt tikai balss sakaru pakalpojumus un to ekvivalentu attiecībā uz galalietotājiem ar invaliditāti vai pievienot papildu iespējas saskaņā ar vienošanos ar valsts ĀIC. Ārkārtas gadījuma saziņu personas vārdā var uzsākt ar ārkārtas izsaukumu no transportlīdzekļa vai eZvanu, kas definēts Regulā (ES) 2015/758.

(286) Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji nodrošina uzticamu un precīzu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, ņemot vērā valsts specifikācijas un kritērijus un valsts ĀIC iespējas. Dalībvalstīm būtu jāapsver ĀIC spēja veikt ārkārtas gadījuma saziņu vairāk nekā vienā valodā. Ja numuratkarīgs starppersonu sakaru pakalpojums netiek sniegts, izmantojot savienojumu, ko pārvalda nolūkā nodrošināt konkrētu pakalpojuma kvalitāti, pakalpojumu sniedzējam var nebūt iespējams nodrošināt, ka neatliekamās palīdzības izsaukumi, kas veikti, izmantojot tā pakalpojumu, ar to pašu uzticamību tiek maršrutēti uz vispiemērotāko ĀIC. Šādiem no tīkla neatkarīgiem pakalpojumu sniedzējiem, proti, pakalpojumu sniedzējiem, kuri nav integrēti ar publiska elektronisko sakaru tīklu nodrošinātāju, ne vienmēr var būt tehniskas iespējas sniegt informāciju par zvanītāja atrašanās vietu. Dalībvalstīm būtu jāgādā par to, ka standarti, kas nodrošina precīzu un uzticamu maršrutēšanu un savienojumu ar neatliekamās palīdzības dienestiem, tiek īstenoti iespējami drīzāk, lai no tīkla neatkarīgi pakalpojumu sniedzēji, kas nodrošina numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, varētu izpildīt pienākumus, kas saistīti ar piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem un informācijas sniegšanu par zvanītāja atrašanās vietu, salīdzināmā līmenī ar to, kas tiek prasīts no citiem šādu sakaru pakalpojumu sniedzējiem. Ja šādi standarti un saistītās ĀIC sistēmas nav ieviestas, nebūtu jāprasa, lai no tīkla neatkarīgi numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumi nodrošinātu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, izņemot gadījumus, kad tas notiek tehniski iespējamā vai ekonomiski izdevīgā veidā. Tas var, piemēram, ietvert to, ka dalībvalsts izraugās vienu, centrālu ĀIC šādu ārkārtas gadījuma paziņojumu saņemšanai. Tomēr šādiem pakalpojumu sniedzējiem būtu jāinformē galalietotāji, ja piekļuve vienotam Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuram "112" vai zvanītāja atrašanās vietas informācija netiek atbalstīta.

(287) Lai uzlabotu dalībvalstu ziņojumus un darbības mērījumus attiecībā uz atbildēšanu uz neatliekamās palīdzības izsaukumiem un to apstrādi, Komisijai reizi divos gados Eiropas Parlamentam un Padomei būtu jāiesniedz ziņojums par vienotu Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numura "112" ieviešanas efektivitāti.

(288) Dalībvalstīm būtu jāveic konkrēti pasākumi, lai nodrošinātu, ka neatliekamās palīdzības dienesti, tostarp vienotais Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numurs "112", ir vienlīdz pieejami galalietotājiem ar invaliditāti – jo īpaši nedzirdīgajiem, vājdzirdīgajiem, cilvēkiem ar runas defektiem un galalietotājiem, kas vienlaikus ir nedzirdīgi un neredzīgi – un ka tie atbilst Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. Šādi pasākumi varētu ietvert īpašu galiekārtu nodrošināšanu galalietotājiem ar invaliditāti, ja citi saziņas veidi tiem nav piemēroti.

(289) Lai uzlabotu Savienībā ceļojošu iedzīvotāju aizsardzību un drošību, svarīgi ir labāk informēt par vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112". Minētajā nolūkā iedzīvotāji, ceļojot ikvienā dalībvalstī, būtu pilnībā jāinformē – jo īpaši ar informāciju, kas sniegta starptautiskajās autoostās, dzelzceļa stacijās, ostās vai lidostās un galalietotāju sarakstos, galalietotājiem izsniegtajos materiālos un rēķinos – par to, ka visā Savienībā vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112" var izmantot kā vienotu ārkārtas palīdzības izsaukuma numuru. Tas galvenokārt ir dalībvalstu pienākums, bet Komisijai vajadzētu arī turpmāk gan atbalstīt, gan papildinātu dalībvalstu ierosmes, lai uzlabotu un regulāri izvērtētu sabiedrības informētību par vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112".

(290) Informācija par zvanītāja atrašanās vietu, kas attiecas uz visu ārkārtas gadījuma saziņu, paaugstina galalietotāju aizsardzības līmeni un drošību un palīdz neatliekamās palīdzības dienestiem izpildīt savus pienākumus, ja ārkārtas gadījuma saziņas un ar to saistīto datu pārsūtīšanu attiecīgajiem neatliekamās palīdzības dienestiem garantē valsts ĀIC sistēma. Tās informācijas saņemšanai un izmantošanai, kas norāda zvanītāja atrašanās vietu un ietver gan uz tīklu balstītu atrašanās vietas informāciju, gan plašāku informāciju par zvanītāja mobilā tālruņa atrašanās vietu, ja tā ir pieejama, būtu jāatbilst attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem par personas datu apstrādi un drošības pasākumiem. Uzņēmumiem, kas nodarbojas ar lokāciju tīklā, informācija par zvanītāja atrašanās vietu būtu jādara pieejama neatliekamās palīdzības dienestiem, tiklīdz izsaukums pienāk attiecīgajā dienestā, neatkarīgi no izmantotās tehnoloģijas. Tomēr lokācijai paredzētas tehnoloģijas mobilajā tālrunī ir izrādījušās ievērojami precīzākas un rentablākas, jo ir pieejami dati no Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta un *Galileo* satelītu sistēmas un citām globālajām navigācijas satelītu sistēmām un *Wi-Fi* dati. Tāpēc informācijai par zvanītāja atrašanās vietu, kas iegūta no mobilā tālruņa, būtu jāpapildina informācija, kas iegūta, izmantojot lokāciju tīklā, pat ja atrašanās vieta, kas iegūta no mobilā tālruņa, kļūst pieejama tikai pēc tam, kad ir nodibināta ārkārtas gadījuma saziņa. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka vispiemērotākajai ĀIC tiek darīta pieejama informācija par zvanītāja atrašanās vietu, kas iegūta no mobilā tālruņa, ja šāda informācija ir pieejama. Tas ne vienmēr varētu būt iespējams – piemēram, gadījumos, kad atrašanās vietu nav iespējams noteikt ar mobilā tālruņa vai izmantotā starppersonu sakaru pakalpojuma palīdzību vai kad minēto informāciju nav iespējams iegūt tehnisku iemeslu dēļ. Turklāt dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ĀIC spēj izgūt un pārvaldīt pieejamo informāciju par zvanītāja atrašanās vietu, ja tas ir iespējams. Informācijas par zvanītāja atrašanās vietu noteikšanai un pārraidei vajadzētu būt bez maksas galalietotājam un iestādei, kas apstrādā ārkārtas gadījuma saziņu, neatkarīgi no informācijas iegūšanas veida, piemēram, no mobilā tālruņa vai tīklā, vai no pārraides veida, piemēram, izmantojot balss sakaru kanālu, SMS vai IP protokolu.

(291) Lai reaģētu uz tehnoloģiju attīstību tādās jomās kā precīza informācija par zvanītāja atrašanās vietu, līdzvērtīgas piekļuves nodrošināšana galalietotājiem ar invaliditāti un izsaukuma maršrutēšana uz vispiemērotāko ĀIC, Komisija būtu jāpilnvaro ar deleģētu aktu pieņemt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu ārkārtas gadījuma saziņas saderību, sadarbspēju, kvalitāti, uzticamību un nepārtrauktību Savienībā, piemēram darbības noteikumus, kas nosaka dažādu personu, piemēram, numuratkarīgo starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēju, tīklu operatoru un ĀIC, uzdevumus sakaru ķēdē, kā arī tehniskos noteikumus, kas nosaka tehniskos līdzekļus darbības noteikumu izpildei. Šādiem pasākumiem nebūtu jāskar dalībvalstu neatliekamās palīdzības dienestu organizācija.

(292) Vienas dalībvalsts iedzīvotājs, kam jāsazinās ar neatliekamās palīdzības dienestiem citā dalībvalstī, nevar to izdarīt, jo neatliekamās palīdzības dienestiem varētu nebūt zināma citu dalībvalstu neatliekamās palīdzības dienestu kontaktinformācija. Tāpēc ir jāievieš droša Savienības mēroga datubāze, kas apvienotu visu valstu galveno neatliekamās palīdzības dienestu numurus. Minētajā nolūkā, lai nodrošinātu, ka ar vienas dalībvalsts neatliekamās palīdzības dienestiem var sazināties citas dalībvalsts neatliekamās palīdzības dienesti, *BEREC* būtu jāuztur droša datubāze, kurā ir E.164 dalībvalstu neatliekamās palīdzības dienestu numuri, ja šādu datubāzi neuztur cita organizācija.

(293) Ir izveidojusies situācija, ka atšķiras tie valstu tiesību akti, kas attiecas uz brīdinājumiem sabiedrībai, kurus nosūta elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, par tiešām vai draudošām ārkārtas situācijām un katastrofām. Tādēļ, lai tuvinātu tiesību aktus minētajā jomā, šajā direktīvā būtu jāparedz, ka tad, kad ir izveidotas sabiedrības brīdināšanas sistēmas, brīdinājumus sabiedrībai visiem attiecīgajiem galalietotājiem nosūtītu mobilo numuratkarīgo starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji. Par attiecīgajiem galalietotājiem būtu uzskatāmi tādi galalietotāji, kas atrodas ģeogrāfiskajos apgabalos, kurus brīdinājuma laikposmā, ko nosaka kompetentās iestādes, iespējams, skars tiešas vai draudošas ārkārtas situācijas un katastrofas.

(294) Ja neatkarīgi no visu attiecīgo galalietotāju atrašanās vietas vai dzīvesvietas dalībvalsts ir nodrošināta viņu faktiska sasniegšana, kas atbilst visaugstākā līmeņa prasībām datu drošības jomā, dalībvalstīm būtu jāspēj paredzēt, ka brīdinājumus sabiedrībai nosūta ar publiski pieejamiem elektronisko sakaru pakalpojumiem, kas nav mobilie numuratkarīgie starppersonu sakaru pakalpojumi un nav apraidē izmantoti pārraidīšanas pakalpojumi, vai izmantojot mobilu lietotni, ko pārraida ar interneta piekļuves pakalpojumu palīdzību. Lai galalietotājus, kas ieceļo kādā dalībvalstī, informētu par to, ka pastāv šādas sabiedrības brīdināšanas sistēmas, minētajai dalībvalstij būtu jānodrošina, ka minētie galalietotāji saņem automātiski ar SMS palīdzību – bez liekas kavēšanās un bez maksas – viegli saprotamu informāciju par to, kā saņemt brīdinājumus sabiedrībai, tostarp ar mobilām galaiekārtām, kas nav iespējotas interneta piekļuves pakalpojumiem. Brīdinājumi sabiedrībai, izņemot tos, kuru nosūtīšanā paļaujas uz mobilu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumiem, būtu jānosūta galalietotājiem viegli saņemamā veidā. Ja sabiedrības brīdināšanas sistēma paļaujas uz lietotni, nebūtu jāprasa, lai galalietotāji pieteiktos vai reģistrētos iestādēs vai pie lietotnes nodrošinātāja. Galalietotāju atrašanās vietas datu lietošanai būtu jānotiek saskaņā ar Direktīvu 2002/58/EK. Sabiedrībai paredzētu brīdinājumu nosūtīšanai galalietotājiem vajadzētu būt bez maksas. Veicot šīs direktīvas īstenošanas pārskatīšanu, Komisija varētu arī izvērtēt saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, vai ir iespējams izveidot vienotu Savienības mēroga sabiedrības brīdināšanas sistēmu ar mērķi brīdināt sabiedrību gadījumā, ja radusies tiešas vai draudošas katastrofas situācija vai plaša ārkārtas situācija vairākās dalībvalstīs.

(295) Dalībvalstīm, maksimāli ņemot vērā attiecīgās *BEREC* pamatnostādnes, būtu jāspēj noteikt, vai priekšlikumi alternatīvām sistēmām, kurās netiek izmantoti mobilu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumi, patiešām ir līdzvērtīgi šādiem pakalpojumiem. Šādas pamatnostādnes būtu jāizstrādā pēc apspriešanās ar valsts neatliekamās palīdzības iestādēm, lai nodrošinātu, ka neatliekamās palīdzības eksperti tiek iesaistīti to izstrādē un ka dažādu dalībvalstu neatliekamās palīdzības iestādēm ir vienota izpratne par to, kas ir vajadzīgs, lai panāktu šādu sabiedrības brīdināšanas sistēmu pilnīgu īstenošanu dalībvalstīs, vienlaikus garantējot, ka Savienības iedzīvotāji ir faktiski pasargāti, kad tie ceļojumos atrodas kādā citā dalībvalstī.

(296) Saskaņā ar Hartā paredzētajiem mērķiem un pienākumiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, tiesiskajam regulējumam būtu jānodrošina tas, ka kvalitatīvi pakalpojumi par pieņemamām cenām ir viegli un līdzvērtīgi pieejami visiem galalietotājiem, tostarp galalietotājiem ar invaliditāti, vecākiem cilvēkiem un lietotājiem ar īpašām sociālajām vajadzībām, neatkarīgi no viņu dzīvesvietas Savienībā. Amsterdamas akta galīgajai redakcijai pievienotajā Deklarācijā Nr. 22 ir paredzēts, ka Savienības iestādēm, izstrādājot pasākumus saskaņā ar LESD 114. pantu, ir jāņem vērā vajadzības, kādas ir personām ar invaliditāti.

(297) Lai nodrošinātu to, ka galalietotāji ar invaliditāti ir ieguvēji no konkurences un var izvēlēties pakalpojumu sniedzējus tāpat kā lielākā daļa galalietotāju, kompetentajām iestādēm attiecīgā gadījumā, ņemot vērā konkrētās valsts apstākļus un pēc apspriešanās ar galalietotājiem ar invaliditāti, būtu jāprecizē patērētāju aizsardzības prasības, kas attiecas uz galalietotājiem ar invaliditāti un kas jāpilda publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem. Šādas prasības var jo īpaši ietvert prasību, lai pakalpojumu sniedzēji nodrošinātu to, ka galalietotāji ar invaliditāti var izmantot to pakalpojumus ar tādiem pašiem noteikumiem, tostarp tādām pašām cenām, tarifiem un kvalitāti, kā tie, ko pakalpojumu sniedzēji piedāvā pārējiem galalietotājiem, neatkarīgi no minētajiem pakalpojumu sniedzējiem radītām papildu izmaksām. Citas prasības var attiekties uz pakalpojumu sniedzēju savstarpējiem vairumtirdzniecības mehānismiem. Lai neradītu pārmērīgu apgrūtinājumu pakalpojumu sniedzējiem, kompetentajām iestādēm būtu jāpārbauda, vai līdzvērtīgas piekļuves un izvēles mērķus ir iespējams sasniegt bez šādiem pasākumiem.

(298) Papildus Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības, šajā direktīvā ir noteiktas jaunas pastiprinātas cenas pieņemamības un pieejamības prasības attiecībā uz saistītām galaiekārtām un konkrētām iekārtām un konkrētiem pakalpojumiem, kas paredzēti galalietotājiem ar invaliditāti. Tāpēc attiecīgais Direktīvā 2002/22/EK paredzētais pienākums, kas liek dalībvalstīm veicināt galiekārtu pieejamību galalietotājiem ar invaliditāti, ir novecojis un būtu jāatceļ.

(299) Informācijas dienesta pakalpojumu un galalietotāju sarakstu nodrošināšanas jomā ir izveidojusies efektīva konkurence, *inter alia* ievērojot Komisijas Direktīvas 2002/77/EK[1] 5. pantu Lai minēto efektīvo konkurenci saglabātu, visiem numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem, kas galalietotājiem piešķir numurus no numerācijas plāna, vajadzētu arī turpmāk uzlikt pienākumu attiecīgo informāciju darīt pieejamu godīgā, uz izmaksām vērstā un nediskriminējošā veidā.

(300) Galalietotāji būtu jāinformē par tiesībām noteikt, vai viņi vēlas tikt iekļauti galalietotāju sarakstā. Numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem būtu jārespektē galalietotāju lēmums, kad tie dara datus pieejamus galalietotāju sarakstu pakalpojumu sniedzējiem. Direktīvas 2002/58/EK 12. pants nodrošina galalietotāju tiesības uz privātumu attiecībā uz viņu personas datu iekļaušanu publiskā galalietotāju sarakstā.

(301) Pasākumiem vairumtirdzniecības līmenī, ar kuriem nodrošina galalietotāju datu iekļaušanu datubāzēs, būtu jāatbilst personas datu aizsardzības noteikumiem, kas paredzēti Regulā (ES) 2016/679 un Direktīvas 2002/58/EK 12. pantā. Būtu jāparedz šādu datu uz izmaksām orientēta sniegšana pakalpojumu sniedzējiem, paredzot iespēju dalībvalstīm izveidot centralizētu mehānismu, lai uzziņu dienestiem sniegtu apkopotu visaptverošu informāciju, un jānodrošina tīkla piekļuve atbilstīgi pamatotiem un pārredzamiem nosacījumiem, lai nodrošinātu, ka galalietotāji var pilnībā izmantot konkurences sniegtās iespējas, kas lielā mērā ir ļāvušas atcelt šo pakalpojumu mazumtirdzniecības regulējumu un sniegt uzziņu pakalpojumus saskaņā ar pamatotiem un pārredzamiem nosacījumiem.

---

[1] Komisijas Direktīva 2002/77/EK (2002. gada 16. septembris) par konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu un pakalpojumu tirgū (OV L 249, 17.9.2002., 21. lpp.).

(302) Pēc universālā pakalpojuma saistību atcelšanas galalietotāju sarakstu pakalpojumiem un tāpēc, ka pastāv funkcionējošs šādu pakalpojumu tirgus, tiesības piekļūt uzziņu dienestu pakalpojumiem vairs nav vajadzīgas. Tomēr valsts regulatīvajām iestādēm joprojām vajadzētu būt iespējai uzlikt pienākumus un paredzēt nosacījumus uzņēmumiem, kuri kontrolē piekļuvi galalietotājiem, lai saglabātu piekļuvi minētajam tirgum un konkurenci tajā.

(303) Galalietotājiem būtu jādod sadarbspējas garantijas attiecībā uz visu aprīkojumu, ko pārdod Savienībā radio uztveršanai jaunos M kategorijas transportlīdzekļos un ciparu televīzijas uztveršanai. Dalībvalstīm būtu jāspēj pieprasīt obligātus saskaņotus standartus attiecībā uz šādu aprīkojumu. Šādi standarti laiku pa laikam būtu jāpielāgo, ņemot vērā tehnoloģijas un tirgus attīstību.

(304) Ja dalībvalstis izlemj saskaņā ar Direktīvu (ES) 2015/1535 pieņemt pasākumus par patērētāju radiouztvērēju sadarbspēju, tiem būtu jāspēj uztvert un pārraidīt radio pakalpojumus, kas tiek sniegti ar zemes ciparu radioapraides vai IP tīklu starpniecību, lai nodrošinātu, ka tiek uzturēta sadarbspēja. Tādējādi, dodot lietotājiem iespēju izmantot plašāku tehnoloģiju klāstu, ar kurām dalībvalstīs piekļūt informācijai par ārkārtas situāciju un šādu informāciju saņemt, var uzlabot arī sabiedrības drošību.

(305) Ir vēlams ļaut patērētājiem sasniegt pilnīgāko iespējamo savienojamību attiecībā uz ciparu televizoriem. Sadarbspēja dinamiskos tirgos pastāvīgi attīstās. Standartizācijas iestādēm būtu jāveic viss iespējamais, lai nodrošinātu to, ka atbilstīgi standarti attīstās kopā ar attiecīgajām tehnoloģijām. Ir tikpat būtiski nodrošināt to, ka ciparu televizoriem ir pieejami savienotāji, kas var laist cauri visus vajadzīgos ciparu signāla elementus, ietverot audio un videoplūsmu, nosacītas piekļuves informāciju, pakalpojumu informāciju, *API* informāciju un pretkopēšanas aizsardzības informāciju. Tādējādi šai direktīvai būtu jānodrošina, ka tīkla operatori, pakalpojumu sniedzēji vai aprīkojuma ražotāji neierobežo saistītos vai iebūvētos savienotājus un tie turpina attīstīties līdz ar tehnoloģijas attīstību. Hibrīdtelevīzijas pakalpojumu rādīšanai kopēju standartu pildīšana ar uz tirgu vērstu mehānismu ir uzskatāma par labumu patērētājam. Dalībvalstīm un Komisijai būtu jāspēj veikt politikas iniciatīvas, kas saskan ar Līgumiem, lai veicinātu šo attīstību.

(306) Noteikumi par patērētāja radio un televīzijas aprīkojuma sadarbspēju neliedz nodrošināt, ka automobiļu radiouztvērēji jaunos M kategorijas transportlīdzekļos spēj uztvert un pārraidīt tādus radio pakalpojumus, ko sniedz ar analogas zemes radioapraides palīdzību, un minētie noteikumi neliedz dalībvalstīm noteikt par pienākumu nodrošināt, ka digitālie radiouztvērēji spēj uztvert un pārraidīt analogo zemes radioapraidi.

(307) Neskarot Savienības tiesību aktus, šī direktīva neliedz dalībvalstīm pieņemt tehniskus noteikumus attiecībā uz zemes ciparu televīzijas aprīkojumu, lai sagatavotu patērētāju pāreju uz jauniem zemes apraides standartiem un izvairītos no tāda aprīkojuma piegādes, kas vairs neatbilstu ieviešamajiem standartiem.

(308) Dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt samērīgas "saistības, kas jāievēro" uzņēmumiem to jurisdikcijā, likumīgas sabiedriskās kārtības apsvērumu interesēs, bet šādas saistības būtu jāuzliek tikai tad, ja tās ir vajadzīgas, lai sasniegtu vispārējo interešu mērķus, ko skaidri definējušas dalībvalstis saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, un tām būtu jābūt samērīgām un pārskatāmām. Vajadzētu būt iespējai "saistības, kas jāievēro", piemērot konkrētiem radio un televīzijas apraides kanāliem un papildu pakalpojumiem, ko nodrošina konkrēts plašsaziņas līdzekļu pakalpojumu sniedzējs. Dalībvalstu uzliktajām saistībām būtu jābūt saprātīgām, t.i., tām būtu jābūt samērīgām un pārskatāmām, ņemot vērā skaidri definētos vispārējo interešu mērķus. Dalībvalstīm būtu objektīvi jāpamato savos valsts tiesību aktos noteiktās "saistības, kas jāievēro", lai nodrošinātu, ka šādas saistības ir pārredzamas, samērīgas un skaidri noteiktas. Saistības būtu jāizstrādā tā, lai tās pietiekami veicinātu efektīvus ieguldījumus infrastruktūrā.

(309) "Saistības, kas jāievēro", būtu regulāri jāpārskata vismaz reizi piecos gados, lai tās neatpaliktu no tehnoloģiju un tirgus attīstības tempa un lai nodrošinātu to nepārtrauktu samērīgumu ar īstenojamajiem mērķiem. Attiecīgā gadījumā šādās saistībās varētu ietvert noteikumu par samērīgu atlīdzību, kas būtu jānosaka valsts tiesību aktos. Šādā gadījumā valsts tiesību aktos būtu jānosaka arī attiecīgās atlīdzības aprēķināšanas metodoloģija. Minētajai metodoloģijai nevajadzētu būt pretrunā ar piekļuves tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, kurus valsts regulatīvās iestādes var uzlikt tiem apraidē izmantotu pārraidīšanas pakalpojumu sniedzējiem, kuri ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū. Tomēr, ja terminētā līgumā, kas parakstīts pirms ... [diena, kad stājas spēkā šī direktīva], ir paredzēta atšķirīga metodoloģija, vajadzētu būt iespējai turpināt to piemērot līguma darbības laikā. Ja valsts tiesību aktos nav noteikumu par atlīdzību, radio vai televīzijas apraides kanālu un to elektronisko sakaru tīklu, kurus izmanto minēto radio vai televīzijas apraides kanālu pārraidīšanai, nodrošinātājiem būtu jāspēj līguma ceļā vienoties par samērīgu atlīdzību.

(310) Elektronisko sakaru tīkli un pakalpojumi, ko izmanto radio vai televīzijas raidījumu izplatīšanai sabiedrībai, iekļauj kabeļus, IPTV, satelītu un zemes sakaru apraides tīklus. Tie varētu arī ietvert citus tīklus tiktāl, ciktāl būtisks galalietotāju skaits izmanto šādus tīklus kā galveno līdzekli radio un televīzijas raidījumu uztveršanai. Ar analogās televīzijas apraidi saistītas "saistības, kas jāievēro", dalībvalstīm būtu jāapsver vienīgi tad, ja šādu saistību trūkums radītu būtiskas neērtības ievērojamam galalietotāju skaitam vai ja konkrētiem televīzijas apraides kanāliem nav citu pārraides līdzekļu. "Saistībās, kas jāievēro", var iekļaut tādu pakalpojumu pārraidīšanu, kuri īpaši paredzēti, lai galalietotājiem ar invaliditāti nodrošinātu līdzvērtīgu piekļuvi. Tādējādi papildu pakalpojumi ietver cita starpā pakalpojumus, kuri paredzēti, lai uzlabotu pieejamību galalietotājiem ar invaliditāti, tādus kā videoteksts, subtitri nedzirdīgiem vai vājdzirdīgiem galalietotājiem, audioapraksts, ierunāti subtitri un surdotulkošana, un vajadzības gadījumā tie varētu ietvert piekļuvi attiecīgajiem jēldatiem. Ņemot vērā, ka aizvien plašāk tiek nodrošināti un uztverti hibrīdtelevīzijas pakalpojumi un elektroniskie raidījumu apraksti (*EPG*) vēl joprojām ir svarīgi galalietotāju izvēlei, "saistībās, kas jāievēro", var iekļaut tādu ar raidījumu saistītu datu pārraidīšanu, kuri nepieciešami hibrīdtelevīzijas un *EPG* darbības atbalstam. Vajadzētu būt iespējai, ka šādi ar raidījumu saistīti dati ietver informāciju par raidījuma saturu un to, kā tam piekļūt, bet neietver pašu raidījuma saturu.

(311) Izsaucēja līnijas noteikšanas iespējas parasti ir pieejamas modernās telefonu centrālēs, un tāpēc tās var arvien vairāk nodrošināt par zemiem vai pat bez izdevumiem. Dalībvalstīm nav obligāti jānosaka pienākums nodrošināt šīs iespējas, ja tādas jau ir pieejamas. Direktīva 2002/58/EK aizsargā lietotāju privāto dzīvi attiecībā uz detalizētiem rēķiniem, sniedzot tiem līdzekļus aizsargāt savas tiesības uz privāto dzīvi, ja ir ieviesta izsaucēja līnijas noteikšana. Minēto pakalpojumu attīstība visā Eiropā sniegtu labumu patērētājiem, un to veicina šī direktīva. Pakalpojumu sniedzēju, kas nodrošina interneta piekļuves pakalpojumus, vispārējā prakse ir sniegt klientiem e-pasta adresi, kurā izmantots to komercnosaukums vai preču zīme. Lai nodrošinātu, ka galalietotāji necieš no piesaistes konkrētam pakalpojumu sniedzējam, kas saistīts ar risku zaudēt piekļuvi e-pastiem, kad tiek nomainīti interneta piekļuves pakalpojumi, dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt pienākumus šādu pakalpojumu sniedzējiem pēc pieprasījuma vai nu nodrošināt piekļuvi viņu e-pastiem, vai pārnest e-pastus, kas nosūtīti uz attiecīgo(-ajiem) e-pasta kontu(-iem). Iespēja būtu jānodrošina bez maksas un uz laikposmu, ko valsts regulatīvā iestāde uzskata par piemērotu.

(312) Dalībvalstu publicētā informācija nodrošinās to, ka tirgus dalībnieki un potenciālie tirgus jaunpienācēji saprot savas tiesības un pienākumus un zina, kur ir atrodama attiecīgā sīki izklāstīta informācija. Publikācija valsts laikrakstā palīdz ieinteresētajām pusēm citās dalībvalstīs atrast attiecīgo informāciju.

(313) Lai nodrošinātu to, ka Viseiropas elektronisko sakaru tirgus ir efektīvs, Komisijai būtu jāpārrauga un jāpublicē informācija par maksājumiem, kas veicina lietotājiem piedāvāto cenu noteikšanu.

(314) Lai noteiktu Savienības tiesību pareizu piemērošanu, Komisijai jāzina, kuri uzņēmumi ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, un kādus pienākumus valsts regulatīvās iestādes uzlikušas tirgus dalībniekiem. Tāpēc, papildus minētās informācijas publicēšanai valsts līmenī, dalībvalstīm minētā informācija jāiesniedz Komisijai. Ja dalībvalstīm informācija jānosūta Komisijai, tām būtu jāspēj to darīt elektroniskā formā, ievērojot attiecīgās autentiskuma noteikšanas procedūras, par kurām ir vienošanās.

(315) Lai ņemtu vērā tirgus, sociālo un tehnoloģiju attīstību – tostarp tehnisko standartu attīstību –, lai pārvaldītu riskus, kas apdraud tīklu un pakalpojumu drošību un lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, izmantojot ārkārtas gadījuma saziņu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu nolūkā noteikt vienotu maksimālo Savienības mēroga balss savienojuma pabeigšanas tarifu fiksēto un mobilo sakaru tirgos; pieņemt pasākumus, kas saistīti ar ārkārtas gadījuma saziņu Savienībā, un pielāgot šīs direktīvas pielikumus. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu[1]. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienlīdzīgu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

[1] OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

(316) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs direktīvas īstenošanai, Komisijai būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras pieņemt lēmumus nolūkā novērst pārrobežu kaitīgos traucējumus starp dalībvalstīm; identificēt harmonizētu vai koordinētu pieeju, lai risinātu vispārīgo regulatīvo pieeju nekonsekventu īstenošanu valsts regulatīvajās iestādēs attiecībā uz elektronisko sakaru tirgu regulēšanu, kā arī numerāciju, ieskaitot numuru diapazonus, numuru un identifikatoru pārnesamību, numuru un adrešu translācijas sistēmas un piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, izmantojot vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112"; noteikt, ka standartu vai specifikāciju īstenošana ir obligāta, vai svītrot standartus vai specifikācijas no standartu saraksta obligātās daļas; pieņemt piemērotus un samērīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai atbilstīgi pārvarētu tīklu un pakalpojumu drošības apdraudējumus, kā arī apstākļus, veidu un procedūras, ko piemēro paziņošanas prasībām; standartizētā veidā elektroniski precizēt attiecīgās detaļas, kas attiecas uz tirgojamām individuālajām tiesībām, kad tiek radītas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības; precizēt tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu fiziskos un tehniskos raksturlielumus; atļaut vai liegt valsts regulatīvajai iestādei uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, uzlikt konkrētus piekļuves un starpsavienojuma pienākumus; saskaņot konkrētus numurus vai numerācijas sērijas, lai risinātu jautājumu par neapmierinātu pārrobežu vai Eiropas mēroga pieprasījumu pēc numuru resursiem; un precizēt līguma kopsavilkuma veidni, kas jāsniedz patērētājiem. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011[1].

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

(317) Visbeidzot, Komisijai vajadzētu būt iespējai vajadzības gadījumā, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, pieņemt ieteikumus, kas saistīti ar attiecīgo produktu un pakalpojumu tirgu noteikšanu, paziņojumiem atbilstīgi iekšējā tirgus konsolidācija procedūrai un tiesiskā regulējuma noteikumu saskaņotu piemērošanu.

(318) Komisijai būtu periodiski jāpārskata šīs direktīvas darbība, jo īpaši, lai noteiktu, vai nav vajadzīgi grozījumi, ņemot vērā mainīgos tehnoloģiskos vai tirgus apstākļus.

(319) Sagatavojot pārskatu par šīs direktīvas darbību, Komisijai būtu jāizvērtē, vai atbilstoši tirgus attīstībai un domājot gan par konkurenci, gan patērētāju aizsardzību, joprojām ir vajadzīgi noteikumi par nozarei specifisku *ex ante* regulēšanu, vai arī minētie noteikumi būtu jāgroza vai jāatceļ. Ar šo direktīvu tiek ieviestas jaunas pieejas elektronisko sakaru nozaru regulēšanā, piemēram, iespēja paplašināt simetrisko pienākumu piemērošanu tālāk par pirmo koncentrācijas vai sadales punktu, un kolektīvo ieguldījumu regulējums, tāpēc to darbībai būtu jāpievērš īpaša uzmanība.

(320) Turpmākas tehnoloģiju un tirgus attīstības tendences, jo īpaši izmaiņas, kas skar dažādu elektronisko sakaru lietošanu un to spēju nodrošināt efektīvu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, varētu apdraudēt šajā direktīvā noteikto mērķu sasniegšanu attiecībā uz galalietotāju tiesībām. Tāpēc *BEREC* būtu jāuzrauga šīs attīstības tendences dalībvalstīs un regulāri jāpublicē atzinumi, tostarp jānovērtē, kā šādas attīstības tendences iespaido to šīs direktīvas noteikumu praktisko piemērošanu, kas saistīti ar galalietotājiem. Komisijai, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, būtu jāpublicē ziņojums un jāiesniedz tiesību akta priekšlikums, ja tā uzskata, ka tas nepieciešams, lai nodrošinātu šīs direktīvas mērķu sasniegšanu.

(321) Direktīvas 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK, 2002/22/EK un Lēmuma Nr. 243/2012/ES 5. pants būtu jāatceļ.

(322) Komisijai būtu jāpārrauga pāreja no pašreizējiem noteikumiem uz jauniem noteikumiem.

(323) Ņemot vērā, ka šīs direktīvas mērķi, proti, izveidot saskaņotu un vienkāršotu satvaru elektronisko sakaru tīklu, elektronisko sakaru pakalpojumu, saistītu iekārtu un saistītu pakalpojumu, tīklu un pakalpojumu atļauju piešķiršanas nosacījumu, radiofrekvenču spektra lietošanas un numerācijas resursu regulēšanai, piekļuves elektronisko sakaru tīkliem un saistītajām iekārtām un to starpsavienojuma regulēšanai un galalietotāju aizsardzības reglamentēšanai, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet rīcības mēroga un ietekmes dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.

(324) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem[1] dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts pieņemtos transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.

[1] OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

(325) Pienākums transponēt šo direktīvu valstu tiesību aktos būtu jāattiecina uz tiem noteikumiem, kuri būtiski grozīti salīdzinājumā ar atceltajām direktīvām. Pienākums transponēt nemainītos noteikumus izriet no atceltajām direktīvām.

(326) Šai direktīvai nebūtu jāskar dalībvalstu pienākumi attiecībā uz termiņiem XII pielikuma B daļā minēto direktīvu transponēšanai valstu tiesību aktos un to piemērošanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

I DAĻA
SATVARS (VISPĀRĪGI NOTEIKUMI PAR NOZARES ORGANIZĀCIJU)

I SADAĻA
DARBĪBAS JOMA, MĒRĶIS UN UZDEVUMI, DEFINĪCIJAS

I NODAĻA
PRIEKŠMETS, MĒRĶIS UN DEFINĪCIJAS

1. pants

Priekšmets, darbības joma un mērķi

1. Šī direktīva izveido saskaņotu satvaru elektronisko sakaru tīklu, elektronisko sakaru pakalpojumu, saistīto iekārtu un saistīto pakalpojumu, kā arī konkrētu galiekārtu aspektu regulēšanai. Tā nosaka valsts regulatīvo iestāžu un attiecīgā gadījumā citu kompetento iestāžu uzdevumus un izveido procedūru kopumu, lai nodrošinātu tiesiskā regulējuma saskaņotu piemērošanu visā Savienībā.

2. Šīs direktīvas mērķi ir:

a) ieviest tādu iekšējo tirgu elektronisko sakaru tīklos un pakalpojumos, kas rada ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršanu un ieviešanu, noturīgu konkurenci, elektronisko sakaru pakalpojumu sadarbspēju, pieejamību, tīklu un pakalpojumu drošību un labumu galalietotājam; un

b) ar pilnvērtīgas konkurences un izvēles palīdzību visā Savienībā nodrošināt kvalitatīvus, lētus, publiski pieejamus pakalpojumus, novērst apstākļus, kuros tirgus nepietiekami apmierina galalietotāju vajadzības, tostarp galalietotāju ar invaliditāti vajadzības, lai viņi varētu piekļūt pakalpojumiem vienlīdzīgi ar citiem, un noteikt nepieciešamās galalietotāju tiesības.

3. Šī direktīva neskar:

a) pienākumus, ko uzliek valstu tiesību akti saskaņā ar Savienības tiesību normām vai ko uzliek Savienības tiesību normas, kuras attiecas uz pakalpojumiem, ko sniedz, izmantojot elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus;

b) Savienības vai valsts līmenī saskaņā ar Savienības tiesību aktiem veiktos pasākumus, kuru mērķis ir sasniegt vispārēju interešu mērķus, it īpaši attiecībā uz personas datu un privātuma aizsardzību, satura reglamentēšanas un audiovizuālo politiku;

c) darbības, ko dalībvalstis veic sabiedriskās kārtības un sabiedriskās drošības nolūkos un aizsardzībai;

d) Regulas (ES) Nr. 531/2012 un (ES) 2015/2120 un Direktīvu 2014/53/ES.

4. Komisija, Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestāde ("*BEREC*") un attiecīgās iestādes nodrošina to veiktās personas datu apstrādes atbilstību Savienības datu aizsardzības noteikumiem.

2. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

1) "elektronisko sakaru tīkls" ir pārraides sistēmas, kas var būt un var nebūt bāzētas pastāvīgā infrastruktūrā vai centralizētas administrācijas jaudās, un attiecīgos gadījumos komutācijas vai maršrutēšanas ierīces un citi resursi, tostarp tīkla pasīvie elementi, kas neatkarīgi no pārvadītās informācijas veida ļauj signālus pārvadīt ar vadiem, radioviļņiem, optiskiem vai citādiem elektromagnētiskiem līdzekļiem, ieskaitot satelītsakaru tīklus, fiksētos (ķēžu un pakešu komutācijas, ieskaitot internetu) un mobilos tīklus, elektrības kabeļu sistēmas, ciktāl tās izmanto signālu pārraidīšanai, tīklus, ko izmanto radio un televīzijas apraidei, un kabeļtelevīzijas tīklus;

2) "ļoti augstas veiktspējas tīkls" ir vai nu elektronisko sakaru tīkls, kas pilnībā sastāv no optiskās šķiedras elementiem vismaz līdz sadales punktam apkalpojamajā vietā, vai arī elektronisko sakaru tīkls, kas spēj parastos maksimumstundas apstākļos nodrošināt līdzīgu tīkla darbspēju pieejamā lejuplīnijas un augšuplīnijas joslas platuma, darbnoturības, ar kļūdām saistīto parametru, latentuma un tā mainības ziņā; tīkla darbspēju var uzskatīt par līdzīgu, neievērojot to, vai galalietotāja pieredze mainās tādēļ, ka līdzeklim, caur kuru tīkls galu galā savienojas ar tīkla pieslēgumpunktu, ir būtībā atšķirīgas īpatnības;

3) "transnacionāli tirgi" ir tirgi, kas noteikti saskaņā ar 65. pantu un aptver Savienību vai ievērojamu tās daļu, kura ir vairāk nekā vienā dalībvalstī;

4) "elektronisko sakaru pakalpojums" ir pakalpojums, ko parasti nodrošina elektronisko sakaru tīklos par atlīdzību un kas – izņemot pakalpojumus, ar kuriem nodrošina vai veic redakcionālu uzraudzību saturam, kas tiek pārraidīts, izmantojot elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus – aptver šādus pakalpojumu veidus:

   a) "interneta piekļuves pakalpojumu", kā tas definēts Regulas (ES) 2015/2120 2. panta otrās daļas 2. punktā,

   b) starppersonu sakaru pakalpojumu, un

   c) pakalpojumus, kas pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārvades, piemēram, pārraidīšanas pakalpojumus, ko izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumu sniegšanai un apraidei;

5) "starppersonu sakaru pakalpojums" ir pakalpojums, ko parasti sniedz par atlīdzību, kas dod iespēju galīgam personu skaitam elektronisko sakaru tīklos tieši savā starpā interaktīvi dalīties informācijā un kur saziņas sācējas vai dalībnieces personas nosaka saņēmējus, un kurā neietilpst pakalpojumi, kuros interaktīva starppersonu saziņa ir tikai ar citu pakalpojumu saistīta sīka palīgfunkcija;

6) "numuratkarīgs starppersonu sakaru pakalpojums" ir starppersonu sakaru pakalpojums, kas savienojas ar publiski piešķirtiem numerācijas resursiem, proti, numuru vai numuriem valsts vai starptautiskos numerācijas plānos, vai kas iespējo sakarus ar numuru vai numuriem valsts vai starptautiskos numerācijas plānos;

7) "numurneatkarīgs starppersonu sakaru pakalpojums" ir starppersonu sakaru pakalpojums, kas nesavienojas ar publiski piešķirtiem numerācijas resursiem, proti, numuru vai numuriem valsts vai starptautiskos numerācijas plānos, vai kas neiespējo sakarus ar numuru vai numuriem valsts vai starptautiskos numerācijas plānos;

8) "publisks elektronisko sakaru tīkls" ir elektronisko sakaru tīkls, ko pilnībā vai galvenokārt izmanto, lai nodrošinātu publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, kuri atbalsta informācijas pārnešanu starp tīkla pieslēgumpunktiem;

9) "tīkla pieslēgumpunkts" ir fiziskais punkts, kurā galalietotājam tiek nodrošināta piekļuve publiskam elektronisko sakaru tīklam, kas gadījumā, ja tīkli ietver komutēšanu vai maršrutēšanu, tiek noteikts, izmantojot īpašu tīkla adresi, kura var būt saistīta ar galalietotāja numuru vai vārdu;

10) "saistītās iekārtas" ir saistītie pakalpojumi, fiziskā infrastruktūra un citas iekārtas vai elementi, kas saistīti ar elektronisko sakaru tīklu vai ar elektronisko sakaru pakalpojumu un kas pieļauj vai atbalsta pakalpojumu nodrošināšanu ar minēto tīklu vai pakalpojumu, vai kam ir minētajām darbībām vajadzīgais potenciāls, un tās ietver ēkas vai ievadus ēkās, ēku instalāciju, antenas, torņus un citas balsta konstrukcijas, kabeļkanālus, kabeļtuneļus, mastus, kabeļakas un kabeļu sadales skapjus;

11) "saistītais pakalpojums" ir pakalpojums, kas saistīts ar elektronisko sakaru tīklu vai ar elektronisko sakaru pakalpojumu un kas pieļauj vai atbalsta pakalpojumu nodrošināšanu, pašnodrošināšanu vai automatizēto nodrošināšanu ar minētā tīkla vai pakalpojuma palīdzību, vai kam ir minētajām darbībām vajadzīgais potenciāls; tie ietver numuru translācijas sistēmas vai līdzvērtīgas funkcionalitātes sistēmas, nosacītās piekļuves sistēmas un elektroniskus raidījumu aprakstus (*EPG*), kā arī citus pakalpojumus, piemēram, identifikācijas, atrašanās vietas noteikšanas un klātbūtnes noteikšanas pakalpojumus;

12) "nosacītas piekļuves sistēma" ir jebkādi tehniski pasākumi, autentifikācijas sistēma un/vai noteikumi, ar kuriem piekļuvei aizsargātiem radio vai televīzijas apraides pakalpojumiem nepārprotami izvirza nosacījumu abonēt vai saņemt citu iepriekšēju individuālu atļauju;

13) "lietotājs" ir fiziska vai juridiska persona, kas izmanto vai pieprasa publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu;

14) "galalietotājs" ir lietotājs, kas nenodrošina publiskos elektronisko sakaru tīklus vai publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus;

15) "patērētājs" ir fiziska persona, kas izmanto vai pieprasa publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu nolūkam, kas nav saistīts ar viņa tirdzniecību, uzņēmējdarbību, arodu vai profesiju;

16) "elektronisko sakaru tīkla nodrošināšana" ir šāda tīkla izveide, ekspluatācija, vadība vai padarīšana par pieejamu;

17) "ciparu televīzijas papildierīces" ir pievienošanai televizoriem vai integrētiem ciparu televizoriem domātas pierīces, kas spēj saņemt interaktīvās ciparu televīzijas pakalpojumus;

18) "lietojumprogrammu saskarne" jeb "*API*" ir programmatūras saskarnes starp lietotnēm, ko raidorganizācijas vai pakalpojumu sniedzēji dara pieejamas, un resursi ciparu televīzijas papildierīcēs ciparu televīzijas un radio pakalpojumiem;

19) "radiofrekvenču spektra sadalīšana" ir radiofrekvenču spektra joslas atvēlēšana lietošanai vienam vai vairākiem radiosakaru pakalpojumu veidiem, vajadzības gadījumā ar īpašiem nosacījumiem;

20) "kaitīgi traucējumi" ir traucējumi, kas apdraud radionavigācijas pakalpojuma vai citu drošības pakalpojumu sniegšanu vai kas citādi nopietni pasliktina, traucē vai vairākkārt pārtrauc radiosakaru pakalpojumu, kuru sniedz saskaņā ar piemērojamajiem starptautiskiem, Savienības vai valsts tiesību aktiem;

21) "tīklu un pakalpojumu drošība" ir elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu spēja noteiktā uzticamības līmenī pretoties jebkurām darbībām, kas apdraud minēto tīklu un pakalpojumu, glabājamo vai pārraidāmo, vai apstrādājamo datu pieejamību, autentiskumu, integritāti vai konfidencialitāti vai minēto elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu piedāvāto vai caur tiem pieejamo saistīto pakalpojumu pieejamību, autentiskumu, integritāti vai konfidencialitāti;

22) "vispārējā atļauja" ir tiesiskais regulējums, ko saskaņā ar šo direktīvu izveidojusi dalībvalsts, paredzot tiesības nodrošināt elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus un nosakot nozarei specifiskus pienākumus, kas var attiekties uz visiem vai uz atsevišķiem elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu veidiem;

23) "tuvas darbības bezvadu piekļuves punkts" ir maza darbības attāluma mazjaudas bezvadu piekļuves iekārta, kas izmanto licencētu radiofrekvenču spektru vai no licencēšanas atbrīvotu radiofrekvenču spektru vai abu apvienojumu un ko var izmantot kā daļu no publiska elektronisko sakaru tīkla, kas var būt apgādāta ar vienu vai vairākām vizuāli neuzkrītošām antenām un kas sniedz lietotājiem bezvadu piekļuvi elektronisko sakaru tīkliem, lai kāda būtu tīkla topoloģija – mobila vai fiksēta;

24) "lokālais radiotīkls" jeb "*RLAN*" ir mazas jaudas un maza darbības attāluma bezvadu piekļuves sistēma ar zemu traucējumu risku attiecībā uz citām šādām sistēmām, ko tuvumā izvērsuši citi lietotāji, neekskluzīvi lietojot harmonizētu radiofrekvenču spektru;

25) "harmonizēts radiofrekvenču spektrs" ir radiofrekvenču spektrs, kuram ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem saskaņā ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 4. pantu ir noteikti harmonizēti nosacījumi attiecībā uz tā pieejamību un lietderīgu izmantošanu;

26) "radiofrekvenču spektra koplietošana" ir divu vai vairāku lietotāju piekļuve vienām radiofrekvenču spektra joslām noteiktā koplietošanas kārtībā, ko atļauj uz vispārējas atļaujas, individuālu radiofrekvenču lietošanas tiesību vai to apvienojuma pamata, ieskaitot tādas regulatīvas pieejas kā licencēta koppiekļuve ar mērķi atvieglināt radiofrekvenču spektra joslas koplietošanu, pēc saistošas visu iesaistīto vienošanās saskaņā ar koplietošanas noteikumiem, kas iekļauti to radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībās, lai garantētu visiem lietotājiem paredzamu un uzticamu koplietošanas kārtību, un neskarot konkurences noteikumu piemērošanu;

27) "piekļuve" ir ar konkrētiem nosacījumiem saistītas ekskluzīvas vai neekskluzīvas tiesības citam uzņēmumam piekļūt iekārtām vai pakalpojumiem, lai sniegtu elektronisko sakaru pakalpojumus, tostarp, ja tos izmanto informācijas sabiedrības pakalpojumu vai apraides satura pakalpojumu izplatīšanai; tajā cita starpā ietilpst: piekļuve tīkla elementiem un saistītām iekārtām, ieskaitot iekārtu vadu vai bezvadu savienojumus (te galvenokārt ietilpst piekļuve vietējai sakaru līnijai un iekārtām un pakalpojumiem, kas nepieciešami pakalpojumu nodrošināšanai vietējā sakaru līnijā); piekļuve fiziskajai infrastruktūrai, ieskaitot ēkas, kabeļkanālus un mastus; piekļuve attiecīgām programmatūras sistēmām, tostarp operacionālām atbalstsistēmām; piekļuve informācijas sistēmām vai datubāzēm priekšpasūtīšanas, piegādes, pasūtīšanas, apkopes un labošanas pieprasījumiem un rēķiniem; piekļuve numuru translācijai vai sistēmām, kas piedāvā līdzīgas funkcionālās iespējas; piekļuve fiksēto un mobilo sakaru tīkliem, jo īpaši viesabonēšanas vajadzībām; piekļuve nosacītās piekļuves sistēmām ciparu televīzijas pakalpojumiem un piekļuve virtuālā tīkla pakalpojumiem;

28) "starpsavienojums" ir īpašs piekļuves veids, kas tiek īstenots starp publisko sakaru tīklu operatoriem, izmanojot publisko elektronisko sakaru tīklu fizisku un loģisku savienojumu, ko izmanto viens uzņēmums vai dažādi uzņēmumi, lai ļautu viena uzņēmuma lietotājiem sazināties ar tā paša vai cita uzņēmuma lietotājiem vai piekļūt cita uzņēmuma nodrošinātiem pakalpojumiem, ja šādus pakalpojumus nodrošina iesaistītās personas vai citas personas, kam ir piekļuve tīklam

29) "operators" ir uzņēmums, kas nodrošina vai ir pilnvarots nodrošināt publisko elektronisko sakaru tīklu vai ar to saistītu iekārtu;

30) "vietējā sakaru līnija" ir elektronisko sakaru signālu izmantotais fiziskais trakts, kas savieno tīkla pieslēgumpunktu ar galveno komutatoru vai līdzvērtīgu iekārtu fiksētajā publiskā elektronisko sakaru tīklā;

31) "izsaukums" ir savienojums, kuru nodrošina ar publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu, kas dara iespējamu abpusēju balss saziņu;

32) "balss sakaru pakalpojums" ir publiski pieejams elektronisko sakaru pakalpojums, tiešu vai netiešu vietēju vai vietēju un starptautisku izsaukumu veikšanai un saņemšanai, ar numuru vai numuriem valsts vai starptautiskā numerācijas plānā;

33) "ģeogrāfisks numurs" ir numurs valsts numerācijas plānā, ja tā ciparu kombinācijas daļa raksturo ģeogrāfisku iezīmi, ko izmanto, lai izsaukumus maršrutētu uz tīkla pieslēgumpunkta fizisku atrašanās vietu;

34) "neģeogrāfisks numurs" ir numurs valsts numerācijas plānā, kas nav ģeogrāfisks numurs, – piemēram, mobilais, bezmaksas telefona un īpašu pakalpojumu numurs;

35) "vispusīgās sarunas pakalpojums" ir multimediāls reāllaika sarunas pakalpojums, kas nodrošina video, reāllaika teksta un balss divvirzienu simetrisku reāllaika pārsūtīšanu starp lietotājiem divās vai vairākās atrašanās vietās;

36) "ārkārtas izsaukumu centrāle" jeb "ĀIC" ir dalībvalsts atzītas publiskas iestādes vai privātas organizācijas pārziņā esoša fiziska vieta, kas pirmā saņem ārkārtas gadījuma paziņojumu;

37) "vispiemērotākā ĀIC" ir atbildīgo iestāžu noteikta ĀIC konkrētas teritorijas vai konkrēta veida ārkārtas gadījuma paziņojumu pieņemšanai;

38) "ārkārtas gadījuma saziņa" ir saziņa starp galalietotāju un ĀIC ar starppersonu sakaru pakalpojumiem nolūkā ārkārtas gadījumā pieprasīt un saņemt palīdzību no neatliekamās palīdzības dienestiem;

39) "neatliekamās palīdzības dienests" ir dalībvalsts par tādu atzīts dienests, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem sniedz tūlītēju un ātru palīdzību situācijās, kurās jo īpaši ir tieši apdraudēta dzīvība vai veselība, indivīda vai sabiedrības veselība vai drošība, privātais vai valsts īpašums vai vide;

40) "informācija par zvanītāja atrašanās vietu" publiskā mobilo sakaru tīklā ir apstrādāti dati, kas iegūti no tīkla infrastruktūras vai mobilā tālruņa un kas norāda galalietotāja mobilās termināliekārtas ģeogrāfisko atrašanās vietu, un publiskā fiksētā tīklā – dati par tīkla pieslēgumpunkta fizisko adresi;

41) "termināliekārta" ir termināliekārta, kā definēta Komisijas Direktīvas 2008/63/EK 1. panta 1. punktā[1];

42) "drošības incidents" ir notikums, kas faktiski nelabvēlīgi ietekmē elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu drošību.

[1] Komisijas Direktīva 2008/63/EK (2008. gada 20. jūnijs) par konkurenci telekomunikāciju termināliekārtu tirgos (OV L 162, 21.6.2008, 20. lpp.).

II NODAĻA
MĒRĶI

3. pants

Vispārējie mērķi

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka, veicot šajā direktīvā noteiktos regulatīvos uzdevumus, valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes veic visus pamatotos pasākumus, kas ir nepieciešami un proporcionāli 2. punktā izklāstīto mērķu sasniegšanai. Dalībvalstis**,** Komisija, Radiofrekvenču spektra politikas grupa (*RSPG*) un *BEREC* arī piedalās minēto mērķu sasniegšanā.

   Valsts regulatīvās iestādes un citas kompetentās iestādes savas kompetences robežās sekmē tādas politikas īstenošanu, kuras mērķis ir vārda un informācijas brīvības, kultūras un valodu daudzveidības, kā arī mediju plurālisma veicināšana.

2. Šīs direktīvas sakarā valsts regulatīvās iestādes un citas kompetentās iestādes, kā arī *BEREC*, Komisija un dalībvalstis cenšas sasniegt ikvienu no šādiem vispārējiem mērķiem, kuri nav uzskaitīti prioritārā kārtībā:

   a) veicina ļoti augstas veiktspējas tīklu, tostarp fiksēto, mobilo un bezvadu tīklu, savienojamību, pieejamību un lietošanas uzsākšanu visu Savienības iedzīvotāju un uzņēmumu vidū;

b) veicina konkurenci elektronisko sakaru tīklu un saistīto iekārtu nodrošināšanā, ieskaitot lietderīgu infrastruktūrā balstītu konkurenci, un elektronisko sakaru pakalpojumu un saistīto iekārtu nodrošināšanā;

c) veicina iekšējā tirgus attīstību, likvidējot atlikušos šķēršļus un veicinot konverģējošus nosacījumus ieguldīšanai elektronisko sakaru tīklos, elektronisko sakaru pakalpojumos, saistītajās iekārtās un saistītajos pakalpojumos un to nodrošināšanā visā Savienībā, izstrādājot vienotas normas un paredzamas regulatīvās pieejas, atbalstot efektīvu, lietderīgu un koordinētu radiofekvenču spektra lietošanu, atvērtu inovāciju, Eiropas sakaru tīklu izveidi un attīstību, Eiropas mēroga pakalpojumu nodrošināšanu, pieejamību un sadarbspēju un gala-gala savienojamību;

d) veicina Savienības pilsoņu interešu apmierināšanu, nodrošinot ļoti augstas veiktspējas tīklu, tostarp fiksēto, mobilo un bezvadu tīklu, un elektronisko sakaru pakalpojumu savienojamību un plašu pieejamību un lietošanas uzsākšanu, iespējojot maksimālu ieguvumu izvēles, cenas un kvalitātes ziņā uz efektīva konkurences pamata, uzturot tīklu un pakalpojumu drošību, nodrošinot galalietotājiem augstu un vienotu aizsardzības pakāpi ar nepieciešamajiem specifiskajiem nozares noteikumiem un risinot vajadzības, piemēram, pēc pieņemamām cenām, kādas ir īpašām sociālajām grupām, it sevišķi galalietotājiem ar invaliditāti, vecākiem galalietotājiem un galalietotājiem ar īpašām sociālajām vajadzībām, un nodrošinot izvēli un līdzvērtīgu piekļuvi galalietotājiem ar invaliditāti.

3. Kad Komisija nosaka etalonus un sniedz ziņojumus attiecībā uz to, cik efektīvi ir dalībvalsts pasākumi nolūkā sasniegt 2. punktā minētos mērķus, tai vajadzības gadījumā palīdz dalībvalstis, valsts regulatīvās iestādes, *BEREC* un *RSPG*.

4. Valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes, īstenojot 2. punktā minētos un šajā punktā noteiktos politikas mērķus, *inter alia*:

a) veicina regulatīvo noteikumu paredzamību, attiecīgos pārskata periodos nodrošinot konsekventu regulatīvo pieeju, un sadarbojoties savā starpā, ar *BEREC***,** ar *RSPG* un ar Komisiju;

b) nodrošina, ka līdzīgos apstākļos nepastāv diskriminācija attieksmē pret elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu sniedzējiem;

c) Savienības tiesību normas piemēro tehnoloģiski neitrāli, ciktāl tas atbilst 1. punktā noteikto mērķu sasniegšanai;

d) veicina efektīvus ieguldījumus un inovāciju jaunā un uzlabotā infrastruktūrā, tostarp nodrošinot, ka jebkādos piekļuves nodrošināšanas pienākumos ir pienācīgi ņemts vērā risks, kas rodas ieguldītājiem uzņēmumiem, un atļaujot dažādus sadarbības pasākumus starp ieguldītājiem un personām, kas vēlas iegūt piekļuvi, lai tādējādi diversificētu ieguldījumu risku, vienlaikus nodrošinot konkurenci tirgū un nediskriminēšanas principa ievērošanu;

e) pienācīgi ņem vērā dažādos nosacījumus, kas ir saistīti ar infrastruktūru, konkurenci, galalietotāju un jo īpaši patērētāju apstākļiem dažādās dalībvalsts ģeogrāfiskajās zonās, tostarp ar vietējo infrastruktūru, ko pārvalda fiziskas personas bezpeļņas nolūkā;

f) uzliek *ex ante* regulatīvus pienākumus tikai tādā mērā, kāds nepieciešams, lai galalietotāju interesēs nodrošinātu efektīvu un noturīgu konkurenci, un atvieglo vai atceļ šādus pienākumus, tiklīdz minētais nosacījums ir izpildīts.

Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes rīkojas neatkarīgi, objektīvi, pārskatāmi, nediskriminējoši un samērīgi.

4. pants

Radiofrekvenču spektra politikas stratēģiskā plānošana un koordinēšana

1. Dalībvalstis sadarbojas gan savā starpā, gan ar Komisiju radiofrekvenču spektra lietošanas stratēģiskajā plānošanā, koordinēšanā un harmonizēšanā Savienībā saskaņā ar Savienības politiku attiecībā uz elektronisko sakaru iekšējā tirgus izveidi un darbību. Minētajā nolūkā tās cita starpā ņem vērā arī Savienības politikas tautsaimnieciskos, drošības, veselības, sabiedrības interešu, vārda brīvības, kultūras, zinātnes, sociālos un tehniskos aspektus, kā arī radiofrekvenču spektra lietotāju kopienu dažādās intereses, lai optimizētu radiofrekvenču spektra lietošanu un izvairītos no kaitīgiem traucējumiem.

2. Sadarbojoties savā starpā un ar Komisiju, dalībvalstis veicina radiofrekvenču spektra politikas pieeju koordinēšanu Savienībā un, attiecīgā gadījumā, harmonizētus nosacījumus attiecībā uz radiofrekvenču spektra pieejamību un efektīvu izmantošanu, kas vajadzīga elektronisko sakaru iekšējā tirgus izveidei un darbībai.

3. Dalībvalstis, izmantojot *RSPG*, sadarbojas savā starpā un ar Komisiju saskaņā ar 1. punktu, un, pēc to pieprasījuma, ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai atbalstītu radiofrekvenču spektra politikas pieeju stratēģisko plānošanu un koordinēšanu Savienībā**,** proti**:**

a) izstrādājot labāko praksi ar radiofrekvenču spektru saistītos jautājumos nolūkā īstenot šo direktīvu;

b) atvieglojot koordināciju starp dalībvalstīm, lai īstenotu šo direktīvu un citus Savienības tiesību aktus un lai veicinātu iekšējā tirgus attīstību;

c) koordinējot savas pieejas attiecībā uz radiofrekvenču spektra piešķiršanu un lietošanas atļauju izsniegšanu un publicējot ziņojumus vai atzinumus par jautājumiem radiofrekvenču spektra jomā.

BEREC iesaistās jautājumos, kas skar tās kompetenci attiecībā uz tirgus regulējumu un konkurētspēju saistībā ar radiofrekvenču spektru.

4. Komisija, maksimāli ņemot vērā atzinumu, ko sniegusi *RSPG*, var iesniegt Eiropas Parlamentam un Padomei tiesību aktu priekšlikumus nolūkā izveidot radiofrekvenču spektra politikas daudzgadu programmas, saskaņā ar šo direktīvu izklāstīt politikas ievirzes un mērķus attiecībā uz radiofrekvenču spektra lietošanas stratēģisko plānošanu un harmonizēšanu, kā arī nolūkā nodrošināt harmonizēta radiofrekvenču spektra pieejamību koplietošanai vai izmantošanai, kas nav pakļauta individuālām tiesībām.

II DAĻA
IESTĀŽU SISTĒMA UN PĀRVALDE

I NODAĻA
VALSTS REGULATĪVĀS UN CITAS KOMPETENTĀS IESTĀDES

5. pants

Valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes

1. Dalībvalstis nodrošina, ka katru uzdevumu, kas noteikts šajā direktīvā, uzņemas kompetenta iestāde.

Atbilstīgi šīs direktīvas darbības jomai valsts regulatīvās iestādes atbild vismaz par šādiem uzdevumiem:

a) īstenot tirgus *ex ante* regulēšanu, tostarp piekļuves un starpsavienojuma nodrošināšanas pienākumu uzlikšanu;

b) nodrošināt strīdu izšķiršanu starp uzņēmumiem;

c) pārvaldīt un pieņemt lēmumus par radiofrekvenču spektru, vai ja minētie uzdevumi uzticēti citām kompetentajām iestādēm – sniegt padomus par tirgus veidošanu un par konkurences elementiem valstu procesos, kuri attiecas uz radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām elektronisko sakaru tīklos un pakalpojumos;

d) sekmēt galalietotāju tiesību aizsardzību elektronisko sakaru nozarē, attiecīgā gadījumā saskaņojot ar citām kompetentajām iestādēm;

e) izvērtēt un cieši pārraudzīt tirgus veidošanas un konkurences jautājumus attiecībā uz piekļuvi atvērtam internetam;

f) novērtēt netaisnīgu apgrūtinājumu un aprēķināt universālā pakalpojuma sniegšanas tīrās izmaksas;

g) nodrošināt numura pārnesamību starp pakalpojumu sniedzējiem;

h) pildīt citus uzdevumus, ko šī direktīva paredz valsts regulatīvajām iestādēm.

Dalībvalstis var uzdot valsts regulatīvajām iestādēm citus šajā direktīvā un citos Savienības tiesību aktos noteiktos uzdevumus, jo īpaši tos, kas saistīti ar tirgus konkurenci vai ienākšanu tirgū, piemēram, vispārēju atļauju, un tos, kas saistīti ar jebkādu *BEREC* uzticētu uzdevumu. Ja minētie uzdevumi, kas attiecas uz tirgus konkurenci vai ienākšanu tirgū, tiek uzticēti citām kompetentajām iestādēm, tās pirms kāda lēmuma pieņemšanas cenšas apspriesties ar valsts regulatīvo iestādi. Lai sekmētu *BEREC* uzdevumu izpildi, valsts regulatīvās iestādes ir tiesīgas vākt vajadzīgos datus un citu informāciju no tirgus dalībniekiem.

Dalībvalstis var arī uzticēt valsts regulatīvajām iestādēm citus uzdevumus, pamatojoties uz valsts tiesību aktiem, tostarp tiem valsts tiesību aktiem, ar kuriem īsteno Savienības tiesību aktus.

Dalībvalstis jo īpaši veicina valsts regulatīvo iestāžu kompetences stabilitāti, kad šī direktīva tiek transponēta attiecībā uz uzdevumu piešķiršanu, kas izriet no Savienības elektronisko sakaru tiesiskā regulējuma, kā tas grozīts 2009. gadā.

2. Vienas dalībvalsts vai dažādu dalībvalstu regulatīvās un citas kompetentās iestādes vajadzības gadījumā savstarpēji slēdz vienošanās par sadarbību, lai veicinātu sadarbību regulēšanas jomā.

3. Uzdevumus, kas jāuzņemas valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm dalībvalstis publicē viegli pieejamā veidā, it īpaši, ja uzdevumi tiek noteikti vairāk nekā vienai iestādei. Attiecīgos gadījumos dalībvalstis nodrošina apspriešanos un sadarbību kopīgu interešu jautājumos starp minētajām iestādēm, kā arī starp minētajām iestādēm un valsts iestādēm, kurām uzticēta konkurences tiesību vai patērētāju tiesību īstenošana. Ja šo jautājumu risināšana ir vairāku iestāžu kompetencē, dalībvalstis nodrošina, ka katras iestādes attiecīgie uzdevumi tiek darīti zināmi viegli pieejamā veidā.

4. Dalībvalstis paziņo Komisijai par visām valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm, kurām noteikti uzdevumi saskaņā ar šo direktīvu, un par to attiecīgajām atbildības jomām, kā arī katru izmaiņu tajās.

6. pants

Valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu neatkarība

1. Dalībvalstis garantē valsts regulatīvo un citu kompetento iestāžu neatkarību, nodrošinot, ka tās ir juridiski patstāvīgas un funkcionāli neatkarīgas no jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus, ierīces vai pakalpojumus. Dalībvalstis, kas patur īpašumtiesības uz uzņēmumiem, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus, vai kontroli pār tiem, nodrošina regulēšanas funkcijas efektīvu strukturālu nošķiršanu no darbībām, kas saistītas ar īpašumtiesībām vai kontroli.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes savas pilnvaras īsteno objektīvi, pārredzami un savlaicīgi. Dalībvalstis nodrošina tām pienācīgus tehniskos, finanšu un cilvēku resursus tām uzticēto uzdevumu izpildei.

7. pants

Valsts regulatīvo iestāžu amatpersonu iecelšana un atlaišana

1. Valsts regulatīvās iestādes vadītāju vai attiecīgā gadījumā tās koleģiālās struktūras locekļus, kura pilda šo funkciju valsts regulatīvajā iestādē, vai viņu aizstājējus no personām ar labu slavu un profesionālu pieredzi pēc viņu nopelniem, prasmēm, zināšanām un pieredzes pēc atklāta un pārredzama konkursa ieceļ uz vismaz trim gadiem. Dalībvalstis nodrošina lēmumu pieņemšanas nepārtrauktību.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās iestādes vadītāju vai attiecīgā gadījumā tās koleģiālās struktūras locekļus, kura pilda šo funkciju valsts regulatīvajā iestādē, vai viņu aizstājējus var pilnvaru termiņa laikā atlaist tikai tad, ja viņi vairs neatbilst nosacījumiem, kas vajadzīgi, lai pildītu pienākumus, kuri valsts tiesību aktos noteikti pirms viņu iecelšanas.

3. Lēmumu par attiecīgās valsts regulatīvās iestādes vadītāja vai attiecīgā gadījumā tās koleģiālās struktūras locekļu, kura pilda šo funkciju, atlaišanu publicē atlaišanas dienā. Atlaistajam valsts regulatīvās iestādes vadītājam vai attiecīgā gadījumā tās koleģiālās struktūras locekļiem, kura pilda šo funkciju, sniedz atlaišanas pamatojumu. Gadījumā, ja pamatojums nav publicēts, tas jāpublicē pēc minētās personas pieprasījuma. Dalībvalstis nodrošina, ka lēmuma faktisko un tiesiskos apstākļus var pārsūdzēt tiesā.

8. pants

Valsts regulatīvās iestādes politiskā neatkarība un pārskatatbildība

1. Neskarot 10. pantu, valsts regulatīvās iestādes rīkojas neatkarīgi un objektīvi – arī tad, kad tās izstrādā iekšējās procedūras un pārvalda personālu, – pārredzamā un pārskatatbildīgā veidā saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, un neprasa un nepieņem norādījumus no citām struktūrām, īstenojot uzdevumus, kas tai uzticēti ar valsts tiesību aktiem, kuri īsteno Savienības tiesības. Tas neliedz veikt pārraudzību saskaņā ar valsts konstitucionālajām tiesībām. Tikai pārsūdzības iestādēm, kas izveidotas saskaņā ar 31. pantu, ir vara apturēt vai atcelt valsts regulatīvo iestāžu lēmumus.

2. Valsts regulatīvās iestādes reizi gadā cita starpā ziņo par stāvokli elektronisko sakaru tirgū, izdotajiem lēmumiem, cilvēku un finanšu resursiem un par to, kā minētie resursi tiek izlietoti, kā arī par nākotnes plāniem. Ziņojumus publisko.

9. pants

Valsts regulatīvo iestāžu regulatīvās spējas

1. Dalībvalstis nodrošina valsts regulatīvajām iestādēm atsevišķus gada budžetus un patstāvību piešķirtā budžeta izpildē. Minētos budžetus publisko.

2. Neskarot pienākumu nodrošināt valsts regulatīvajām iestādēm tām doto uzdevumu izpildei atbilstošus finanšu un cilvēku resursus, finansiālā patstāvība nekavē uzraudzību vai kontroli saskaņā ar valsts konstitucionālajām tiesībām. Valsts regulatīvās iestādes budžeta kontrole veicama pārredzami un rezultāti publiskojami.

3. Dalībvalstis arī nodrošina, ka valsts regulatīvo iestāžu rīcībā ir pietiekami finanšu un cilvēku resursi, lai tās varētu aktīvi iesaistīties un sniegt ieguldījumu *BEREC* darbā.

10. pants

Valsts regulatīvo iestāžu piedalīšanās BEREC darbā

1. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgās valsts regulatīvās iestādes aktīvi atbalsta *BEREC* mērķus veicināt labāku regulatīvo koordinēšanu un konsekvenci.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās iestādes, pieņemot lēmumus par savas valsts tirgu, maksimāli ņem vērā *BEREC* pieņemtās pamatnostādnes, atzinumus, ieteikumus, kopējās nostājas, paraugpraksi un metodoloģiju.

11. pants

Sadarbība ar valsts iestādēm

Valsts regulatīvās iestādes, citas saskaņā ar šo direktīvu kompetentās iestādes un valsts konkurences iestādes cita citu nodrošina ar informāciju, kas nepieciešama šīs direktīvas piemērošanai. Attiecībā uz informācijas apmaiņu piemēro Savienības datu aizsardzības noteikumus, un informācijas saņēmēja iestāde nodrošina tādu pašu konfidencialitāti, kādu informācijas nosūtītāja iestāde.

II NODAĻA
VISPĀRĒJA ATĻAUJA

1. IEDAĻA
VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

12. pants

Elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu vispārēja atļauja

1. Dalībvalstis nodrošina brīvību nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus saskaņā ar šajā direktīvā paredzētajiem noteikumiem. Tālab dalībvalstis neliedz uzņēmumam nodrošināt elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus, izņemot gadījumus, kad tas ir nepieciešams LESD 52. panta 1. punktā minēto iemeslu dēļ. Ikkatrs tāds ierobežojums brīvībai nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus ir pienācīgi pamatojams un paziņojams Komisijai.

2. Elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšana, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi, neskarot 13. panta 2. punktā minētos īpašos pienākumus vai 46. un 94. pantā minētās lietošanas tiesības, var notikt tikai ar vispārēju atļauju.

3. Ja dalībvalsts uzskata, ka ir pamatoti uzņēmumiem, uz kuriem attiecas vispārēja atļauja, piemērot prasību paziņot, tā drīkst likt šādiem uzņēmumiem tikai iesniegt paziņojumu valsts regulatīvajai vai citai kompetentajai iestādei. Dalībvalsts šādiem uzņēmumiem neliek pirms vispārējās atļaujas doto tiesību lietošanas iegūt nepārprotamu lēmumu vai citādu administratīvu aktu no šādas iestādes vai citas iestādes.

   Pēc paziņojuma, ja tāds tiek prasīts, uzņēmums var sākt darbību, nepieciešamības gadījumā ievērojot noteikumus par lietošanas tiesībām saskaņā ar šo direktīvu.

4. Paziņojums, kas minēts 3. punktā, nav vairāk kā fiziskas vai juridiskas personas deklarācija valsts regulatīvajai vai citai kompetentajai iestādei par nodomu sākt elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanu un minimālās informācijas sniegšana, kas nepieciešama, lai ļautu *BEREC* un minētajai iestādei vest elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātāju reģistru vai sarakstu. Minētajā informācijā ir tikai:

   a) pakalpojumu sniedzēja nosaukums;

   b) pakalpojumu sniedzēja juridiskais statuss, forma un reģistrācijas numurs, ja pakalpojumu sniedzējs ir reģistrēts komercreģistrā vai citā līdzīgā publiskā reģistrā Savienībā;

   c) pakalpojumu sniedzēja galvenā darījumdarbības vieta Savienībā, ja tāda ir, un jebkādas iespējamās filiāles dalībvalstīs;

d) pakalpojumu sniedzēja tīmekļa vietnes adrese, kas, ja tāda pastāv, saistīta ar elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanu;

e) kontaktpersona un kontaktinformācija;

f) īss to tīklu vai pakalpojumu apraksts, ko paredzēts nodrošināt;

g) attiecīgās dalībvalstis; un

h) plānotā darbības sākuma diena.

Dalībvalstis neuzliek nekādas papildu prasības vai atsevišķas paziņošanas prasības.

Lai tuvinātu prasības par paziņošanu, *BEREC* publicē pamatnostādnes, kas attiecas uz paziņojuma veidlapu, un uztur Savienības datubāzi, kurā tiek glabāti kompetentajām iestādēm nosūtītie paziņojumi. Tādēļ kompetentās iestādes bez liekas kavēšanās, izmantojot elektroniskus līdzekļus, *BEREC* pārsūta katru saņemto paziņojumu. Paziņojumus, kas kompetentajām iestādēm iesniegti pirms ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas], pārsūta *BEREC* vēlākais līdz ... [trīs gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas].

13. pants

Nosacījumi, kas piesaistīti vispārējai atļaujai un radiofrekvenču spektra un numuru resursu lietošanas tiesībām, un īpaši pienākumi

1. Izsniedzot vispārējo atļauju elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai un radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības un numuru resursu lietošanas tiesības, drīkst piemērot tikai I pielikumā uzskaitītos nosacījumus. Šādi nosacījumi ir nediskriminējoši, samērīgi un pārredzami. Radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību gadījumā šādi nosacījumi nodrošina tā efektīvu un lietderīgu izmantošanu un ir saskaņā ar 45. un 51. pantu, bet numuru resursu lietošanas tiesību gadījumā – saskaņā ar 94. pantu.

2. Īpaši pienākumi, kas var būt uzlikti uzņēmumiem, kuri nodrošina elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus saskaņā ar 61. panta 1. un 5. punktu un 62., 68. un 83. pantu, vai uzņēmumiem, kas izraudzīti nodrošināt universālo pakalpojumu saskaņā ar šo direktīvu, ir juridiski atdalīti no vispārējās atļaujas tiesībām un pienākumiem. Lai panāktu pārredzamību, kritērijus un procedūras šādu īpašu pienākumu uzlikšanai atsevišķiem uzņēmumiem norāda vispārējā atļaujā.

3. Vispārējā atļaujā ir tikai nosacījumi, kas ir specifiski minētajai nozarei un ir izklāstīti I pielikuma A, B un C daļā, un tā nedublē nosacījumus, kas uzņēmumiem ir piemērojami ar citiem valsts tiesību aktiem.

4. Dalībvalstis nedublē vispārējās atļaujas nosacījumus, ja tās piešķir tiesības lietot radiofrekvenču spektru vai numuru resursus.

14. pants

Deklarācijas iekārtu uzstādīšanas tiesību un starpsavienojuma tiesību lietošanas veicināšanai

Kompetentās iestādes vienas nedēļas laikā pēc uzņēmuma pieprasījuma izsniedz standartizētas deklarācijas, kas attiecīgos gadījumos apstiprina, ka uzņēmums saskaņā ar 12. panta 3. punktu ir iesniedzis paziņojumu. Minētajās deklarācijās sīki izklāsta to, kādos apstākļos uzņēmumam, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus saskaņā ar vispārējo atļauju, ir tiesības pieprasīt tiesības uzstādīt iekārtas, veikt pārrunas par starpsavienojumu un iegūt piekļuvi vai starpsavienojumu, lai veicinātu šo tiesību izmantošanu, piemēram, citos pārvaldes līmeņos vai attiecībā uz citiem uzņēmumiem. Attiecīgos gadījumos šādas deklarācijas var izdot arī kā automātisku atbildi pēc 12. panta 3. punktā minētā paziņojuma.

2. SADAĻA
VISPĀRĒJĀS ATĻAUJAS TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

15. pants

Vispārējās atļaujas doto tiesību minimuma saraksts

1. Uzņēmumiem, uz kuriem attiecas vispārējā atļauja saskaņā ar 12. pantu, ir tiesības:

   a) nodrošināt elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus;

b) uz iekārtu uzstādīšanas nepieciešamo tiesību pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar 43. pantu;

c) ievērojot 13., 46. un 55. pantu, izmantot radiofrekvenču spektru saistībā ar elektronisko sakaru pakalpojumiem un tīkliem;

d) uz numuru resursu lietošanas nepieciešamo tiesību pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar 94. pantu.

2. Ja šādi uzņēmumi nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus publikai, vispārējā atļauja tiem dod tiesības:

a) veikt pārrunas par starpsavienojumu ar citiem vispārējās atļaujas aptvertu publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošinātājiem un vajadzības gadījumā iegūt starpsavienojumu vai piekļuvi tiem Savienībā saskaņā ar šo direktīvu;

b) uz iespēju tikt izraudzītam nodrošināt dažādus universālā pakalpojuma elementus vai darboties dažādās valsts teritorijas daļās saskaņā ar 86. vai 87. pantu.

16. pants

Administratīvās nodevas

1. Administratīvās nodevas, ko uzliek uzņēmumiem, kuri nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus saskaņā ar vispārējo atļauju vai kuriem ir piešķirtas lietošanas tiesības:

   a) kopsummā sedz tikai administratīvās izmaksas, kas radušās 13. panta 2. punktā minētās vispārēju atļauju izsniegšanas sistēmas, lietošanas tiesību un īpašu pienākumu pārvaldē, kontrolē un ieviešanā, kas var iekļaut izmaksas starptautiskai sadarbībai, saskaņošanai un standartizēšanai, tirgus analīzei, izpildes pārraudzībai un citādai tirgus kontrolei, kā arī reglamentējošo darbu, kas saistīts ar sekundāro tiesību aktu un administratīvo lēmumu, kā lēmumu par piekļuvi un starpsavienojumu sagatavošanu un ieviešanu; un

   b) tiek uzliktas atsevišķiem uzņēmumiem objektīvi, pārredzami un proporcionāli, samazinot papildu administratīvās izmaksas un ar tām saistītās nodevas.

   Dalībvalstis drīkst nepiemērot administratīvās nodevas uzņēmumiem, kuru apgrozījums ir mazāks par noteiktu robežvērtību vai kuru darbība neaptver minimālo tirgus daļu vai ir teritoriāli ļoti šaura.

2. Ja valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes uzliek administratīvas nodevas, tās publicē savu administratīvo izmaksu un ievākto nodevu kopsummas gada pārskatu. Ja ir atšķirības starp nodevu kopsummu un administratīvajām izmaksām, izdara attiecīgas korekcijas.

17. pants

Atsevišķa uzskaite un finanšu pārskati

1. Uzņēmumiem, kas nodrošina publisku elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumus, ar īpašām vai ekskluzīvām tiesībām sniegt pakalpojumus citās nozarēs tajā pašā vai citā dalībvalstī, dalībvalstis liek:

   a) vest atsevišķu uzskaiti par darbībām, kas saistītas ar elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanu tiktāl, ciktāl tas būtu nepieciešams, ja minētās darbības veiktu juridiski neatkarīgas vienības, lai noteiktu visus izmaksu un ieņēmumu elementus, pamatojoties uz izmantotajām to aprēķināšanas un detalizētas attiecināšanas metodēm, attiecībā uz šādām darbībām, ietverot fiksēto aktīvu un strukturālo izdevumu detalizētu sadali; vai

   b) strukturāli nošķirt darbības, kas saistītas ar elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanu.

   Dalībvalstis var pirmajā daļā minētās prasības nepiemērot uzņēmumiem, kuru gada apgrozījums darbībās, kas saistītas ar elektronisko sakaru tīkliem vai pakalpojumiem Savienībā, ir mazāks par 50 miljoniem EUR.

2. Ja uzņēmumi, kas nodrošina publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumus, nav pakļauti uzņēmējdarbības tiesību aktu prasībām un neatbilst maza vai vidēja uzņēmuma kritērijiem Savienības tiesību aktu grāmatvedības noteikumos, to finanšu pārskatus izstrādā, nodod neatkarīgai revīzijai un publisko. Revīziju veic saskaņā ar attiecīgajiem Savienības un valsts noteikumiem.

Šā punkta pirmā daļa attiecas arī uz atsevišķo uzskaiti, kas paredzēta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktā.

3. SADAĻA
GROZĪŠANA UN ATCELŠANA

18. pants

Tiesību un pienākumu grozījumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiesības, nosacījumus un procedūras attiecībā uz radiofrekvenču spektra vai numuru resursu vispārējām atļaujām un lietošanas tiesībām vai tiesībām uzstādīt iekārtas var grozīt tikai objektīvi pamatotos gadījumos un samērīgā veidā, vajadzības gadījumā ņemot vērā īpašos nosacījumus, kas piemērojami nododamām radiofrekvenču spektra vai numuru resursu lietošanas tiesībām.

2. Ja vien ierosinātie grozījumi nav nebūtiski un par tiem panākta vienošanās ar tiesību subjektu vai vispārējās atļaujas turētāju, atbilstīgā veidā sniedz paziņojumu par nolūku izdarīt minētos grozījumus. Ieinteresētajām pusēm, tostarp lietotājiem un patērētājiem, piešķir pietiekamu laikposmu, lai tās varētu izteikt savus viedokļus par ierosinātajiem grozījumiem. Minētais laikposms nav īsāks par četrām nedēļām, izņemot ārkārtas gadījumus.

Grozījumus publicē kopā ar to pamatojumu.

19. pants

Tiesību ierobežošana vai atņemšana

1. Neskarot 30. panta 5. un 6. punktu, dalībvalstis neierobežo vai neatņem iekārtu uzstādīšanas tiesības vai radiofrekvenču spektra vai numerācijas resursu lietošanas tiesības pirms tā laikposma beigām, uz kuru tās ir piešķirtas, izņemot tad, ja tas ir pamatoti, ievērojot šā panta 2. punktu un attiecīgā gadījumā saskaņā ar I pielikumu un atbilstīgos valsts noteikumus par tiesību atņemšanas kompensāciju.

2. Atbilstīgi vajadzībai nodrošināt radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu vai atbilstīgi to tehnisko īstenošanas pasākumu īstenošanai, kas pieņemti ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 4. pantu, dalībvalstis var atļaut ierobežot vai atņemt radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, tostarp šīs direktīvas 49. pantā minētās tiesības, balstoties uz iepriekš noteiktām un skaidri definētām procedūrām, saskaņā ar proporcionalitātes un nediskriminēšanas principiem. Šādos gadījumos, tiesību subjekti var piemērotos gadījumos un saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un atbilstīgiem valsts noteikumiem saņemt pienācīgu kompensāciju.

3. Tikai radiofrekvenču spektra lietošanas pārveidojums 45. panta 4. vai 5. punkta piemērojuma dēļ neattaisno radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību atņemšanu.

4. Katrs nodoms bez tiesību subjekta piekrišanas ierobežot vai atņemt tiesības saskaņā ar vispārējo atļauju vai individuālas radiofrekvenču spektra vai numerācijas resursu lietošanas tiesības ir apspriežams ar ieinteresētajām personām saskaņā ar 23. pantu.

III NODAĻA
INFORMĒŠANA, APSEKOŠANA UN KONSULTĒŠANĀS MEHĀNISMS

20. pants

Informācijas pieprasījums uzņēmumiem

1. Dalībvalstis gādā, lai uzņēmumi, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, ar tiem saistītas iekārtas vai saistītus pakalpojumus, nodrošinātu visu informāciju, ieskaitot finansiālo informāciju, kura nepieciešama valsts regulatīvajām iestādēm, citām kompetentajām iestādēm un *BEREC*, lai tās varētu panākt atbilstību šīs direktīvas un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/....[1] [+] noteikumiem vai saskaņā ar tām pieņemtiem lēmumiem vai atzinumiem. Jo īpaši valsts regulatīvajām iestādēm un citām kompetentajām iestādēm, ja tas nepieciešams, lai tās varētu pildīt savus uzdevumus, ir tiesības pieprasīt, lai šie uzņēmumi sniedz informāciju par tīklu vai pakalpojumu turpmāku attīstību, kas varētu ietekmēt vairumtirdzniecības pakalpojumus, kurus tie dara pieejamus konkurentiem, kā arī tādu informāciju par elektronisko sakaru tīkliem un ar tiem saistītajām iekārtām, kas nav apkopota vietējā līmenī un ir pietiekami detalizēta, lai spētu veikt ģeogrāfisku apsekošanu un apzīmēt zonas saskaņā ar 22. pantu.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/... (… gada …), ar ko izveido Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādi (*BEREC*) un *BEREC* atbalsta aģentūru (*BEREC* birojs), groza Regulu (ES) 2015/2120 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1211/2009 (OV L ..., ... , ... lpp.).

[+] OV: lūdzu, ievietot tekstā dokumentā PE-CONS 51/18 (2016/0286(COD)) ietvertās regulas numuru un ievietot minētās regulas numuru, datumu, nosaukumu un OV atsauci zemsvītras piezīmē.

Ja ar informāciju, ko vāc saskaņā ar šā punkta pirmo daļu, nepietiek, lai valsts regulatīvās iestādes, citas kompetentās iestādes un *BEREC* varētu veikt savus regulatīvos uzdevumus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, šādu informāciju var lūgt no citiem attiecīgiem uzņēmumiem, kas darbojas elektronisko sakaru nozarē vai cieši saistītās nozarēs.

Uzņēmumiem, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska tirgus ietekme vairumtirdzniecības tirgos, var arī pieprasīt sniegt grāmatvedības datus par mazumtirdzniecības tirgiem, kas ir saistīti ar minētajiem vairumtirdzniecības tirgiem.

Valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes var pieprasīt informāciju no vienotajiem informācijas punktiem, kas nodibināti, ievērojot Direktīvu 2014/61/ES.

Jebkurš informācijas pieprasījums ir proporcionāls uzdevuma izpildei, un ir pamatots.

Uzņēmumi pieprasīto informāciju sniedz nekavējoties, ievērojot noteiktos termiņus un prasīto detalizētību.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes pēc pamatota pieprasījuma sniedz Komisijai informāciju, kas tai nepieciešama tās uzdevumu veikšanai saskaņā ar LESD. Komisijas pieprasītā informācija ir proporcionāla minēto uzdevumu izpildei. Ja sniegtā informācija attiecas uz informāciju, ko pēc iestādes pieprasījuma iepriekš snieguši uzņēmumi, tad šādus uzņēmumus par to informē. Tiktāl, ciktāl tas nepieciešams un izņemot gadījumu, kad iestāde, kas nodrošina informāciju, ir skaidri un pamatoti pieprasījusi pretējo, Komisija sniegto informāciju padara pieejamu citai šādai iestādei citā dalībvalstī.

Saskaņā ar 3. punkta prasībām dalībvalstis nodrošina to, ka vienai iestādei iesniegto informāciju var padarīt pieejamu citai šādai iestādei un *BEREC* tajā pašā vai citā dalībvalstī pēc pamatota pieprasījuma, lai nepieciešamības gadījumā ļautu abām iestādēm vai *BEREC* pildīt savus pienākumus saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

3. Ja valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde saskaņā ar Savienības un valsts tiesību normām par komercnoslēpumu atbilstīgi 1. punktam ievākto informāciju, tostarp ģeogrāfiskā apsekojuma kontekstā savākto informāciju, uzskata par konfidenciālu, Komisija, *BEREC* un jebkura cita attiecīgā kompetentā iestāde nodrošina šādu konfidencialitāti. Šāds komercnoslēpums nekavē informācijas savlaicīgu apmaiņu starp kompetento iestādi, Komisiju, *BEREC* un jebkuru citu attiecīgo kompetento iestādi šīs direktīvas piemērošanas pārskatīšanas, uzraudzības un pārraudzības nolūkos.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka, darbojoties saskaņā ar valsts noteikumiem par publisku piekļuvi informācijai un ievērojot Savienības un valsts noteikumus par komercnoslēpumu un personas datu aizsardzību, valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes publicē informāciju, kas veicina atvērtu un konkurējošu tirgu.

5. Valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes noteikumus par publisku piekļuvi informācijai publicē tā, kā noteikts 4. punktā, iekļaujot procedūras šādas piekļuves iegūšanai.

21. pants

Informācija, kas tiek prasīta saistībā ar vispārējo atļauju, lietošanas tiesības un īpašie pienākumi

1. Neskarot jebkādu informāciju, kas prasīta saskaņā ar 20. pantu, un informācijas un ziņošanas pienākumus, kas ir uzlikti saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuri neattiecas uz vispārējo atļauju izsniegšanu, valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes no uzņēmumiem var pieprasīt tādu informāciju saistībā ar vispārējo atļauju, lietošanas tiesībām vai 13. panta 2. punktā minētajiem īpašiem pienākumiem, kas ir samērīga un objektīvi pamatota, jo īpaši nolūkā:

   a) sistemātiski vai katrā atsevišķā gadījumā pārbaudīt I pielikuma A daļas 1. nosacījuma, D daļas 2. un 6. nosacījuma un E daļas 2. un 7. nosacījuma izpildi un 13. panta 2. punktā minēto pienākumu izpildi;

   b) katrā atsevišķā gadījumā pārbaudīt I pielikumā paredzēto nosacījumu izpildi, ja ir saņemta sūdzība vai ja kompetentajai iestādei ir citi iemesli uzskatīt, ka nosacījums nav izpildīts, vai gadījumā, kad kompetentā iestāde pēc savas iniciatīvas veikusi izmeklēšanu;

   c) veikt lietošanas tiesību pieteikumu iesniegšanas un novērtēšanas procedūras;

   d) publicēt salīdzinošus pārskatus par pakalpojumu kvalitāti un cenām patērētāju interesēs;

   e) salīdzināt skaidri noteiktu statistiku, ziņojumus vai pētījumus;

f) šīs direktīvas vajadzībām veikt tirgus analīzi, tostarp datus par lejupējiem vai mazumtirdzniecības tirgiem, kas saistīti ar tirgus analīzes aptvertajiem tirgiem vai uz tiem attiecas;

g) aizsargāt radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietderīgu izmantošanu un nodrošināt to efektīvu pārvaldību;

h) izvērtēt tīklu vai pakalpojumu tādu turpmāku attīstību, kas varētu ietekmēt vairumtirdzniecības pakalpojumus, ko dara pieejamus konkurentiem, teritoriālo pārklājumu, galalietotājiem pieejamo savienojamību vai zonu apzīmēšanu saskaņā ar 22. pantu;

i) veikt ģeogrāfiskos apsekojumus;

j) atbildēt uz pamatotiem *BEREC* informācijas pieprasījumiem.

Šā punkta pirmās daļas a) un b), un d) līdz j) apakšpunktā minēto informāciju neprasa pirms piekļuves tirgum vai kā tās nosacījumu.

Vajadzības gadījumā *BEREC* var izstrādāt informācijas pieprasījumu veidnes, lai atvieglotu iegūtās informācijas konsolidētu izklāstu un analīzi.

2. Spektra lietošanas tiesību aspektā, 1. punktā minētā informācija attiecas galvenokārt uz radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu, kā arī uz jebkuru radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām piesaistīto pārklājuma un pakalpojuma kvalitātes nodrošināšanas prasību izpildi un pārbaudi.

3. Ja valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes pieprasa no uzņēmumiem informāciju tā, kā noteikts 1. punktā, tās tos informē, kādam konkrētam nolūkam informāciju domāts izmantot.

4. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes nedublē informācijas pieprasījumus, ko jau iesniegusi *BEREC* atbilstoši Regulas (ES) 2018/... [+] 40. pantam, ja *BEREC* saņemto informāciju ir darījusi pieejamu minētajām iestādēm.

22. pants

Tīkla izvērsuma ģeogrāfiskā apsekošana

1. Līdz ... [pieci gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] valsts regulatīvās un/vai citas kompetentās iestādes apseko, kur ģeogrāfiski iesniedzas elektronisko sakaru tīkli, kas spēj nodrošināt platjoslu ("platjoslas tīkli"), un pēc tam atjaunina ne retāk kā reizi trijos gados.

Ģeogrāfiskais apsekojums ietver apsekojumu par platjoslas tīklu pašreizējo ģeogrāfisko aptvērumu savā teritorijā, kas nepieciešams to uzdevumu izpildei, kas šajā direktīvā paredzēti valsts regulatīvajām un/vai citām kompetentajām iestādēm, un to apsekojumu veikšanai, kuri vajadzīgi valsts atbalsta normu piemērošanai.

Ģeogrāfiskajā apsekojumā var ietvert arī savas teritorijas platjoslas tīklu, tostarp ļoti augstas veiktspējas tīklu, aptvēruma prognozi attiecīgās iestādes noteiktam laikposmam.

[+] OV: Lūgums ievietot tekstā dokumentā PE-CONS 51/18 (2016/0286(COD)) ietvertās regulas numuru.

Šādā prognozē iekļauj visu attiecīgo informāciju, tostarp informāciju par jebkura uzņēmuma vai publiskas iestādes plānotu ļoti augstas veiktspējas tīklu izvēršanu un tīklu nozīmīgiem pilnveidojumiem vai paplašinājumiem vismaz līdz 100 Mbiti/s lejupielādes ātrumam. Tādēļ valsts regulatīvās un/vai citas kompetentās iestādes prasa no uzņēmumiem un publiskām iestādēm šādu informāciju, ciktāl tā ir pieejama un var tikt sniegta bez pārmērīgiem pūliņiem.

Valsts regulatīvā iestāde attiecībā uz uzdevumiem, kas tai konkrēti uzticēti saskaņā ar šo direktīvu, pieņem lēmumu par to, ciktāl ir lietderīgi paļauties uz visu informāciju, kas savākta saistībā ar šādu prognozi, vai daļu no tās.

Ja ģeogrāfisko apsekojumu neveic valsts regulatīvā iestāde, to īsteno sadarbībā ar minēto iestādi, ciktāl tas var attiekties uz tās uzdevumiem.

Ģeogrāfiskajā apsekojumā savāktajai informācijai jābūt pietiekami detalizētai un jāsatur pietiekamas ziņas par pakalpojuma kvalitāti un tās parametriem, un to apstrādā saskaņā ar 20. panta 3. punktu.

2. Valsts regulatīvās un/vai citas kompetentās iestādes var apzīmēt teritoriāli skaidri norobežotu zonu, kurā, pamatojoties uz informāciju, kas savākta, un jebkādu prognozi, kas sagatavota, ievērojot 1. punktu, tiek konstatēts, ka attiecīgajā prognozes periodā neviens uzņēmums vai publiska iestāde nav izvērsuši un neplāno izvērst ļoti augstas veiktspējas tīklu vai ievērojami pilnveidot vai paplašināt savu tīklu vismaz līdz 100 Mbiti/s lejupielādes ātrumam. Valsts regulatīvās un/vai citas kompetentās iestādes publicē apzīmētās zonas.

3. Apzīmētajā zonā attiecīgās iestādes var aicināt uzņēmumus un publiskas iestādes deklarēt nodomu attiecīgajā prognozes periodā izvērst ļoti augstas veiktspējas tīklus. Ja šā aicinājuma rezultātā kāds uzņēmums vai publiska iestāde deklarē nodomu to darīt, attiecīgā iestāde var prasīt, lai citi uzņēmumi un publiskas iestādes deklarētu jebkādus nodomus šajā zonā izvērst ļoti augstas veiktspējas tīklus vai ievērojami pilnveidot vai paplašināt savu tīklu vismaz līdz 100 Mbiti/s lejupielādes ātrumam. Attiecīgā iestāde nosaka, kādas ziņas iekļaujams šādā pieteikumā, lai nodrošinātu vismaz tādu pašu detalizācijas pakāpi, kāda ievērota jebkurā 1. punktā paredzētajā prognozē. Katram uzņēmumam vai publiskai iestādei, kas pauž interesi, tā arī dara zināmu, vai apzīmēto zonu aptver vai varētu aptvert nākamās paaudzes piekļuves tīkls, kas pēc atbilstoši 1. punktam savāktajām ziņām piedāvā lejupielādes ātrumu zem 100 Mbiti/s.

4. Pasākumus saskaņā ar 3. punktu īsteno saskaņā ar iedarbīgu, objektīvu, pārredzamu un nediskriminējošu procedūru, no kuras *a priori* netiek izslēgts neviens uzņēmums.

5. Dalībvalstis gādā, lai valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes, un pašvaldības, reģionu un valsts pārvaldes iestādes, kas atbild par publiskā sektora līdzekļu piešķiršanu elektronisko sakaru tīklu izvēršanai, valsts platjoslas plānu izstrādi, radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām piesaistāmo pārklājuma nodrošināšanas pienākumu definēšanu un vispārējā pakalpojuma nodrošināšanas pienākumā ietilpstošo pakalpojumu pieejamību to teritorijā, ņemtu vērā saskaņā ar 1., 2. un 3. punktu veiktā ģeogrāfiskā apsekojuma rezultātus un visas apzīmētās zonas.

Dalībvalstis nodrošina, ka iestādes, kas veic ģeogrāfisko apsekojumu, piegādā minētos rezultātus tā, ka saņēmēja iestāde nodrošina tādu pašu komercnoslēpuma pakāpi kā nosūtītāja iestāde, un informētu puses, kas sniedza šādu informāciju. Minētos rezultātus ar tādiem pašiem nosacījumiem dara zināmus arī *BEREC* un Komisijai pēc to pieprasījuma.

6. Ja attiecīgā informācija nav pieejama tirgū, kompetentās iestādes iegūst datus no ģeogrāfiskajiem apsekojumiem, uz kuriem neattiecas komercnoslēpums un kuri ir tieši pieejami saskaņā ar Direktīvu 2003/98/EK, kas ļauj tos izmantot atkārtoti. Ja šādi rīki tirgū nav pieejami, tās arī dara pieejamus informācijas rīkus, kas galalietotājiem dod iespēju noteikt savienojamības pieejamību atšķirīgās zonās tādā detalizācijas pakāpē, kas ir noderīga, lai palīdzētu izvēlēties operatoru vai pakalpojumu sniedzēju.

7. Lai veicinātu ģeogrāfiskās apsekošanas un prognozēšanas konsekventu piemērošanu, *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju un attiecīgajām valsts iestādēm līdz … [18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] izdod pamatnostādnes, kam jāpalīdz valsts regulatīvajām un/vai citām kompetentajām iestādēm atbilstoši šim pantam konsekventi īstenot savus pienākumus.

23. pants

Apspriešanas un pārredzamības mehānisms

1. Izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas 26. pants vai 27. pants, vai 32. panta 10. punkts, dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes, ja tās plāno veikt pasākumus saskaņā ar šo direktīvu vai saskaņā ar 45. panta 4. un 5. punktu noteikt ierobežojumus, kam ir būtiska ietekme uz konkrēto tirgu, dod ieinteresētajām personām iespēju izteikt piezīmes par pasākuma projektu pietiekamā termiņā, ko nosaka pēc jautājuma sarežģītības, bet katrā gadījumā ne īsāku par 30 dienām, izņemot ārkārtas apstākļus.

2. Direktīvas 35. panta nolūkos kompetentās iestādes publicēšanas brīdī informē *RSPG* par jebkādu pasākuma projektu, kas ietilpst salīdzinošas atlases procedūras vai konkursa darbības jomā saskaņā ar 55. panta 2. punktu un saistās ar radiofrekvenču spektra lietošanu, attiecībā uz kuru saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem ir noteikti harmonizēti nosacījumi, lai ļautu to lietot bezvadu platjoslas elektronisko sakaru tīklos un pakalpojumos ("bezvadu platjoslas tīkls un pakalpojumi").

3. Valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes publicē savas valsts apspriešanas procedūras.

   Dalībvalstis nodrošina vienota informācijas centra izveidi, no kura ir pieejamas visas notiekošās apspriešanas.

4. Apspriešanas rezultātus publisko, izņemot gadījumus, kad informācija ir konfidenciāla saskaņā ar Savienības un valsts noteikumiem par komercnoslēpumu.

24. pants

Apspriešanās ar ieinteresētajām personām

1. Dalībvalstis attiecīgi nodrošina, ka kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, ņem vērā galalietotāju, jo īpaši patērētāju, un patērētāju ar invaliditāti, ražotāju un elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāju uzņēmumu viedokļus jautājumos, kas saistās ar visu galalietotāju un patērētāju tiesībām, tostarp līdzvērtīgu piekļuvi un izvēli galalietotājiem ar invaliditāti, attiecībā uz publiski pieejamiem elektronisko sakaru pakalpojumiem, jo īpaši, ja tiem ir būtiska ietekme uz tirgu.

   Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, izveido apspriešanās mehānismu, kurš ir pieejams galalietotājiem ar invaliditāti un kurš nodrošina, ka lēmumu pieņemšanas procesā par jautājumiem, kas ir saistīti ar galalietotāju un patērētāju tiesībām saistībā ar publiski pieejamiem elektronisku sakaru pakalpojumiem, pietiekami tiek ņemtas vērā patērētāju intereses elektronisko sakaru jomā.

2. Ieinteresētās personas kompetento iestāžu vadībā, kas vajadzības gadījumā koordinē ar valsts regulatīvajām iestādēm, var izveidot mehānismus, iesaistot patērētājus, lietotāju grupas un pakalpojumu sniedzējus, lai uzlabotu pakalpojumu sniegšanas vispārējo kvalitāti, cita starpā izveidojot un pārraugot uzvedības kodeksus un darbības standartus.

3. Neskarot valstu noteikumus, kas ir saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, kuri veicina kultūras un mediju politikas mērķu sasniegšanu, piemēram, kultūras un valodu daudzveidību un mediju plurālismu, kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, var veicināt uzņēmumu, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus, sadarbību ar nozarēm, kas ir ieinteresētas veicināt likumīgu saturu elektronisko sakaru tīklos un pakalpojumos. Pie minētās sadarbības var piederēt arī tādas informācijas koordinācija, kas skar sabiedrības intereses un kas ir jādara pieejama saskaņā ar 103. panta 4. punktu.

25. pants

Strīdu alternatīva izšķiršana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde, kas ir atbildīga par šīs direktīvas 102.–107. panta un 115. panta piemērošanu, vai vismaz viena neatkarīga struktūra ar pierādītu ekspertīzi minēto pantu piemērošanā, ir minēta kā strīdu alternatīvas izšķiršanas vienība saskaņā ar Direktīvas 2013/11/ES 20. panta 2. punktu, lai risinātu strīdus starp pakalpojumu sniedzējiem un patērētājiem, kas radušies saistībā ar šo direktīvu un kas attiecas uz līgumsaistību izpildi. Dalībvalstis var paplašināt piekļuvi minētās iestādes vai struktūras sniegtajām strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūrām, attiecinot to uz galalietotājiem, kas nav patērētāji, jo īpaši mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem.

2. Neskarot Direktīvu 2013/11/ES, ja šādos strīdos ir iesaistītas personas dažādās dalībvalstīs, dalībvalstis koordinē spēkus, lai panāktu strīda izšķiršanu.

26. pants

Uzņēmumu strīdu izšķiršana

1. Ja saistībā ar spēkā esošajiem pienākumiem, kas noteikti saskaņā ar šo direktīvu, rodas strīds starp elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem kādā dalībvalstī, vai starp šādiem uzņēmumiem un citiem uzņēmumiem kādā dalībvalstī, kurā ir ieguvums no piekļuves vai starpsavienojuma nodrošināšanas pienākuma, vai starp elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu sniedzējiem kādā dalībvalstī un ar tiem saistīto iekārtu nodrošinātājiem, attiecīgā valsts regulatīvā iestāde pēc jebkuras puses pieprasījuma, neskarot 2. punktu, pieņem saistošu lēmumu, lai strīdu izšķirtu, pamatojoties uz skaidrām un efektīvām procedūrām un visīsākajā iespējamā termiņā un jebkurā gadījumā četros mēnešos, izņemot ārkārtas apstākļus. Attiecīgā dalībvalsts pieprasa visām pusēm pilnībā sadarboties ar valsts regulatīvo iestādi.

2. Dalībvalstis var paredzēt, ka valsts regulatīvās iestādes var atteikties izšķirt strīdu, ja pastāv citi mehānismi, ieskaitot starpniecību, kas labāk veicinātu strīda savlaicīgu izšķiršanu saskaņā ar 3. pantā noteiktajiem mērķiem. Valsts regulatīvās iestādes par to nekavējoties informē puses. Ja pēc četriem mēnešiem strīds nav izšķirts un prasītāja puse strīda atrisināšanu nav nodevusi tiesai, valsts regulatīvā iestāde pēc jebkuras puses pieprasījuma pieņem saistošu lēmumu izšķirt strīdu visīsākajā iespējamā termiņā un jebkurā gadījumā četros mēnešos.

3. Izšķirot strīdu, valsts regulatīvā iestāde pieņem lēmumus, kas vērsti uz 3. pantā minēto mērķu sasniegšanu. Pienākumi, ko valsts regulatīvā iestāde uzlikusi uzņēmumam, izšķirot strīdu, atbilst šai direktīvai.

4. Valsts regulatīvās iestādes lēmumu nodod atklātībai, ievērojot komercnoslēpuma glabāšanas prasības. Valsts regulatīvā iestāde attiecīgajām pusēm sniedz pilnīgu pārskatu par apsvērumiem, ar kuriem lēmums pamatots.

5. Procedūra, kas minēta 1., 3. un 4. punktā, neliedz pusēm celt prasību tiesā.

27. pants

Pārrobežu strīdu izšķiršana

1. Ja saistībā ar šo direktīvu izceļas strīds starp uzņēmumiem dažādās dalībvalstīs, piemēro šā panta 2., 3. un 4. punktu. Minētie noteikumi neattiecas uz strīdiem par radiofrekvenču spektra koordināciju, ko aptver 28. pants.

2. Katra no pusēm var lietu nodot izskatīšanai attiecīgajā valsts regulatīvajā iestādē vai attiecīgajās valsts regulatīvajās iestādēs. Ja strīds skar tirdzniecību starp dalībvalstīm, kompetentā valsts regulatīvā iestāde vai kompetentās valsts regulatīvās iestādes par strīdu paziņo *BEREC*, lai panāktu konsekventu strīda izšķiršanu saskaņā ar 3. pantā izvirzītajiem mērķiem.

3. Ja šāds paziņojums ir sniegts, *BEREC* visīsākajā iespējamā termiņā un jebkurā gadījumā četros mēnešos, izņemot ārkārtas apstākļos, izdod atzinumu, kurā attiecīgā valsts regulatīvā iestāde vai iestādes tiek aicinātas veikt konkrētas darbības, kas atrisinātu strīdu, vai atturēties no darbības.

4. Valsts regulatīvā iestāde vai attiecīgās iestādes sagaida *BEREC* atzinumu un tikai pēc tam ķeras pie strīda izšķiršanas. Ārkārtas apstākļos, kad vajadzīgs steidzami rīkoties, lai nosargātu konkurenci vai aizsargātu galalietotāju intereses, jebkura kompetentā valsts regulatīvā iestāde var pēc pušu pieprasījuma vai savas iniciatīvas pieņemt pagaidu pasākumus.

5. Visi pienākumi, ko valsts regulatīvā iestāde ir uzlikusi uzņēmumam strīda izšķiršanas ietvaros, atbilst šai direktīvai un maksimāli ņem vērā *BEREC* pieņemto atzinumu, un tos pieņem mēneša laikā pēc šāda atzinuma izdošanas.

6. Šā panta 2. punktā norādītā procedūra neliedz pusēm celt prasību tiesā.

28. pants

Radiofrekvenču spektra koordinācija starp dalībvalstīm

1. Dalībvalstis un to kompetentās iestādes nodrošina, lai to teritorijā radiofrekvenču spektra lietošana būtu organizēta tā, ka neviena cita dalībvalsts netiek kavēta, jo īpaši ar kaitīgiem pārrobežu traucējumiem starp dalībvalstīm, savā teritorijā atļaut harmonizētu radiofrekvenču spektru izmantot saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

Dalībvalstis veic visus tam nepieciešamos pasākumus, neskarot starptautiskajās tiesībās un attiecīgos starptautiskos nolīgumos, piemēram, *ITU* Radionoteikumos un *ITU* reģionālajos radiofrekvenču nolīgumos, noteiktos pienākumus.

2. Dalībvalstis savā starpā un attiecīgos gadījumos izmantojot *RSPG*, sadarbojas radiofrekvenču spektra lietošanas pārrobežu koordinēšanas jautājumos, lai:

   a) nodrošinātu 1. punkta izpildi;

   b) atrisinātu starp dalībvalstīm, kā arī ar trešām valstīm, visas problēmas vai strīdus saistībā ar pārrobežu koordināciju vai kaitīgiem pārrobežu traucējumiem, kas kavē dalībvalstīm savā teritorijā izmantot harmonizētu radiofrekvenču spektru.

3. Lai nodrošinātu atbilstību 1. punktam, jebkura skartā dalībvalsts var lūgt *RSPG* izmantot oficiālo stāvokli, lai risinātu visas problēmas vai strīdus saistībā ar pārrobežu koordināciju vai kaitīgiem pārrobežu traucējumiem. Attiecīgā gadījumā *RSPG* var izdot atzinumu, kurā iesaka koordinētu risinājumu šādai problēmai vai strīdam.

4. Ja 2. un 3. punktā minētās darbības nav atrisinājušas problēmu vai strīdu, un pēc jebkuras skartās dalībvalsts lūguma, Komisija var – maksimāli ņemot vērā jebkuru *RSPG* atzinumu, kurā ierosināts koordinēts risinājums, ievērojot 3. punktu, – ar īstenošanas aktiem pieņemt lēmumus, ko adresē tām dalībvalstīm, uz kurām attiecas neatrisinātais kaitīgo traucējumu jautājums nolūkā atrisināt kaitīgu pārrobežu traucējumu starp divām vai vairāk dalībvalstīm, kas tās kavē savā teritorijā izmantot harmonizētu radiofrekvenču spektru.

   Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

5. Savienība pēc jebkurās skartās dalībvalsts pieprasījuma sniedz juridisko, politisko un tehnisko atbalstu, lai risinātu radiofrekvenču spektra koordinācijas jautājumus ar Savienības kaimiņvalstīm, tostarp kandidātvalstīm un valstīm, kas pievienojas, tādā veidā, ka attiecīgās dalībvalstis var ievērot savus pienākumus, kas noteikti Savienības tiesību aktos. Sniedzot šādu palīdzību, Savienība veicina Savienības politikas īstenošanu.

III SADAĻA
ĪSTENOŠANA

29. pants

Sankcijas

1. Dalībvalstis izklāsta noteikumus par sankcijām, tostarp vajadzības gadījumā par naudas sodiem un iepriekš noteiktām vai regulārām sankcijām, kuras nav krimināls odi, kas piemērojami par valsts tiesību normu pārkāpumiem, kuras pieņemtas atbilstoši šai direktīvai, vai par jebkuru tādu saistošu lēmumu pārkāpumiem, ko, ievērojot šo direktīvu, pieņēmusi Komisija, valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde, un veic visus pasākumus, kas nepieciešami to īstenošanas nodrošināšanai. Valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm ir pilnvaras uzlikt tādas sankcijas valsts tiesību aktu robežās. Paredzētās sankcijas ir pienācīgas, iedarbīgas, samērīgas un atturošas.

2. Dalībvalstis paredz sankcijas 22. panta 3. punktā minētās procedūras kontekstā tikai tad, ja uzņēmums vai publiska iestāde apzināti vai klajas nolaidības dēļ ir sniegusi maldinošu, kļūdainu vai nepilnīgu informāciju.

Nosakot naudas sodu vai regulāras sankcijas, ko uzliek uzņēmumam vai publiskai iestādei par apzināti vai klajas nolaidības dēļ sniegtu maldinošu, kļūdainu vai nepilnīgu informāciju saistībā ar 22. panta 3. punktā minēto procedūru, cita starpā ņem vērā to, vai uzņēmuma vai publiskas iestādes rīcībai ir bijusi negatīva ietekme uz konkurenci un jo īpaši to, vai – pretēji sākotnēji sniegtai informācijai vai jebkādiem tās atjauninājumiem – uzņēmums vai publiska iestāde ir vai nu izvērsuši, paplašinājuši vai atjauninājuši tīklu, vai arī nav izvērsuši tīklu un nav varējuši sniegt objektīvu pamatojumu šādai plāna maiņai.

30. pants

Atbilstība vispārējās atļaujas
vai radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietošanas tiesību nosacījumiem
un atbilstība īpašiem pienākumiem

1. Dalībvalstis nodrošina, lai to attiecīgās kompetentās iestādes novēro un uzrauga atbilstību vispārējās atļaujas vai radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietošanas tiesību nosacījumiem, 13. panta 2. punktā minētajiem īpašajiem pienākumiem un pienākumam spektru izmantot efektīvi un lietderīgi saskaņā ar 4. pantu, 45. panta 1. punktu un 47. pantu.

Kompetentās iestādes saskaņā ar 21. pantu ir pilnvarotas uzņēmumiem, uz kuriem attiecas vispārējā atļauja vai kuri izmanto radiofrekvenču spektra vai numerācijas resursu lietošanas tiesības, pieprasīt visu informāciju, kas nepieciešama vispārējās atļaujas vai radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietošanas tiesību nosacījumu ievērošanas un 13. panta 2. punktā vai 47. pantā minēto īpašo pienākumu izpildes pārbaudei.

2. Ja kompetentā iestāde konstatē, ka uzņēmums neievēro vienu vai vairākus vispārējās atļaujas vai radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietošanas tiesību nosacījumus vai nepilda 13. panta 2. punktā minētos īpašos pienākumus, tā par konstatēto informē uzņēmumu un dod tam iespēju pieņemamā termiņā izklāstīt savu viedokli.

3. Kompetentā iestāde ir pilnvarota pieprasīt uzņēmumam tūlīt vai pieņemamā termiņā novērst 2. punktā minēto pārkāpumu, un tā veic piemērotus un samērīgus pasākumus, kuru mērķis ir izpildes nodrošināšana.

Šajā sakarā dalībvalstis var pilnvarot kompetentās iestādes:

a) vajadzības gadījumā uzlikt preventīvas finansiālas sankcijas, kas var ietvert regulāras sankcijas ar atpakaļejošu spēku; un

b) izdot rīkojumus izbeigt vai pārtraukt tāda pakalpojuma vai pakalpojuma komplekta sniegšanu, kura turpināšana būtiski kaitētu konkurencei, līdz tiek nodrošināta to piekļuves nodrošināšanas pienākumu izpilde, kuri uzlikti pēc tam, kad saskaņā ar 67. pantu ir veikta tirgus analīze.

Kompetentās iestādes pasākumus un iemeslus, ar kuriem tie ir pamatoti, nekavējoties paziņo attiecīgajam uzņēmumam, un nosaka pieņemamu termiņu, kurā uzņēmums var izpildīt pasākumus.

4. Neatkarīgi no šā panta 2. un 3. punkta, dalībvalstis pilnvaro kompetento iestādi vajadzības gadījumā uzlikt uzņēmumiem finansiālas sankcijas par to, ka tie pieņemamā laikposmā, ko noteikusi kompetentā iestāde, nav snieguši informāciju saskaņā ar pienākumiem, kas uzlikti atbilstīgi 21. panta 1. punkta pirmās daļas a) vai b) apakšpunktam un 69. pantam.

5. Smaga vispārējās atļaujas vai radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietošanas tiesību nosacījumu vai 13. panta 2. punktā vai 47. panta 1. vai 2. punktā minēto īpašo pienākumu pārkāpuma vai vairākkārtīgu pārkāpumu gadījumā, kad šā panta 3. punktā minētie pasākumi, kuru mērķis ir izpildes nodrošināšana, nav izrādījušies efektīvi, dalībvalstis pilnvaro kompetentās iestādes liegt uzņēmumam turpināt nodrošināt elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus vai apturēt vai atņemt minētās lietošanas tiesības. Dalībvalstis pilnvaro kompetento iestādi uzlikt sankcijas, kas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas. Šādas sankcijas var piemērot par visu pārkāpuma laiku, pat ja pārkāpums pēc tam ir novērsts.

6. Neatkarīgi no šā panta 2., 3. un 5. punkta, kompetentā iestāde var pieņemt steidzamus pagaidu pasākumus, lai labotu situāciju pirms galīgā lēmuma pieņemšanas, ja tai ir pierādījums par vispārējās atļaujas, radiofrekvenču spektra un numerācijas resursu lietošanas tiesību nosacījumu vai 13. panta 2. punktā vai 47. panta 1. vai 2. punktā minēto īpašo pienākumu pārkāpumu, kas rada tūlītējus un nopietnus draudus sabiedrības aizsardzībai un sabiedriskajai drošībai vai sabiedrības veselībai, vai riskē radīt nopietnas ekonomiskas vai funkcionālas problēmas citiem elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātājiem vai lietotājiem vai radiofrekvenču spektra lietotājiem. Kompetentā iestāde attiecīgajam uzņēmumam dod pietiekamu iespēju izteikt savu viedokli un ierosināt tiesiskās aizsardzības līdzekļus. Vajadzības gadījumā kompetentā iestāde var apstiprināt pagaidu pasākumus, kas ir spēkā ne ilgāk kā trīs mēnešus, bet kuru darbību var pagarināt uz vēl ne vairāk par trim mēnešiem, ja izpildes nodrošināšanas procedūras nav pabeigtas.

7. Pasākumus, kas noteikti atbilstoši šim pantam, uzņēmumiem ir tiesības pārsūdzēt saskaņā ar 31. pantā minēto procedūru.

31. pants

Apstrīdēšanas tiesības

1. Dalībvalstis nodrošina, ka valstī darbojas efektīvs mehānisms, kurā jebkuram lietotājam vai uzņēmumam, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus vai saistītās iekārtas un ko skar kompetentās iestādes lēmums, ir tiesības pārsūdzēt minēto lēmumu pārsūdzības iestādē, kas ir neatkarīga no iesaistītajām pusēm un ārējas iejaukšanās vai politiska spiediena, kas varētu apdraudēt tās spēju neatkarīgi izsvērt tai risināmos jautājumus. Šai iestādei, kas var būt tiesa, ir attiecīga lietpratība, lai tā varētu efektīvi pildīt savas funkcijas. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek pienācīgi ņemti vērā lietas apstākļi.

   Kamēr nav zināms pārsūdzības rezultāts, kompetentās iestādes lēmums paliek spēkā, ja vien saskaņā ar valsts tiesību aktiem netiek noteikti pagaidu pasākumi.

2. Ja šā panta 1. punktā minētā pārsūdzības iestāde nav tiesu iestāde, tā vienmēr sniedz sava lēmuma rakstisku pamatojumu. Turklāt šādos gadījumos tās lēmums ir pakļauts tiesas vai tribunāla pārskatei saskaņā ar LESD 267. pantu.

   Dalībvalstis nodrošina, ka pārsūdzības mehānisms ir efektīvs.

3. Dalībvalstis apkopo informāciju par pārsūdzību vispārējo būtību, iesniegto pārsūdzību skaitu, pārsūdzības procesu ilgumu un to lēmumu skaitu, ar ko nosaka pagaidu pasākumus. Minēto informāciju, kā arī lēmumus vai spriedumus dalībvalstis iesniedz Komisijai un *BEREC* pēc to pamatota lūguma.

IV SADAĻA
IEKŠĒJĀ TIRGUS PROCEDŪRAS

I NODAĻA

32. pants

Elektronisko sakaru iekšējā tirgus konsolidācija

1. Pildot uzdevumus saskaņā ar šo direktīvu, valsts regulatīvās iestādes maksimāli ņem vērā 3. pantā izklāstītos mērķus.

2. Valsts regulatīvās iestādes, pārredzami sadarbojoties savā starpā un ar Komisiju un *BEREC*, veicina iekšējā tirgus attīstību, lai nodrošinātu šīs direktīvas konsekventu piemērošanu visās dalībvalstīs. Tālab tās jo īpaši sadarbojas ar Komisiju un *BEREC*, lai noteiktu instrumentus un tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas ir vislabāk piemēroti konkrētu situāciju risināšanai tirgū.

3. Izņemot gadījumus, kad saskaņā ar 34. pantu pieņemtajos ieteikumos vai pamatnostādnēs ir paredzēts citādi, ja valsts regulatīvā iestāde pēc tam, kad saskaņā ar 23. pantu ir pabeigta sabiedriskā apspriešana, ja tāda vajadzīga, plāno veikt pasākumu, kurš:

a) ir 61., 64., 67., 68. vai 83. panta darbības jomā; un

b) ietekmētu tirdzniecību starp dalībvalstīm,

tā saskaņā ar 20. panta 3. punktu pasākuma projektu publicē un vienlaikus par to paziņo Komisijai, *BEREC* un valsts regulatīvajām iestādēm citās dalībvalstīs, norādot pasākuma pamatojumu. Valsts regulatīvās iestādes, *BEREC* un Komisija viena mēneša laikā var iesniegt piezīmes par minēto pasākuma projektu. Viena mēneša termiņu nepagarina.

4. Pasākuma projektu, kas minēts šā panta 3. punktā, nepieņem vēl divus mēnešus, ja minētā pasākuma mērķis ir:

a) definēt konkrētu tirgu, kas nav viens no tirgiem, kuri definēti 64. panta 1. punktā minētajā ieteikumā; vai

b) saskaņā ar 67. panta 3. vai 4. punktu uzņēmumu atzīt par tādu, kam atsevišķi vai kopā ar citiem ir būtiska ietekme tirgū;

un pasākums ietekmētu tirdzniecību starp dalībvalstīm, un ja Komisija ir norādījusi valsts regulatīvajai iestādei, ka uzskata, ka plānotais pasākums radītu šķēršļus iekšējam tirgum, vai tai ir radušās nopietnas šaubas par tā saderību ar Savienības tiesību aktiem, jo īpaši 3. pantā norādītajiem mērķiem. Minēto divu mēnešu laikposmu nepagarina. Komisija šādā gadījumā informē *BEREC* un valsts regulatīvās iestādes par savām iebildēm un tās vienlaicīgi publisko.

5. *BEREC* publicē atzinumu par 4. punktā minētajām Komisijas iebildēm, norādot, vai tā uzskata, ka pasākuma projekts būtu jāuztur, jāgroza vai jāatsauc, un attiecīgā gadījumā iesniedz konkrētus priekšlikumus šajā sakarā.

6. Šā panta 4. punktā minētajā divu mēnešu laikposmā Komisija var vai nu:

a) pieņemt lēmumu, kurā liek attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei atsaukt pasākuma projektu; vai

b) pieņemt lēmumu atcelt 4. punktā minētās iebildes.

Komisija pirms lēmuma pieņemšanas maksimāli ņem vērā *BEREC* atzinumu.

Šā punkta pirmās daļas a) apakšpunktā minētajiem lēmumiem pievieno sīki izstrādātu un objektīvu analīzi par to, kāpēc Komisija uzskata, ka pasākuma projekts nav pieņemams, pievienojot konkrētus priekšlikumus par tā grozīšanu.

7. Ja Komisija saskaņā ar šā panta 6. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu ir pieņēmusi lēmumu, ar ko attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei pieprasa atsaukt pasākuma projektu, valsts regulatīvā iestāde sešos mēnešos pēc Komisijas lēmuma pieņemšanas dienas groza vai atsauc minēto pasākuma projektu. Ja pasākuma projektu groza, valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 23. pantu organizē sabiedrisku apspriešanu un saskaņā ar šā panta 3. punktu paziņo Komisijai grozīto pasākuma projektu.

8. Attiecīgā valsts regulatīvā iestāde maksimāli ņem vērā citu valsts regulatīvo iestāžu, *BEREC* un Komisijas piezīmes, un, izņemot 4. punktā un 6. punkta a) apakšpunktā minētos gadījumus, tā var pieņemt grozīto pasākuma projektu un, ja tā pasākuma projektu pieņem, tā par to paziņo Komisijai.

9. Valsts regulatīvā iestāde paziņo Komisijai un *BEREC* visus pieņemtos galīgos pasākumus, uz ko attiecas 3. punkta a) un b) apakšpunkts.

10. Ja ārkārtas apstākļos valsts regulatīvā iestāde uzskata, ka ir steidzama vajadzība rīkoties, lai nodrošinātu konkurenci un aizsargātu lietotāju intereses, tā, atkāpjoties no 3. un 4. punktā izklāstītās procedūras, var nekavējoties pieņemt samērīgus pagaidu pasākumus. Tā tūlīt paziņo Komisijai, citām valsts regulatīvajām iestādēm un *BEREC* par minētajiem pasākumiem, izklāstot to pilnīgu pamatojumu. Uz valsts regulatīvās iestādes lēmumu šādus pasākumus padarīt par pastāvīgiem vai pagarināt laikposmu, kādā tie ir piemērojami, attiecas 3. un 4. punkts.

11. Valsts regulatīvā iestāde var jebkurā laikā atsaukt pasākuma projektu.

33. pants

Tiesiskās aizsardzības līdzekļu konsekventas piemērošanas procedūra

1. Ja plānotā pasākuma, uz kuru attiecas 32. panta 3. punkts, mērķis ir uzlikt, grozīt vai atcelt kādu uzņēmuma pienākumu, piemērojot šīs direktīvas 61. vai 67. pantu saistībā ar 69.–76. pantu un 83. pantu, Komisija var 32. panta 3. punktā minētajā viena mēneša laikposmā darīt zināmu attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei un *BEREC* iemeslus, kāpēc tā uzskata, ka pasākuma projekts radītu šķēršļus iekšējam tirgum, vai savas nopietnās bažas par tā atbilstību Savienības tiesību aktiem. Šādā gadījumā pasākuma projektu nepieņem vēl trīs mēnešus pēc Komisijas paziņojuma.

   Ja šāds paziņojums netiek sniegts, attiecīgā valsts regulatīvā iestāde var pieņemt pasākuma projektu, maksimāli ņemot vērā visas piezīmes, ko izteikusi Komisija, *BEREC* vai kāda cita valsts regulatīvā iestāde.

2. Šā panta 1. punktā minētajā trīs mēnešu laikposmā Komisija, *BEREC* un attiecīgā valsts regulatīvā iestāde cieši sadarbojas, lai identificētu vispiemērotākos un visefektīvākos pasākumus saistībā ar 3. pantā noteiktajiem mērķiem, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā tirgus dalībnieku viedokļus un vajadzību nodrošināt konsekventas regulatīvās prakses izstrādi.

3. Sešās nedēļās no 1. punktā minētā triju mēnešu laikposma sākuma *BEREC* sniedz atzinumu par 1. punktā minēto Komisijas paziņojumu, norādot, vai tā uzskata, ka pasākuma projekts būtu jāgroza vai jāatsauc, un attiecīgā gadījumā iesniedz konkrētus priekšlikumus šajā sakarā. Minētais atzinums ir pamatots, un to dara publiski pieejamu.

4. Ja *BEREC* savā atzinumā piekrīt Komisijas nopietnajām bažām, tā cieši sadarbojas ar attiecīgo valsts regulatīvo iestādi nolūkā noteikt, kāds pasākums ir vispiemērotākais un visefektīvākais. Pirms 1. punktā minētā trīs mēnešu laikposma beigām valsts regulatīvā iestāde var vai nu:

   a) grozīt vai atsaukt pasākuma projektu, maksimāli ņemot vērā 1. punktā minēto Komisijas paziņojumu un *BEREC* atzinumu; vai

   b) uzturēt pasākuma projektu.

5. Viena mēneša laikā pēc 1. punktā minētā trīs mēnešu laikposma beigām un maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, ja tāds ir, Komisija var:

   a) sniegt ieteikumu, prasot attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei grozīt vai atsaukt pasākuma projektu, kopā ar konkrētiem priekšlikumiem šajā sakarā un sniedzot sava ieteikuma pamatojumu, sevišķi, ja *BEREC* nepiekrīt Komisijas nopietnajām bažām;

   b) pieņemt lēmumu atcelt atrunas, kas norādītas saskaņā ar 1. punktu; vai

c) attiecībā uz pasākumu projektu saskaņā ar 61. panta 3. punkta otro daļu vai 76. panta 2. punktu – pieņemt lēmumu, prasot attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei atsaukt pasākuma projektu, ja *BEREC* piekrīt Komisijas nopietnajām bažām, pievienojot sīki izstrādātu un objektīvu analīzi par to, kāpēc Komisija uzskata, ka pasākuma projektu nav pieņemams, un konkrētus priekšlikumus par pasākuma projekta grozīšanu, ievērojot 32. panta 7. punktā minēto procedūru, ko piemēro *mutatis mutandis*.

6. Viena mēneša laikā pēc tam, kad Komisija sniegusi ieteikumu saskaņā ar 5. punkta a) apakšpunktu vai atcēlusi atrunas saskaņā ar 5. punkta b) apakšpunktu, attiecīgā valsts regulatīvā iestāde informē Komisiju un *BEREC* par pieņemto galīgo pasākumu.

   Minēto laikposmu var pagarināt, lai valsts regulatīvā iestāde varētu sarīkot sabiedrisku apspriešanu saskaņā ar 23. pantu.

7. Ja valsts regulatīvā iestāde nolemj negrozīt un neatsaukt pasākuma projektu, pamatojoties uz ieteikumu, kas sniegts saskaņā ar 5. punkta a) apakšpunktu, tā to pamato.

8. Valsts regulatīvā iestāde var atsaukt pasākuma projektu jebkurā procedūras posmā.

34. pants

Īstenošanas noteikumi

Komisija pēc sabiedriskās apspriešanas un konsultēšanās ar valsts regulatīvajām iestādēm, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, var pieņemt ieteikumus vai pamatnostādnes saistībā ar 32. pantu, kurās noteikta paziņojumu forma, saturs un detalizētība saskaņā ar 32. panta 3. punktu, apstākļi, kādos šādi paziņojumi netiktu pieprasīti, un termiņu aprēķins.

II NODAĻA
RADIOFREKVENČU SPEKTRA PIEŠĶIRŠANAS KONSEKVENTUMS

35. pants

Salīdzinošas izvērtēšanas process

1. Ja valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde paredz sākt atlases procedūru saskaņā ar 55. panta 2. punktu saistībā ar radiofrekvenču spektru, attiecībā uz kuru saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem ir noteikti harmonizēti nosacījumi, kas ļauj to lietot bezvadu platjoslas tīklos un pakalpojumos, tā saskaņā ar 23. pantu informē *RSPG* par jebkuru pasākumu projektu, uz ko saskaņā ar 55. panta 2. punktu attiecas salīdzinošā atlases procedūra vai konkurss, un norāda, vai un kad tai jāprasa *RSPG* sasaukt salīdzinošas izvērtēšanas forumu.

Kad tai tiek prasīts to darīt, *RSPG* organizē salīdzinošas izvērtēšanas forumu, lai apspriestu iesniegtos pasākumu projektus un apmainītos viedokļiem par tiem, un veicina pieredzes un labākās prakses apmaiņu par minētajiem pasākumu projektiem.

Salīdzinošas izvērtēšanas foruma sastāvā ir *RSPG* locekļi, un to organizē un vada *RSPG* pārstāvis.

2. Ja *RSPG* uzskata, ka pasākuma projekts ievērojami skartu valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes spēju sasniegt 3., 45., 46. un 47. pantā noteiktos mērķus, vēlākais sabiedriskās apspriešanas laikā, kas notiek saskaņā ar 23. pantu, tā var izņēmuma kārtā uzņemties iniciatīvu sasaukt salīdzinošas izvērtēšanas forumu atbilstīgi procedūras noteikumiem par tā organizēšanu, lai apmainītos ar pieredzi un labāko praksi par pasākuma projektu saistībā ar atlases procedūru.

3. *RSPG* iepriekš definē un publisko objektīvus kritērijus salīdzinošas izvērtēšanas foruma sasaukšanai izņēmuma kārtā.

4. Salīdzinošas izvērtēšanas foruma laikā valsts regulatīvā iestāde vai cita kompetentā iestāde nodrošina paskaidrojumu, kā pasākuma projekts:

   a) veicina iekšējā tirgus attīstību, pakalpojumu pārrobežu sniegšanu, kā arī konkurenci, un maksimalizē patērētāju ieguvumu, un kopumā sasniedz šīs direktīvas 3., 45., 46. un 47. pantā, kā arī Lēmumos Nr. 676/2002/EK un Nr. 243/2012/ES izklāstītos mērķus;

   b) nodrošina radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu izmantošanu; un

c) nodrošina stabilus un paredzamus ieguldīšanas nosacījumus esošajiem un topošajiem radiofrekvenču spektra lietotājiem, kad tie izvērš tīklus, lai varētu sniegt elektronisko sakaru pakalpojumus, kas balstās uz radiofrekvenču spektru.

5. Salīdzinošas izvērtēšanas forumā var brīvprātīgi piedalīties speciālisti no citām kompetentajām iestādēm un no *BEREC*.

6. Salīdzinošas izvērtēšanas forumu sasauc tikai vienu reizi vienas atlases procedūras vispārēja valsts sagatavošanas un apspriešanas procesa laikā attiecībā uz vienu vai vairākām radiofrekvenču spektra joslām, ja vien valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde neprasa, lai tas tiek sasaukts.

7. Pēc tās valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes lūguma, kas pieprasīja sasaukt sanāksmi, *RSPG* var pieņemt ziņojumu par to, kā pasākuma projekts sasniedz 4. punktā paredzētos mērķus, atspoguļojot salīdzinošas izvērtēšanas forumā notikušo viedokļu apmaiņu.

8. *RSPG* katru gadu februārī publicē ziņojumu par saskaņā ar 1. un 2. punktu apspriestajiem pasākumu projektiem. Ziņojumā ir izklāstīta konstatētā pieredze un labākā prakse.

9. Pēc salīdzinošas izvērtēšanas foruma pēc tās valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes lūguma, kas pieprasīja sasaukt sanāksmi, *RSPG* var pieņemt atzinumu par pasākuma projektu.

36. pants

Radiofrekvenču spektra saskaņota piešķiršana

Ja ir saskaņota radiofrekvenču spektra lietošana, ja ir panākta vienošanās par piekļuves nosacījumiem un procedūrām, un uzņēmumi, kuriem piešķir radiofrekvenču spektru, ir atlasīti saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem un Savienības noteikumiem, dalībvalstis piešķir šāda radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības saskaņā ar tālāk noteikto. Ar noteikumu, ka visi valsts nosacījumi, kas pievienoti tiesībām izmantot attiecīgo radiofrekvenču spektru, ir izpildīti kopējās atlases procedūras gadījumā, dalībvalstis neuzliek citus nosacījumus, papildu kritērijus vai procedūras, kas ierobežotu, mainītu vai kavētu pareizu šādu radiofrekvenču spektra kopīgas piešķiršanas īstenošanu.

37. pants

Individuālo radiofrekvenču spektra

lietošanas tiesību piešķiršanas vienota atļaušana

Divas vai vairākas dalībvalstis var sadarboties savā starpā un ar *RSPG*, ņemot vērā tirgus dalībnieku jebkādu pausto interesi, vienoti nosakot atļaujas došanas kopīgos aspektus un attiecīgā gadījumā arī vienoti vadot atlases procesu, kurā piešķir individuālas spektra lietošanas tiesības.

Kad dalībvalstis nosaka vienoto atļaujas došanu, tās var ņemt vērā šādus kritērijus:

a) kompetentās iestādes individuālās valsts atļaujas došanas procedūras sāk un īsteno saskaņā ar kopīgi saskaņotu grafiku;

b) piemērotos gadījumos tā nosaka attiecīgajām dalībvalstīm kopīgus nosacījumus un procedūras atlasei un radiofrekvenču spektra lietošanas individuālo tiesību piešķiršanai;

c) piemērotos gadījumos tā nosaka attiecīgajām dalībvalstīm kopīgus vai salīdzināmus nosacījumus, kas piesaistāmi individuālajām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām, cita starpā ļaujot piešķirt lietotājiem līdzīgus radiofrekvenču spektra blokus;

d) līdz vienotas atļaujas došanas procedūras pabeigšanai tā katru brīdi ir atvērta citām dalībvalstīm.

Ja, neraugoties uz tirgus dalībnieku pausto interesi, dalībvalstis nerīkojas vienoti, tās par sava lēmuma pamatā esošajiem iemesliem informē minētos tirgus dalībniekus.

III NODAĻA
HARMONIZĀCIJAS PROCEDŪRAS

38. pants

Harmonizācijas procedūras

1. Ja Komisija konstatē, ka atšķirīga to valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu regulatīvo uzdevumu īstenošana, kas konkrēti norādīti šajā direktīvā, varētu radīt šķēršļus iekšējam tirgum, Komisija, maksimāli ņemot vērā *BEREC* vai attiecīgā gadījumā *RSPG* atzinumu, var pieņemt ieteikumus vai – ievērojot šā panta 3. punktu – ar īstenošanas aktiem pieņemt lēmumus, lai nodrošinātu šīs direktīvas saskaņotu piemērošanu un lai tuvinātu 3. pantā noteikto mērķu sasniegšanu.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes, veicot savus uzdevumus, maksimāli ņemtu vērā 1. punktā minētos ieteikumus. Ja valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde pieņem lēmumu neievērot ieteikumu, tā informē Komisiju, pamatojot savu nostāju.

3. Atbilstoši 1. punktam pieņemtajos lēmumos identificē vienīgi harmonizētu vai koordinētu pieeju šādu jautājumu risināšanā:

a) vispārīgo regulatīvo pieeju nekonsekventa īstenošana valsts regulatīvajās iestādēs attiecībā uz elektronisko sakaru tirgu regulēšanu, 64. un 67. panta piemērošanā, ja tā rada šķēršļus iekšējam tirgum; šādi lēmumi neatsaucas uz īpašajiem paziņojumiem, ko valsts regulatīvās iestādes sniegušas saskaņā ar 32. pantu; tādā gadījumā Komisija ierosina lēmuma projektu vienīgi:

i) vismaz divus gadus pēc tam, kad pieņemts Komisijas ieteikums par šo pašu jautājumu, un

ii) maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu par šāda lēmuma pieņemšanu, kuru *BEREC* sniedz trīs mēnešos pēc Komisijas pieprasījuma saņemšanas;

b) numerācija, ieskaitot numuru diapozonus, numuru un identifikatoru pārnesamība, numuru un adrešu translācijas sistēmas un piekļuve neatliekamās palīdzības dienestiem, izmantojot vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112".

4. Šā panta 1. punktā minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

5. *BEREC* pēc savas iniciatīvas var sniegt Komisijai ieteikumu par to, vai būtu jāpieņem pasākums atbilstoši 1. punktam.

6. Ja Komisija nav pieņēmusi ieteikumu vai lēmumu viena gada laikā pēc *BEREC* atzinuma pieņemšanas dienas, kurā norādīts, ka atšķirīga to valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu regulatīvo uzdevumu īstenošana, kas konkrēti norādīti šajā direktīvā, varētu radīt šķēršļus iekšējam tirgum, tā informē Eiropas Parlamentu un Padomi par šādas rīcības iemesliem un minētos iemeslus publisko.

Ja Komisija ir pieņēmusi ieteikumu saskaņā ar 1. punktu, bet nekonsekventa īstenošana, kas rada šķēršļus iekšējam tirgum, saglabājas vēl divus gadus pēc tam, Komisija, ievērojot 3. punktu, ar īstenošanas aktiem pieņem lēmumu saskaņā ar 4. punktu.

Ja Komisija nav pieņēmusi lēmumu nākamajā gadā pēc jebkāda ieteikuma, kas pieņemts, ievērojot otro daļu, tā informē Eiropas Parlamentu un Padomi par šādas rīcības iemesliem un minētos iemeslus publisko.

39. pants

Standartizācija

1. Komisija izstrādā neobligātu standartu vai specifikāciju sarakstu un publicē to Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, lai, pamatojoties uz to, veicinātu elektronisko sakaru tīklu, elektronisko sakaru pakalpojumu un saistīto iekārtu un saistīto pakalpojumu saskaņotu nodrošināšanu. Ja nepieciešams, Komisija, apspriedusies ar Komiteju, kas izveidota ar Direktīvu (ES) 2015/1535, var pieprasīt, lai Eiropas standartizācijas organizācijas (Eiropas Standartizācijas komiteja (*CEN*), Eiropas Elektrotehniskās standartizācijas komiteja (*Cenelec*) un Eiropas Elektrosakaru standartizācijas institūts (*ETSI*)) izstrādā standartus.

2. Dalībvalstis veicina 1. punktā minēto standartu vai specifikāciju izmantošanu pakalpojumu, tehnisku pieslēgumu vai tīkla darbību nodrošināšanā tādā mērā, kas noteikti vajadzīgs, lai nodrošinātu pakalpojumu sadarbspēju, gala-gala savienojamību, pakalpojumu sniedzēja maiņas un numuru un identifikatoru pārnesamības veicināšanu un uzlabotu izvēles brīvību lietotājiem.

   Ja standarti vai specifikācijas nav darītas zināmas saskaņā ar 1. punktu, dalībvalstis veicina to standartu vai specifikāciju ieviešanu, ko pieņēmušas Eiropas standartizācijas organizācijas.

Ja šādu standartu vai specifikāciju nav, dalībvalstis veicina Starptautiskās Telesakaru savienības (*ITU*), Eiropas Pasta un telesakaru administrāciju konferences (*CEPT*), Starptautiskās standartizācijas organizācijas (*ISO*) un Starptautiskās elektrotehniskās komisijas (*IEC*) pieņemto starptautisko standartu vai rekomendāciju īstenošanu.

Ja pastāv starptautiski standarti, dalībvalstis mudina Eiropas standartizācijas organizācijas izmantot tos vai attiecīgās to daļas par bāzi standartiem, ko tās veido, izņemot gadījumus, kad šādi starptautiski standarti vai to attiecīgās daļas nebūtu efektīvas.

Neviens no 1. punktā vai šajā punktā minētajiem standartiem vai specifikācijām neliedz piekļuvi, kas var tikt lūgta saskaņā ar šo direktīvu, ja tas ir iespējams.

3. Ja 1. punktā minētie standarti vai specifikācijas nav atbilstīgi īstenotas tā, ka pakalpojumu sadarbspēju vienā vai vairākās dalībvalstīs nevar nodrošināt, šādu standartu vai specifikāciju īstenošanu var padarīt par obligātu saskaņā ar 4. punktā noteikto procedūru tādā mērā, kas noteikti vajadzīgs, lai nodrošinātu šādu sadarbspēju un uzlabotu izvēles brīvību lietotājiem.

4. Ja Komisija plāno konkrētu standartu vai specifikāciju ieviešanu padarīt obligātu, tā *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicē paziņojumu un aicina visas attiecīgās personas publiski izteikt savu viedokli. Komisija ar īstenošanas aktiem padara attiecīgo standartu ieviešanu obligātu, *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicētajā standartu vai specifikāciju sarakstā ievietojot atsauci uz tiem kā uz obligātiem standartiem.

5. Ja Komisija uzskata, ka 1. punktā minētie standarti vai specifikācijas vairs neveicina saskaņotu elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, vairs neatbilst patērētāju vajadzībām vai kavē tehnoloģijas attīstību, tā izslēdz tos no šā panta 1. punktā minētā standartu vai specifikāciju saraksta.

6. Ja Komisija uzskata, ka 4. punktā minētie standarti vai specifikācijas vairs neveicina saskaņotu elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanu, vairs neatbilst patērētāju vajadzībām vai kavē tehnoloģiju attīstību, tā ar īstenošanas aktiem izsvītro minētos standartus vai specifikācijas no 1. punktā minētā standartu vai specifikāciju saraksta.

7. Šā panta 4. un 6. punktā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

8. Šis pants neattiecas ne uz vienu no būtiskajām prasībām, pieslēguma specifikācijām vai harmonizētajiem standartiem, uz ko attiecas Direktīva 2014/53/ES.

V SADAĻA
DROŠĪBA

40. pants

Tīklu un pakalpojumu drošība

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji veic piemērotus un samērīgus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai atbilstīgi pārvarētu tīklu un pakalpojumu drošības apdraudējumus. Ņemot vērā jaunākos tehniskos sasniegumus, minētajiem pasākumiem jānodrošina radītajam riskam atbilstošas pakāpes tīklu un pakalpojumu drošība. Jo īpaši veic pasākumus, tostarp attiecīgā gadījumā šifrēšanu, lai novērstu un mazinātu drošības incidentu ietekmi uz lietotājiem un citiem tīkliem un pakalpojumiem.

   Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra (*ENISA*) saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 526/2013[1] veicina dalībvalstu koordinēšanu, lai novērstu to, ka valstīs tiek noteiktas atšķirīgas prasības, kuras varētu radīt drošības apdraudējumu un šķēršļus iekšējam tirgum.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 526/2013 (2013. gada 21. maijs) par Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūru (*ENISA*) un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 460/2004 (OV L 165, 18.6.2013., 41.lpp.).

2. Dalībvalstis nodrošina to, ka publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji bez liekas kavēšanās paziņo kompetentajai iestādei par drošības incidentiem, kas ir būtiski ietekmējuši tīklu darbību vai pakalpojumu sniegšanu.

Lai noteiktu starpgadījumu ietekmes būtiskumu, ņem vērā jo īpaši šādus rādītājus, ja tie ir pieejami:

a) drošības incidenta skarto lietotāju skaits;

b) drošības incidenta ilgums;

c) drošības incidenta ietekmētās teritorijas ģeogrāfiskā platība;

d) cik lielā mērā ir skarta tīkla vai pakalpojuma darbība;

e) cik liela ir ietekme uz saimnieciskajām un sabiedriskajām darbībām.

Vajadzības gadījumā attiecīgā kompetentā iestāde informē citu dalībvalstu kompetentās iestādes un *ENISA*. Attiecīgā kompetentā iestāde var informēt sabiedrību vai prasīt, lai to darītu sniedzēji, ja tā konstatē, ka drošības incidenta fakta publiskošana ir sabiedrības interesēs.

Attiecīgā kompetentā iestāde iesniedz Komisijai un *ENISA* kopsavilkuma ziņojumu par saņemtajiem paziņojumiem un saskaņā ar šo punktu veikto rīcību.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad attiecībā uz publisko elektronisko sakaru tīkliem vai publiski pieejamiem elektronisko sakaru pakalpojumiem pastāv konkrēts un nozīmīgs drošības incidenta apdraudējums, šādu tīklu vai pakalpojumu sniedzēji savus lietotājus, kurus šāds apdraudējums varētu skart, informē par iespējamajiem aizsardzības pasākumiem vai aizsardzības līdzekļiem, ko lietotāji var izmantot. Vajadzības gadījumā pakalpojumu sniedzējiem savi lietotāji jāinformē arī par pašu apdraudējumu.

4. Šis pants neskar Regulu (ES) 2016/679 un Direktīvu 2002/58/EK.

5. Komisija, maksimāli ņemot vērā *ENISA* atzinumu, var pieņemt īstenošanas aktus, kuros precizē 1. punktā minētos tehniskos un organizatoriskos pasākumus, kā arī apstākļus, veidu un procedūras, ko piemēro paziņošanas prasībām saskaņā ar 2. punktu. To pamatā pēc iespējas lielākā mērā ir Eiropas un starptautiskie standarti, un tie neliedz dalībvalstīm pieņemt papildu prasības, tiecoties sasniegt 1. punktā izklāstītos mērķus.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

41. pants

Īstenošana un izpilde

1. Dalībvalstis nodrošina, ka 40. panta īstenošanas nolūkos kompetentās iestādes ir pilnvarotas publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem dot saistošus norādījumus – arī par to, kā novērst drošības incidentu vai to nepieļaut, ja ir konstatēts ievērojams apdraudējums, – un noteikt īstenošanas termiņus.

2. Dalībvalstis nodrošina to, ka kompetentās iestādes ir pilnvarotas pieprasīt, lai publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji:

   a) sniegtu informāciju, kas vajadzīga to tīklu un pakalpojumu drošības novērtēšanai, tostarp informē par dokumentētu drošības politiku; un

   b) īstenotu drošības revīziju, ko veic kvalificēta neatkarīga struktūra vai kompetenta iestāde, un par tās rezultātiem informētu kompetento iestādi; revīzijas izmaksas sedz pakalpojumu sniedzējs.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentajām iestādēm ir visas vajadzīgās pilnvaras izmeklēt noteikumu neievērošanas gadījumus un to iespaidu uz tīklu un pakalpojumu drošību.

4. Dalībvalstis gādā, lai 40. panta īstenošanas vajadzībām kompetentajām iestādēm būtu pilnvaras saņemt palīdzību no datordrošības incidentu reaģēšanas vienības (*CSIRT*), kas izraudzīta, ievērojot Direktīvas (ES) 2016/1148 9. pantu, par jautājumiem, kas ietilpst *CSIRT* uzdevumos atbilstoši minētās direktīvas I pielikuma 2. punktam.

5. Valsts kompetentās iestādes piemērotos gadījumos un saskaņā ar valsts tiesību aktiem konsultējas un sadarbojas ar attiecīgām valsts tiesībaizsardzības iestādēm, kompetentajām iestādēm Direktīvas (ES) 2016/1148 8. panta 1. punkta nozīmē, un valsts datu aizsardzības iestādēm.

II DAĻA

TĪKLI

I SADAĻA

IEKĻŪŠANA TIRGŪ UN IZVĒRŠANA

I NODAĻA

MAKSA

42. pants

Maksa par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām un iekārtu uzstādīšanas tiesībām

1. Dalībvalstis var ļaut kompetentajai iestādei uzlikt maksu par tiesībām izmantot radiofrekvenču spektru vai par tiesībām uz, virs vai zem publiska vai privāta īpašuma uzstādīt iekārtas, kuras izmanto elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai, un saistītās iekārtas, kas nodrošina minēto resursu optimālu izmantošanu. Dalībvalstis nodrošina to, ka šādas maksas ir objektīvi pamatotas, pārredzamas, nediskriminējošas un samērīgas attiecībā uz to paredzēto mērķi, un ņem vērā šīs direktīvas vispārējos mērķus.

2. Attiecībā uz radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām dalībvalstis cenšas nodrošināt, ka piemērojamās maksas tiek noteiktas līmenī, kas nodrošina radiofrekvenču spektra lietderīgu piešķiršanu un izmantošanu, tostarp ar šādām darbībām:

a) nosakot rezerves cenas kā minimālo maksu par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām, ņemot vērā minēto tiesību vērtību to iespējamas alternatīvas izmantošanas gadījumos;

b) ņemot vērā izmaksas, ko rada minētajām tiesībām piesaistītie nosacījumi; un

c) cik vien iespējams, piemērojot maksāšanas kārtību, kas saistīta ar attiecīgā radiofrekvenču spektra lietošanas faktisko pieejamību.

II NODAĻA
PIEKĻUVE ZEMEI

43. pants

Tiesības piekļūt infrastruktūrai

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, kompetentai iestādei izskatot pieteikumu uz tiesībām:

– uzstādīt iekārtas uz, virs vai zem publiska vai privāta īpašuma uzņēmumam, kas pilnvarots nodrošināt publiskos elektronisko sakaru tīklus, vai

– uzstādīt iekārtas uz, virs vai zem publiska īpašuma uzņēmumam, kas pilnvarots nodrošināt elektronisko sakaru tīklus, kuri nav publiski,

minētā kompetentā iestāde:

a) rīkojas, pamatojoties uz vienkāršām, lietderīgām, pārskatāmām un atklātībai pieejamām procedūrām, ko piemēro bez diskriminācijas un nekavējoties, un katrā ziņā pieņem lēmumu sešos mēnešos pēc pieteikuma iesniegšanas, izņemot ekspropriācijas gadījumā, un

b) ievēro pārredzamības un nediskriminēšanas principus, piesaistot šādām tiesībām nosacījumus.

Procedūras, kas minētas a) un b) apakšpunktā, var atšķirties atkarībā no tā, vai pieteikuma iesniedzējs nodrošina publiskus elektronisko sakaru tīklus vai ne.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad valsts vai pašvaldības iestādes saglabā īpašumtiesības vai kontroli pār tādiem uzņēmumiem, kas nodrošina publiskos elektronisko sakaru tīklus vai publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, tiek ievērots efektīvs strukturāls nodalījums starp 1. punktā minēto pienākumu piešķirt tiesības un darbībām, kas saistītas ar īpašumtiesībām vai kontroli.

44. pants

Elektronisko sakaru tīklu sniedzēju tīkla elementu
un ar to saistīto iekārtu kopvietošana un koplietošana

1. Ja operators saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir izmantojis tiesības uzstādīt iekārtas uz, virs vai zem publiska vai privāta īpašuma vai savā labā izmantojis īpašuma ekspropriācijas vai izmantošanas procedūru, kompetentās iestādes – nolūkā aizsargāt vidi, sabiedrības veselību, sabiedrisko drošību vai nolūkā izpildīt teritoriālās plānošanas mērķus – var uzlikt kopvietošanas un koplietošanas pienākumus attiecībā uz tīkla elementiem un uz minētā pamata uzstādītām ar tiem saistītām iekārtām.

Tīkla elementu un uzstādīto ar tiem saistīto iekārtu kopvietošanu vai īpašuma koplietošanu var uzlikt tikai pēc atbilstīga sabiedriskas apspriešanas termiņa, kurā visām ieinteresētajām personām tiek dota iespēja izteikt viedokli, un tikai konkrētajās teritorijās, ja šāda koplietošana tiek uzskatīta par nepieciešamu pirmajā daļā noteikto mērķu sasniegšanai. Kompetentās iestādes var noteikt šādu iekārtu vai īpašuma, ieskaitot zemes, ēku, ievadu ēkās, ēku instalācijas, mastu, antenu, torņu un citu balsta konstrukciju, kabeļkanālu, kabeļtuneļu, kabeļu aku, kabeļu sadales skapju koplietošanu vai pasākumus, kas atvieglina būvdarbu koordinēšanu. Vajadzības gadījumā dalībvalsts var izraudzīties valsts regulatīvo vai citu kompetento iestādi vienam vai vairākiem šādiem uzdevumiem:

a) koordinēt procesu, kas paredzēta šajā pantā;

b) darboties kā vienotam informācijas punktam;

c) paredzēt noteikumus par iekārtu vai īpašuma koplietošanas un inženiertehnisko darbu izmaksu sadali.

2. Pasākumi, ko kompetentā iestāde veic saskaņā ar šo pantu, ir objektīvi, pārredzami, nediskriminējoši un proporcionāli. Minētos pasākumus attiecīgos gadījumos veic sadarbībā ar valsts regulatīvajām iestādēm.

III NODAĻA
PIEKĻUVE RADIOFREKVENČU SPEKTRAM

1. IEDAĻA
ATĻAUJU PIEŠĶIRŠANA

45. pants

Radiofrekvenču spektra pārvaldība

1. Pienācīgi ievērojot, ka radiofrekvenču spektrs ir sabiedrības resurss, kam ir svarīga sociālā, kultūras un ekonomiskā vērtība, dalībvalstis savā teritorijā nodrošina elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem izmantojamā radiofrekvenču spektra pilnvērtīgu pārvaldību saskaņā ar 3. un 4. pantu. Tās nodrošina, ka kompetento iestāžu veiktā radiofrekvenču spektra lietošanas sadalīšana elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu vajadzībām, vispārēju atļauju izdošana un individuālu lietošanas tiesību piešķiršana tiek pamatota ar objektīviem, pārredzamiem, konkurenci veicinošiem, nediskriminējošiem un samērīgiem kritērijiem.

   Piemērojot šo pantu, dalībvalstis respektē attiecīgos starptautiskos nolīgumus, ieskaitot *ITU* Radionoteikumus un citas *ITU* darbā pieņemtās vienošanās, kas piemērojamas radiofrekvenču spektram, piemēram, vienošanās, kas panākta 2006. gada Reģionālajā radiosakaru konferencē, un var ņemt vērā sabiedriskās kārtības apsvērumus.

2. Dalībvalstis veicina radiofrekvenču spektra lietošanas saskaņošanu elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu vajadzībām visā Savienībā, atbilstīgi vajadzībai nodrošināt tā faktisku un efektīvu izmantošanu un nodrošināt izdevīgumu patērētājiem, piemēram, konkurenci, apjomradītus ietaupījumus un tīklu un pakalpojumu sadarbspēju. Tas veicams saskaņā ar šīs direktīvas 4. pantu un Lēmumu Nr. 676/2002/EK, tostarp:

a) turpinot savā teritorijā un saviem iedzīvotājiem nodrošināt kvalitatīvu un ātru bezvadu platjoslas pārklājumu, kā arī pārklājumu uz svarīgākajām valsts un Eiropas mēroga satiksmes maģistrālēm, ieskaitot Eiropas transporta tīklu, kā minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1315/2013[1];

b) atvieglinot jaunu bezvadu sakaru tehnoloģiju un lietojumu strauju attīstību Savienībā, attiecīgo gadījumos izmantojot starpnozaru pieeju;

c) nodrošinot paredzamību un konsekvenci attiecībā uz radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanu, atjaunošanu, grozīšanu, ierobežošanu un atņemšanu, lai veicinātu ilgtermiņa ieguldījumus;

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1315/2013 (2013. gada 11. decembris) par Savienības pamatnostādnēm Eiropas transporta tīkla attīstībai un ar ko atceļ Lēmumu Nr. 661/2010/ES (OV L 348, 20.12.2013., 1. lpp.).

d) nodrošinot kaitīgu pārrobežu vai iekšzemes traucējumu novēršanu saskaņā ar attiecīgi 28. un 46. pantu un šim nolūkam nosakot profilaktiskus pasākumus un pasākumus stāvokļa uzlabošanai;

e) veicinot radiofrekvenču spektra koplietošanu līdzīgiem vai atšķirīgiem radiofrekvenču spektra lietojumiem saskaņā ar konkurences tiesībām;

f) piemērojot vispiemērotākās un vismazāk apgrūtinošās atļauju sistēmas saskaņā ar 46. pantu tādā veidā, lai maksimalizētu radiofrekvenču spektra lietošanas elastību, koplietošanu un lietderību;

g) piemērojot tādus noteikumus par spektra lietošanas tiesību piešķiršanu, nodošanu, atjaunošanu, pārveidošanu un atņemšanu, kas tiek skaidri un pārredzami noteikti ar nolūku garantēt regulējuma noteiktību, konsekventumu un paredzamību;

h) turpinot radiofrekvenču spektra lietošanas atļauju piešķiršanā visā Savienībā nodrošināt konsekventumu un paredzamību jautājumā par sabiedrības veselības aizsargāšanu, ņemot vērā Ieteikumu 1999/519/EK.

Pirmās daļas nolūkā un ņemot vērā tehnisko īstenošanas pasākumu attīstību attiecībā uz radiofrekvenču spektra joslu saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK, Komisija var lūgt *RSPG* izdot atzinumu, ar kuru iesaka vispiemērotākos atļauju piešķiršanas režīmus radiofrekvenču spektra lietošanai minētajā joslā vai tās daļās. Attiecīgā gadījumā un maksimāli ņemot vērā šādu atzinumu, Komisija var pieņemt ieteikumu ar mērķi veicināt konsekventu pieeju Savienībā attiecībā uz atļauju piešķiršanas režīmiem minētās joslas izmantošanai.

Ja Komisija apsver pasākumu pieņemšanu saskaņā ar 39. panta 1., 4., 5. un 6. punktu, tā var lūgt *RSPG* atzinumu sakarā ar šāda standarta vai specifikācijas ietekmi uz radiofrekvenču spektra koordinēšanu, harmonizēšanu un pieejamību. Visās tālākajās darbībās Komisija maksimāli ņem vērā *RSPG* atzinumu.

3. Ja valstī vai reģionā trūkst tirgus pieprasījuma pēc harmonizētās radiofrekvenču spektra joslas izmantošanas, dalībvalstis drīkst atļaut visas minētās joslas vai tās daļas alternatīvu izmantošanu, ietverot pastāvošo izmantojumu, saskaņā ar šā panta 4. un 5. punktu, ar noteikumu, ka:

   a) šādas joslas izmantošanas tirgus pieprasījuma trūkums konstatēts pēc sabiedriskas apspriešanas saskaņā ar 23. pantu, cita starpā ņemot vērā tālredzīgu tirgus pieprasījuma novērtējumu;

   b) šāda alternatīva izmantošana neliedz un nekavē šādas joslas pieejamību vai izmantošanu citās dalībvalstīs; un

   c) attiecīgā dalībvalsts pienācīgi ņem vērā šādas joslas ilgtermiņa pieejamību vai izmantošanu Savienībā un iekārtu apjomradītos ietaupījumus, ko dod harmonizētā radiofrekvenču spektra lietošana Savienībā.

Jebkurš lēmums izņēmuma kārtā atļaut alternatīvu izmantošanu ir regulāri pārskatāms un jebkurā gadījumā tiek pārskatīts tūlīt pēc topoša lietotāja pienācīgi pamatota pieteikuma kompetentajai iestādei uz joslas izmantošanu saskaņā ar tehnisko īstenošanas pasākumu. Attiecīgā dalībvalsts dara zināmu Komisijai un pārējām dalībvalstīm pieņemto lēmumu un tā iemeslus, kā arī jebkuras pārskatīšanas iznākumu.

4. Neskarot otro daļu, dalībvalstis nodrošina, ka visu veidu tehnoloģijas, ko lieto elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanā, var izmantot radiofrekvenču spektrā, kas attiecīgās valsts radiofrekvenču sadalījuma plānā saskaņā ar Savienības tiesību aktiem pasludināts par pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumiem.

Tomēr dalībvalstis var paredzēt samērīgus un nediskriminējošus ierobežojumus attiecībā uz elektronisko sakaru pakalpojumiem izmantotajiem radiotīklu vai bezvadu piekļuves tehnoloģiju veidiem, ja šādi ierobežojumi ir vajadzīgi, lai:

a) novērstu kaitīgus traucējumus;

b) pasargātu sabiedrības veselību no elektromagnētiskā lauka, maksimāli ņemot vērā Ieteikumu 1999/519/EK;

c) nodrošinātu pakalpojuma tehnisko kvalitāti;

d) nodrošinātu radiofrekvenču spektra koplietošanas maksimalizāciju;

e) nodrošinātu radiofrekvenču spektra lietderīgu izmantošanu; vai

f) nodrošinātu vispārēju interešu mērķa sasniegšanu saskaņā ar 5. punktu.

5. Neskarot otro daļu, dalībvalstis nodrošina, ka visu veidu elektronisko sakaru pakalpojumus var sniegt radiofrekvenču spektrā, kas attiecīgās valsts radiofrekvenču sadalījuma plānā saskaņā ar Savienības tiesību aktiem pasludināts par pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumiem. Tomēr dalībvalstis var paredzēt samērīgus un nediskriminējošus ierobežojumus attiecībā uz sniedzamo elektronisko sakaru pakalpojumu veidiem, tostarp vajadzības gadījumā nolūkā izpildīt kādu *ITU* Radionoteikumu prasību.

Pasākumi, ar ko nosaka, ka elektronisko sakaru pakalpojuma sniegšanai jāizmanto konkrēta josla, kas pieejama elektronisko sakaru pakalpojumiem, ir pamatoti, ja ar to palīdzību īsteno kādu vispārējo interešu mērķi, ko dalībvalstis nosaka saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tostarp, bet ne tikai:

a) cilvēku dzīvības aizsardzība;

b) sociālās, reģionālās vai teritoriālās kohēzijas veicināšana;

c) radiofrekvenču spektra nelietderīgas izmantošanas novēršana; vai

d) kultūru un valodu daudzveidības un mediju plurālisma veicināšana, piemēram, radio un televīzijas apraides pakalpojumu nodrošināšana.

Pasākumu, ar ko aizliedz sniegt jebkādu citu elektronisko sakaru pakalpojumu konkrētā spektrā, var noteikt vienīgi tad, ja to pamato vajadzība nodrošināt cilvēku dzīvības aizsardzības pakalpojumus. Dalībvalstis izņēmuma kārtā var arī paplašināt šādu pasākumu, lai sasniegtu citus vispārējo interešu mērķus, ko dalībvalstis nosaka saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

6. Dalībvalstis regulāri pārskata 4. un 5. punktā minēto ierobežojumu nepieciešamību un nodod atklātībai minētās pārskates rezultātus.

7. Pirms 2011. gada 25. maija noteiktiem ierobežojumiem no ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena] jāatbilst 4. un 5. punktam.

46. pants

Radiofrekvenču spektra lietošanas atļauja

1. Dalībvalstis ar vispārējām atļaujām atvieglina radiofrekvenču spektra lietošanu, tostarp koplietošanu, un individuālo radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību izdošanu ierobežo līdz situācijām, kad tādas ir nepieciešamas, lai maksimalizētu lietderīgu izmantošanu atbilstoši pieprasījumam, ņemot vērā otrajā daļā noteiktos kritērijus. Visos citos gadījumos tās radiofrekvenču spektra lietošanas nosacījumus iekļauj vispārējā atļaujā.

   Tālab dalībvalstis lemj par piemērotāko radiofrekvenču spektra lietošanas atļaušanas režīmu, ņemot vērā:

   a) attiecīgā radiofrekvenču spektra specifiku;

   b) vajadzību aizsargāt pret kaitīgiem traucējumiem;

   c) attiecīgā gadījumā – uzticamu radiofrekvenču spektra koplietošanas nosacījumu attīstību;

   d) nepieciešamību nodrošināt sakaru vai pakalpojuma tehnisko kvalitāti;

e) vispārējo interešu mērķus, ko dalībvalstis nosaka saskaņā ar Savienības tiesību aktiem;

f) nepieciešamību nodrošināt radiofrekvenču spektra lietderīgu lietošanu.

Kad dalībvalstis apsver, vai izdot harmonizēta radiofrekvenču spektra joslas vispārējas atļaujas vai piešķirt individuālas lietošanas tiesības, ņemot vērā saskaņā ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 4. pantu noteiktos tehniskos īstenošanas pasākumus, tās cenšas minimalizēt kaitīgo traucējumu problēmas, arī gadījumos, kad radiofrekvenču spektrs tiek koplietots uz vispārējas atļaujas un individuālās lietošanas tiesību apvienojuma pamata.

Attiecīgā gadījumā dalībvalstis apsver iespēju atļaut lietot radiofrekvenču spektru, pamatojoties uz vispārējas atļaujas un individuālu lietošanas tiesību apvienojumu, ņemot vērā dažādu minēto apvienojumu un pakāpeniskas pārejas no vienas kategorijas uz citu iespējamo ietekmi uz konkurenci, inovāciju un ienākšanu tirgū.

Dalībvalstis cenšas minimalizēt ierobežojumus radiofrekvenču spektra lietošanai, pienācīgi ņemot vērā tehnoloģiskos risinājumus, ar ko novērš kaitīgos traucējumus, lai piemērotu pēc iespējas mazāk ierobežojošu atļauju režīmu.

2. Pieņemot lēmumu saskaņā ar 1. punktu nolūkā atvieglināt radiofrekvenču spektra koplietošanu, kompetentās iestādes nodrošina, lai radiofrekvenču spektra koplietošanas nosacījumi tiktu skaidri izklāstīti. Šādi nosacījumi veicina efektīvu radiofrekvenču spektra lietošanu, konkurētspēju un inovāciju.

47. pants

Individuālajām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām piesaistītie nosacījumi

1. Kompetentās iestādes piesaista nosacījumus individuālajām tiesībām lietot radiofrekvenču spektru saskaņā ar 13. panta 1. punktu tā, lai nodrošinātu radiofrekvenču spektra lietošanu optimālā un pašā efektīvākajā un lietderīgākajā veidā. Lai nodrošinātu minēto nosacījumu īstenošanu saskaņā ar 30. pantu, tās pirms šādu tiesību piešķiršanas vai atjaunošanas skaidri nosaka jebkādus šādus nosacījumus, tostarp prasīto lietojuma apmēru un iespēju minēto prasību īstenot ar tirdzniecību vai iznomāšanu. Radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību atjaunošanai piesaistīti nosacījumi esošajiem minēto tiesību subjektiem nedod nepelnītas priekšrocības.

Šādos nosacījumos norāda piemērojamos parametrus, – tostarp jebkurus termiņus, kādos tiesības jāizmanto, – kuru neievērošanas gadījumā kompetentajai iestādei būtu tiesības atņemt lietošanas tiesības vai piemērot citus pasākumus.

Kompetentās iestādes laikus un pārredzamā veidā apspriežas ar ieinteresētajām personām un tās informē par individuālajām lietošanas tiesībām piesaistītajiem nosacījumiem pirms to uzlikšanas. Tās iepriekš nosaka šo nosacījumu izpildes novērtēšanas kritērijus un par minētajiem nosacījumiem pārredzami informē ieinteresētās personas.

2. Piesaistot individuālām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām nosacījumus, kompetentās iestādes, jo īpaši gādājot par radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu lietošanu vai pārklājuma veicināšanu, var nodrošināt šādas iespējas:

a) pasīvās vai aktīvās infrastruktūras, kas balstās uz radiofrekvenču spektru, koplietošanu;

b) komerciālus viesabonēšanas piekļuves nolīgumus;

c) kopīgi izvērst infrastruktūras tādu tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai, kuri balstās uz radiofrekvenču spektra lietošanu.

Kompetentās iestādes neliedz radiofrekvenču spektra koplietošanu nosacījumos, kas ir piesaistīti radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām. Uz atbilstoši šim punktam piesaistīto nosacījumu īstenošanu uzņēmumos turpina attiekties konkurences tiesības.

2. IEDAĻA
LIETOŠANAS TIESĪBAS

48. pants

Radiofrekvenču spektra individuālo lietošanas tiesību piešķiršana

1. Ja ir nepieciešams piešķirt individuālas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, dalībvalstis šādas tiesības pēc pieprasījuma piešķir jebkuram uzņēmumam elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai saskaņā ar 12. pantā norādīto vispārējo atļauju, ievērojot 13. pantu, 21. panta 1. punkta c) apakšpunktu un 55. pantu un jebkurus citus noteikumus, kas nodrošina minēto resursu lietderīgu lietošanu saskaņā ar šo direktīvu.

2. Neskarot specifiskus kritērijus un procedūras, ko dalībvalstis noteikušas, lai piešķirtu radiofrekvenču spektra individuālās lietošanas tiesības radio vai televīzijas apraides satura pakalpojumu sniedzējiem vispārējo interešu mērķu īstenošanai saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, radiofrekvenču spektra individuālās lietošanas tiesības piešķir atvērtās, objektīvās, pārredzamās, nediskriminējošās un samērīgās procedūrās un saskaņā ar 45. pantu.

3. Izņēmums no prasības pēc atvērtas procedūras ir iespējams, ja radiofrekvenču spektra lietošanas individuālo tiesību piešķiršana radio vai televīzijas apraides satura pakalpojumu sniedzējiem ir nepieciešama vispārējo interešu mērķa sasniegšanai, ko dalībvalstis nosaka saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

4. Pieteikumus uz individuālām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām kompetentās iestādes izskata atlases procedūrās pēc objektīviem, pārredzamiem, proporcionāliem un nediskriminējošiem tiesīguma kritērijiem, kas ir noteikti iepriekš un atspoguļo šādām tiesībām piesaistāmos nosacījumus. Kompetentās iestādes var no iesniedzējiem pieprasīt visas ziņas, kas vajadzīgas, lai pēc minētajiem kritērijiem novērtētu viņu spēju izpildīt minētos nosacījumus. Ja kompetentā iestāde nāk pie slēdziena, ka iesniedzējam trūkst prasītās spējas, tā sniedz pienācīgi pamatotu lēmumu par to.

5. Piešķirot radiofrekvenču spektra individuālās lietošanas tiesības, dalībvalstis norāda, vai un ar kādiem nosacījumiem tiesību subjekts minētās tiesības var nodot vai iznomāt. Piemēro 45. un 51. pantu.

6. Kompetentā iestāde lēmumu par radiofrekvenču spektra individuālo lietošanas tiesību piešķiršanu pieņem, paziņo un publisko iespējami drīz pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas un sešās nedēļās gadījumā, ja radiofrekvenču spektrs ir izziņots par pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumiem to valsts radiofrekvenču sadalījuma plānā. Minētais termiņš neskar 55. panta 7. punktu un piemērojamos starptautiskos nolīgumus par radiofrekvenču spektra vai orbitālo pozīciju lietošanu.

49. pants

Tiesību ilgums

1. Ja dalībvalstis radiofrekvenču spektru lietot atļauj ar individuālām laikā ierobežotām lietošanas tiesībām, tās nodrošina, lai lietošanas tiesības tiktu piešķirtas uz laiku, kas ir piemērots, ņemot vērā saskaņā ar 55. panta 2. punktu izvirzītos mērķus, pienācīgi ņemot vērā vajadzību nodrošināt konkurenci, kā arī jo īpaši efektīvu un lietderīgu radiofrekvenču spektra lietošanu un veicināt inovāciju un produktīvus ieguldījumus, arī dodot pietiekamu laiku ieguldījuma amortizācijai.

2. Kad dalībvalstis uz ierobežotu laikposmu piešķir individuālās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, attiecībā uz kurām saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem ir noteikti harmonizēti nosacījumi, lai ļautu to lietot bezvadu platjoslas elektronisko sakaru pakalpojumos ("bezvadu platjoslas pakalpojumi"), tās nodrošina regulējuma paredzamību tiesību subjektiem vismaz 20 gadus attiecībā uz nosacījumiem ieguldījumiem infrastruktūrā, kas balstās uz šādu radiofrekvenču spektra lietošanu, ņemot vērā šā panta 1. punktā minētās prasības. Vajadzības gadījumā uz šo pantu attiecas jebkāds grozījums minētajām lietošanas tiesībām piesaistītajos nosacījumos saskaņā ar 18. pantu.

   Šādā nolūkā dalībvalstis nodrošina, kas šādas tiesības ir derīgas vismaz 15 gadus un vajadzības gadījumā ietver piemērotu to pagarinājumu atbilstīgi pirmajai daļai, ievērojot šajā punktā noteiktos nosacījumus.

Dalībvalstis vispārējos kritērijus lietošanas tiesību ilguma pagarinājumam pārredzamā veidā dara pieejamus visām ieinteresētajām pusēm pirms lietošanas tiesību piešķiršanas, kā daļu no 55. panta 3. un 6. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Šādi vispārēji kritēriji attiecas uz:

a) nepieciešamību nodrošināt attiecīgā radiofrekvenču spektra efektīvu un lietderīgu lietošanu, panākt 45. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktos mērķus vai nepieciešamību sasniegt vispārējo interešu mērķus saistībā ar cilvēka dzīvības, sabiedriskās kārtība, sabiedrības drošības vai aizsardzības nodrošināšanu; un

b) nepieciešamību nodrošināt neizkropļotu konkurenci.

Vēlākais divus gadus pirms individuālo lietošanas tiesību sākotnējā termiņa beigām kompetentā iestāde veic objektīvu un tālredzīgu to vispārējo kritēriju novērtējumu, kas noteikti minēto lietošanas tiesību ilguma pagarinājumam, ņemot vērā 45. panta 2. punkta c) apakšpunktu. Ja kompetentā iestāde nav sākusi piespiedu pasākumu par 30. pantā paredzēto lietošanas tiesību nosacījumu neievērošanu, tā piešķir lietošanas tiesību ilguma pagarinājumu, izņemot, ja tā secina, ka šāds pagarinājums neatbilstu vispārējiem kritērijiem, kas noteikti šā punkta trešās daļas a) vai b) punktā.

Pamatojoties uz minēto novērtējumu, kompetentā iestāde paziņo tiesību subjektam, vai tiks piešķirts lietošanas tiesību ilguma pagarinājums.

Ja šāds pagarinājums piešķirts netiks, kompetentā iestāde piemēro 48. pantu, lai piešķirtu lietošanas tiesības šādai konkrētai radiofrekvenču spektra joslai.

Visi pasākumi saskaņā ar šo punktu ir samērīgi, nediskriminējoši, pārredzami un pamatoti.

Atkāpjoties no 23. panta, ieinteresētajām personām ir iespēja komentēt jebkuru pasākuma projektu saskaņā ar šā punkta trešo un ceturto daļu vismaz trīs mēnešus ilgā laikposmā.

Šis punkts neskar 19. un 30. panta piemērošanu.

Nosakot lietošanas tiesību maksu, dalībvalstis ņem vērā šajā punktā paredzēto mehānismu.

3. Dalībvalstis var atkāpties no šā panta 2. punkta, ja ir pienācīgs pamatojums šādos gadījumos:

a) ierobežotos ģeogrāfiskos apgabalos, kur piekļuve augstas veiktspējas tīkliem ir ļoti traucēta vai neiespējama, un tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu 45. panta 2. punktā minētos mērķus;

b) konkrētiem īstermiņa projektiem;

c) eksperimentālai lietošanai;

d) radiofrekvenču spektra lietošanai saskaņā ar 45. panta 4. un 5. punktu, kas var pastāvēt līdzās bezvadu platjoslas pakalpojumiem; vai

e) radiofrekvenču spektra alternatīvai lietošanai saskaņā ar 45. panta 3. punktu.

4. Dalībvalstis var pielāgot šajā pantā noteikto lietošanas tiesību ilgumu, lai vienā vai vairākās joslās nodrošinātu vienlaicīgu tiesību ilguma izbeigšanos.

50. pants

Harmonizēta radiofrekvenču spektra lietošanas individuālo tiesību atjaunošana

1. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes pieņem lēmumu atjaunot individuālās harmonizēta radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības savlaicīgi pirms minēto tiesību ilguma izbeigšanās, izņemot ja piešķiršanas brīdī atjaunošanas iespēja ir skaidri izslēgta. Šādā nolūkā minētās iestādes izvērtē tādas atjaunošanas nepieciešamību pēc iestādes iniciatīvas vai tiesību subjekta pieprasījuma, otrā gadījumā — ne agrāk kā 5 gadus pirms attiecīgo tiesību ilguma izbeigšanās. Tas neskar klauzulas par atjaunošanu, ko piemēro esošajām tiesībām.

2. Pieņemot lēmumu saskaņā ar šā panta 1. punktu, kompetentās iestādes cita starpā apsver šādus aspektus:

   a) kā izpildīti 3. panta, 45. panta 2. punkta un 48. panta 2. punkta uzdevumi, kā arī Savienības vai valsts tiesību aktos noteiktie uzdevumi;

   b) kā īstenots tehniskais īstenošanas pasākums, kas pieņemts saskaņā ar Lēmuma 676/2002/EK 4. pantu;

   c) pārskatu par attiecīgajām tiesībām piesaistīto nosacījumu īstenošanu;

d) vajadzību saskaņā ar 52. pantu sekmēt konkurenci vai novērst tās kropļošanu;

e) vajadzību uzlabot radiofrekvenču spektra lietošanas lietderību, ņemot vērā tehnoloģiju vai tirgus attīstību;

f) vajadzību nepieļaut smagu pakalpojuma pārtraukumu.

3. Apsverot iespējamu individuālu harmonizēta radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību atjaunošanu tad, ja lietošanas tiesību skaits, ievērojot šā panta 2. punktu, ir ierobežots, kompetentās iestādes rīko atklātu, pārredzamu un nediskriminējošu procedūru un cita starpā:

a) dod visām ieinteresētajām personām iespēju izteikties sabiedriskā apspriešanā saskaņā ar 23. pantu; un

b) skaidri paziņo iespējamās atjaunošanas iemeslus.

Kad valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde lemj par to, vai atjaunot lietošanas tiesības vai rīkot jaunu atlases procedūru, lai piešķirtu lietošanas tiesības, ievērojot 55. pantu, tā ņem vērā jebkādus pierādījumus, kas izriet no atbilstoši šā punkta pirmajai daļai sarīkotās apspriešanas un kas liecina par tirgus pieprasījumu, un ko snieguši uzņēmumi, kuri attiecīgajā joslā nav radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību subjekti.

4. Lēmumam atjaunot harmonizēta radiofrekvenču spektra individuālās lietošanas tiesības var pievienot pārskatu par tām piesaistītajām maksām, kā arī citiem noteikumiem un nosacījumiem. Attiecīgā gadījumā valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes maksu par lietošanas tiesībām var pielāgot saskaņā ar 42. pantu.

51. pants

Individuālo radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošana vai iznomāšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmumi var nodot vai iznomāt citiem uzņēmumiem individuālās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības.

   Dalībvalstis var noteikt, ka šis punkts neattiecas uz gadījumiem, kad uzņēmuma individuālās tiesības lietot radiofrekvenču spektru sākotnēji ir piešķirtas par brīvu vai piešķirtas apraidei.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmuma nodoms nodot vai iznomāt radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, kā arī nodošanas fakts saskaņā ar valsts procedūrām tiek paziņots kompetentajai iestādei un publiskots. Harmonizēta radiofrekvenču spektra gadījumā katrā šādā nodošanā jāievēro šāda harmonizētā lietošana.

3. Dalībvalstis atļauj nodot vai iznomāt radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, ja tiek uzturēti spēkā sākotnējie lietošanas tiesībām piesaistītie nosacījumi. Neskarot vajadzību nodrošināt konkurences neizkropļošanu, jo īpaši saskaņā ar 52. pantu, dalībvalstis:

   a) nodošanai un iznomāšanai piemēro iespējami vismazāk apgrūtinošo procedūru;

   b) neatsaka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību iznomāšanu, ja iznomātājs apņemas paturēt atbildību par lietošanas tiesībām piesaistīto sākotnējo nosacījumu izpildi;

   c) neatsaka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu, ja vien nav skaidra riska, ka jaunais tiesību subjekts nav spējīgs izpildīt lietošanas tiesību sākotnējos nosacījumus.

Visas administratīvās nodevas, kas uzliktas uzņēmumiem saistībā ar tāda pieteikuma izskatīšanu, kurš attiecas uz radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu vai iznomāšanu, ir atbilstīgas 16. pantam.

Pirmās daļas a) līdz c) apakšpunkts neskar dalībvalstu kompetenci panākt atbilstību lietošanas tiesībām piesaistītajiem nosacījumiem jebkurā brīdī attiecībā gan uz iznomātāju, gan nomnieku, saskaņā ar valsts tiesību normām.

Kompetentās iestādes atvieglina radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu vai iznomāšanu, laikus izskatot katru pieprasījumu koriģēt tiesībām piesaistītos nosacījumus un gādājot, lai minētās tiesības vai attiecīgais radiofrekvenču spektrs būtu vislielākā iespējamā mērā sadalāmi vai lietojami atsevišķi.

Ņemot vērā katru radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu vai iznomāšanu, kompetentās iestādes standartizētā veidā elektroniski nodod atklātībai attiecīgās detaļas, kas attiecas uz tirgojamām individuālajām tiesībām, kad tās tiek radītas, un saglabā šīs detaļas, kamēr tiesības pastāv.

Komisija var pieņemt īstenošanas pasākumus, lai precizētu minētās attiecīgās detaļas.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

52. pants

Konkurence

1. Kad valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes saskaņā ar šo direktīvu lemj par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanu, grozīšanu vai atjaunošanu elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, tās iekšējā tirgū veicina efektīvu konkurenci un nepieļauj konkurences izkropļošanu.

2. Kad dalībvalstis piešķir, groza vai atjauno radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, to valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes pēc valsts regulatīvās iestādes sniegta padoma var veikt piemērotus pasākumus, piemēram:

   a) ierobežot radiofrekvenču spektra joslu apjomu, kura lietošanas tiesības tiek piešķirtas uzņēmumam, vai, pamatotos apstākļos, piesaistīt nosacījumus šādām lietošanas tiesībām, kā vairumtirdzniecības piekļuves nodrošināšana, viesabonēšana valstī vai reģionā, noteiktās joslās vai noteiktās joslu grupās ar līdzīgām īpašībām;

   b) rezervēt konkrētu daļu radiofrekvenču spektra joslas vai joslu grupu piešķiršanai jauniem tirgus dalībniekiem, ja tas ir piemēroti un pamatoti, ņemot vērā konkrētu situāciju valsts tirgū;

   c) atteikties piešķirt jaunas radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības vai atļaut jaunu radiofrekvenču spektra lietošanu konkrētās joslās, vai piesaistīt nosacījumus jaunu radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķīrumam vai jaunai radiofrekvenču spektra lietošanas atļaujai, lai izvairītos no konkurences kropļošanas lietošanas tiesību piešķiršanas, nodošanas vai uzkrāšanas rezultātā;

d) ietvert nosacījumus, ar kuriem aizliedz radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu, kura nav pakļauta Savienības vai valsts uzņēmumu apvienošanās kontrolei, ja tāda nodošana varētu būtiski kaitēt konkurencei, vai arī izvirzīt nosacījumus attiecībā uz minēto nodošanu;

e) grozīt esošās tiesības saskaņā ar šo direktīvu, ja tas ir nepieciešams, lai pēc notikušā novērstu konkurences izkropļojumu, ko izraisījusi radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošana vai uzkrāšana.

Valsts regulatīvā un citas kompetentās iestādes, ņemot vērā tirgus nosacījumus un pieejamos etalonus, balsta savus lēmumus uz objektīvu un tālredzīgu novērtējumu par tirgus konkurences nosacījumiem, par to, vai pasākumi ir nepieciešami, lai saglabātu vai sasniegtu efektīvu konkurenci, un par to, kāda varētu būt pasākumu ietekme uz tirgus dalībnieku esošajiem un nākamiem ieguldījumiem, jo īpaši tīkla izvēršanas gadījumā. To darot, tās ņem vērā 67. panta 2. punktā izklāstīto pieeju tirgus analīzei.

3. Piemērojot šā panta 2. punktu, valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes rīkojas 18., 19., 23. un 35. pantā noteiktajā kārtībā.

3. IEDAĻA
PROCEDŪRAS

53. pants

Piešķiršanas laika koordinēšana

1. Dalībvalstis sadarbojas, lai koordinētu harmonizētā radiofrekvenču spektra lietošanu elektronisko sakaru tīklos un pakalpojumos Savienībā, pienācīgi ņemot vērā atšķirīgo situāciju valstu tirgos. Tas var ietvert viena vai attiecīgi vairāku vienotu termiņu noteikšanu, kuros jādod konkrēta harmonizētā radiofrekvenču spektra lietošanas atļauja.

2. Ja saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem ir noteikti harmonizēti nosacījumi, lai radiofrekvenču spektru ļautu lietot bezvadu platjoslas tīklos un pakalpojumos, dalībvalstis atļauj minēto radiofrekvenču spektru lietošanu pēc iespējas drīz un vēlākais 30 mēnešus pēc minētā pasākuma pieņemšanas vai pēc iespējas drīz pēc jebkāda lēmuma atcelšanas, kurā atļauj alternatīvu lietošanu izņēmuma kārtā, ievērojot šīs direktīvas 45. panta 3. punktu. Tas neskar Lēmumu (ES) 2017/899 un Komisijas iniciatīvas tiesības ierosināt likumdošanas aktus.

3. Dalībvalsts var atlikt šā panta 2. punktā paredzēto termiņu konkrētai joslai šādos apstākļos:

a) ciktāl to pamato šīs joslas lietošanas ierobežojums, balstoties uz vispārējo interešu mērķi, kas noteikts 45. panta 5. punkta a) vai d) apakšpunktā;

b) neatrisinātu pārrobežas koordinācijas jautājumu gadījumā, kas izraisa kaitīgus traucējumus ar trešām valstīm, ar noteikumu, ka skartā dalībvalsts attiecīgā gadījumā ir lūgusi Savienības atbalstu saskaņā ar 28. panta 5. punktu;

c) valsts drošības un aizsardzības aizsargāšana; vai

d) nepārvarama vara.

Attiecīgā dalībvalsts pārskata šādu atlikšanu vismaz reizi divos gados.

4. Dalībvalsts var atlikt 2. punktā paredzēto termiņu konkrētai joslai, ciktāl tas nepieciešams un līdz 30 mēnešiem šādos gadījumos:

a) neatrisinātu pārrobežas koordinācijas jautājumu gadījumā, kas izraisa kaitīgus traucējumus starp dalībvalstīm, ar noteikumu, ka skartā dalībvalsts laikus īsteno visus vajadzīgos pasākumus saskaņā ar 28. panta 3. un 4. punktu;

b) nepieciešamība nodrošināt šīs joslas esošo lietotāju tehnisko migrāciju un nodrošināšanas sarežģītība.

5. Ja termiņš tiek atlikts saskaņā ar 3. vai 4. punktu, attiecīgā dalībvalsts – laikus un norādot pamatojumu – informē pārējās dalībvalstis un Komisiju.

54. pants

Piešķiršanas laika koordinēšana konkrētām 5G joslām

1. Līdz 2020. gada 31. decembrim attiecībā uz tādām zemes sistēmām, kas spēj nodrošināt bezvadu platjoslas pakalpojumus, dalībvalstis vajadzības gadījumā nolūkā atvieglot 5G izvēršanu veic visus vajadzīgos pasākumus, lai:

   a) reorganizētu un atļautu lietot pietiekami lielu daļu 3.4 līdz 3.8 GHz joslas;

   b) atļautu lietot vismaz 1 GHz no 24.25 līdz 27.5 GHz joslas, ar noteikumu, kas ir skaidri pierādījumi par tirgus pieprasījumu un nav būtisku ierobežojumu esošo lietotāju migrācijai vai joslas atļaujai.

2. Dalībvalstis tomēr var pagarināt šā panta 1. punktā noteikto termiņu, ja tas ir pamatoti, saskaņā ar 45. panta 3. punktu vai 53. panta 2., 3. vai 4. punktu.

3. Saskaņā ar šā panta 1. punktu īstenotie pasākumi atbilst harmonizētiem nosacījumiem, kas saskaņā ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 4. pantu noteikti ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem.

55. pants

Procedūras piešķiramo radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību daudzuma ierobežošanai

1. Neskarot 53. pantu, ja dalībvalstis secina, ka uz kādām tiesībām lietot radiofrekvenču spektru nevar attiecināt vispārējo atļauju, un ja tā apsver, vai ierobežot piešķiramo radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību daudzumu, tā cita starpā:

   a) skaidri nosaka lietošanas tiesību ierobežošanas iemeslus, jo īpaši pienācīgi akcentējot vajadzību maksimalizēt lietotāju ieguvumu un atvieglināt konkurences attīstību, un vajadzības gadījumā ierobežojumu pārskata regulāri vai pēc skarto uzņēmumu pamatota pieprasījuma;

   b) dod visām ieinteresētajām personām, tostarp lietotājiem un patērētājiem, iespēju izteikties par ierobežojumiem sabiedriskā apspriešanā saskaņā ar 23. pantu.

2. Ja dalībvalsts secina, ka lietošanas tiesību skaits ir jāierobežo, tā skaidri nosaka un pamato mērķus, ko vēlas sasniegt konkursa kārtā veiktas vai salīdzinošas atlases procedūrā saskaņā ar šo pantu, un, ja iespējams, tos izsaka skaitļos, pienācīgu nozīmi piešķirot vajadzībai sasniegt valsts un iekšējā tirgus mērķus. Veidojot konkrēto atlases procedūru, papildus mērķim veicināt konkurenci dalībvalstis var izvirzīt tikai vienu vai vairākus no šādiem mērķiem:

   a) pārklājuma veicināšana;

b) pakalpojuma prasītās kvalitātes nodrošināšana;

c) radiofrekvenču spektra efektīvas lietošanas veicināšana, tostarp ņemot vērā lietošanas tiesībām piesaistītos nosacījumus un maksu līmeņus;

d) inovācijas un uzņēmējdarbības veicināšana.

Valsts regulatīvā iestāde vai cita kompetentā iestāde skaidri definē un pamato atlases procedūras izvēli, ieskaitot jebkādu priekšatlasi dalībai atlases procedūrā. Tā arī skaidri paziņo katras attiecīgas tirgus konkurences, tehniskās un ekonomiskās situācijas novērtēšanas iznākumu un pamato iespējamo pasākumu izmantošanu un izvēli atbilstīgi 35. pantam.

3. Dalībvalstis publicē visus lēmumus par izraudzīto atlases procedūru un ar to saistītos noteikumus, skaidri paziņojot, kādi bijuši izraudzīšanās iemesli. Tai arī jāpublicē lietošanas tiesībām piesaistāmie nosacījumi.

4. Pēc atlases procedūras noteikšanas dalībvalsts uzaicina iesniegt pieteikumus uz lietošanas tiesībām.

5. Ja dalībvalsts secina, ka var piešķirt papildu radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības vai vispārējās atļaujas un individuālo lietošanas tiesību apvienojumu, tā šo secinājumu publicē un sāk šādu tiesību piešķiršanas procesu.

6. Ja radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršana ir jāierobežo, dalībvalstis piešķir šādas tiesības, pamatojoties uz atlases kritērijiem un atlases procedūru, kas ir objektīvi, pārredzami, nediskriminējoši un samērīgi. Atlases kritērijos pienācīga vieta jāatvēl 3., 4., 28. un 45. panta mērķu sasniegšanai un prasībām.

7. Ja jāizmanto konkursa kārtā veiktas vai salīdzinošas atlases procedūra, dalībvalstis var pagarināt 48. panta 6. punktā minēto maksimālo sešu nedēļu periodu tik ilgi, cik nepieciešams, lai nodrošinātu, ka šādas procedūras ir taisnīgas, pārdomātas, atklātas un pārredzamas visām ieinteresētajām personām, bet ne vairāk kā par astoņiem mēnešiem, atbilstoši īpašam grafikam, kāds izveidots saskaņā ar 53. pantu.

   Šie termiņi neskar jebkādus piemērojamos starptautiskos nolīgumus par radiofrekvenču spektra lietošanu un satelītsakaru koordinēšanu.

8. Šis pants neskar radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošanu saskaņā ar 51. pantu.

IV NODAĻA
BEZVADU TĪKLA IEKĀRTU IZVIETOŠANA UN LIETOŠANA

56. pants

Piekļuve lokālajiem radiotīkliem

1. Kompetentās iestādes ļauj, izmantojot *RLAN*, nodrošināt piekļuvi publiskajam elektronisko sakaru tīklam, kā arī lietot harmonizētu radiofrekvenču spektru šādas piekļuves nodrošināšanai, uz ko attiecas tikai piemērojamie vispārējās atļaujas nosacījumi saistībā ar radiofrekvenču spektra lietojumu, kā minēts 46. panta 1. punktā.

   Ja šāda piekļuves nodrošināšana nav saimnieciskas darbības daļa vai notiek papildus saimnieciskai darbībai vai sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai, kas nav atkarīga no signālu pārraides minētajos tīklos, nevienam uzņēmumam, publiskai iestādei vai galalietotājam, kas nodrošina šādu piekļuvi, nav piemērojama ne prasība saņemt jebkādu vispārēju atļauju elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai saskaņā ar 12. pantu, ne pienākumi attiecībā uz galalietotāju tiesībām saskaņā ar III daļas II sadaļu, ne arī 61. panta 1. punktā noteiktais pienākums savstarpēji savienot savus tīklus.

2. Piemēro Direktīvas 2000/31/EK 12. pantu.

3. Kompetentās iestādes neliedz publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem atļaut sabiedrībai piekļūt to tīkliem, izmantojot *RLAN*, kas var būt izvietoti galalietotāja telpās, attiecībā uz ko jāizpilda piemērojamie vispārējās atļaujas nosacījumi un jāsaņem informēta galalietotāja iepriekšēja piekrišana.

4. Jo īpaši saskaņā ar Regulas (ES) 2015/2120 3. panta 1. punktu kompetentās iestādes nodrošina, ka publisko elektronisko sakaru tīklu vai publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji vienpusēji neierobežo galalietotājus vai tiem neliedz:

   a) piekļūt pašu izvēlētiem *RLAN*, kurus nodrošina trešās personas; vai

   b) atļaut citiem galalietotājiem savstarpēji vai vispārīgāk piekļūt šādu sniedzēju tīkliem, izmantojot *RLAN*, tostarp, pamatojoties uz trešās personas iniciatīvām, kam atbilstīgi tiek apvienoti un padarīti publiski pieejami dažādu galalietotāju *RLAN*.

5. Kompetentās iestādes neierobežo galalietotājus vai neliedz tiem atļaut citiem galalietotājiem – savstarpēji vai citā veidā – piekļūt saviem *RLAN*, tostarp pamatojoties uz trešās personas iniciatīvām, kas apvieno un padara publiski pieejamus dažādu galalietotāju *RLAN*.

6. Kompetentās iestādes nepamatoti neierobežo tādu *RLAN* piekļuves nodrošināšanu sabiedrībai:

a) ko īsteno publiskā sektora struktūras vai publiskās vietās tuvu telpām, kur šādas publiskā sektora struktūras atrodas, ja šāda piekļuve tiek nodrošināta papildus minētajās telpās sniegtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem;

b) ar nevalstisko organizāciju vai publiskā sektora struktūru iniciatīvām, kuru nolūks ir apvienot un padarīt savstarpēji vai vispārīgāk pieejamus dažādu galalietotāju *RLAN*, tostarp, attiecīgā gadījumā, *RLAN*, kam publiska piekļuve tiek nodrošināta saskaņā ar a) apakšpunktu.

57. pants

Tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošana un ekspluatācija

1. Kompetentās iestādes nepamatoti neierobežo tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošanu. Dalībvalstis cenšas nodrošināt, lai visi noteikumi, ar kuriem reglamentē tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošanu, būtu saskaņoti valsts līmenī. Šādus noteikumus publicē pirms to piemērošanas.

Jo īpaši, kompetentās iestādes nepiemēro atsevišķu pilsētplānošanas atļauju vai citas atsevišķas iepriekšējas atļaujas tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošanai, kas atbilst kritērijiem, kuri noteikti, ievērojot 2. punktu.

Atkāpjoties no šā punkta otrās daļas, kompetentās iestādes var prasīt atļaujas attiecībā uz tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošanu uz tādām ēkām vai tādās vietās, kurām piemīt arhitektoniska, vēsturiska vai dabas vērtība un kuras ir aizsargātas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai, vajadzības gadījumā sabiedrības drošības nolūkos. Uz minēto atļauju piešķiršanu attiecas Direktīvas 2014/61/ES 7. pants.

2. Komisija, izmantojot īstenošanas aktu, precizē fiziskos un tehniskos raksturlielumus, piemēram, tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu maksimālo izmēru, svaru un attiecīgā gadījumā izstarojuma jaudu.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

Pirmos šādus īstenošanas aktus pieņem līdz 2020. gada 30. jūnijam.

3. Šis pants neskar ne Direktīvas 2014/53/ES pamatprasības, ne atļauju režīmu, kas piemērojams attiecīgā radiofrekvenču spektra lietojumam.

4. Dalībvalstis, attiecīgā gadījumā piemērojot saskaņā ar Direktīvu 2014/61/ES pieņemtās procedūras, nodrošina, ka operatoriem ir tiesības piekļūt jebkurai fiziskai infrastruktūrai, tai skaitā ielu aprīkojumam, piemēram, apgaismes stabiem, ceļazīmēm, satiksmes signālgaismām, stendiem, autobusu un tramvaju pieturām un metro stacijām, ko kontrolē valsts, reģionālās vai vietējās publiskās iestādes un kas ir tehniski piemērota, lai tur izvietotu tuvas darbības bezvadu piekļuves punktus, vai kas ir nepieciešama, lai šādus piekļuves punktus sasaistītu pamattīklā. Publiskās iestādes apmierina visus pamatotus piekļuves pieprasījumus saskaņā ar taisnīgiem, samērīgiem, pārredzamiem un nediskriminējošiem noteikumiem un nosacījumiem, ko publisko vienotā informācijas punktā.

5. Neskarot komerclīgumus, tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošanai nepiemēro nekādas maksas vai nodevas, kas pārsniedz administratīvās nodevas saskaņā ar 16. pantu.

58. pants

Tehniskie noteikumi par elektromagnētiskiem laukiem

Procedūras, kas noteiktas Direktīvā (ES) 2015/1535, piemēro jebkuram tāda dalībvalsts pasākuma projektam, ar kuru tuvas darbības bezvadu piekļuves punktu izvietošanai attiecībā uz elektromagnētiskiem laukiem tiktu noteiktas prasības, kas atšķiras no tām, kas paredzētas Ieteikumā 1999/519/EK.

III SADAĻA
PIEKĻUVE

I NODAĻA
VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI, PIEKĻUVES PRINCIPI

59. pants

Vispārīgie noteikumi piekļuvei un starpsavienojumam

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka nepastāv ierobežojumi, kas kavē uzņēmumiem tajā pašā dalībvalstī vai citās dalībvalstīs savstarpēji pārrunāt nolīgumus par tehniskiem vai komerciāliem pasākumiem piekļuvei vai starpsavienojumam, saskaņā ar Savienības tiesību aktiem. Uzņēmumam, kas pieprasa piekļuvi vai starpsavienojumu, nav jābūt atļaujai darboties tajā dalībvalstī, kurā ir pieprasīta piekļuve vai starpsavienojums, ja tas nesniedz pakalpojumus vai nepārvalda tīklu šajā dalībvalstī.

2. Neskarot 114. pantu, dalībvalstis nesaglabā juridiskus vai administratīvus pasākumus, kas uzņēmumiem, piešķirot piekļuvi vai starpsavienojumu, liek piedāvāt dažādus noteikumus un nosacījumus dažādiem uzņēmumiem par līdzvērtīgiem pakalpojumiem, vai pasākumus, ar ko uzliek pienākumus, kas nav saistīti ar faktiskajiem piekļuves un starpsavienojuma pakalpojumiem, ko sniedz, neskarot nosacījumus, kas izklāstīti šīs direktīvas I pielikumā.

60. pants

Uzņēmumu tiesības un pienākumi

1. Publisko elektronisko sakaru tīklu operatoriem ir tiesības un – ja to pieprasa citi uzņēmumi, kas ir pilnvaroti tā rīkoties saskaņā ar 15. pantu – pienākums veikt pārrunas par starpsavienojumu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanu un sadarbspēju visā Savienībā. Operatori piedāvā piekļuvi un starpsavienojumu citiem uzņēmumiem ar noteikumiem un nosacījumiem, kas saskan ar pienākumiem, ko valsts regulatīvā iestāde uzlikusi, ievērojot 61., 62. un 68. pantu.

2. Neskarot 21. pantu, dalībvalstis pieprasa, lai uzņēmumi, kas saņem informāciju no cita uzņēmuma pirms, pēc vai pārrunu procesa par piekļuves vai starpsavienojuma nosacījumiem laikā, izmanto šo informāciju tikai tam nolūkam, kuram tā ir sniegta, un vienmēr ievēro nosūtītās vai uzglabātās informācijas konfidencialitāti. Šādi uzņēmumi saņemto informāciju nenodod citām personām, jo īpaši citām struktūrvienībām, meitasuzņēmumiem vai partneriem, kam šāda informācija sniegtu konkurences priekšrocības.

3. Dalībvalstis var paredzēt, ka sarunas notiek ar neitrālu starpnieku palīdzību, ja tas ir vajadzīgs konkurences nosacījumu dēļ.

II NODAĻA
PIEKĻUVE UN STARPSAVIENOJUMS

61. pants

Valsts regulatīvo

un citu kompetento iestāžu tiesības un pienākumi

attiecībā uz piekļuvi un starpsavienojumu

1. Valsts regulatīvās iestādes vai citas kompetentās iestādes šā panta 2. punkta pirmās daļas b) un c) apakšpunktā minētajā gadījumā, darbojoties saskaņā ar 3. pantā noteiktajiem mērķiem, veicina un attiecīgā gadījumā nodrošina, saskaņā ar šīs direktīvas noteikumiem, atbilstīgu piekļuvi pakalpojumiem un to starpsavienojumu un sadarbspēju, veicot savus pienākumus, veicinot efektivitāti, noturīgu konkurenci, ļoti augstas veiktspējas tīklu izvietošanu, efektīvus ieguldījumus un inovācijas un sniedzot maksimālu labumu galalietotājiem.

   Tās sniedz norādes un publisko procedūras, kas piemērojamas, lai iegūtu piekļuvi un starpsavienojumu, nolūkā nodrošināt, ka mazie un vidējie uzņēmumi un operatori ar ierobežotu ģeogrāfisko tvērumu var gūt labumu no uzliktajiem pienākumiem.

2. Jo īpaši, neskarot pasākumus, kurus var veikt attiecībā uz uzņēmumiem, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, saskaņā ar 68. pantu, valsts regulatīvās iestādes vai citas kompetentās iestādes šā punkta pirmās daļas b) un c) apakšpunktā minētajā gadījumā var uzlikt:

a) ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu gala-gala savienojamību, – pienākumus uzņēmumiem, kuriem jāsaņem vispārējā atļauja un kuri kontrolē piekļuvi galalietotājiem, pamatotos gadījumos arī pienākumu savstarpēji savienot to tīklus, ja tas jau nav izdarīts;

b) pamatotos gadījumos un ciktāl tas vajadzīgs – pienākumus uzņēmumiem, kuriem jāsaņem vispārējā atļauja un kuri kontrolē lietotāju piekļuvi, ar mērķi padarīt to pakalpojumus sadarbspējīgus;

c) pamatotos gadījumos, ja gala-gala savienojamība starp galalietotājiem ir apdraudēta tāpēc, ka starppersonu sakaru pakalpojumi nav sadarbspējīgi, un ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu gala-gala savienojamību starp galalietotājiem, – pienākumus tiem numurneatkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem, kuriem ir būtiska līmeņa pārklājums un liels lietotāju skaits, padarīt savus pakalpojumus sadarbspējīgus;

d) ciktāl tas vajadzīgs, lai nodrošinātu galalietotājiem piekļuvi ciparu radio un televīzijas apraides pakalpojumiem un saistītiem papildu pakalpojumiem, ko precizējusi dalībvalsts, – pienākumus operatoriem nodrošināt piekļuvi citām iekārtām, kas minētas II pielikuma II daļā, ar taisnīgiem, samērīgiem un nediskriminējošiem noteikumiem.

Pirmās daļas c) apakšpunktā minētos pienākumus var noteikt tikai:

i) ciktāl tas vajadzīgs starppersonu sakaru pakalpojumu sadarbspējas nodrošināšanai, un tie var ietvert proporcionālus pienākumus starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem publicēt un ļaut izmantot, pārveidot un pārraidīt iestāžu un citu sniedzēju attiecīgu informāciju vai pienākumu izmantot un ievērot 39. panta 1. punktā norādītos standartus vai specifikācijas vai jebkurus citus attiecīgos Eiropas vai starptautiskos standartus;

ii) ja Komisija, pēc apspriešanās ar *BEREC* un maksimāli ņemot vērā tā atzinumu, ir konstatējusi, ka visā Savienībā vai vismaz trīs dalībvalstīs ir ievērojami apdraudēta gala-gala savienojamība starp galalietotājiem, un ir pieņēmusi īstenošanas pasākumus, kuros noteikta jebkādu iespējamo uzliekamo pienākumu būtība un darbības joma.

Otrās daļas ii) punktā minētos īstenošanas pasākumus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

3. Jo īpaši un neskarot 1. un 2. punktu, valsts regulatīvās iestādes var uzlikt pienākumus pēc pamatota pieprasījuma dot piekļuvi vadojumam un kabeļiem, un ar tiem saistītajām iekārtām ēkās vai līdz pirmajam koncentrācijas vai sadales punktam, kā noteikusi valsts regulatīvā iestāde, ja minētais punkts atrodas ārpus ēkas. Pamatojoties uz to, ka šādu tīkla elementu replicēšana būtu ekonomiski neefektīva vai fiziski neiespējama, šādus pienākumus var uzlikt elektronisko sakaru tīklu nodrošinātājiem vai šāda vadojuma un kabeļu, un saistīto iekārtu īpašniekiem, ja minētie īpašnieki nav elektronisko sakaru tīklu nodrošinātāji. Noteiktie piekļuves nosacījumi var ietvert īpašus noteikumus par piekļuvi šādiem tīkla elementiem un ar tiem saistītām iekārtām un saistītiem pakalpojumiem, par pārredzamību un nediskrimināciju un par piekļuves izmaksu dalīšanu, paredzot, ka piekļuves izmaksas attiecīgā gadījumā var pielāgot, lai ņemtu vērā riska faktorus.

Ja valsts regulatīvā iestāde secina, attiecīgā gadījumā ņemot vērā no jebkādas attiecīgas tirgus analīzes izrietošus pienākumus, ka ar pienākumiem, kas uzlikti saskaņā ar pirmo daļu, netiek pietiekami labi novērsti lieli un ilglaicīgi replicēšanas fiziskie vai ekonomiskie šķēršļi, ko rada esošā vai no jauna radusies tirgus situācija, kas ievērojami ierobežo konkurētspējīgu iznākumu galalietotāju interesēs, tā var uzlikt pienākumu ar taisnīgiem un samērīgiem noteikumiem nodrošināt šādu piekļuvi arī aiz pirmā koncentrācijas vai sadales punkta, līdz punktam, ko tā nosaka par vistuvāko galalietotājiem un kas spēj izmitināt pietiekamu skaitu galalietotāju savienojumu, lai būtu komerciāli dzīvotspējīgs efektīviem piekļuves prasītājiem. Nosakot to, ciktāl piekļuve jānodrošina arī aiz pirmā koncentrācijas vai sadales punkta, valsts regulatīvā iestāde maksimāli ņem vērā attiecīgas *BEREC* pamatnostādnes. Ja tas ir pamatoti tehnisku vai ekonomisku iemeslu dēļ, valsts regulatīvās iestādes var uzlikt pienākumus nodrošināt aktīvu vai virtuālu piekļuvi.

Valsts regulatīvās iestādes neuzliek elektronisko sakaru tīklu sniedzējiem pienākumus saskaņā ar otro daļu, ja tās konstatē, ka:

a) pakalpojumu sniedzējs atbilst 80. panta 1. punktā minētajām raksturīgām iezīmēm un jebkuram uzņēmumam dara pieejamus darbspējīgus un līdzīgus alternatīvus līdzekļus, ar ko sasniegt galalietotājus, ar taisnīgiem, nediskriminējošiem un samērīgiem noteikumiem sniedzot piekļuvi ļoti augstas veiktspējas tīklam; valsts regulatīvās iestādes minēto atbrīvojumu var piemērot arī citiem sniedzējiem, kas ar taisnīgiem, nediskriminējošiem un samērīgiem noteikumiem un nosacījumiem piedāvā piekļuvi ļoti augstas veiktspējas tīklam; vai

b) pienākumu uzlikšana apdraudētu jauna tīkla izvietošanas ekonomisko vai finansiālo dzīvotspēju, jo īpaši mazu vietēju projektu gadījumā.

Atkāpjoties no trešās daļas a) punkta, valsts regulatīvās iestādes var uzlikt pienākumus elektronisko sakaru tīklu sniedzējiem, kas atbilst minētajā punktā minētajiem kritērijiem, ja attiecīgais tīkls tiek finansēts publiski.

Līdz ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] *BEREC* publisko pamatnostādnes ar mērķi sekmēt konsekventu šā punkta piemērošanu, paredzot attiecīgus kritērijus, pēc kuriem nosaka:

a) pirmo koncentrācijas vai sadales punktu;

b) punktu, kurš atrodas aiz pirmā koncentrācijas vai sadales punkta un kurā ir pietiekams galalietotāju savienojumu skaits, lai ļautu efektīvam uzņēmumam pārvarēt konstatētos ievērojamus replicēšanas šķēršļus;

c) kādu tīkla izvietošanu var uzskatīt par jaunu;

d) kādus projektus var uzskatīt par maziem; un

e) kuri ekonomiskie un fiziskie replicēšanas šķēršļi ir lieli un ilglaicīgi.

4. Neskarot 1. un 2. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes ir pilnvarotas uzņēmumiem, kuri nodrošina vai kuriem ir atļauts nodrošināt elektronisko sakaru tīklus, noteikt pienākumus saistībā ar pasīvās infrastruktūras koplietošanu vai pienākumus noslēgt lokalizētus viesabonēšanas piekļuves līgumus, abos gadījumos, ja tieši vajadzīgs, lai uz vietas sniegtu pakalpojumus, kuri balstīti uz radiofrekvenču spektra lietošanu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un ar noteikumu, ka nevienam uzņēmumam saskaņā ar taisnīgiem un samērīgiem noteikumiem un nosacījumiem nav darīti pieejami darbspējīgi un līdzīgi alternatīvi līdzekļi, ar ko nodrošina piekļuvi galalietotājiem. Kompetentās iestādes šādus pienākumus var uzlikt tikai tad, ja šī iespēja ir skaidri paredzēta, piešķirot radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības, un ja tas ir pamatoti, ņemot vērā to, ka teritorijā, uz ko attiecas šādi pienākumi, tirgus sekmēta infrastruktūras izvēršana tādu tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai, kuri balstās uz radiofrekvenču spektra lietošanu, saskaras ar nepārvaramiem ekonomiskiem vai fiziskiem šķēršļiem, kuru dēļ galalietotāju piekļuve tīkliem vai pakalpojumiem ir būtiski traucēta vai tās nav vispār. Šādos apstākļos, kad piekļuve pasīvajai infrastruktūrai un tās koplietošana nevar pietiekamā mērā atrisināt situāciju, valsts regulatīvās iestādes var noteikt pienākumus attiecībā uz aktīvās infrastruktūras koplietošanu.

Kompetentās iestādes ņem vērā:

a) nepieciešamību visā Savienībā maksimāli uzlabot savienojamību uz galvenajām transporta maģistrālēm un konkrētos teritoriālos apgabalos un iespēju ievērojami palielināt galalietotāju izvēli un augstāku pakalpojumu kvalitāti galalietotājiem;

b) radiofrekvenču spektra lietderīgu lietošanu;

c) koplietošanas un ar to saistīto nosacījumu tehnisko pamatojumu;

d) konkurences apstākļus infrastruktūras un pakalpojumu aspektā;

e) tehnoloģisko inovāciju;

f) primāro nepieciešamību atbalstīt infrastruktūras saimnieka motivāciju izvērst infrastruktūru.

Strīda izšķiršanas gadījumā kompetentās iestādes var cita starpā uzņēmumam, kas gūst labumu no koplietošanas vai piekļuves pienākuma, noteikt pienākumu koplietot radiofrekvenču spektru ar infrastruktūras saimnieku attiecīgajā apgabalā.

5. Pienākumi un nosacījumi, kas uzlikti saskaņā ar šā panta 1. līdz 4. punktu, ir objektīvi, pārredzami, samērīgi un nediskriminējoši, tos īsteno saskaņā ar procedūrām, kas minētas 23., 32. un 33. pantā. Valsts regulatīvās un citas kompetentās iestādes, kas ir uzlikušas šādus pienākumus un nosacījumus, novērtē to rezultātus piecus gadus pēc tāda iepriekšējā pasākuma pieņemšanas, kas pieņemts attiecībā uz tiem pašiem uzņēmumiem, un novērtē, vai būtu lietderīgi tos atcelt vai grozīt, ņemot vērā situācijas attīstību. Minētās iestādes paziņo sava novērtējuma rezultātus saskaņā ar procedūrām, kas minētas 23., 32. un 33. pantā.

6. Šā panta 1. un 2. punkta nolūkā, dalībvalstis nodrošina to, ka valsts regulatīvā iestāde ir pilnvarota iejaukties pēc savas iniciatīvas – pamatotos gadījumos, lai nodrošinātu politikas mērķus, kas minēti 3. pantā, saskaņā ar šo direktīvu un jo īpaši ar procedūrām, kas minētas 23. un 32. pantā.

7. Līdz ... [18 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dienas] nolūkā veicināt to, ka valsts regulatīvās iestādes konsekventi nosaka tīkla pieslēgumpunktu atrašanās vietu, *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju pieņem pamatnostādnes par kopēju pieeju tīkla pieslēgumpunktu identificēšanai dažādās tīkla topoloģijās. Valsts regulatīvās iestādes maksimāli ņem vērā minētās pamatnostādnes, kad tās nosaka tīkla pieslēgumpunktu atrašanās vietu.

62. pants

Nosacītās piekļuves sistēmas un citas iekārtas

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka II pielikuma I daļā minētos nosacījumus piemēro attiecībā uz nosacītu piekļuvi ciparu televīzijas un radio pakalpojumiem, kas sniegti skatītājiem un klausītājiem Savienībā neatkarīgi no pārraides līdzekļiem.

2. Ja saskaņā ar 67. panta 1. punktu veiktas tirgus analīzes rezultātā valsts regulatīvā iestāde atklāj, ka vienam vai vairākiem uzņēmumiem nav būtiskas ietekmes attiecīgajā tirgū, tā var grozīt vai atcelt nosacījumus attiecībā uz minētajiem uzņēmumiem, saskaņā ar 23. un 32. pantā minētajām procedūrām, tikai tādā līmenī, ka:

   a) galalietotāju piekļuve radio un televīzijas pārraidēm, apraides kanāliem un pakalpojumiem, kas precizēti saskaņā ar 114. pantu, netiktu nelabvēlīgi ietekmēta ar šādu grozīšanu vai atcelšanu; un

   b) perspektīvas efektīvai konkurencei šādos tirgos netiktu nelabvēlīgi ietekmētas ar šādu grozīšanu vai atcelšanu attiecībā uz:

      i) mazumtirdzniecības ciparu televīzijas un radio apraides pakalpojumiem; un

      ii) nosacītās piekļuves sistēmām un citām saistītām iekārtām.

   Personām, kuras ietekmējusi šāda nosacījumu grozīšana vai atcelšana, nosaka atbilstīgu paziņošanas termiņu.

3. Nosacījumi, kas piemēroti saskaņā ar šo pantu, neskar dalībvalstu spēju uzlikt pienākumus attiecībā uz elektroniskas raidījumu programmas un līdzīgu sarakstu, un navigācijas iekārtu izpildījuma aspektiem.

4. Neatkarīgi no šā panta 1. punkta dalībvalstis var ļaut savām valsts regulatīvajām iestādēm cik vien drīz iespējams pēc ... [šīs direktīvas stāšanās spēkā diena] un pēc tam periodiski pārskatīt nosacījumus, kas piemēroti saskaņā ar šo pantu, veicot tirgus analīzi saskaņā ar 67. panta 1. punktu, lai noteiktu, vai saglabāt, grozīt vai atcelt piemērotos nosacījumus.

III NODAĻA
TIRGUS ANALĪZE
UN BŪTISKA IETEKME TIRGŪ

63. pants

Uzņēmumi, kam ir būtiska ietekme tirgū

1. Ja šajā direktīvā ir prasība valsts regulatīvajām iestādēm noteikt, vai uzņēmumiem ir būtiska ietekme tirgū, saskaņā ar 67. pantā minēto procedūru, piemēro šā panta 2. punktu.

2. Uzņēmums uzskatāms par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, ja tas individuāli vai kopā ar citiem bauda stāvokli, kas ir līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim, proti, ekonomisku spēku, kas tam līdz zināmam līmenim ļauj rīkoties neatkarīgi no konkurentiem, klientiem un gala patērētājiem.

Jo īpaši valsts regulatīvās iestādes, izvērtējot, vai divi vai vairāki uzņēmumi kopā bauda dominējošu stāvokli tirgū, darbojas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un maksimāli ņem vērā pamatnostādnes par tirgus analīzi un būtiskas ietekmes tirgū novērtējumu, ko Komisija publicējusi, ievērojot 64. pantu.

3. Ja uzņēmumam ir būtiska ietekme konkrētā tirgū, to var arī uzskatīt par būtisku ietekmi cieši saistītā tirgū, ja saikne starp šiem diviem tirgiem ļauj konkrētajā tirgū esošo ietekmi izmantot cieši saistītajā tirgū, tādējādi stiprinot uzņēmuma kopējo ietekmi tirgū. Līdz ar to aizsardzības līdzekļus, kuru mērķis ir novērst šādu ietekmes izmantošanu, var piemērot cieši saistītajā tirgū saskaņā ar 69., 70., 71. un 74. pantu.

64. pants

Procedūra tirgu norādīšanai un noteikšanai

1. Pēc sabiedriskās apspriešanas, tostarp ar valsts regulatīvajām iestādēm, kā arī maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu Komisija pieņem Ieteikumu par attiecīgajiem produktu un pakalpojumu tirgiem (ieteikums). Ieteikumā norāda tos produktu un pakalpojumu tirgus elektronisko sakaru nozarē, kuru iezīmes var būt par pamatu, lai regulatīvā nolūkā uzliktu šajā direktīvā minētos pienākumus, neskarot tirgus, kurus konkrētos gadījumos var noteikt saskaņā ar konkurences tiesībām. Komisija nosaka tirgus saskaņā ar konkurences tiesību principiem.

   Komisija produktu un pakalpojumu tirgus ietver ieteikumā, ja, novērojusi vispārējās tendences Savienībā, tā konstatē, ka ir izpildīts katrs no 67. panta 1. punktā norādītajiem trim kritērijiem.

   Komisija ieteikumu pārskata līdz ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam regulāri.

2. Pēc apspriešanās ar *BEREC* Komisija publicē pamatnostādnes tirgus analīzei un būtiskas ietekmes tirgū novērtēšanai ("BIT pamatnostādnes"), kas ir saskaņā ar attiecīgajiem konkurences tiesību principiem. BIT pamatnostādnes ietver valsts regulatīvajām iestādēm adresētas norādes par to, kā būtiskas ietekmes tirgū jēdzienu piemērot specifiskajam elektronisko sakaru tirgu *ex-ante* regulējuma kontekstam, ņemot vērā 67. panta 1. punktā norādītos trīs kritērijus.

3. Valsts regulatīvās iestādes, maksimāli ņemot vērā ieteikumu un BIT pamatnostādnes, saskaņā ar konkurences tiesību principiem un atbilstīgi apstākļiem valstī nosaka konkrētus tirgus, jo īpaši konkrētus ģeogrāfiskos tirgus, kas atrodas to teritorijā, tostarp, ņemot vērā infrastruktūras konkurences pakāpi minētajos apgabalos. Valsts regulatīvās iestādes attiecīgā gadījumā arī ņem vērā saskaņā ar 22. panta 1. punktu veiktā ģeogrāfiskā apsekojuma rezultātus. Pirms to tirgu noteikšanas, kas nav ieteikumā norādītie tirgi, tās veic 23. un 32. pantā minētās procedūras.

65. pants

Transnacionālu tirgu noteikšanas procedūra

1. Ja Komisija vai vismaz divas attiecīgās valsts regulatīvās iestādes iesniedz pamatotu pieprasījumu, tostarp attiecīgus pierādījumus, *BEREC* veic iespējamā transnacionālā tirgus analīzi. Pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un maksimāli ņemot vērā *BEREC* veikto analīzi, Komisija var pieņemt lēmumus, ar ko nosaka transnacionālus tirgus saskaņā ar konkurences tiesību aktu principiem un maksimāli ņemot vērā ieteikumu un BIT pamatnostādnes, kas pieņemtas saskaņā ar 64. pantu.

2. Ja transnacionāli tirgi ir noteikti saskaņā ar šā panta 1. punktu, attiecīgās valsts regulatīvās iestādes kopā veic tirgus analīzi, maksimāli ņemot vērā BIT pamatnostādnes, un saskaņoti lemj par 67. panta 4. punktā minēto reglamentējošo pienākumu piemērošanu, uzturēšanu spēkā, grozīšanu vai atcelšanu. Attiecīgās valsts regulatīvās iestādes kopīgi paziņo Komisijai savu pasākumu projektus attiecībā uz tirgus analīzi un visiem reglamentējošajiem pienākumiem saskaņā ar 32. un 33. pantu.

Divas vai vairākas valsts regulatīvās iestādes var arī kopīgi paziņot savu pasākumu projektu attiecībā uz tirgus analīzi un visiem reglamentējošajiem pienākumiem gadījumā, kad nav transnacionālā tirgus, ja šīs iestādes uzskata, ka tirgus apstākļi to attiecīgajā jurisdikcijā ir pietiekami viendabīgi.

66. pants

Transnacionāla pieprasījuma noteikšanas procedūra

1. *BEREC* analizē galalietotāju transnacionālo pieprasījumu pēc produktiem un pakalpojumiem, ko piedāvā Savienībā vienā vai vairākos ieteikumā norādītajos tirgos, ja tā no Komisijas vai vismaz divām attiecīgajām valsts regulatīvajām iestādēm ir saņēmusi pamatotu pieprasījumu, kurā sniegti attiecīgi pierādījumi, kas liecina par to, ka jārisina nopietna ar pieprasījumu saistīta problēma. *BEREC* šādu analīzi var veikt arī tad, ja tā no tirgus dalībniekiem ir saņēmusi pamatotu pieprasījumu, kurā sniegti pietiekami pierādījumi, un ja tā uzskata, ka pastāv nopietna ar pieprasījumu saistīta problēma, kura ir jārisina. *BEREC* veiktā analīze neskar nekādus konstatējumus par transnacionālajiem tirgiem saskaņā ar 65. panta 1. punktu un nekādus valsts regulatīvo iestāžu konstatējumus par valsts vai vietējiem ģeogrāfiskajiem tirgiem saskaņā ar 64. panta 3. punktu.

Minētajā galalietotāju transnacionālā pieprasījuma analīzē var ietvert produktus un pakalpojumus, ko piedāvā produktu vai pakalpojumu tirgos, kurus viena vai vairākas valsts regulatīvās iestādes noteikušas dažādos veidos, ņemot vērā apstākļus valstī, ja ar minētajiem produktiem un pakalpojumiem var aizstāt produktus un pakalpojumus, ko piedāvā ieteikumā norādītajos tirgos.

2. Ja *BEREC* secina, ka galalietotāju transnacionālais pieprasījums pastāv, ir ievērojams un nav pietiekami apmierināts ar piedāvājumu, ko nodrošina uz komerciāla vai regulēta pamata, *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju izdod valsts regulatīvajām iestādēm paredzētas pamatnostādnes par kopējo pieeju konstatētā transnacionālā pieprasījuma apmierināšanai, tostarp attiecīgā gadījumā tad, kad tās nosaka tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar 68. pantu. Valsts regulatīvās iestādes, pildot regulatora pienākumus savā jurisdikcijā, maksimāli ņem vērā minētās pamatnostādnes. Minētās pamatnostādnes var nodrošināt pamatu vairumtirdzniecības piekļuves produktu sadarbspējai visā Savienībā un var ietvert norādes, lai harmonizētu tādu vairumtirdzniecības piekļuves produktu tehniskās specifikācijas, kuri spēj apmierināt šo konstatēto transnacionālo pieprasījumu.

67. pants

Tirgus analīzes procedūra

1. Valsts regulatīvās iestādes nosaka, vai attiecīgais tirgus, kas noteikts saskaņā ar 64. panta 3. punktu, ir tāds, kas pamato šajā direktīvā paredzēto reglamentējošo pienākumu uzlikšanu. Dalībvalstis nodrošina to, ka analīze attiecīgā gadījumā tiek veikta sadarbībā ar valsts konkurences iestādēm. Valsts regulatīvās iestādes, veicot šo analīzi, maksimāli ņem vērā BIT pamatnostādnes un izpilda 23. un 32. pantā minētās procedūras.

Tirgu var uzskatīt par tādu, kas pamato šajā direktīvā paredzēto reglamentējošo pienākumu uzlikšanu, ja ir izpildīti visi šādi kritēriji:

a) pastāv lieli un ilglaicīgi strukturāli, juridiski vai regulatīvi šķēršļi iekļūšanai tirgū;

b) tirgus struktūra nav vērsta uz efektīvu konkurenci attiecīgajā laikposmā, ņemot vērā to, kāds ir uz infrastruktūru balstītās un cita veida konkurences stāvoklis, kas ir šķēršļu iekļūšanai tirgū pamatā;

c) konkurences tiesību piemērošana vien ir nepietiekams pasākums, lai pienācīgi labotu konstatētās tirgus nepilnības.

Kad valsts regulatīvā iestāde veic ieteikumā ietverta tirgus analīzi, tā uzskata, ka ir izpildīts otrās daļas a), b) un c) punkts, ja vien valsts regulatīvā iestāde nav noteikusi, ka viens vai vairāki no šiem kritērijiem konkrētās valsts apstākļos nav izpildīti.

2. Ja valsts regulatīvā iestāde veic 1. punktā prasīto analīzi, tā turpmākā perspektīvā apsver tādas situācijas attīstību, kad attiecīgajā tirgū nav noteikts regulējums uz šā panta pamata, un ņem vērā visu turpmāk minēto:

a) tirgus tendences, kuras ietekmē varbūtību, ka attiecīgajā tirgū veidosies efektīva konkurence;

b) visus attiecīgos konkurences ierobežojumus vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības līmenī neatkarīgi no tā, vai par šādu ierobežojumu avotu uzskata elektronisko sakaru tīklus, elektronisko sakaru pakalpojumus vai citu veidu pakalpojumus vai lietotnes, kas ir salīdzināmas no galalietotāja viedokļa, un neatkarīgi no tā, vai šādi ierobežojumi ir daļa no attiecīgā tirgus;

c) citu veidu regulējumu vai pasākumus, kas attiecīgajā laikposmā ir noteikti attiecīgajā tirgū vai saistītajā mazumtirdzniecības tirgū vai tirgos un ietekmē šos tirgus, tostarp – bez ierobežojumiem – saskaņā ar 44., 60. un 61. pantu noteiktos pienākumus; un

d) regulējumu, kas noteikts citos attiecīgajos tirgos, pamatojoties uz šo pantu.

3. Ja valsts regulatīvā iestāde secina, ka attiecīgais tirgus nepamato reglamentējošo pienākumu uzlikšanu saskaņā ar šā panta 1. un 2. punktā paredzēto procedūru, vai ja nav izpildīti šā panta 4. punktā izklāstītie nosacījumi, tā neuzliek vai nepatur spēkā nekādus īpašos reglamentējošos pienākumus saskaņā ar 68. pantu. Ja nozarei īpaši reglamentējoši pienākumi jau ir uzlikti saskaņā ar 68. pantu, tā atsauc šādus pienākumus, kas uzlikti uzņēmumiem attiecīgajā tirgū.

Valsts regulatīvās iestādes nodrošina, ka personām, kuras skar šāda pienākumu atcelšana, tiek atvēlēts atbilstīgs paziņošanas termiņš, kuru nosaka, līdzsvarojot vajadzību nodrošināt noturīgu pāreju personām, kuras gūst labumu no minētajiem pienākumiem, un galalietotājiem, galalietotāju izvēli un to, ka regulējums netiek piemērots ilgāk, kā tas nepieciešams. Nosakot šādu paziņošanas termiņu, valsts regulatīvās iestādes var paredzēt īpašus nosacījumus un paziņošanas termiņus attiecībā uz esošajiem piekļuves līgumiem.

4. Ja valsts regulatīvā iestāde nosaka, ka attiecīgajā tirgū reglamentējošo pienākumu uzlikšana saskaņā ar šā panta 1. un 2. punktu ir pamatota, tā nosaka visus uzņēmumus, kam atsevišķi vai kopā ir būtiska ietekme minētajā attiecīgajā tirgū saskaņā ar 63. pantu. Valsts regulatīvā iestāde šādiem uzņēmumiem uzliek atbilstīgus īpašus reglamentējošus pienākumus saskaņā ar 68. pantu vai uztur spēkā vai groza šādus pienākumus, ja tādi jau pastāv, gadījumā, kad tā uzskata, ka attiecībā uz galalietotājiem iznākums nebūtu efektīva konkurence, ja šādu pienākumu nebūtu.

5. Uz saskaņā ar šā panta 3. un 4. punktu veiktajiem pasākumiem attiecas 23. un 32. pantā minētās procedūras. Valsts regulatīvās iestādes veic attiecīgo tirgu analīzi un saskaņā ar 32. pantu paziņo par atbilstīgā pasākuma projektu:

   a) piecos gados pēc iepriekšējā pasākuma pieņemšanas, ja valsts regulatīvā iestāde ir noteikusi attiecīgo tirgu un secinājusi, kuriem uzņēmumiem ir būtiska ietekme tirgū; izņēmuma kārtā minēto piecu gadu laikposmu var pagarināt uz, ilgākais, vēl vienu gadu, ja valsts regulatīvā iestāde ne vēlāk kā četrus mēnešus pirms šā piecu gadu laikposma beigām Komisijai ir paziņojusi pamatotu ierosinājumu par pagarinājumu un Komisija nav to noraidījusi mēneša laikā pēc tam, kad pagarinājums paziņots;

   b) attiecībā uz tirgiem, par kuriem Komisijai nav iepriekš paziņots, trīs gados pēc tam, kad pieņemts pārskatītais ieteikums par attiecīgajiem tirgiem; vai

   c) attiecībā uz dalībvalstīm, kas nesen pievienojušās Savienībai, trīs gadu laikā pēc to pievienošanās.

6. Ja valsts regulatīvā iestāde uzskata, ka tā nevar pabeigt, vai nav pabeigusi ieteikumā norādītā attiecīgā tirgus analīzi laikposmā, kas paredzēts šā panta 5. punktā, *BEREC* pēc pieprasījuma palīdz attiecīgajai valsts regulatīvajai iestādei pabeigt analīzi par konkrēto tirgu un konkrētiem pienākumiem, ko paredzēts uzlikt. Šādas palīdzības gadījumā attiecīgā valsts regulatīvā iestāde sešos mēnešos pēc šā panta 5. punktā noteiktā termiņa saskaņā ar 32. pantu paziņo Komisijai pasākuma projektu.

IV NODAĻA
PIEKĻUVES TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI, KO UZLIEK UZŅĒMUMIEM, KAM IR BŪTISKA IETEKME TIRGŪ

68. pants

Pienākumu uzlikšana, grozīšana vai atcelšana

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka valsts regulatīvās iestādes ir pilnvarotas uzlikt pienākumus, kas izklāstīti 69.–74. pantā un 76.–81. pantā.

2. Ja uzņēmums saskaņā ar 67. pantu veiktās tirgus analīzes rezultātā ir patzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme konkrētā tirgū, valsts regulatīvās iestādes attiecīgi uzliek jebkuru no pienākumiem, kas minēti 69.–74. pantos un 76. un 80. pantā. Saskaņā ar proporcionalitātes principu valsts regulatīvā iestāde izvēlas veidu, kā ar vismazāko iejaukšanos risināt tirgus analīzē konstatētās problēmas.

3. Valsts regulatīvās iestādes 69. līdz 74. pantā un 76. un 80. pantā minētos pienākumus uzliek tikai tiem uzņēmumiem, kas ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, saskaņā ar šā panta 2. punktu, neskarot:

a) 61. un 62. pantu;

b) šīs direktīvas 44. un 17. pantu, I pielikuma D daļas 7. nosacījumu, kas piemērots saskaņā ar šīs direktīvas 13. panta 1. punktu, šīs direktīvas 97. un 106. pantu un Direktīvas 2002/58/EK attiecīgos noteikumus, kas iekļauj pienākumus uzņēmumiem, kas nav atzīti kā tādi uzņēmumi, kuriem ir būtiska ietekme tirgū; vai

c) nepieciešamību ievērot starptautiskās saistības.

Izņēmuma apstākļos, ja valsts regulatīvā iestāde uzņēmumiem, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, gatavojas uzlikt piekļuves un starpsavienojuma pienākumus, kas nav šīs direktīvas 69. līdz 74. pantā un 76. un 80. pantā minētie pienākumi, tā pieprasījumu iesniedz Komisijai.

Komisija, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, pieņem lēmumus ar īstenošanas aktiem, ar ko valsts regulatīvajai iestādei atļauj vai liedz veikt šādus pasākumus.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 3. punktā minēto konsultēšanās procedūru.

4. Saskaņā ar šo pantu uzliktie pienākumi ir:

a) pamatoti ar tās problēmas raksturu, ko valsts regulatīvā iestāde konstatējusi savā tirgus analīzē, attiecīgā gadījumā ņemot vērā transnacionālā pieprasījuma noteikšanu, ievērojot 66. pantu;

b) samērīgi, ja iespējams, ņemot vērā izmaksas un ieguvumus;

c) attaisnojami, ņemot vērā mērķus, kas noteikti 3. pantā; un

d) uzlikti pēc apspriešanās saskaņā ar 23. un 32. pantu.

5. Attiecībā uz šā panta 3. punktā minēto nepieciešamību ievērot starptautiskās saistības, valsts regulatīvās iestādes paziņo par lēmumiem uzlikt, grozīt vai atcelt pienākumus attiecībā uz uzņēmumiem Komisijai saskaņā ar 32. pantā minēto procedūru.

6. Valsts regulatīvās iestādes ņem vērā jaunu tirgus attīstības tendenču ietekmi, piemēram, saistībā ar komerclīgumiem, tostarp kolektīvā ieguldījuma līgumiem, kas ietekmē konkurences dinamiku.

Ja minētās tendences nav pietiekami nozīmīgas, lai pieprasītu jaunu tirgus analīzi saskaņā ar 67. pantu, valsts regulatīvās iestādes nekavējoties novērtē, vai ir nepieciešams pārskatīt pienākumus, kas uzlikti uzņēmumiem, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, un groza jebkādus iepriekšējus lēmumus, tostarp atceļot pienākumus vai uzliekot jaunus pienākumus, nolūkā nodrošināt šādu pienākumu nepārtrauktu atbilstību šā panta 4. punktā izklāstītajiem nosacījumiem. Šādus grozījumus uzliek tikai pēc apspriešanās saskaņā ar 23. un 32. pantu.

69. pants

Pārredzamības pienākums

1. Valsts regulatīvās iestādes saskaņā ar 68. pantu var noteikt pārredzamības pienākumus attiecībā uz starpsavienojumu vai piekļuvi, pieprasot uzņēmumiem publiskot konkrētu informāciju, piemēram, grāmatvedības informāciju, cenas, tehniskās specifikācijas, tīkla raksturojumu un tā sagaidāmās tendences, kā arī noteikumus nodrošināšanai un lietošanai, tostarp jebkādus nosacījumus, kas maina piekļuvi pakalpojumiem un lietotnēm vai to izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz pāreju no vēsturiskās infrastruktūras, ja šādi nosacījumi dalībvalstīs ir atļauti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

2. Jo īpaši, ja uzņēmumam ir nediskriminācijas pienākums, valsts regulatīvās iestādes var pieprasīt minētajam uzņēmumam publiskot standartpiedāvājumu, kas ir pietiekami atdalīts, lai nodrošinātu to, ka uzņēmumiem nav jāmaksā par iekārtām, kas nav nepieciešamas pieprasītajam pakalpojumam. Minētajā piedāvājumā ietver attiecīgo piedāvājumu aprakstu, to sadalot komponentos atbilstīgi tirgus vajadzībām, un saistītos noteikumus un nosacījumus, tostarp cenas. Valsts regulatīvā iestāde *inter alia* var noteikt izmaiņas standartpiedāvājumos, lai īstenotu pienākumus, kas uzlikti saskaņā ar šo direktīvu.

3. Valsts regulatīvās iestādes var noteikt precīzu sniedzamo informāciju, nepieciešamo informācijas līmeni un publicēšanas veidu.

4. Lai veicinātu pārredzamības pienākumu saskaņotu piemērošanu, līdz ... [viens gads pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju pieņem pamatnostādnes par standartpiedāvājuma minimālajiem kritērijiem un, ja nepieciešams, pārskata tās, lai pielāgotu tehnoloģiju un tirgus attīstībai. Nosakot šādus minimālos kritērijus, *BEREC* tiecas īstenot 3. pantā izvirzītos mērķus un ņem vērā to piekļuves pienākumu izmantotāju un galalietotāju vajadzības, kuri darbojas vairāk nekā vienā dalībvalstī, kā arī *BEREC* pamatnostādnes, ar ko nosaka transnacionālo pieprasījumu saskaņā ar 66. pantu, un visus saistītos Komisijas lēmumus.

Neatkarīgi no šā panta 3. punkta, ja uzņēmumam saskaņā ar 72. vai 73. pantu ir pienākums attiecībā uz piekļuvi vairumtirdzniecības tīkla infrastruktūrai, valsts regulatīvās iestādes nodrošina standartpiedāvājuma publicēšanu, maksimāli ņemot vērā *BEREC* pamatnostādnes par standartpiedāvājuma minimālajiem kritērijiem, nodrošina, ka vajadzības gadījumā tiek noteikti galvenie veiktspējas rādītāji, kā arī attiecīgais pakalpojumu līmenis, un tos cieši pārrauga un nodrošina atbilstību tiem. Turklāt valsts regulatīvās iestādes var vajadzības gadījumā iepriekš noteikt saistītas finansiālas sankcijas saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.

70. pants

Nediskriminācijas pienākums

1. Valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu var uzlikt nediskriminācijas pienākumu attiecībā uz starpsavienojumu vai piekļuvi.

2. Nediskriminācijas pienākumi jo īpaši nodrošina to, ka uzņēmums piemēro līdzvērtīgus nosacījumus līdzīgos apstākļos citiem līdzvērtīgu pakalpojumu sniedzējiem un sniedz pakalpojumus un informāciju citiem saskaņā ar tiem pašiem nosacījumiem un tādā pašā kvalitātē, kāda ir viņa paša pakalpojumiem vai pakalpojumiem, ko sniedz tā meitasuzņēmumi vai partneri. Valsts regulatīvās iestādes nolūkā nodrošināt līdzvērtīgu piekļuvi var uzlikt minētajam uzņēmumam pienākumu nodrošināt piekļuves produktus un pakalpojumus visiem uzņēmumiem, arī pašam sev, tādos pašos termiņos un ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem, tostarp attiecībā uz cenu un pakalpojumu līmeni, un ar to pašu sistēmu un procesu palīdzību.

71. pants

Atsevišķas grāmatvedības pienākums

1. Valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu var uzlikt atsevišķas grāmatvedības pienākumus attiecībā uz noteiktām darbībām, kas saistītas ar starpsavienojumu vai piekļuvi.

   Jo īpaši valsts regulatīvā iestāde var pieprasīt vertikāli integrētiem uzņēmumiem padarīt caurskatāmas tā vairumtirdzniecības cenas un tā iekšējās pārdošanas cenas, lai *inter alia* nodrošinātu atbilstību, ja ir nediskriminācijas pienākums saskaņā ar 70. pantu, vai, nepieciešamības gadījumā, lai novērstu netaisnīgas šķērssubsīdijas. Valsts regulatīvās iestādes var noteikt izmantojamo formātu un uzskaites metodoloģiju.

2. Neskarot 20. pantu, lai veicinātu atbilstības pārbaudi caurskatāmības un nediskriminācijas pienākumiem, valsts regulatīvajām iestādēm ir tiesības pieprasīt, lai grāmatvedības dati, ietverot informāciju par ieņēmumiem no trešām personām, tiek sniegti pēc pieprasījuma. Valsts regulatīvās iestādes var publicēt informāciju, kas veicinātu atvērtu konkurenciālu tirgu, vienlaikus ņemot vērā Savienības un valsts noteikumus attiecībā uz komercnoslēpumu.

72. pants

Piekļuve inženiertehniskajai infrastruktūrai

1. Valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu var uzlikt uzņēmumiem pienākumu apmierināt pamatotus pieprasījumus par piekļuvi inženiertehniskajai infrastruktūrai un tās izmantošanu, ietverot arī (bet ne tikai) ēkas vai ieejas ēkās, kabeļus ēkās, tostarp vadojumu, antenas, torņus un citas balstkonstrukcijas, statņus, mastus, instalācijas caurules, kanālus, kontrolakas, lūkas un sadales skapjus, situācijās, kad pēc tirgus analīzes izvērtēšanas valsts regulatīvā iestāde secina, ka piekļuves liegšana vai piekļuves atļaušana ar nesamērīgiem noteikumiem un nosacījumiem, kuriem ir līdzīga ietekme, kavētu tāda tirgus veidošanos, kurā valdītu noturīga konkurence, un nebūtu galalietotāju interesēs.

2. Valsts regulatīvās iestādes var uzlikt uzņēmumam pienākumu nodrošināt piekļuvi saskaņā ar šo pantu neatkarīgi no tā, vai aktīvi, kurus ietekmē pienākums, ir daļa no attiecīgā tirgus saskaņā ar tirgus analīzi, ar nosacījumu, ka pienākums ir vajadzīgs un samērīgs nolūkā īstenot 3. pantā noteiktos mērķus.

73. pants

Pienākumi piekļuvei īpašiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām un to izmantošanai

1. Valsts pārvaldes iestādes saskaņā ar 68. pantu var uzlikt uzņēmumiem pienākumu izpildīt pamatotus piekļuves un izmantošanas pieprasījumus īpašiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām situācijās, kad valsts pārvaldes iestādes uzskata, ka piekļuves atteikums vai nesamērīgi noteikumi un nosacījumi, kuriem ir līdzīga ietekme, kavēs ilgstoša konkurences tirgus izveidi mazumtirdzniecības līmenī un nebūs galalietotāju interesēs.

   Valsts pārvaldes iestādes var uzņēmumiem *inter alia* pieprasīt:

   a) nodrošināt trešām personām attiecīgu piekļuvi īpašiem fiziskiem tīkla elementiem un saistītām iekārtām un to izmantošanu, tostarp atsevišķu piekļuvi vietējai sakaru līnijai un apakšlīnijai;

   b) piešķirt trešām personām piekļuvi īpašiem aktīviem vai virtuāliem tīkla elementiem un pakalpojumiem;

   c) godprātīgi veikt pārrunas ar uzņēmumiem, kas pieprasa piekļuvi;

   d) neatsaukt piekļuvi iekārtām, kas jau piešķirta;

   e) vairumtirdzniecībā sniegt noteiktus pakalpojumus, kas paredzēti tālākpārdošanai, kuru veic trešās personas;

f) piešķirt atvērtu piekļuvi tehniskām saskarnēm, protokoliem vai citām galvenajām tehnoloģijām, kas ir nepieciešamas pakalpojumu vai virtuālā tīkla pakalpojumu sadarbspējai;

g) nodrošināt līdzāsatrašanos vai saistīto iekārtu cita veida koplietošanu;

h) sniegt konkrētus pakalpojumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu pakalpojumu gala-gala sadarbspēju lietotājiem vai viesabonēšanu mobilajos tīklos;

i) nodrošināt piekļuvi darbības atbalsta sistēmām vai līdzīgām programmatūras sistēmām, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu godīgu konkurenci pakalpojumu nodrošināšanā;

j) savstarpēji savienot tīklus vai tīklu iekārtas;

k) nodrošināt piekļuvi saistītiem pakalpojumiem, tādiem kā identifikācijas, vietas noteikšanas un klātbūtnes noteikšanas pakalpojumi.

Valsts regulatīvās iestādes uz minētajiem pienākumiem var attiecināt nosacījumus, kas attiecas uz taisnīgumu, samērīgumu un izpildes laiku.

2. Apsverot to, vai ir lietderīgi uzlikt kādu no iespējamajiem īpašajiem šā panta 1. punktā minētajiem pienākumiem, un jo īpaši saskaņā ar proporcionalitātes principu izvērtējot, vai un kā šādi pienākumi ir jāuzliek, valsts regulatīvās iestādes analizē, vai ar cita veida piekļuvi vairumtirdzniecības devumam vai nu tajā pašā, vai saistītā vairumtirdzniecības tirgū pietiktu, lai novērstu konstatēto problēmu, ievērojot galalietotāju intereses. Minētajā novērtējumā ietver komerciālos piekļuves piedāvājumus, [regulētu piekļuvi saskaņā ar 61. pantu] vai esošu vai plānotu regulētu piekļuvi citiem vairumtirdzniecības devumiem saskaņā ar šo pantu. Valsts regulatīvās iestādes jo īpaši ņem vērā šādus faktorus:

a) konkurējošo iekārtu izmantošanas vai uzstādīšanas tehnisko un saimniecisko dzīvotspēju, ņemot vērā tirgus attīstības pakāpi, kā arī ņemot vērā attiecīgā starpsavienojuma vai piekļuves būtību un veidu, tostarp citu augšupējo piekļuves produktu dzīvotspēju, piemēram, kabeļu kanalizācijas pieejamību;

b) paredzamo tehnoloģiju attīstību, kas ietekmē tīkla projektēšanu un pārvaldību;

c) vajadzību nodrošināt tehnoloģiju neitralitāti, lai iesaistītās personas varētu projektēt un pārvaldīt savus tīklus;

d) piedāvātās piekļuves nodrošināšanas iespējamību attiecībā uz pieejamo jaudu;

e) iekārtas īpašnieka sākotnējo ieguldījumu, ņemot vērā veiktos publiskos ieguldījumus un riskus, kas saistīti ar ieguldījuma veikšanu, it sevišķi ņemot vērā ieguldījumus ļoti augstas veiktspējas tīklos un ar tiem saistīto riska līmeni;

f) vajadzību nodrošināt konkurenci ilgtermiņā, īpašu uzmanību veltot ekonomiski efektīvai uz infrastruktūru balstītai konkurencei un inovatīviem uzņēmējdarbības modeļiem, ar kuriem sekmē noturīgu konkurenci, piemēram, tādus, kuru pamatā ir kolektīvie ieguldījumi tīklos;

g) attiecīgos gadījumos, attiecīgās intelektuālā īpašuma tiesības;

h) Viseiropas pakalpojumu nodrošināšanu.

Ja valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu apsver uzlikt pienākumus, pamatojoties uz 72. pantu vai šo pantu, tā pārbauda, vai tikai pienākumu uzlikšana saskaņā ar 72. pantu būtu samērīgs līdzeklis, ar ko veicināt konkurētspēju un galalietotāja interesi.

3. Valsts regulatīvās iestādes, uzliekot uzņēmumam pienākumus nodrošināt piekļuvi saskaņā ar šo pantu, var noteikt tehniskus vai darbības nosacījumus, kas šādas piekļuves nodrošinātājam vai saņēmējiem jāievēro, lai garantētu normālu tīkla darbību. Pienākumi ievērot konkrētus tehniskus standartus vai specifikācijas ir saskaņā ar standartiem un specifikācijām, kas noteikti atbilstīgi 39. pantam.

74. pants

Cenu kontroles un izmaksu uzskaites pienākumi

1. Valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar 68. pantu var uzlikt pienākumus attiecībā uz izmaksu segšanu un cenu kontroli, tostarp pienākumus par cenu orientāciju uz izmaksām un pienākumus attiecībā uz izmaksu uzskaites sistēmām, lai nodrošinātu starpsavienojuma vai piekļuves īpašus veidus, situācijās, kad tirgus analīze parāda, ka efektīvas konkurences trūkums nozīmē to, ka attiecīgais uzņēmums var paturēt cenas pārmērīgi augstā līmenī vai piemērot cenu ierobežojumus, kaitējot galalietotājiem.

Nosakot, vai cenu kontroles pienākumi būtu lietderīgi, valsts regulatīvās iestādes ņem vērā nepieciešamību veicināt konkurenci un galalietotāju ilgtermiņa intereses, kas saistītas ar nākamās paaudzes tīklu, un jo īpaši ļoti augstas veiktspējas tīklu, izvēršanu un ieviešanu. It sevišķi, lai veicinātu uzņēmuma ieguldījumus, tostarp nākamās paaudzes tīklos, valsts regulatīvās iestādes ņem vērā ieguldījumus, ko uzņēmums ir veicis. Ja valsts regulatīvās iestādes uzskata, ka cenu kontroles pienākumi ir lietderīgi, tās ļauj uzņēmumam gūt samērīgu peļņu no attiecīgā ieguldītā kapitāla, ņemot vērā jebkādus riskus, kas raksturīgi konkrētam jauno tīkla ieguldījumu projektam.

Valsts regulatīvās iestādes apsver neuzlikt vai nepaturēt spēkā pienākumus saskaņā ar šo pantu, ja tās konstatējušas, ka pastāv pierādāms mazumtirdzniecības cenu ierobežojums un ka kāds no pienākumiem, kas uzlikts saskaņā ar 69.–73. pantu, tostarp jo īpaši jebkura ekonomiskās atkārtojamības pārbaude, kas noteikta saskaņā ar 70. pantu, nodrošina efektīvu un nediskriminējošu piekļuvi.

Ja valsts regulatīvās iestādes uzskata, ka ir lietderīgi noteikt cenu kontroles pienākumus attiecībā uz piekļuvi esošajiem tīkla elementiem, tās arī ņem vērā ieguvumus, ko prognozējamas un stabilas vairumtirdzniecības cenas dod, lai nodrošinātu efektīvu iekļūšanu tirgū un pietiekamus stimulus visiem uzņēmumiem izvērst jaunus un paplašinātus tīklus.

2. Valsts regulatīvās iestādes nodrošina to, ka atļauts izmaksu segšanas mehānisms vai cenu metodoloģija veicina jaunu un paplašinātu tīklu izvēršanu, efektivitāti un ilgstošu konkurenci un palielina noturīgus ieguvumus galalietotājiem. Šajā sakarā valsts regulatīvās iestādes var arī ņemt vērā cenas, kas ir pieejamas salīdzināmos konkurenciālos tirgos.

3. Ja uzņēmumam ir pienākums attiecībā uz cenu orientāciju uz to izmaksām, attiecīgais uzņēmuma pierāda, ka maksas atvasina no izmaksām, ieskaitot samērīgu peļņu par investīcijām. Lai aprēķinātu efektīvas pakalpojumu sniegšanas izmaksas, valsts regulatīvās iestādes var izmantot izmaksu uzskaites metodes neatkarīgi no tām, kuras izmanto uzņēmums. Valsts regulatīvās iestādes var pieprasīt uzņēmumam sniegt savu cenu pilnīgu pamatojumu un vajadzības gadījumā var pieprasīt koriģēt cenas.

4. Valsts regulatīvās iestādes nodrošina ka, ja cenu kontroles atbalstam ir atļauta izmaksu uzskaites sistēmas ieviešana, izmaksu uzskaites sistēmas aprakstu padara publiski pieejamu, parādot vismaz galvenās kategorijas, kurās izmaksas ir sagrupētas, un noteikumus, kurus izmanto izmaksu sadalīšanai. Kvalificēta neatkarīga struktūra pārbauda atbilstību izmaksu uzskaites sistēmai un ik gadu publicē deklarāciju par atbilstību.

75. pants

Savienojuma pabeigšanas tarifi

1. Līdz 2020. gada 31. decembrim, Komisija, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, pieņem deleģētu aktu saskaņā ar 117. pantu, ar ko papildina šo direktīvu, nosakot vienotu maksimālo Savienības mēroga mobilā balss savienojuma pabeigšanas tarifu un vienotu maksimālo Savienības mēroga fiksētā balss savienojuma pabeigšanas tarifu (kopā "Savienības mēroga savienojuma pabeigšanas tarifi"), kurus piemēro jebkuram mobilā balss savienojuma pabeigšanas vai fiksētā balss savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniedzējam jebkurā dalībvalstī.

   Šajā nolūkā Komisija:

   a) nodrošina atbilstību III pielikumā noteiktajiem principiem, kritērijiem un parametriem;

   b) pirmo reizi nosakot Savienības mēroga savienojuma pabeigšanas tarifus, ņem vērā efektīvo izmaksu vidējo svērto vērtību fiksētajos un mobilajos tīklos, kas noteikta saskaņā ar III pielikumā norādītajiem principiem, kurus piemēro visā Savienībā; Savienības mēroga savienojuma pabeigšanas tarifi pirmajā deleģētajā aktā nav augstāki par visaugstāko tarifu, kas bija spēkā visās dalībvalstīs sešus mēnešus pirms minētā deleģētā akta pieņemšanas, pēc jebkādas korekcijas, kas nepieciešama saistībā ar izņēmuma apstākļiem valstī;

c) ņem vērā galalietotāju kopējo skaitu katrā dalībvalstī, lai nodrošinātu maksimālo savienojuma pabeigšanas tarifu pienācīgu svērumu, kā arī ņem vērā apstākļus valstī, kuru rezultātā rodas ievērojamas atšķirības starp dalībvalstīm, kad tiek noteikti maksimālie savienojuma pabeigšanas tarifi Savienībā;

d) ņem vērā informāciju par tirgu, kuru sniedz *BEREC*, valsts regulatīvās iestādes vai nepastarpināti – uzņēmumi, kuri nodrošina elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus; un

e) apsver vajadzību atļaut pārejas laiku, kas nepārsniedz 12 mēnešus, lai varētu veikt pielāgojumus dalībvalstīs, kurās tie ir vajadzīgi, pamatojoties uz iepriekš noteiktiem tarifiem.

2. Maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, Komisija reizi piecos gados pārskata saskaņā ar šo pantu pieņemto deleģēto aktu un, piemērojot 67. panta 1. punktā uzskaitītos kritērijus, katrā šādā gadījumā apsver, vai Savienības mēroga savienojuma pabeigšanas tarifu noteikšana joprojām ir nepieciešama. Ja Komisija pēc pārskatīšanas saskaņā ar šo punktu nolemj nenoteikt maksimālo mobilā balss savienojuma pabeigšanas tarifu vai maksimālo fiksētā balss savienojuma pabeigšanas tarifu vai nevienu no tiem, valsts regulatīvās iestādes var veikt balss savienojuma pabeigšanas pakalpojumu tirgu tirgus analīzi saskaņā ar 67. pantu nolūkā izvērtēt, vai reglamentējošo pienākumu uzlikšana ir nepieciešama. Ja valsts regulatīvā iestāde šādas analīzes rezultātā attiecīgā tirgū nosaka uz izmaksām vērstus savienojuma pabeigšanas tarifus, tā ievēro principus, kritērijus un parametrus, kas izklāstīti III pielikumā, un uz tās pasākuma projektu attiecas 23., 32. un 33. pantā minētās procedūras.

3. Valsts regulatīvās iestādes veic ciešu pārraudzību un nodrošina, ka balss savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniedzēji piemēro Savienības mēroga savienojuma pabeigšanas tarifus. Valsts regulatīvās iestādes var balss savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniedzējam – ja tas neievēro 1. punktā minēto deleģēto aktu – katrā laikā pieprasīt mainīt tarifu, ko tas noteicis citiem uzņēmumiem. Valsts regulatīvās iestādes katru gadu ziņo Komisijai un *BEREC* par šā panta piemērošanu.

76. pants

Jaunu ļoti augstas veiktspējas tīkla elementu regulējums

1. Uzņēmumi, kas tikuši atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū vienā vai vairākos konkrētos tirgos saskaņā ar 67. pantu, var piedāvāt saistības saskaņā ar procedūru, kas izklāstīta 79. pantā un uz kuru attiecas šā punkta otrā daļa, lai tāda jauna ļoti augstas veiktspējas tīkla, kas sastāv no optiskās šķiedras elementiem līdz galalietotāju telpām vai bāzes stacijai, izvietošanu darītu pieejamu kolektīviem ieguldījumiem, piemēram, piedāvājot kopīpašuma tiesības vai ilgtermiņa riska dalīšanu, izmantojot līdzfinansējumu vai izmantojot pirkuma līgumus, kuros citi elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji rada īpašas strukturāla rakstura tiesības.

Kad valsts regulatīvā iestāde minētās saistības izvērtē, tā jo īpaši nosaka, vai kolektīvā ieguldījuma piedāvājums atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

a) tas ir pieejams jebkurā brīdī tīkla darbmūža laikā jebkuram elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātājam;

b) tas ļautu citiem kolektīvajiem ieguldītājiem, kas ir elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji, efektīvi un noturīgi ilgtermiņā konkurēt lejupējos tirgos, kuros darbojas uzņēmējs, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, ar nosacījumiem, kas ietver:

i) taisnīgus, samērīgus un nediskriminējošus noteikumus, kas ļauj piekļūt visai tīkla veiktspējai, ciktāl uz to attiecas kolektīvais ieguldījums;

ii) elastīgums attiecībā uz katra kolektīvā ieguldītāja dalības vērtību un grafiku;

iii) iespēja nākotnē palielināt šādu dalību; un

iv) tiesības, kuras kolektīvie ieguldītāji savstarpēji piešķīruši pēc tādas infrastruktūras izvietošanas, kurā veikts kolektīvais ieguldījums;

c) uzņēmums to publisko savlaicīgi un vismaz sešus mēnešus pirms jaunā tīkla izvietošanas sākuma, ja uzņēmumam nav 80. panta 1. punktā uzskaitītās raksturīgās iezīmes; minēto laikposmu var pagarināt, pamatojoties uz apstākļiem valstī;

d) piekļuves prasītājiem, kas nepiedalās kolektīvajā ieguldījumā, jau no paša sākuma ir pieejama tāda pati kvalitāte, ātrums, nosacījumi un galalietotāju aptvērums, kādi bija pieejami pirms izvietošanas, ko papildina mehānisms, ar ko veic laika gaitā nepieciešamos pielāgojumus un ko apstiprinājusi valsts regulatīvā iestāde, ņemot vērā norises saistītajos mazumtirdzniecības tirgos, un kas saglabā stimulus piedalīties kolektīvajā ieguldījumā; šāds mehānisms nodrošina, ka piekļuves prasītājiem ir piekļuve tīkla ļoti augstas veiktspējas elementiem, attiecīgā brīdī un pamatojoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem noteikumiem, kuri atbilstoši atspoguļo tā riska pakāpes, kas attiecīgajiem kolektīvajiem ieguldītājiem rodas dažādos izvietošanas posmos, un ņem vērā konkurences stāvokli mazumtirdzniecības tirgos;

e) tas atbilst vismaz IV pielikumā izklāstītajiem kritērijiem un ir sniegts labticīgi.

2. Ja valsts regulatīvā iestāde, ņemot vērā saskaņā ar 79.a panta 2. punktu veiktās tirgus pārbaudes rezultātus, secina, ka piedāvātās kolektīvā ieguldījuma saistības atbilst šā panta 1. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, tā padara minētās saistības par saistošām, ievērojot 73. panta 3. punktu, un attiecībā uz jaunā ļoti augstas veiktspējas tīkla elementiem, uz ko šīs saistības attiecas, neuzliek nekādus papildu pienākumus, ievērojot 68. pantu, ja vismaz viens potenciālais kolektīvais ieguldītājs ir iesaistījies kolektīvā ieguldījuma līgumā ar uzņēmumu, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū.

Pirmā daļa neskar tādu apstākļu regulējumu, kuri neatbilst šā panta 1. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, ņemot vērā jebkuras saskaņā ar 79 panta 2. punktu veiktas tirgus pārbaudes rezultātus, bet kuri ietekmē konkurenci un tiek ņemti vērā piemērojot 67. un 68. pantu.

Atkāpjoties no šā punkta pirmās daļas, valsts regulatīvā iestāde pienācīgi pamatotos gadījumos var piemērot, saglabāt vai pielāgot tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar 68.–74. pantu attiecībā uz jaunajiem ļoti augstas veiktspējas tīkliem, lai risinātu ievērojamas konkurences problēmas konkrētos tirgos, ja valsts regulatīvā iestāde konstatē, ka, ņemot vērā šo tirgu īpatnības, minētās konkurences problēmas nebūtu citādi atrisināmas.

3. Valsts regulatīvās iestādes pastāvīgi uzrauga atbilstību 1. punktā izklāstītajiem nosacījumiem un uzņēmumam, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, var pieprasīt sniegt tām ikgadējus ziņojumus par atbilstību.

Šis pants neskar valsts regulatīvās iestādes pilnvaras pieņemt lēmumus, ievērojot 26. panta 1. punktu, ja rodas strīds starp uzņēmumiem saistībā ar kolektīvu ieguldījumu līgumu, kas, pēc tās ieskatiem, atbilst šā panta 1. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

4. *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju publisko pamatnostādnes ar mērķi sekmēt to, lai valsts regulatīvās iestādes konsekventi piemērotu 1. punktā izklāstītos nosacījumus un IV pielikumā izklāstītos kritērijus.

77. pants

Funkcionālā nošķiršana

1. Ja valsts regulatīvā iestāde secina, ka, nosakot saskaņā ar 69. – 74. pantu attiecīgus pienākumus, nav izdevies izveidot efektīvu konkurenci un ka ir konstatētas būtiskas un pastāvīgas konkurences problēmas vai tirgus nepilnības saistībā ar dažu piekļuves produktu vairumtirdzniecības tirgu, tā izņēmuma kārtā saskaņā ar direktīvas 68. panta 3. punkta otro daļu var uzlikt vertikāli integrētiem uzņēmumiem pienākumu nodot ar minēto piekļuves produktu vairumtirdzniecības nodrošināšanu saistītas darbības neatkarīgi strādājošai uzņēmējdarbības vienībai.

   Minētā uzņēmējdarbības vienība nodrošina piekļuves produktus un pakalpojumus visiem uzņēmumiem, tostarp citām uzņēmējdarbības vienībām mātesuzņēmumā, tādos pašos termiņos un ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem, tostarp attiecībā uz cenu un pakalpojumu līmeni, un ar to pašu sistēmu un procesu palīdzību.

2. Ja valsts regulatīvā iestāde plāno noteikt pienākumu veikt funkcionālo nošķiršanu, tā iesniedz Komisijai pieprasījumu, kurā ietver:

   a) pierādījumu, kas pamato valsts regulatīvās iestādes secinājumus, kā minēts 1. punktā;

   b) pamatotu novērtējumu, kurā secināts, ka saprātīgā laikposmā nav vai nav pietiekami lielu izredžu izveidot infrastruktūras konkurenci;

c) analīzi par gaidāmo ietekmi uz valsts regulatīvo iestādi, uz uzņēmumu, jo īpaši uz atdalītā uzņēmuma darbaspēku un elektronisko sakaru nozari kopumā, un uz stimuliem veikt tajā ieguldījumus, jo īpaši attiecībā uz vajadzību nodrošināt sociālu un teritoriālu kohēziju, un uz citām ieinteresētajām pusēm, jo īpaši norādot gaidāmo ietekmi uz infrastruktūras konkurenci un iespējamo no tās izrietošo ietekmi uz patērētājiem;

d) analīzi par iemesliem, kas pamato to, ka šis pienākums būtu visefektīvākais līdzeklis, lai piemērotu tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kuru mērķis ir konstatēto konkurences problēmu vai tirgus nepilnību novēršana.

3. Tiesību akta projekts ietver šādus elementus:

a) nošķiršanas būtību un pakāpi, konkrēti norādot nošķirtās uzņēmējdarbības vienības juridisko statusu;

b) nošķirtās uzņēmējdarbības vienības aktīvus un produktus un pakalpojumus, kas šai vienībai jāpiedāvā;

c) pārvaldības režīmu, lai nodrošinātu nošķirtajā uzņēmējdarbības vienībā nodarbinātā personāla neatkarību un atbilstošus stimulus;

d) noteikumus, ar ko nodrošina pienākumu pildīšanu;

e) noteikumus, ar ko nodrošina darbības procedūru pārredzamību, jo īpaši no citu ieinteresēto personu viedokļa;

f) uzraudzības programmu, ar ko nodrošina noteikumu ievērošanu, ietverot gada pārskata publicēšanu.

Saskaņā ar Komisijas atbilstīgi 68. panta 3. punktam pieņemtajam lēmumam par pasākuma projektu, valsts regulatīvā iestāde saskaņā ar procedūru, kas paredzēta 67. pantā, veic dažādo ar piekļuves tīklu saistīto tirgu koordinētu analīzi. Pamatojoties uz minēto analīzi, valsts regulatīvā iestāde uzliek, saglabā, groza vai atceļ pienākumu saskaņā ar 23. un 32. pantā izklāstītajām procedūrām.

4. Uzņēmumam, kam noteikts funkcionālās nošķiršanas pienākums, var piemērot ikvienu no 69. līdz 74. pantā minētajiem pienākumiem kādā no konkrētajiem tirgiem, kurā tas saskaņā ar 67. pantu atzīts par uzņēmumu, kam ir būtiska ietekme tirgū, vai citu Komisijas atļautu pienākumu saskaņā ar 68. panta 3. punktu.

78. pants

Vertikāli integrētu uzņēmumu brīvprātīga nošķiršana

1. Uzņēmumi, kuri saskaņā ar 67. pantu ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme vienā vai vairākos konkrētajos tirgos, informē valsts regulatīvās iestādes vismaz trīs mēnešus pirms jebkādas plānotās savu vietējās piekļuves tīkla aktīvu vai to lielas daļas nodošanas atsevišķam tiesību subjektam, kas nav to īpašumā, vai atsevišķas uzņēmējdarbības vienības izveidošanas, lai visiem mazumtirdzniecības pakalpojumu sniedzējiem, tostarp šo uzņēmumu mazumtirdzniecības struktūrvienībām, nodrošinātu pilnīgi līdzvērtīgus piekļuves produktus.

Minētie uzņēmumi valsts regulatīvajai iestādei ziņo arī par visām izmaiņām tādās iecerēs, kā arī par nošķiršanas procesa galarezultātu.

Lai trešām personām nodrošinātu efektīvu un nediskriminējošu piekļuvi, šādi uzņēmumi var arī piedāvāt saistības attiecībā uz piekļuves nosacījumiem, kuras jāpiemēro to tīklā īstenošanas periodā pēc tam, kad tiks ieviests ierosinātais nošķiršanas veids. Lai valsts regulatīvā iestāde varētu īstenot uzdevumus saskaņā ar šā panta 2. punktu, saistību piedāvājumā ietver pietiekami sīku informāciju, tostarp īstenošanas grafiku un ilgumu. Šādu saistību termiņš var pārsniegt maksimālo periodu tirgus analīzes veikšanai, kas izklāstīts 67. panta 5. punktā.

2. Valsts regulatīvā iestāde novērtē plānotās transakcijas un attiecīgā gadījumā piedāvāto saistību ietekmi uz esošajiem pienākumiem, kas regulatīvā nolūkā uzlikti saskaņā ar šo direktīvu.

Šajā nolūkā valsts regulatīvā iestāde veic dažādo, ar piekļuves tīklu saistīto tirgu analīzi saskaņā ar procedūru, kas paredzēta 67. pantā.

Valsts regulatīvā iestāde ņem vērā visas uzņēmuma piedāvātās saistības, it sevišķi paturot prātā 3. pantā izklāstītos mērķus. Tālab valsts regulatīvā iestāde apspriežas ar trešām personām saskaņā ar 23. pantu un it sevišķi pievēršas tām trešām personām, kuras tieši ietekmē plānotais darījums.

Pamatojoties uz šo analīzi, valsts regulatīvā iestāde uzliek, saglabā, groza vai atceļ pienākumus saskaņā ar 23. un 32. pantā izklāstītajām procedūrām, attiecīgā gadījumā piemērojot 80. pantu. Valsts regulatīvā iestāde lēmumā var noteikt, ka dažas vai visas saistības ir pilnībā vai daļēji saistošas. Atkāpjoties no 67. panta 5. punkta, valsts regulatīvā iestāde var noteikt, ka saistības ir pilnībā vai daļēji saistošas visā laika posmā, kurā tās tiek piedāvātas.

3. Neskarot 80. pantu, juridiski vai funkcionāli nošķirtajai uzņēmējdarbības vienībai, kura ir atzīta par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū kādā no konkrētajiem tirgiem saskaņā ar 67. pantu, attiecīgi var piemērot ikvienu no 69. līdz 74. pantā minētajiem pienākumiem, vai jebkādu citu Komisijas atļautu pienākumu saskaņā ar 68. panta 3. punktu, ja ne ar kādām piedāvātajām saistībām nepietiktu 3. pantā izklāstīto mērķu īstenošanai.

4. Valsts regulatīvā iestāde uzrauga, kā tiek īstenotas uzņēmumu piedāvātās saistības, kuras tā padarījusi par saistošām saskaņā ar 2. punktu, un apsver iespēju pagarināt to termiņu, kad ir beidzies laikposms, uz kuru tās sākotnēji tika piedāvātas.

79. pants

Saistību radīšanas procedūra

1. Uzņēmumi, kuri atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, var piedāvāt valsts regulatīvajai iestādei saistības attiecībā uz piekļuves, kolektīvu ieguldījumu, vai abu, nosacījumiem, kas piemērojami to tīkliem, saistībā ar *inter alia*:

   a) vienošanām par sadarbību, kuras attiecas uz atbilstīgu un samērīgu pienākumu izvērtēšanu, ievērojot 68. pantu;

   b) kolektīvu ieguldījumu ļoti augstas veiktspējas tīklos, ievērojot 76. pantu; vai

   c) trešo personu efektīvu un nediskriminējošu piekļuvi, ievērojot 78. pantu, gan tad, kad tiek īstenota vertikāli integrētu uzņēmumu brīvprātīga nošķiršana, gan pēc tam, kad ir ieviests ierosinātais nošķiršanas veids.

   Saistību piedāvājums ir pietiekami detalizēts, tostarp attiecībā uz saistību īstenošanas grafiku un tvērumu un to ilgumu, lai valsts regulatīvā iestāde varētu veikt novērtēšanu, ievērojot šā panta 2. punktu. Šādu saistību termiņš var pārsniegt laiku, kas noteikts 67. panta 5. punktā paredzētās tirgus analīzes veikšanai.

2. Lai novērtētu jebkuras saistības, ko uzņēmums piedāvā, ievērojot šā panta 1. punktu, valsts regulatīvā iestāde, izņemot, ja šādas saistības acīmredzami neizpilda vienu vai vairākus attiecīgus nosacījumus vai kritērijus, veic tirgus pārbaudi, jo īpaši attiecībā uz piedāvātajiem noteikumiem, rīkojot sabiedrisku apspriešanu ar ieinteresētajām pusēm, jo īpaši ar tieši skartajām trešām personām. Iespējamie kolektīvie ieguldītāji vai piekļuves prasītāji var paust viedokli par piedāvāto saistību atbilstību attiecīgi 68., 76. vai 78. pantā paredzētajiem nosacījumiem un var ierosināt izmaiņas.
Attiecībā uz saistībām, kas piedāvātas saskaņā ar šo pantu, valsts regulatīvā iestāde, kad novērtē pienākumus, ievērojot 68. panta 4. punktu, jo īpaši ņem vērā to, ka:

a) piedāvātās saistības ir taisnīgas un samērīgas;

b) saistības ir pieejamas visiem tirgus dalībniekiem;

c) piekļuve ir laikus pieejama ar taisnīgiem, samērīgiem un nediskriminējošiem nosacījumiem, tostarp piekļuve ļoti augstas veiktspējas tīkliem, pirms sāk sniegt ar to saistītos mazumtirdzniecības pakalpojumus; un

d) piedāvātās saistības vispārēji atbilst tam, lai lejupējos tirgos būtu iespējama ilgtspējīga konkurence un lai sekmētu to, ka galalietotāju interesēs, pamatojoties uz sadarbību, tiek izvietoti un ieviesti ļoti augstas veiktspējas tīkli.

Ņemot vērā visus apspriešanās laikā paustos viedokļus un ciktāl ar šādiem viedokļiem tiek pārstāvētas dažādas ieinteresētās personas, valsts regulatīvā iestāde uzņēmumam, kurš atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, dara zināmus savus sākotnējos secinājumus par to vai piedāvātās saistības atbilst šajā pantā un attiecīgi 68., 76. vai 78. pantā izklāstītajiem mērķiem, kritērijiem un procedūrām un ar kādiem nosacījumiem tā var apsvērt iespēju saistības padarīt par saistošām. Uzņēmums var pārskatīt savu sākotnējo piedāvājumu, lai ņemtu vērā valsts regulatīvās iestādes sākotnējos secinājumus un lai izpildītu šajā pantā un attiecīgi 68., 76. vai 78. pantā izklāstītos kritērijus.

3. Neskarot 76. panta 2. punkta pirmo daļu, valsts regulatīvā iestāde var izdot lēmumu, ar ko saistības pilnībā vai daļēji padarīt saistošas.

Atkāpjoties no 67. panta 5. punkta, valsts regulatīvā iestāde var dažas vai visas saistības padarīt par saistošām uz konkrētu laiku, kas var būt viss laikposms, uz kuru tās tiek piedāvātas, un gadījumā, kad, ievērojot 76. panta 2. punkta pirmo daļu, par saistošām padara kolektīva ieguldījuma saistības, tā nosaka, ka šīs saistības ir saistošas vismaz septiņu gadu ilgu laikposmu.

Ievērojot 76. pantu, šis pants neskar tirgus analīzes procedūras piemērošanu, ievērojot 67. pantu, un pienākumu uzlikšanu, ievērojot 68. pantu.

Ja valsts regulatīvā iestāde saistības padara par saistošām, ievērojot šo pantu, tā saskaņā ar 68. pantu novērtē, kādas sekas minētajam lēmumam ir attiecībā uz tirgus attīstību un vai jebkurš pienākums, kuru lēmums ir uzlicis vai, ja minēto saistību nebūtu, būtu apsvēris uzlikt, ievērojot minēto pantu vai 69.–74. pantu, ir atbilstīgi. Paziņojot par attiecīgo pasākuma projektu atbilstoši 68. pantam saskaņā ar 32. pantu, valsts regulatīvās iestādes kopā ar paziņoto pasākuma projektu iesniedz lēmumu par saistībām.

4. Valsts regulatīvā iestāde pārrauga, uzrauga un nodrošina, ka tiek ievērotas saistības, kuras tā ir padarījusi par saistošām saskaņā ar šā panta 3. punktu, tādā pašā veidā kā tā pārrauga, uzrauga un nodrošina, ka tiek ievēroti saskaņā ar 68. pantu uzliktie pienākumi, un apsver iespēju pagarināt laikposmu, uz kuru tās padarītas par saistošām, kad ir beidzies sākotnējais laikposms. Ja valsts regulatīvā iestāde konstatē, ka kāds uzņēmums nav izpildījis saistības, kas tikušas padarītas par saistošām saskaņā ar šā panta 3. punktu, tā šādam uzņēmumam var uzlikt sankcijas saskaņā ar 29. pantu. Neskarot procedūru, ar ko nodrošina īpašu pienākumu atbilstību saskaņā ar 30. pantu, valsts regulatīvā iestāde var atkārtoti novērtēt pienākumus, ko uzliek saskaņā ar 68. panta 6. punktu.

80. pants

Uzņēmumi, kas darbojas tikai vairumtirdzniecības tirgū

1. Valsts regulatīvā iestāde, kas uzņēmumu, kurš nav iesaistījies nevienā elektronisko sakaru pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgū, saskaņā ar 67. pantu atzīst par uzņēmumu, kam ir būtiska ietekme vienā vai vairākos vairumtirdzniecības tirgos, ņem vērā to, vai minētajam uzņēmumam ir šādas raksturīgas iezīmes:

   a) visas uzņēmējsabiedrības un uzņēmējdarbības struktūrvienības, kuras ir šā uzņēmuma daļa, visas uzņēmējsabiedrības, kuras kontrolē viens un tas pats galīgais īpašnieks, bet kuras ne vienmēr ir šā galīgā īpašnieka pilnīgā īpašumā un jebkurš akcionārs, kas ir spējīgs kontrolēt uzņēmumu, patlaban darbojas un plāno nākotnē darboties tikai elektronisko sakaru pakalpojumu vairumtirdzniecības tirgos, un tādējādi tās nedarbojas nevienā elektronisko sakaru pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgū, kurā tiek sniegti pakalpojumi galalietotājiem Savienībā;

   b) uzņēmumam nav pienākuma sadarboties ar vienu un atsevišķu uzņēmumu, kas darbojas lejupēji un kas darbojas kādā elektronisko sakaru pakalpojumu mazumtirdzniecības tirgū, kurā tiek sniegti pakalpojumi galalietotājiem, jo pastāv ekskluzīvs līgums vai līgums, kas faktiski ir ekskluzīvs līgums.

2. Ja valsts regulatīvā iestāde secina, ka šā panta 1. punktā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, tā var minētajam uzņēmumam uzlikt tikai pienākumus saskaņā ar 70. un 73. pantu vai saistībā ar taisnīgu un samērīgu cenu noteikšanu, ja tas ir pamatoti, balstoties uz tirgus analīzi, kurā iekļauts uzņēmuma, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, iespējamās rīcības prognozes novērtējums.

3. Valsts regulatīvā iestāde jebkurā laikā pārskata pienākumus, kas uzņēmumam uzlikti saskaņā ar šo pantu, ja tā secina, ka šā panta 1. punktā paredzētie nosacījumi vairs nav izpildīti, un tā attiecīgi piemēro 67. līdz 74. pantu. Uzņēmumi bez liekas kavēšanās informē valsts regulatīvo iestādi par jebkādām apstākļu izmaiņām, kas attiecas uz šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu.

4. Valsts regulatīvā iestāde pārskata pienākumus, kas uzņēmumam uzlikti saskaņā ar šo pantu, arī tad, ja, kā pierādījumu izmantojot noteikumus un nosacījumus, kurus uzņēmums piedāvā saviem lejupējiem klientiem, iestāde secina, ka ir radušās vai varētu rasties konkurences problēmas, kuras kaitē galalietotājiem, un tāpēc ir jāuzliek viens vai vairāki no 69., 71., 72. vai 74. pantā noteiktajiem pienākumiem vai jāgroza pienākumi, kas uzlikti saskaņā ar šā panta 2. punktu.

5. Pienākumus atbilstīgi šim pantam uzliek un pārskata saskaņā ar 23., 32. un 33. pantā minētajām procedūrām.

81. pants

Pāreja no vēsturiskās infrastruktūras

1. Uzņēmumi, kuri saskaņā ar 67. pantu ir atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme vienā vai vairākos attiecīgajos tirgos, iepriekš un laikus paziņo valsts regulatīvajai iestādei, ja tie plāno izņemt no ekspluatācijas vai aizstāt ar jaunu infrastruktūru tādas tīkla daļas, tostarp mantoto infrastruktūru, kas vajadzīga vara kabeļu tīkla ekspluatācijai, uz kurām attiecas pienākumi saskaņā ar 68.–80. pantu.

2. Valsts regulatīvā iestāde nodrošina, ka process izņemšanai no ekspluatācijas vai aizstāšanai ietver pārredzamu grafiku un nosacījumus, ietverot attiecīgu pārejas paziņošanas termiņu un noskaidro, vai ir pieejami vismaz salīdzināmas kvalitātes alternatīvi produkti, kas nodrošina piekļuvi modernizētajai tīkla infrastruktūrai, ar ko aizstāj aizstātos elementus, ja tas ir vajadzīgs, lai aizsargātu konkurenci un galalietotāju tiesības.

Valsts regulatīvā iestāde var atcelt pienākumus, kas attiecas uz aktīviem, kurus ierosināts izņemt no ekspluatācijas vai aizstāt, ja tā ir pārliecinājusies, ka piekļuves nodrošinātājs:

a) ir izveidojis atbilstīgus apstākļus pārejai, tostarp darījis pieejamu vismaz salīdzināmas kvalitātes alternatīvu piekļuves produktu, kā tas bija iespējams, izmantojot mantoto infrastruktūru, kas piekļuves prasītājiem ļauj sasniegt tos pašus galalietotājus; un

b) ir izpildījis nosacījumus un procesu, kas paziņoti valsts regulatīvajai iestādei saskaņā ar šo pantu.

Šādu atcelšanu īsteno saskaņā ar 23., 32. un 33. pantā minētajām procedūrām.

3. Šis pants neskar tādu regulētu produktu pieejamību, ko valsts regulatīvā iestāde noteikusi modernizētajai tīkla infrastruktūrai saskaņā ar 67. un 68. pantā izklāstītajām procedūrām.

82. pants

BEREC pamatnostādnes par ļoti augstas veiktspējas tīkliem

Līdz ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju izdod pamatnostādnes par kritērijiem, kuriem tīklam ir jāatbilst, lai to varētu uzskatīt par ļoti augstas veiktspējas tīklu, jo īpaši lejupielādes un augšupielādes joslas platuma, darbnoturības, ar kļūdām saistīto parametru, latentuma un tā mainības ziņā. Valsts regulatīvās iestādes maksimāli ņem vērā šīs pamatnostādnes. *BEREC* līdz 2025. gada 31. decembrim un regulāri pēc tam šīs pamatnostādnes atjaunina.

V NODAĻA
MAZUMTIRDZNIECĪBAS PAKALPOJUMU REGULATĪVĀ KONTROLE

83. pants

Mazumtirdzniecības pakalpojumu regulatīvā kontrole

1. Dalībvalstis var nodrošināt, ka valsts regulatīvās iestādes uzliek atbilstīgus regulatīvos pienākumus uzņēmumiem, kuri saskaņā ar 63. pantu atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme konkrētā mazumtirdzniecības tirgū, ja:

   a) saskaņā ar 67. pantu veiktās tirgus analīzes rezultātā valsts regulatīvā iestāde konstatē, ka konkrētā mazumtirdzniecības tirgū, kas noteikts saskaņā ar 64. pantu, nepastāv efektīva konkurence; un

b) valsts regulatīvā iestāde secina, ka saskaņā ar 69.–74. pantu uzliktie pienākumi neveicinātu 3. pantā minēto mērķu sasniegšanu.

2. Saskaņā ar šā panta 1. punktu uzliktie pienākumi balstās uz to, kāda ir apzinātā problēma, un tie ir samērīgi un pamatoti, ņemot vērā 3. pantā noteiktos mērķus. Uzliktie pienākumi var ietvert prasības, lai noteiktie uzņēmumi nepiemērotu pārmērīgas cenas, nekavētu dalību tirgū vai neierobežotu konkurenci, nositot cenas, neizrādītu labvēlīgāku attieksmi pret konkrētiem galalietotājiem vai nepamatoti neapvienotu pakalpojumus komplektos. Valsts regulatīvās iestādes šādiem uzņēmumiem var piemērot attiecīgus mazumtirdzniecības cenu griestu pasākumus, individuālu tarifu kontroles pasākumus vai pasākumus, ar ko tarifus orientē uz izmaksām vai cenām salīdzināmos tirgos, lai aizsargātu galalietotāju intereses, vienlaikus veicinot efektīvu konkurenci.

3. Valsts regulatīvās iestādes nodrošina, ja uz uzņēmumu attiecas noteikumi par mazumtirdzniecības tarifiem vai citas attiecīgas mazumtirdzniecības kontroles, īsteno vajadzīgas un pareizas izmaksu uzskaites sistēmas. Valsts regulatīvās iestādes var noteikt izmantojamo formātu un uzskaites metodoloģiju. Atbilstību izmaksu uzskaites sistēmai pārbauda kvalificēta neatkarīga struktūra. Valsts regulatīvās iestādes nodrošina to, ka ik gadu publicē ziņojumu par atbilstību.

4. Neskarot 85. un 86. pantu, valsts regulatīvās iestādes nepiemēro mazumtirdzniecības kontroles mehānismus saskaņā ar šā panta 1. punktu ģeogrāfiskiem vai mazumtirdzniecības tirgiem, ja pārliecinās, ka tajos ir efektīva konkurence.

III DAĻA
PAKALPOJUMI

I SADAĻA
UNIVERSĀLĀ PAKALPOJUMA SAISTĪBAS

84. pants

Universālais pakalpojums par pieņemamu cenu

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visiem patērētājiem to teritorijās par pieņemamu cenu, ņemot vērā konkrētos apstākļus valstī, ir piekļuve pieejamam pakalpojumam, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojumiem to teritorijās noteiktajā kvalitātē, tostarp attiecīgs savienojums, fiksētā atrašanās vietā.

2. Turklāt dalībvalstis var arī nodrošināt tādu 1. punktā minēto pakalpojumu pieejamību par pieņemamu cenu, kuri netiek sniegti fiksētajā atrašanās vietā, ja dalībvalstis uzskata, ka tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu patērētāju pilnvērtīgu sociālo un ekonomisko līdzdalību sabiedrībā.

3. Katra dalībvalsts, ņemot vērā apstākļus valstī un minimālo joslas platumu, ko izmanto vairākums patērētāju minētās dalībvalsts teritorijā, un ņemot vērā *BEREC* ziņojumu par paraugpraksi, nosaka atbilstīgu piekļuves platjoslas internetam pakalpojumu 1. punkta nolūkā, lai nodrošinātu joslas platumu, kas vajadzīgs sociālajai un ekonomiskajai līdzdalībai sabiedrībā. Pakalpojums, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, spēj nodrošināt tādu joslas platumu, kas varētu atbalstīt vismaz V pielikumā noteikto minimālo pakalpojumu komplektu.

   Līdz ... [18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] *BEREC*, lai veicinātu konsekventu šā panta piemērošanu, pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju, ņemot vērā pieejamos Komisijas (*Eurostat*) datus, izstrādā ziņojumu par paraugpraksi dalībvalstīs, lai sekmētu to, ka tiek definēts pakalpojums, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, ievērojot pirmo daļu. Minēto ziņojumu regulāri atjaunina, lai atspoguļotu tehnoloģiju attīstību un izmaiņas patērētāju rīcības modeļos.

4. Ja patērētājs pieprasa, 1. punktā un, ja piemērojams, 2. punktā minēto savienojumu var ierobežot tā, lai tas atbalstītu tikai balss sakarus.

5. Dalībvalstis var paplašināt šā panta piemērošanas jomu, attiecinot to uz galalietotājiem kas ir mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi un bezpeļņas organizācijas.

85. pants

Universālā pakalpojuma sniegšana par pieņemamu cenu

1. Valsts regulatīvās iestādes koordinācijā ar citām kompetentajām iestādēm uzrauga 84. panta 1. punktā minēto, tirgū pieejamo pakalpojumu mazumtirdzniecības cenu attīstību un apmēru, it sevišķi saistībā ar cenām valstī un patērētāju ienākumiem valstī.

2. Ja dalībvalstis konstatē, ka, ņemot vērā apstākļus valstī, 84. panta 1. punktā minēto pakalpojumu mazumtirdzniecības cenas nav pieņemamas, jo patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālajām vajadzībām tās liedz piekļuvi šādiem pakalpojumiem, tās veic pasākumus, ar ko nodrošina, lai šādiem patērētājiem būtu cenu ziņā pieejami atbilstīgs piekļuves platjoslas internetam pakalpojums un balss sakaru pakalpojumi vismaz fiksētā atrašanās vietā.

   Šādā nolūkā dalībvalstis var nodrošināt, ka šādiem patērētājiem tiek sniegts atbalsts saziņas nodrošināšanai, vai prasīt šādu pakalpojumu sniedzējiem, lai tie piedāvātu minētajiem patērētajiem tarifu izvēles iespējas vai tarifu paketes, kas atšķiras no tām, ko nodrošina saskaņā ar parasto komercpiedāvājumu, vai gan vienu, gan otru. Šādā nolūkā dalībvalstis var prasīt šādiem pakalpojumu sniedzējiem piemērot vienotus tarifus, tostarp ģeogrāfisko vidējo tarifu, visā tās teritorijā.

Izņēmuma apstākļos, jo īpaši, ja pienākumu uzlikšana visiem pakalpojumu sniedzējiem saskaņā ar šā punkta otro daļu radītu pierādītu pārmērīgu administratīvo vai finansiālo slogu pakalpojumu sniedzējiem vai dalībvalstij, dalībvalsts izņēmuma kārtā var pieņemt lēmumu, ka pienākums piedāvāt īpašas tarifu izvēles iespējas vai paketes tiek uzlikts tikai izraudzītiem uzņēmumiem. Uz šādu izraudzīšanos attiecina 86. pantu *mutatis mutandis*. Ja dalībvalsts izraugās uzņēmumus, tā nodrošina, ka visiem patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālām vajadzībām ir iespēja izvēlēties no uzņēmumiem, kas piedāvā tarifu izvēles iespējas, kuras atbilst to vajadzībām, ja vien šādas izvēles nodrošināšana nav neiespējama vai neradītu pārmērīgu papildu organizatorisku vai finansiālu slogu.

Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājiem, kuri ir tiesīgi izmantot šādas tarifu izvēles iespējas vai tarifu paketes, ir tiesības slēgt līgumu vai nu ar 84. panta 1. punktā minēto pakalpojumu sniedzēju vai arī ar uzņēmumu, kas izraudzīts saskaņā ar šo punktu, un ka viņu numurs paliek viņiem pieejams pienācīgu laikposmu un ka nenotiek nepamatota pakalpojuma atvienošana.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmumi, kuri, ievērojot 2. punktu, piedāvā tarifu izvēles iespējas vai tarifu paketes patērētājiem ar zemiem ienākumiem vai īpašām sociālajām vajadzībām, regulāri sniedz valsts regulatīvajām un citām kompetentajām iestādēm sīku informāciju par šādiem piedāvājumiem. Valsts regulatīvās iestādes koordinācijā ar citām kompetentām iestādēm nodrošina, ka nosacījumi, ar kuriem uzņēmumi, ievērojot 2. punktu, piedāvā tarifu izvēles iespējas vai tarifu paketes, ir pilnīgi pārredzami un tiek publicēti un piemēroti saskaņā ar nediskriminēšanas principu. Valsts regulatīvās iestādes koordinācijā ar citām kompetentām iestādēm var prasīt, lai šādas tarifu izvēles iespējas vai tarifu paketes tiktu grozīti vai atcelti.

4. Dalībvalstis, ņemot vērā apstākļus valstī, nodrošina, ka patērētājiem ar invaliditāti vajadzības gadījumā tiek sniegts atbalsts, un attiecīgā gadījumā tiek veikti citi konkrēti pasākumi, lai nodrošinātu, ka saistītās galiekārtas un konkrētas iekārtas un konkrēti pakalpojumi, kas uzlabo līdzvērtīgu piekļuvi, tostarp vajadzības gadījumā vispusīgās sarunas pakalpojumi un teksta pārlikšanas pakalpojumi, ir pieejami un cenas ziņā pieņemami.

5. Piemērojot šo pantu, dalībvalstis tiecas iespējami mazināt tirgus izkropļojumus.

6. Dalībvalstis var paplašināt šā panta piemērošanas jomu, to attiecinot arī uz galalietotājiem, kas ir mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi, un bezpeļņas organizācijas.

86. pants

Universālā pakalpojuma pieejamība

1. Ja dalībvalsts, ņemot vērā saskaņā ar 22. panta 1. punktu veiktā ģeogrāfiskā apsekojuma rezultātus, ja tādi ir pieejami, un jebkādus papildu pierādījumus, ja tādi ir nepieciešami, ir konstatējusi, ka atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam pakalpojuma, kas definēts saskaņā ar 84. panta 3. punktu, un balss sakaru pakalpojumu pieejamību fiksētā atrašanās vietā tās teritorijā vai dažādās teritorijas daļās nav iespējams nodrošināt parastos tirgus apstākļos vai ar citu iespējamo sabiedriskās politikas rīku palīdzību, tā var uzlikt attiecīgas universālā pakalpojuma saistības, lai apmierinātu visus pamatotos galalietotāju pieprasījumus attiecībā uz piekļuvi minētajiem pakalpojumiem tās teritorijas attiecīgajās daļās.

2. Dalībvalstis nosaka, kāda ir visefektīvākā un piemērotākā pieeja, lai nodrošinātu, ka fiksētā atrašanās vietā, vienlaikus ievērojot objektivitātes, pārredzamības, nediskriminācijas un proporcionalitātes principus, ir pieejams pakalpojums, kas definēts saskaņā ar 84. panta 3. punktu un ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojums. Dalībvalstis tiecas iespējami mazināt tirgus izkropļojumus, jo īpaši pakalpojumu sniegšanu par cenām vai saskaņā ar citiem noteikumiem un nosacījumiem, kas atšķiras no parastajiem tirgus nosacījumiem, un vienlaikus aizsargā sabiedrības intereses.

3. Ja dalībvalstis nolemj uzlikt pienākumu nodrošināt galalietotājiem pakalpojuma, kas definēts saskaņā ar 84. panta 3. punktu un ar ko nodrošina atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam un balss sakaru pakalpojumu pieejamību fiksētā atrašanās vietā, tās it sevišķi var izraudzīties vienu vai vairākus uzņēmumus, kuru uzdevums ir garantēt šādu pieejamību visā valsts teritorijā. Dalībvalstis var izraudzīties dažādus uzņēmumus vai uzņēmumu kopumus, kuru uzdevums ir sniegt atbilstīgas piekļuves platjoslas internetam pakalpojumu un balss sakaru pakalpojumus fiksētā atrašanās vietā vai aptvert dažādas valsts teritorijas daļas.

4. Ja dalībvalstis izraugās uzņēmumus daļā valsts teritorijas vai visā valsts teritorijā, kuru pienākums ir nodrošināt pakalpojumu pieejamību saskaņā ar šā panta 3. punktu, tās izmanto efektīvu, objektīvu, pārredzamu un nediskriminējošu izraudzīšanās mehānismu, ar ko nevienam uzņēmējam *a priori* neliedz iespēju tikt izraudzītam. Šādas izraudzīšanās metodes nodrošina to, ka fiksētā atrašanās vietā pakalpojumu, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojumus sniedz rentabli un ka tos var izmantot kā līdzekli universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu noteikšanai saskaņā ar 89. pantu.

5. Ja saskaņā ar šā panta 3. punktu izraudzīts uzņēmējs plāno nodot būtisku vietējā piekļuves tīkla aktīvu daļu vai visus šos aktīvus atsevišķai juridiskai personai, kam ir cits īpašnieks, tas jau savlaicīgi iepriekš informē valsts regulatīvo vai citu kompetento iestādi, lai minētajai iestādei būtu iespēja novērtēt, kā paredzamais darījums ietekmēs pakalpojuma, kas definēts saskaņā ar 84. panta 3. punktu un ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojumu pieejamību fiksētā atrašanās vietā. Valsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde var uzlikt, grozīt vai atcelt konkrētus pienākumus saskaņā ar 13. panta 2. punktu.

87. pants

Esošā universālā pakalpojuma statuss

Dalībvalstis var arī turpmāk nodrošināt to, ka ir pieejami vai pieejami par pieņemamu cenu citi pakalpojumi, kuri nav pakalpojums, kas definēts saskaņā ar 84. panta 3. punktu un ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojums fiksētā atrašanās vietā un kuri bija spēkā pirms ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena], ja šādu pakalpojumu nepieciešamība ir pienācīgi pierādīta, ņemot vērā apstākļus valstī. Ja dalībvalstis minēto pakalpojumu sniegšanai izraugās uzņēmumus daļā valsts teritorijas vai visā valsts teritorijā, piemēro 86. pantu. Minētos pienākumus finansē saskaņā ar 90. pantu.

Dalībvalstis saskaņā ar šo pantu uzliktos pienākumus pārskata līdz … [trīs gadi pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] un pēc tam katrus trīs gadus.

88. pants

Izdevumu kontrole

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, nodrošinot iespējas un sniedzot pakalpojumus papildus 84. pantā noteiktajiem, pakalpojumu sniedzēji, kuri sniedz pakalpojumu, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, vai balss sakaru pakalpojumus saskaņā ar 84.–87. pantu, paredz noteikumus un nosacījumus tā, lai galalietotājam nav jāmaksā par pakalpojumiem vai iespējām, kas nav vajadzīgi vai nepieciešami saistībā ar pieprasīto pakalpojumu.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka pakalpojumu sniedzēji, kuri sniedz pakalpojumu, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojumus, kas minēti 84. pantā, kuri sniedz pakalpojumus, ievērojot 85. pantu, attiecīgi piedāvā konkrētās iespējas un pakalpojumus, kas minēti VI pielikuma A daļā, lai patērētāji varētu pārraudzīt un kontrolēt izdevumus. Dalībvalstis nodrošina, ka šādi pakalpojumu sniedzēji ievieš sistēmu, lai izvairītos no nepamatota balss sakaru pakalpojumu vai pakalpojuma, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, atvienojuma patērētājiem kā minēts 85. pantā, tostarp pienācīgu mehānismu, ar ko pārbauda pastāvīgu ieinteresētību pakalpojuma izmantošanā.

Dalībvalstis par paplašināt šā panta piemērošanas jomu, to attiecinot arī uz galalietotājiem, kas ir mikrouzņēmumi, mazie un vidējie uzņēmumi un bezpeļņas organizācijas.

3. Katra dalībvalsts nodrošina to, ka kompetentā iestāde var atcelt 2. punkta prasību visā tās teritorijā vai tās daļā, ja kompetentā iestāde ir apmierināta, ka šī iespēja ir plaši pieejama.

89. pants

Universālā pakalpojuma saistību izmaksas

1. Ja valsts regulatīvās iestādes uzskata, ka saskaņā ar 84. panta 3. punktu definētā pakalpojuma, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojumu sniegšana, kā noteikts 84., 85. un 86. pantā, vai esošā universālā pakalpojuma turpināšana, kā noteikts 87. pantā, var radīt netaisnīgu apgrūtinājumu šādu pakalpojumu sniedzējiem, kas pieprasa kompensāciju, valsts regulatīvās iestādes aprēķina šāda pakalpojuma sniegšanas tīrās izmaksas.

Šim nolūkam valsts regulatīvās iestādes:

a) aprēķina universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas, ņemot vērā jebkuras tirgus priekšrocības, kādas ir pakalpojumu sniedzējam, kas nodrošina saskaņā ar 84. panta 3. punktu definēto pakalpojumu, ar ko nodrošina atbilstīgu piekļuvi platjoslas internetam, un balss sakaru pakalpojumu, kā noteikts 84., 85. un 86. pantā, vai turpina esošo universālo pakalpojumu, kā noteikts 87. pantā, saskaņā ar VII pielikumu; vai

b) izmanto tādas vispārēju pakalpojumu sniegšanas tīrās izmaksas, kas saskaņā ar 86. panta 4. punktu ir noteiktas ar izraudzīšanās mehānismu.

2. Norēķinus un citu informāciju, kas var kalpot par pamatu 1. punkta otrās daļas a) apakšpunktā minēto universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu aprēķināšanai, auditē vai pārbauda valsts regulatīvā iestāde vai iestāde, kas ir neatkarīga no attiecīgajām pusēm, un apstiprina valsts regulatīvā iestāde. Izmaksu aprēķina un audita apkopojuma rezultāti ir publiski pieejami.

90. pants

Universālā pakalpojuma saistību finansēšana

1. Ja, pamatojoties uz 89. pantā minēto tīro izmaksu aprēķinu, valsts regulatīvās iestādes atklāj, ka pakalpojumu sniedzējs ir pakļauts netaisnīgam apgrūtinājumam, dalībvalstis pēc attiecīgā pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma izlemj veikt vienu vai abus šādus pasākumus:

a) ieviest mehānismu, ar ko no publiskā finansējuma kompensē minētajam pakalpojumu sniedzējam noteiktās tīrās izmaksas saskaņā ar pārredzamiem noteikumiem;

b) sadalīt universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas starp elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem.

2. Ja tīrās izmaksas ir sadalītas saskaņā ar šā panta 1. punkta b) apakšpunktu, dalībvalstis nosaka sadales mehānismu, ko administrē valsts regulatīvā iestāde vai iestāde, kas ir neatkarīga no saņēmējiem, valsts regulatīvās iestādes pārraudzībā. Var finansēt tikai 84.–87. pantā minēto saistību tīrās izmaksas, kas ir noteiktas saskaņā ar 89. pantu.

Sadales mehānismā ievēro pārredzamības, minimālā tirgus izkropļojuma, nediskriminācijas un samērīguma principu saskaņā ar VII pielikuma B daļā izklāstītajiem principiem. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu neprasīt iemaksas no uzņēmumiem, kuru apgrozījums ir mazāks par attiecīgā valstī noteiktu limitu.

Jebkuras maksas, kas ir saistītas ar universālā pakalpojuma saistību izmaksu sadali, ir nošķirtas un noteiktas atsevišķi katram uzņēmumam. Šādas maksas neuzliek uzņēmumiem vai neiekasē no uzņēmumiem, kas nesniedz pakalpojumus tās dalībvalsts teritorijā, kas ir noteikusi sadales mehānismu.

91. pants

Pārredzamība

1. Ja universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas aprēķināmas saskaņā ar 89. pantu, valsts regulatīvās iestādes nodrošina to, ka tīro izmaksu aprēķināšanas principi, ietverot sīkas ziņas par izmantojamo metodiku, ir publiski pieejami.

Ja ir izveidots 90. panta 2. punktā minētais mehānisms vispārēju pakalpojumu saistību izmaksu sadalei, valsts regulatīvās iestādes nodrošina to, lai izmaksu sadalīšanas un tīro izmaksu kompensācijas principi būtu publiski pieejami.

2. Saskaņā ar Savienības un valsts noteikumiem par komercnoslēpumu, valsts regulatīvās iestādes publicē ikgadējs ziņojums, kurā sīki izklāstītas aprēķinātās universālā pakalpojuma saistību izmaksas un atklātas visu iesaistīto uzņēmumu veiktās iemaksas, tostarp visas tirgus priekšrocības, kas uzņēmumiem var būt radušās, ievērojot 84.–87. pantā noteiktās universālā pakalpojuma saistības.

92. pants

Obligāti papildu pakalpojumi

Dalībvalstis var izlemt savās teritorijās darīt publiski pieejamus pakalpojumus papildus tiem, kas ietilpst 84.–87. pantā minētā universālā pakalpojuma saistībās. Šādos gadījumos nepiemēro nekādu kompensācijas mehānismu, kas ietver konkrētus uzņēmumus.

II SADAĻA
NUMERĀCIJAS RESURSI

93. pants

Numerācijas resursi

1. Dalībvalstis nodrošina, lai valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes kontrolētu to, kā piešķir lietošanas tiesības visiem valsts numerācijas resursiem un kā pārvalda valsts numerācijas plānus, un lai tās visiem nodrošinātu atbilstīgus numerācijas resursus publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai. Dalībvalstis nodrošina, lai tiktu izveidotas objektīvas, pārredzamas un nediskriminējošas procedūras valsts numerācijas resursu lietošanas tiesību piešķiršanai.

2. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes var arī piešķirt tiesības lietot numerācijas resursus no valsts numerācijas plāniem konkrētu pakalpojumu sniegšanai uzņēmumiem, kas nav elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji, ar noteikumu, ka ir darīti pieejami atbilstīgi numerācijas resursi, lai varētu apmierināt pašreizējo un turpmāko paredzamo pieprasījumu. Minētie uzņēmumi pierāda savu spēju pārvaldīt numerācijas resursus un ievērot visas attiecīgās prasības, kas noteiktas saskaņā ar 94. pantu. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes var pārtraukt turpmāk šādiem uzņēmumiem piešķirt tiesības izmantot numerācijas resursus, ja ir pierādīts, ka pastāv numerācijas resursu izsmelšanas risks.

Lai veicinātu šā punkta konsekventu piemērošanu, līdz … [18 mēneši pēc Direktīvas spēkā stāšanās dienas] *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju pieņem pamatnostādnes par kopējiem kritērijiem, saskaņā ar kuriem novērtē spēju pārvaldīt numerācijas resursus un numerācijas resursu izsmelšanas risku.

3. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes nodrošina, ka valsts numerācijas plānus un procedūras piemēro tā, lai būtu vienlīdzīga attieksme pret visiem publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem un uzņēmumiem, kas ir tiesīgi saskaņā ar 2. punktu. Jo īpaši dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmums, kam ir piešķirtas tiesības lietot numerācijas resursus, nediskriminē citus elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējus attiecībā uz numerācijas resursiem, ko izmanto, lai sniegtu piekļuvi to pakalpojumiem.

4. Katra dalībvalsts nodrošina, lai valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes darītu pieejamu neģeogrāfisku numuru diapazonu, ko var izmantot tādu elektronisko sakaru pakalpojumu, kas nav starppersonu sakaru pakalpojumi, sniegšanai visā Savienības teritorijā, neskarot Regulu (ES) Nr. 531/2012 un šīs direktīvas 97. panta 2. punktu. Ja tiesības lietot numerācijas resursus saskaņā ar šā panta 2. punktu ir piešķirtas uzņēmumiem, kas nav elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji, šo punktu piemēro konkrētajiem pakalpojumiem, kuru sniegšanai lietošanas tiesības ir piešķirtas.

Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes saskaņā ar šo direktīvu nodrošina, lai nosacījumi, kas uzskaitīti I pielikuma E daļā un kas var būt paredzēti tiesībām izmantot numerācijas resursus, ko lieto pakalpojumu sniegšanai ārpus valsts koda dalībvalsts, un to izpilde ir tikpat stingra, kā nosacījumi un izpilde, ko piemēro valsts koda dalībvalstī sniegtajiem pakalpojumiem. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes saskaņā ar 94. panta 6. punktu nodrošina arī to, lai pakalpojumu sniedzēji, kuri izmanto sava valsts koda numerācijas resursus citās dalībvalstīs, nodrošinātu atbilstību patērētāju aizsardzības noteikumiem un citiem ar numerācijas resursu izmantošanu saistītiem valsts noteikumiem, kas piemērojami dalībvalstīs, kurās tiek izmantoti numerācijas resursi. Šis pienākums neskar attiecīgo dalībvalstu kompetento iestāžu izpildes pilnvaras.

BEREC valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm pēc to lūguma palīdz koordinēt to darbības, lai nodrošinātu efektīvu pārvaldību numerācijas resursiem, attiecībā uz kuriem ir tiesības uz eksteritoriālu izmantošanu Savienībā.

Lai vienkāršotu valsts regulatīvo vai citu kompetento iestāžu veikto uzraudzību attiecībā šajā punktā noteikto prasību ievērošanu, *BEREC* izveido datubāzi numerācijas resursiem, attiecībā uz kuriem ir tiesības uz eksteritoriālu izmantošanu Savienībā. Šim nolūkam valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes sniedz *BEREC* attiecīgo informāciju. Ja valsts regulatīvās iestādes nepiešķir numerācijas resursus, attiecībā uz kuriem ir tiesības uz eksteritoriālu izmantošanu Savienībā, kompetentā iestāde, kas ir atbildīga par to piešķiršanu vai pārvaldību, konsultējas ar valsts regulatīvo iestādi.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka kods "00" ir starptautiskās piekļuves standarta kods. Var noteikt vai paturēt spēkā īpašu kārtību, kā tiek izmantoti numuratkarīgi paredzētie starppersonu sakaru pakalpojumi starp blakus esošām vietām, kas atrodas katra citā pusē robežai starp dalībvalstīm.

   Dalībvalstis var vienoties par kopīga numerācijas plāna koplietošanu visiem numuriem vai konkrētām numuru kategorijām.

   Galalietotājus, ko skar šāda kārtība vai nolīgumi, tiek pilnībā informēti.

6. Neskarot 106. pantu, dalībvalstis, kur tehniski iespējams, veicina attālinātu nodrošināšanu, lai vienkāršotu elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāju maiņu galalietotājiem, it sevišķi mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu nodrošinātājiem un galalietotājiem.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts numuru piešķiršanas plāni un visi sekojoši to papildinājumi vai grozījumi tiek darīti zināmi tikai saskaņā ar ierobežojumiem, kas noteikti, pamatojoties uz valsts drošību.

8. Dalībvalstis atbalsta to, ka Savienībā saskaņo konkrētus numurus vai numerācijas diapazonus, ja tas sekmē gan iekšējā tirgus darbību, gan Eiropas mēroga pakalpojumu attīstību. Ja ir jārisina jautājums par vēl neapmierinātu pārrobežu vai Eiropas mēroga pieprasījumu pēc numuru resursiem, Komisija, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, pieņem īstenošanas aktus, ar ko tiek harmonizēti konkrēti numuri vai numerācijas diapazoni.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

94. pants

Procedūra, ar kuru piešķir tiesības lietot numerācijas resursus

1. Ja ir nepieciešams piešķirt individuālas numerācijas resursu lietošanas tiesības, valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes pēc pieprasījuma piešķir šādas tiesības jebkuram uzņēmumam elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošināšanai saskaņā ar 12. pantā minēto vispārējo atļauju, ievērojot 13. pantu un 21. panta 1. punkta c) apakšpunktu un citus noteikumus, kas nodrošina efektīvu šo numerācijas resursu izmantošanu saskaņā ar šo direktīvu.

2. Numerācijas resursu lietošanas tiesības piešķir ar atklātu, objektīvu, pārredzamu, nediskriminējošu un samērīgu procedūru palīdzību.

Piešķirot numerācijas resursu lietošanas tiesības, valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes norāda, vai un saskaņā ar kādiem nosacījumiem tiesību subjekts var nodot minētās tiesības.

Ja valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes piešķir numerācijas resursu lietošanas tiesības uz ierobežotu laikposmu, tā ilgums ir atbilstīgs attiecīgajam pakalpojumam izvirzītā mērķa ziņā, pienācīgi ņemot vērā vajadzību noteikt atbilstīgu laikposmu ieguldījuma amortizācijai.

3. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes lēmumus par numerācijas resursu lietošanas tiesību piešķiršanu pieņem iespējami drīz pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas un trīs nedēļās, ja numerācijas resursi saskaņā ar valsts numerācijas plānu ir iedalīti īpašiem nolūkiem. Šādus lēmumus publisko.

4. Ja pēc apspriešanās ar ieinteresētajām pusēm saskaņā ar 23. pantu valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes ir konstatējušas, ka tiesības lietot numerācijas resursus ar sevišķu ekonomisko vērtību ir jāpiešķir, organizējot konkursa kārtā veiktas vai salīdzinošas atlases procedūru, valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes šā panta 3. punktā minēto trīs nedēļu laikposmu var pagarināt par vēl trīs nedēļām.

5. Valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes neierobežo piešķiramo individuālo lietošanas tiesību daudzumu, izņemot gadījumus, kad tas ir nepieciešams, lai nodrošinātu numerācijas resursu efektīvu izmantošanu.

6. Ja tiesības lietot numerācijas resursus ietver to eksteritoriālu izmantošanu Savienībā saskaņā ar 93. panta 4. punktu, valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes piesaista minētajām lietošanas tiesībām īpašus nosacījumus, lai nodrošinātu atbilstību visiem attiecīgajiem valsts patērētāju aizsardzības noteikumiem un ar numerācijas resursu izmantošanu saistītiem valsts noteikumiem, kas piemērojami dalībvalstīs, kurās tiek izmantoti numerācijas resursi.

Kad pieprasa tās dalībvalsts regulatīvā vai cita kompetentā iestāde, kurā tiek lietoti numerācijas resursi, un pierāda, ka tiek pārkāpti attiecīgie minētās dalībvalsts valsts patērētāju aizsardzības noteikumi vai valsts tiesību akti par numerācijas resursu izmantošanu, tās dalībvalsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes, kurā piešķirtas tiesības lietot numerācijas resursus, nodrošina saskaņā ar šā punkta pirmo daļu piesaistīto nosacījumu izpildi saskaņā ar 30. pantu, tostarp nopietnu pārkāpumu gadījumā atņemot numerācijas resursu eksteritoriālas lietošanas tiesības, kas piešķirtas attiecīgajam uzņēmumam.

BEREC vienkāršo un koordinē informācijas apmaiņu starp dažādo iesaistīto dalībvalstu kompetentajām iestādēm un nodrošina to sadarbības pienācīgu saskaņošanu.

7. Šo pantu piemēro arī tad, kad valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes saskaņā ar 93. panta 2. punktu piešķir numerācijas resursu lietošanas tiesības arī uzņēmumiem, kas nav elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji.

95. pants

Maksas par numerācijas resursu lietošanas tiesībām

Dalībvalstis var ļaut valsts regulatīvajām vai citām kompetentajām iestādēm uzlikt tādu maksu par tiesībām izmantot numerācijas resursus, kas atspoguļo nepieciešamību nodrošināt minēto resursu optimālo izmantošanu. Dalībvalstis nodrošina to, ka šādas maksas ir objektīvi pamatotas, caurskatāmas, nediskriminējošas un samērīgas attiecībā uz to paredzēto mērķi, un ņem vērā 3. pantā izklāstītos mērķus.

96. pants

Palīdzības dienests pazudušu bērnu meklēšanai un bērnu uzticības tālrunis

1. Dalībvalstis nodrošina, lai galalietotājiem bez maksas būtu pieejams dienests, kas apkalpo palīdzības līniju, pa kuru var ziņot par pazudušiem bērniem. Palīdzības līnija ir pieejama pa numuru "116000".

2. Dalībvalstis nodrošina, lai galalietotājiem ar invaliditāti vislielākajā iespējamajā mērā būtu pieejami pakalpojumi, ko sniedz pa numuru "116000". Pasākumi, ko veic nolūkā galalietotājiem ar invaliditāti vienkāršot piekļuvi šādiem pakalpojumiem, tiem ceļojot citās dalībvalstīs, ir pamatoti ar atbilstību attiecīgajiem standartiem vai specifikācijām, ko nosaka saskaņā ar 39. pantu.

3. Dalībvalstis veic pienācīgus pasākumus, ar ko tiek nodrošināts, lai tā iestāde vai uzņēmums, kam ir piešķirts numurs "116000", palīdzības līnijas darbībai piešķirtu vajadzīgos resursus.

4. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, lai galalietotāji būtu pienācīgi informēti par numuru "116000" un attiecīgā gadījumā "116111" pastāvēšanu un pakalpojumiem, kas saņemami, zvanot uz šiem numuriem.

97. pants

Numuru un pakalpojumu pieejamība

1. Dalībvalstis nodrošina, ka, ja tas ir saimnieciski rentabli, izņemot gadījumus, ja izsauktais galalietotājs komerciālu iemeslu dēļ ir izvēlējies ierobežot konkrētās ģeogrāfiskās teritorijās esošu izsaucēju piekļuvi, valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka galalietotājiem ir iespēja:

   a) piekļūt pakalpojumiem Savienībā un tos lietot, izmantojot neģeogrāfiskus numurus; un

   b) piekļūt visiem Savienības numuriem neatkarīgi no operatora izmantotās tehnoloģijas un iekārtām, tostarp numuriem dalībvalstu valsts numerācijas plānos un Vispārējiem starptautiskajiem bezmaksas numuriem (*UIFN*).

2. Dalībvalstis nodrošina, ka valsts regulatīvās vai citas kompetentās iestādes var prasīt no pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina publiskus elektronisko sakaru tīklus, vai publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, konkrētos gadījumos bloķēt piekļuvi numuriem vai pakalpojumiem, ja to pamato tādi iemesli kā krāpniecība vai ļaunprātīgs lietojums, un prasīt, lai tādos gadījumos elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji nedarītu zināmus ieņēmumus par attiecīgiem starpsavienojuma vai citiem pakalpojumiem.

III SADAĻA
GALALIETOTĀJU TIESĪBAS

98. pants

Atkāpe attiecībā uz dažiem mikrouzņēmumiem

Šo sadaļu, izņemot 99. un 100. pantu, nepiemēro mikrouzņēmumiem, kas sniedz numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, ja vien tie nesniedz arī citus elektronisko sakaru pakalpojumus.

Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotāji ir informēti par atkāpi saskaņā ar pirmo daļu pirms tiek noslēgts līgums ar mikrouzņēmumu, uz kuru šāda atkāpe attiecas.

99. pants

Diskriminācijas aizliegums

Elektronisko sakaru tīklu vai pakalpojumu nodrošinātāji galalietotājiem attiecībā uz piekļuvi tīkliem vai pakalpojumiem vai to izmantošanu nenosaka nekādas atšķirīgas prasības vai vispārējus nosacījumus, tādu iemeslu dēļ, kas saistīti ar galalietotāja valstspiederību, dzīvesvietu vai uzņēmējdarbības vietu, ja vien tāda atšķirīga pieeja nav objektīvi pamatota.

100. pants

Pamattiesību aizsardzības pasākumi

1. Valstu pasākumos attiecībā uz galalietotāju piekļuvi pakalpojumiem un lietotnēm vai to izmantošanu ar elektronisko sakaru tīklu starpniecību ir jāievēro Eiropas Savienības Pamattiesību harta ("Harta") un Savienības tiesību aktu vispārīgie principi.

2. Jebkuru pasākumu attiecībā uz galalietotāju piekļuvi pakalpojumiem un lietotnēm vai to lietošanu ar elektronisko sakaru tīklu starpniecību, kurš varētu ierobežot šo Hartā atzīto tiesību vai brīvību īstenošanu, veic vienīgi tad, ja tas ir noteikts tiesību aktos un respektē minētās tiesības un brīvības, ir samērīgs, vajadzīgs un patiesi atbilst vispārējas nozīmes mērķiem, kas atzīti Savienības tiesībās, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu un Savienības tiesību aktu vispārīgajiem principiem, tostarp tiesības uz efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un uz taisnīgu tiesu. Tādējādi šādus pasākumus veic vienīgi tad, ja tiek pienācīgi respektēts nevainīguma prezumpcijas princips un tiesības uz privātumu. Tiek garantēta iepriekšēja taisnīga un objektīva procedūra, tostarp iesaistītās personas vai iesaistīto personu tiesības tikt uzklausītam, ņemot vērā vajadzību pienācīgi pamatotos steidzamības gadījumos nodrošināt atbilstīgus apstākļus un procedūras pasākumus saskaņā ar Hartu.

101. pants

Saskaņošanas pakāpe

1. Dalībvalstis savos valsts tiesību aktos nepatur spēkā vai neievieš tādus galalietotāju aizsardzības noteikumus jautājumos, kuri atšķiras no 102.–115. panta, tostarp stingrākus vai mazāk stingrus noteikumus, lai nodrošinātu atšķirīgu aizsardzības līmeni, ja vien šajā sadaļā nav noteikts citādi.

2. Līdz ... [3 gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis var turpināt piemērot stingrākus valsts patērētāju tiesību aizsardzības noteikumus, kas atšķiras no 102. līdz 115. pantā paredzētajiem noteikumiem, ar noteikumu, ka minētie noteikumi bija spēkā ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena] un ka visi iekšējā tirgus darbības ierobežojumi, kas no tiem izriet, ir samērīgi ar patērētāju tiesību aizsardzības mērķi.

   Dalībvalstis līdz ... [12 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] paziņo Komisijai par visiem valsts noteikumiem, kas ir piemērojami, pamatojoties uz šo punktu.

102. pants

Informācijas prasības attiecībā uz līgumiem

1. Pirms patērētājs uzņemas saistības saskaņā ar līgumu vai citu attiecīgu piedāvājumu, tādu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, kas nav mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu sniegšanai izmantoti pārraidīšanas pakalpojumi, sniedz Direktīvas 2011/83/ES 5. un 6. pantā minēto informāciju un papildus tam – informāciju, kas uzskaitīta šīs direktīvas VIII pielikumā, ciktāl minētā informācija attiecas uz pakalpojumu, kuru tie sniedz.

   Informāciju sniedz skaidri un saprotami, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, kā noteikts Direktīvas 2011/83/ES 2. panta 10. punktā, vai, ja to nav iespējams sniegt, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, tad viegli lejupielādējamā dokumentā, ko pieejamu darījis pakalpojumu sniedzējs. Pakalpojumu sniedzējs skaidri vērš patērētāja uzmanību uz to, ka ir pieejams minētais dokuments, un uz to, ka ir svarīgi to lejupielādēt, lai to varētu dokumentēt, izmantot turpmākai atsaucei un pavairot neizmainītā veidā.

   Informāciju pēc pieprasījuma sniedz tādā veidā, lai tā būtu pieejama galalietotājiem ar invaliditāti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības.

2. Šā panta 1., 3. un 5. punktā minēto informāciju sniedz arī galalietotājiem, kas ir mikrouzņēmumi, mazie uzņēmumi vai bezpeļņas organizācijas,, ja vien tie nav nepārprotami piekrituši atteikties no šo noteikumu vai to daļas izmantošanas.

3. Tādu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, kas nav mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu sniegšanai izmantoti pārraidīšanas pakalpojumi, patērētājiem sniedz kodolīgu un viegli lasāmu līguma kopsavilkumu. Minētajā kopsavilkumā norāda galvenos informācijas prasību elementus saskaņā ar 1. punktu. Minētie galvenie elementi ietver vismaz:

a) pakalpojumu sniedzēja nosaukumu, adresi un kontaktinformāciju, un sūdzību iesniegšanai paredzētu kontaktinformāciju, ja tā atšķiras;

b) katra sniegtā pakalpojuma galvenās iezīmes;

c) attiecīgās cenas par elektronisko sakaru pakalpojumu aktivēšanu un jebkādas tādas maksas, kas atkārtojas vai ir saistītas ar patēriņu, ja pakalpojumu sniedz par tiešu naudas maksājumu;

d) līguma termiņu un līguma atjaunošanas un izbeigšanas nosacījumus;

e) apmēru, kādā produkti un pakalpojumi ir paredzēti galalietotājiem ar invaliditāti;

f) attiecībā uz interneta piekļuves pakalpojumiem – Regulas (ES) 2015/2120 4. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktā prasītās informācijas kopsavilkumu.

Līdz ... [12 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā dienas] Komisija pēc apspriešanās ar *BEREC* pieņem īstenošanas aktu, kurā iekļauj informāciju par līguma kopsavilkuma veidni, kas jāizmanto pakalpojumu sniedzējiem, lai izpildītu šajā punktā noteiktos pienākumus.

Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 118. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

Pakalpojumu sniedzēji, uz kuriem attiecas 1.–4. punktā noteiktie pienākumi, pienācīgi aizpilda minēto līguma kopsavilkuma veidni, norādot prasīto informāciju, un pirms līguma, tostarp distances līguma, noslēgšanas bez maksas iesniedz līguma kopsavilkumu patērētājiem. Ja objektīvu tehnisku iemeslu dēļ konkrētajā brīdī nav iespējams iesniegt līguma kopsavilkumu, to bez liekas kavēšanās iesniedz pēc tam, un līgums stājas spēkā pēc tam, kad patērētājs pēc līguma kopsavilkuma saņemšanas ir apstiprinājis savu piekrišanu.

4. Šā panta 1. un 3. punktā minētā informācija kļūst par līguma neatņemamu daļu, un to nemaina, ja vien līgumslēdzējas puses nav skaidri vienojušās citādi.

5. Ja par interneta piekļuves pakalpojumiem vai publiski pieejamiem starppersonu sakaru pakalpojumiem norēķinās, pamatojoties uz to izmantošanas ilgumu vai apjomu, to sniedzēji piedāvā patērētājiem iespēju uzraudzīt un kontrolēt, kā tiek izmantots katrs no pakalpojumiem. Šī iespēja ietver piekļuvi savlaicīgai informācijai par tarifu plānā iekļauto pakalpojumu patēriņa līmeni. Konkrēti, pakalpojumu sniedzēji patērētājiem paziņo, pirms sasniegts jebkāds patēriņa limits – kā to iepriekš noteikušas kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm –, kas iekļauts patērētāju tarifu plānā, un tad, kad viņu tarifu plānā iekļautais pakalpojums ir pilnībā patērēts.

6. Dalībvalstis savos tiesību aktos var saglabāt vai ieviest noteikumus, ar kuriem pakalpojumu sniedzējiem prasa sniegt papildu informāciju par patēriņa līmeni un uz laiku liegt turpināt attiecīgā pakalpojuma izmantošanu, ja tas pārsniedz finanšu vai apjoma limitu, ko noteikusi kompetentā iestāde.

7. Dalībvalstis arī turpmāk savos tiesību aktos var saglabāt vai ieviest noteikumus saistībā ar aspektiem, kas nav regulēti šajā pantā, jo īpaši nolūkā risināt no jauna radušos jautājumus.

103. pants

Pārredzamība, piedāvājumu salīdzināšana un informācijas publicēšana

1. Kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, nodrošina, ka, ja interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji minētos pakalpojumus sniedz, uz tiem attiecinot noteikumus un nosacījumus, IX pielikumā norādīto informāciju visi šādi pakalpojumu sniedzēji vai kompetentā iestāde pati, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvo iestādi, publicē skaidrā, aptverošā, mašīnlasāmā veidā un tādā formātā, kas pieejams galalietotājiem ar invaliditāti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. Šo informāciju regulāri atjaunina. Kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, var noteikt papildu prasības, kas attiecas uz veidu, kā minētā informācija ir publicējama. Minēto informāciju pirms tās publicēšanas pēc pieprasījuma sniedz kompetentajai iestādei un vajadzības gadījumā valsts regulatīvajai iestādei.

2. Kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, nodrošina, ka galalietotājiem bez maksas ir pieejams vismaz viens neatkarīgs salīdzināšanas rīks, kas ļauj tiem salīdzināt un izvērtēt dažādus interneta piekļuves pakalpojumus un publiski pieejamus numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus un – attiecīgā gadījumā – publiski pieejamus numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus attiecībā uz:

a) tādu pakalpojumu cenām un tarifiem, par kuru sniegšanu ir paredzēti atkārtoti vai ar patēriņu pamatoti tieši naudas maksājumi, un

b) pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, ja tiek piedāvāta minimāla pakalpojuma kvalitāte vai uzņēmumam ir jāpublicē šāda informācija, ievērojot 104. pantu.

3. Šā panta 2. punktā minētais salīdzināšanas rīks:

a) ir funkcionāli neatkarīgs no šādu pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi nodrošinot, ka meklēšanas rezultātos pret minētajiem pakalpojumu sniedzējiem tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme;

b) skaidri norāda, kas ir salīdzināšanas rīka īpašnieki un operatori;

c) paredz skaidrus un objektīvus kritērijus, uz kuriem jābalsta salīdzināšana;

d) izmanto vienkāršu un viennozīmīgu valodu;

e) sniedz precīzu un atjauninātu informāciju un norāda pēdējās atjaunināšanas laiku;

f) ir atvērts visiem interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem, darot pieejamu attiecīgo informāciju, un ietver plašu klāstu piedāvājumu, kas aptver būtisku tirgus daļu, un, ja sniegtā informācija nav pilnīgs pārskats par tirgu, to skaidri paziņo pirms rezultātu uzrādīšanas;

g) nodrošina efektīvu procedūru ziņošanai par nepareizu informāciju;

h) ietver iespēju salīdzināt cenas, tarifus un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti starp patērētājiem pieejamajiem piedāvājumiem un – ja to pieprasa dalībvalstis – starp minētajiem piedāvājumiem un publiski pieejamajiem standarta piedāvājumiem citiem galalietotājiem.

Salīdzināšanas rīkus, kuri atbilst a) līdz h) apakšpunkta prasībām, pēc šo rīku nodrošinātāja pieprasījuma sertificē kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm.

Trešām personām ir tiesības bez maksas un atvērtos datu formātos izmantot informāciju, ko publicē interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji, nolūkā darīt pieejamus šādus neatkarīgus salīdzināšanas rīkus.

4. Dalībvalstis var prasīt, lai interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu, vai abu pakalpojumu, sniedzēji esošajiem un jauniem galalietotājiem attiecīgā gadījumā bez maksas sniegtu informāciju, kas sabiedrībā rada plašu ieinteresētību, izmantojot tādus līdzekļus, kurus uzņēmumi lieto ikdienas saziņā ar galalietotājiem. Šādā gadījumā informāciju, kas sabiedrībā rada plašu ieinteresētību, standarta formātā sniedz attiecīgās publiskās iestādes, un tā *inter alia* aptver šādus tematus:

a) parastākie veidi, kā interneta piekļuves pakalpojumus un publiski pieejamus numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus lieto, lai iesaistītos nelikumīgās darbībās vai izplatītu kaitīgu saturu, jo īpaši, ja tas var skart citu cilvēku tiesību un brīvību respektēšanu, tostarp datu aizsardzības tiesību, autortiesību un blakustiesību pārkāpumi, un to kriminālatbildības sekas; un

b) līdzekļi, kā aizsargāties pret personiskās drošības, privātās dzīves un personas datu apdraudējumiem, izmantojot interneta piekļuves pakalpojumus un publiski pieejamus numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus.

104. pants

Ar interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu saistītu pakalpojumu kvalitāte

1. Valsts regulatīvās iestādes, koordinējot ar citām kompetentajām iestādēm, var pieprasīt interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem publicēt visaptverošu, salīdzināmu, uzticamu, ērti lietojamu un atjauninātu informāciju galalietotājiem par viņu sniegto pakalpojumu kvalitāti, ciktāl viņi – tieši vai šajā nolūkā izmantojot pakalpojumu līmeņa līgumu – kontrolē vismaz dažus tīkla elementus, un par pasākumiem, kas ir veikti, lai galalietotājiem ar invaliditāti nodrošinātu līdzvērtīgu piekļuvi. Valsts regulatīvās iestādes, koordinējot ar citām kompetentajām iestādēm, publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem arī var pieprasīt informēt patērētājus, ja to nodrošināto pakalpojumu kvalitāte ir atkarīga no kādiem ārējiem faktoriem, piemēram, signālu pārraides kontroles vai tīkla savienojamības.

   Minēto informāciju pirms tās publicēšanas pēc pieprasījuma sniedz valsts regulatīvajai iestādei un vajadzības gadījumā citām kompetentajām iestādēm.

   Pakalpojuma kvalitātes nodrošināšanas pasākumi ir saskaņā ar Regulu (ES) 2015/2120.

2. Valsts regulatīvās iestādes, koordinējot ar citām kompetentajām iestādēm, maksimāli ņemot vērā *BEREC* pamatnostādnes, nosaka mērāmos pakalpojumu kvalitātes parametrus, izmantojamās mērīšanas metodes un publicējamās informācijas saturu, formu un tipu, arī iespējamos kvalitātes sertifikācijas mehānismus. Attiecīgos gadījumos izmanto X pielikumā izklāstītos parametrus, definīcijas un mērīšanas metodes.

Lai veicinātu šā punkta un X pielikuma konsekventu piemērošanu, līdz ... [18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] *BEREC* pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ciešā sadarbībā ar Komisiju pieņem pamatnostādnes, kurās sniedz detalizētu informāciju par attiecīgiem pakalpojumu kvalitātes parametriem, tostarp galalietotājiem ar invaliditāti svarīgiem parametriem, piemērojamām mērījumu metodēm, informācijas publikāciju saturu un formātu, kā arī kvalitātes sertifikācijas mehānismiem.

105. pants

Līguma termiņš un izbeigšana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka līguma izbeigšanas nosacījumi un procedūras neattur no pakalpojumu sniedzēja maiņas un ka līgumos, kas tiek noslēgti starp patērētājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi un kas nav pārraidīšanas pakalpojumi, kurus izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumu sniegšanai, netiek prasīts saistību periods, kas pārsniedz 24 mēnešus. Dalībvalstis var pieņemt vai paturēt spēkā noteikumus, kuros noteikti īsāki maksimālie līgumsaistību periodi.

Šo punktu nepiemēro uzstādīšanas līguma ilgumam, ja patērētājs atsevišķā līgumā ir piekritis veikt uzstādīšanas maksājumus tikai par fiziskā savienojuma izvietošanu, jo īpaši ar ļoti augstas veiktspējas tīkliem. Uzstādīšanas līgumā par fiziska savienojuma izvietošanu neietver galiekārtu, piemēram, maršrutētāju vai modemu, un neliedz patērētājiem izmantot to tiesības saskaņā ar šo pantu.

2. Šā panta 1. punkts attiecas arī uz galalietotājiem, kas ir mikrouzņēmumi, mazie uzņēmumi vai bezpeļņas organizācijas, ja vien tie nav skaidri piekrituši atteikties no minētajiem noteikumiem.

3. Ja līgumtiesībās vai valsts tiesību aktos paredzēts automātiski pagarināt noteikta termiņa līgumu elektronisko sakaru pakalpojumiem, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi un kas nav pārraidīšanas pakalpojumi, kurus izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumu sniegšanai, dalībvalstis nodrošina, ka pēc šādas pagarināšanas galalietotājiem ir tiesības jebkurā laikā izbeigt līgumu, ievērojot ilgākais viena mēneša paziņošanas periodu, kā noteikušas dalībvalstis, un bez jebkādām izmaksām, izņemot maksas par pakalpojuma saņemšanu paziņošanas periodā. Pirms līguma automātiskas pagarināšanas pakalpojumu sniedzēji nepārprotami un savlaicīgi un izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju, kā definēts Direktīvas 2011/83/ES 2. panta 10) punktā, informē galalietotājus par līgumsaistību beigām un par līguma izbeigšanas veidiem. Papildus tam, un vienlaicīgi, pakalpojumu sniedzēji konsultē galalietotājus par labākajiem tarifiem attiecībā uz saviem pakalpojumiem. Pakalpojumu sniedzēji informāciju par labākajiem tarifiem galalietotājiem sniedz vismaz reizi gadā.

4. Galalietotājiem ir tiesības izbeigt līgumu bez jebkādām papildu izmaksām, ja tādu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi, sniedzējs ir paziņojis par ierosinātām līguma nosacījumu izmaiņām, izņemot gadījumus, kad ierosinātās izmaiņas nāk par labu tikai galalietotājam, kad tām ir vienīgi administratīvs raksturs un tām nav negatīvas ietekmes uz galalietotāju, vai kad tās ir tieši noteiktas Savienības vai valsts tiesību aktos.

   Pakalpojumu sniedzēji vismaz vienu mēnesi iepriekš paziņo galalietotājiem par visām izmaiņām līguma nosacījumos un vienlaikus sniedz tiem informāciju par tiesībām izbeigt līgumu bez jebkādām papildu izmaksām, ja tie nepiekrīt jaunajiem nosacījumiem. Tiesības izbeigt līgumu ir izmantojamas viena mēneša laikā pēc paziņojuma. Dalībvalstis minēto termiņu var pagarināt uz laikposmu līdz trim mēnešiem. Dalībvalstis nodrošina, ka šādu paziņojumu sniedz skaidri un saprotami, izmantojot pastāvīgu informācijas nesēju.

5. Jebkuru starp tādu elektronisko sakaru pakalpojumu, kas nav interneta piekļuves pakalpojums vai numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi, faktisko un līgumā paredzēto nodrošināšanu konstatētu būtisku neatbilstību, kas ir pastāvīga vai bieži atkārtojas, uzskata par pamatu tam, lai patērētājs varētu izmantot pieejamos tiesiskās aizsardzības līdzekļus saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp tiesības izbeigt līgumu bez izmaksu rašanās.

6. Ja saskaņā ar šo direktīvu, citiem Savienības tiesību aktu vai valsts tiesību aktu noteikumiem galalietotājam ir tiesības pirms līguma termiņa beigām izbeigt līgumu par publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu, kas nav numurneatkarīgi starppersonu sakaru pakalpojumi, galalietotājs nemaksā nekādu kompensāciju, izņemot par paturēto subsidēto galiekārtu.

Ja galalietotājs izvēlas paturēt galiekārtu, kas līguma noslēgšanas brīdī tika piedāvāta komplektā ar līgumu, jebkura kompensācija, kas jāmaksā, nepārsniedz galiekārtas *pro rata temporis* vērtību, par ko panākta vienošanās līguma noslēgšanas brīdī, vai atlikušo pakalpojuma maksas daļu līdz līguma darbības beigām – atkarībā no tā, kura summa ir mazāka.

Dalībvalstis var noteikt citas metodes kompensācijas likmes aprēķināšanai, ar noteikumu, ka šādas metodes nenozīmē kompensāciju, kas ir lielāka par kompensāciju, kura aprēķināta saskaņā ar otro daļu.

Dalībvalstu noteiktā termiņā un ne vēlāk kā pēc kompensācijas samaksas pakalpojumu sniedzējs bez maksas atceļ visus nosacījumus attiecībā uz minēto galiekārtu izmantošanu citos tīklos.

7. Ciktāl tiek skarti pārraidīšanas pakalpojumi, ko izmanto mašīnas-mašīnas pakalpojumiem, 4. un 6. punktā minētās tiesības izmanto tikai tie galalietotāji, kas ir patērētāji, mikrouzņēmumi, mazie uzņēmumi vai bezpeļņas organizācijas.

106. pants

Pakalpojumu sniedzēja maiņa un numura pārnesamība

1. Ja notiek interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēju maiņa, attiecīgie pakalpojumu sniedzēji pirms maiņas procesa un tā laikā sniedz galalietotājam pienācīgu informāciju un nodrošina interneta piekļuves pakalpojuma nepārtrauktību, ja vien tas nav tehniski neiespējami. Saņemošais pakalpojumu sniedzējs nodrošina, ka interneta piekļuves pakalpojums tiek aktivizēts pēc iespējas īsākā termiņā dienā un laikposmā, par kuru skaidri panākta vienošanās ar galalietotāju. Nododošais pakalpojumu sniedzējs turpina sniegt savu interneta piekļuves pakalpojumu ar tiem pašiem noteikumiem, līdz saņemošais pakalpojumu sniedzējs aktivizē savu interneta piekļuves pakalpojumu. Pakalpojuma zaudēšana pakalpojumu sniedzēju maiņas procesā nav ilgāka par vienu darbdienu.

   Valsts regulatīvās iestādes nodrošina pakalpojumu sniedzēju maiņas procesa efektivitāti un vienkāršību galalietotāja vajadzībām.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka visiem galalietotājiem ar numuriem no valsts numerācijas plāna pēc pieprasījuma ir tiesības saglabāt savus numurus neatkarīgi no uzņēmuma, kas sniedz pakalpojumus, saskaņā ar VI pielikuma C daļu.

3. Ja galalietotājs izbeidz līgumu, dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājs var saglabāt tiesības pārnest numuru no valsts numerācijas plāna pie cita pakalpojumu sniedzēja ne mazāk kā viena mēneša laikā pēc līguma izbeigšanas dienas, ja vien galalietotājs nav atteicies no minētajām tiesībām.

4. Valsts regulatīvās iestādes nodrošina, ka cenas, ko pakalpojumu sniedzēji savstarpēji piemēro par numura pārnesamības nodrošināšanu, ir uz izmaksām vērstas un ka nekādas tiešās maksas galalietotājiem netiek piemērotas.

5. Numuru pārnešanu un to sekojošu aktivēšanu veic pēc iespējas īsākā termiņā dienā, par kuru skaidri panākta vienošanās ar galalietotāju. Jebkurā gadījumā tiem galalietotājiem, kuri ir noslēguši līgumu par numura pārnešanu uz jaunu pakalpojumu sniedzēju, numuru aktivizē vienas darbdienas laikā pēc dienas, par kuru panākta vienošanās ar galalietotāju. Ja numura pārnešanas process neizdodas, nododošais pakalpojumu sniedzējs atkārtoti aktivizē galalietotāja numuru un saistītus pakalpojumus līdz sekmīgai numura pārnešanai. Nododošais pakalpojumu sniedzējs turpina sniegt savus pakalpojumus ar tiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem, līdz tiek aktivizēti saņemošā pakalpojumu sniedzēja pakalpojumi. Jebkurā gadījumā pakalpojuma zaudēšana pakalpojumu sniedzēja maiņas un numuru pārnešanas procesā nepārsniedz vienu darbdienu. Operatori, kuru piekļuves tīklus vai iekārtas izmanto nododošais vai saņemošais pakalpojumu sniedzējs vai abi, nodrošina, ka nav pakalpojumu zaudēšanas, kas aizkavētu pakalpojumu sniedzēja maiņas un numura pārnešanas procesu.

6. Saņemošais pakalpojumu sniedzējs vada pakalpojumu sniedzēju maiņas un numura pārnešanas procesu, kas izklāstīts 1. un 5. punktā, un gan saņemošais, gan nododošais pakalpojumu sniedzējs labticīgi sadarbojas. Tie neaizkavē vai ļaunprātīgi neizmanto pakalpojumu sniedzēja maiņas un pārnešanas procesus, ne arī pārnes numurus vai pārslēdz galalietotājus bez galalietotāju skaidras piekrišanas. Galalietotāju līgumus ar nododošo pakalpojumu sniedzēju pēc pakalpojumu sniedzēja maiņas procesa pabeigšanas automātiski izbeidz.

Valsts regulatīvās iestādes var noteikt pakalpojumu sniedzēju maiņas un numuru pārnešanas procesu sīku informāciju, ņemot vērā attiecīgās valsts noteikumus par līgumiem, tehnisko īstenojamību un nepieciešamību saglabāt pakalpojuma nepārtrauktību galalietotājiem. Šādā procesā, ja tas ir tehniski īstenojams, ietver prasību, ka numura pārnešana jāpabeidz, izmantojot attālināto nodrošināšanu, ja vien galalietotājs nepieprasa citādi. Valsts regulatīvās iestādes arī veic attiecīgus pasākumus nolūkā nodrošināt galalietotāju pienācīgu informētību un aizsargātību maiņas un pārnešanas procesos, un to, ka maiņa uz citu pakalpojumu sniedzēju nenotiek pret viņu gribu.

Nododošie pakalpojumu sniedzēji pēc pieprasījuma atlīdzina atlikušo kredītu tiem patērētājiem, kuri izmantojuši priekšapmaksas pakalpojumus. Par atlīdzināšanu maksu ietur vienīgi tad, ja tā ir paredzēts līgumā. Ikviena šāda maksa ir proporcionāla un samērīga ar faktiskajām izmaksām, kas nododošajam pakalpojumu sniedzējam radušās, piedāvājot atlīdzināšanu.

7. Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām gadījumā, ja pakalpojumu sniedzējs neievēro šajā pantā noteiktos pienākumus, tostarp, ja numuru pārnešana ir novēlota vai pakalpojumu sniedzējs to ir ļaunprātīgi izmantojis vai tas ir darīts viņu vārdā.

8. Dalībvalstis paredz noteikumus pakalpojumu sniedzējiem par vienkāršu un savlaicīgu kompensāciju izmaksu galalietotājiem gadījumā, ja pakalpojumu sniedzējs neievēro šajā pantā noteiktos pienākumus, kā arī gadījumā, ja numura pārnešanas un pakalpojumu sniedzēju maiņas procesi ir novēloti vai notiek to ļaunprātīga izmantošana, un ja nav sniegts pakalpojums un nodrošināta ierīkošana.

9. Papildus informācijai, kas prasīta VIII pielikumā, dalībvalstis nodrošina, ka galalietotāji ir pienācīgi informēti par tiesību uz 7. un 8. punktā minēto kompensāciju esību.

107. pants

Piedāvājumu komplekti

1. Ja patērētājam piedāvātā pakalpojumu komplektā vai pakalpojumu un galiekārtas komplektā ietverts vismaz interneta piekļuves pakalpojums vai publiski pieejams numuratkarīgs starppersonu sakaru pakalpojums, tad 102. panta 3. punktu, 103. panta 1. punktu, 105. pantu un 106. panta 1. punktu piemēro visiem komplekta elementiem, tostarp *mutatis mutandis* tiem elementiem, uz kuriem citādi minētie noteikumi neattiektos.

2. Ja patērētājam atbilstīgi Savienības tiesību aktiem vai valstu tiesību aktiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem ir tiesības izbeigt jebkuru elementu komplektā, kā minēts 1. punktā, pirms nolīgtā līguma termiņa beigām, jo pakalpojums nav sniegts atbilstoši līgumam vai nav sniegts, dalībvalstis nodrošina, ka patērētājam ir tiesības izbeigt līgumu attiecībā uz visiem komplekta elementiem.

3. Ja no tā paša interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēja nolemj abonēt papildu pakalpojumus vai galiekārtas, ko nodrošina vai izplata šis pakalpojumu sniedzējs, nepagarina tā līguma sākotnējo ilgumu, kuram tiek pievienoti šādi pakalpojumi vai galiekārtas, izņemot gadījumus, kad patērētājs, abonējot papildu pakalpojumus vai galiekārtas, skaidri piekrīt citiem noteikumiem.

4. Šā panta 1. un 3. punktu piemēro arī galalietotājiem, kas ir mikrouzņēmumi, mazie uzņēmumi vai bezpeļņas organizācijas, ja vien tie nav nepārprotami piekrituši atteikties no minēto noteikumu vai to daļas piemērošanas.

5. Dalībvalstis 1. punktu var piemērot arī citiem šajā sadaļā minētajiem noteikumiem.

108. pants

Pakalpojumu pieejamība

Dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai katastrofālu tīkla darbības pārrāvumu vai force majeure gadījumā nodrošinātu pēc iespējas pilnīgāku piekļuvi balss sakaru pakalpojumiem un interneta piekļuves pakalpojumiem, izmantojot publiskos elektronisko sakaru tīklus. Dalībvalstis nodrošina, ka balss sakaru pakalpojumu sniedzēji veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu nepārtrauktu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem un sabiedrībai paredzētu brīdinājumu nepārtrauktu pārraidīšanu.

109. pants

Neatliekamās palīdzības sakari un vienots Eiropas neatliekamās palīdzības numurs

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visi 2. punktā minēto pakalpojumu galalietotāji, tostarp taksofonu lietotāji, izmantojot vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112" un dalībvalstu norādītus valsts neatliekamās palīdzības dienestu numurus, var piekļūt neatliekamās palīdzības dienestiem ar ārkārtas gadījuma saziņas starpniecību bez maksas un neizmantojot nekādus maksāšanas līdzekļus.

Dalībvalstis veicina piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, izmantojot vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112" no elektronisko sakaru tīkliem, kas nav publiski pieejami, bet kas nodrošina iespēju zvanīt uz publiskiem tīkliem, jo īpaši, ja atbildīgais tīkla uzņēmums nesniedz alternatīvu un vieglu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestam.

2. Dalībvalstis, pēc konsultēšanās ar valsts regulatīvajām iestādēm un neatliekamās palīdzības dienestiem, un elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem nodrošina, ka publiski pieejamu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji gadījumos, kad minētie pakalpojumi sniedz galalietotājiem iespēju veikt zvanus uz numuriem valsts vai starptautiskā numerācijas plānā, nodrošina piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, nodibinot ārkārtas gadījuma saziņu ar vispiemērotāko ĀIC.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka uz jebkādu nodibināto ārkārtas gadījuma saziņu ar vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112" tiek pienācīgi atbildēts un ka to apstrādā valsts neatliekamās palīdzības sistēmu organizācijai vispiemērotākajā veidā. Uz šādu ārkārtas gadījuma saziņu atbild un to apstrādā vismaz tikpat ātri un efektīvi kā ārkārtas gadījuma saziņu ar valsts ārkārtas palīdzības izsaukuma numuru vai numuriem, ja tādus turpina izmantot.

4. Līdz ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un katrus divus gadus pēc tam Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par vienoto Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numura "112" ieviešanas efektivitāti.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājiem ar invaliditāti ir pieejama piekļuve neatliekamās palīdzības dienestiem ar ārkārtas gadījuma saziņas starpniecību un tā ir līdzvērtīga piekļuvei, ko nodrošina citiem galalietotājiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības. Komisija, valsts regulatīvās iestādes vai citas kompetentās iestādes veic attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu, ka galalietotāji ar invaliditāti, ceļojot citās dalībvalstīs, tāpat kā citi galalietotāji var piekļūt neatliekamās palīdzības dienestiem, ja iespējams, bez iepriekšējas reģistrēšanās. Ar minētajiem pasākumiem cenšas nodrošināt savstarpēju izmantojamību visās dalībvalstīs un to īstenošanā, cik vien iespējams, pamatojas uz Eiropas standartiem vai specifikācijām, ko nosaka saskaņā ar 39. pantu. Šādi pasākumi neliedz dalībvalstīm pieņemt papildu prasības, lai sasniegtu šajā pantā izklāstītos mērķus.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka izsaucēja atrašanās vietas informācija ir darīta pieejama vispiemērotākajai ĀIC tūlīt pēc ārkārtas gadījuma saziņas nodibināšanas. Tas ietver informāciju par zvanītāja atrašanās vietu, kas iegūta, nosakot atrašanās vietu tīklā un, ja šāda informācija ir pieejama, no mobilā tālruņa. Dalībvalstis nodrošina, ka par galalietotāja atrašanās vietas informācijas noteikšanu un pārraidīšanu neiekasē maksu no galalietotāja un ĀIC attiecībā uz jebkādu ārkārtas gadījuma saziņu ar vienoto Eiropas nealtiekamās palīdzības dienesta numuru "112". Dalībvalstis var attiecināt minētās saistības uz ārkārtas gadījuma saziņu ar valsts ārkārtas palīdzības izsaukuma numuriem. Kompetentās valsts regulatīvās iestādes, ja nepieciešams, pēc apspriešanās ar *BEREC*, nosaka zvanītāja atrašanās vietas informācijas precizitātes un uzticamības kritērijus.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājus pienācīgi informē par vienotā Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numura "112" pieejamību un izmantošanu, kā arī tā pieejamības iespējām, tostarp ar tādām ierosmēm, kas konkrēti paredzētas personām, kuras ceļo no vienas dalībvalsts uz citu, un galalietotājiem ar invaliditāti. Minēto informāciju sniedz pieejamos formātos, kas piemēroti dažādu veidu invaliditātei. Komisija atbalsta un papildina dalībvalstu rīcību.

8. Lai nodrošinātu efektīvu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, nodibinot ārkārtas gadījuma saziņu ar vienotā Eiropas neatliekamās palīdzības dienesta numuru "112" dalībvalstīs, Komisija pēc apspriešanās ar *BEREC* pieņem deleģētos aktus saskaņā ar 117. pantu, kuri papildina šā panta 2., 5. un 6. punktu, par pasākumiem, kas vajadzīgi, lai Savienībā nodrošinātu ārkārtas gadījuma saziņas saderību, sadarbspēju, kvalitāti, uzticamību un nepārtrauktību attiecībā uz risinājumiem izsaucēja atrašanās vietas noteikšanai, pieejamību galalietotājiem ar invaliditāti un maršrutēšanu uz vispiemērotāko ĀIC. Pirmo šādu deleģēto aktu pieņem līdz … [četri gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas].

Minētos deleģētos aktus pieņem, neskarot un neietekmējot neatliekamās palīdzības dienestu organizēšanu, kas paliek vienīgi dalībvalstu kompetencē.

BEREC uztur dalībvalstu neatliekamās palīdzības dienestu E.164 formāta numuru datubāzi, lai nodrošinātu, ka neatliekamās palīdzības dienesti dažādās dalībvalstīs var savstarpēji sazināties, ja šādu datubāzi neuztur cita organizācija.

110. pants

Sabiedrības brīdināšanas sistēma

1. Līdz ... [42 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] Dalībvalstis nodrošina, lai tad, kad ir ieviestas sistēmas sabiedrības brīdināšanai par tiešām vai draudošām ārkārtas situācijām un katastrofām, numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji attiecīgajiem galalietotājiem nosūtītu brīdinājumus sabiedrībai.

2. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstis var noteikt, ka brīdinājumus sabiedrībai nosūta, izmantojot publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus, kas nav 1. punktā minētie pakalpojumi un kas nav apraides pakalpojumi, vai izmantojot mobilo lietotni, kas darbojas, izmantojot interneta piekļuves pakalpojumu, ar noteikumu, ka sabiedrības brīdināšanas sistēmas efektivitāte ir līdzvērtīga attiecībā uz pārklājumu un spēju sasniegt galalietotājus, tostarp tos, kuri tikai īslaicīgi uzturas skartajā zonā, maksimāli ņemot vērā *BEREC* pamatnostādnes. Brīdinājumi sabiedrībai ir galalietotājiem viegli saņemami.

   BEREC pēc apspriešanās ar iestādēm, kas atbild par AĪC, un līdz ... [18 mēneši pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] publicē pamatnostādnes par to, kā novērtēt, vai šajā punktā minēto sistēmu sabiedrības brīdināšanai efektivitāte ir līdzvērtīga 1. punktā minēto sistēmu efektivitātei.

111. pants

Līdzvērtīga piekļuve un izvēle galalietotājiem ar invaliditāti

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes nosaka prasības, kas jāievēro publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem, lai nodrošinātu, ka galalietotāji ar invaliditāti:

   a) var izmantot piekļuvi elektronisko sakaru pakalpojumiem, tostarp saskaņā ar 102. pantu sniegtajai attiecīgajai līgumiskajai informācijai, kas ir līdzvērtīga piekļuvei, ko izmanto lielākā daļa galalietotāju; un

   b) var izmantot galalietotāju lielākajai daļai pieejamo uzņēmumu un pakalpojumu sniedzēju izvēli.

2. Veicot šā panta 1. punktā minētos pasākumus, dalībvalstis veicina atbilstību attiecīgajiem standartiem vai specifikācijām, kas noteikti saskaņā ar 39. pantu.

112. pants

Uzziņu dienesti

1. Dalībvalstis nodrošina, ka visi numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji, kuri piešķir numurus no numerācijas plāna, pilda visus pamatotos pieprasījumus publiski pieejamu uzziņu dienestu un sarakstu nodrošināšanas nolūkā darīt pieejamu attiecīgo informāciju norunātā formātā un ar noteikumiem, kas ir taisnīgi, objektīvi, uz izmaksām vērsti un nediskriminējoši.

2. Valsts regulatīvajām iestādēm ir tiesības noteikt pienākumus un nosacījumus uzņēmumiem, kas kontrolē piekļuvi galalietotājiem, lai sniegtu uzziņu dienestu pakalpojumus saskaņā ar 61. pantu. Šādi pienākumi un nosacījumi ir objektīvi, taisnīgi, nediskriminējoši un pārredzami.

3. Dalībvalstis neuztur nekādus normatīvus ierobežojumus, kas galalietotājiem vienā dalībvalstī liedz tiešu piekļuvi uzziņu dienestam citā dalībvalstī, izmantojot balss izsaukumu vai SMS, un dara visu iespējamo, lai to nodrošinātu saskaņā ar 97. pantu.

4. Šo pantu piemēro saskaņā ar Savienības tiesību aktu prasībām par personas datu un privātās dzīves aizsardzību un jo īpaši saskaņā ar Direktīvas 2002/58/EK 12. pantu.

113. pants

Automobiļa radiouztvērēju un patērētāja radiouztvērēju un patērētāja ciparu televīzijas aprīkojuma sadarbspēja

1. Dalībvalstis nodrošina automobiļa radiouztvērēju un patērētāja ciparu televīzijas aprīkojuma sadarbspēju saskaņā ar XI pielikumu.

2. Dalībvalstis var pieņemt pasākumus, lai nodrošinātu citu patērētāja radiouztvērēju sadarbspēju, samazinot ietekmi, ko tirgū rada mazvērtīgi radio apraides uztvērēji, un nodrošinot, lai šādus pasākumus nepiemērotu ražojumiem, kuros radiouztvērējs ir tikai papildfunkcija, piemēram, viedtālruņiem, un aprīkojumam, ko izmanto radioamatieri.

3. Dalībvalstis mudina ciparu televīzijas pakalpojumu sniedzējus attiecīgā gadījumā nodrošināt, lai ciparu televīzijas iekārtas, ko tie nodrošina saviem galalietotājiem būtu tik sadarbspējīgas, ka ciparu televīzijas iekārtas, kur tas tehniski ir iespējams, būtu atkārtoti izmantojamas ar citiem ciparu televīzijas pakalpojumu sniedzējiem.

Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/19/ES[1] 5. panta 2. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka galalietotājiem pēc sava līguma beigām ir iespēja ciparu televīzijas iekārtu atdot atpakaļ bez maksas un vienkāršā procesā, ja vien pakalpojumu sniedzējs nepierāda, ka tā ir pilnībā sadarbspējīga ar ciparu televīzijas pakalpojumiem, ko sniedz citi pakalpojumu sniedzēji, tostarp tie, pie kuriem ir pārgājis galalietotājs.

Ciparu televīzijas iekārtas, kas atbilst harmonizētajiem standartiem, atsauces uz kuriem ir publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, vai to daļām, tiek uzskatītas par tādām, kas atbilst sadarbspējas prasībai, kura ir izklāstīta šā punkta otrajā daļā un uz kuru minētie standarti vai to daļas attiecas.

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/19/ES (2012. gada 4. jūlijs) par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (EEIA) (OV L 197, 24.7.2012., 38. lpp.).

114. pants

"Saistības, kas jāievēro"

1. Dalībvalstis var noteikt pamatotas "saistības, kas jāievēro", īpašu radio un televīzijas apraides kanālu un saistīto papildu pakalpojumu, jo īpaši pieejamības pakalpojumu, ar ko galalietotājiem ar invaliditāti nodrošina pienācīgu piekļuvi, un hibrīdtelevīzijas pakalpojumu un elektronisku raidījumu programmu atbalsta datu, raidīšanai, uzņēmumiem, kas ir to jurisdikcijā un kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus un pakalpojumus, kurus izmanto radio vai televīzijas apraides kanālu izplatīšanai sabiedrībai, ja nozīmīgs šādu tīklu un pakalpojumu galalietotāju skaits izmanto tos kā galveno līdzekli radio un televīzijas apraides kanālu saņemšanai. Šādas saistības nosaka tikai tad, ja tās ir vajadzīgas, lai īstenotu vispārējo interešu mērķus, kas skaidri un konkrēti noteikti katras dalībvalsts tiesību aktos, un tās ir samērīgas un pārredzamas.

2. Šā panta 1. punktā minētās saistības dalībvalstis pārskata līdz ... [viens gads pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas], izņemot gadījumus, kad dalībvalstis veikušas šādu pārskatīšanu iepriekšējos četros gados.

3. Ne šī panta 1. punkts, ne arī 59. panta 2. punkts neskar dalībvalstu spēju noteikt atbilstošu atlīdzību, ja tāda ir, attiecībā uz pasākumiem, kas veikti saskaņā ar šo pantu, nodrošinot to, ka līdzīgos apstākļos nav diskriminācijas attieksmē pret elektronisko sakaru tīklu un pakalpojumu nodrošinātājiem. Ja ir paredzēta atlīdzība, dalībvalstis nodrošina, ka pienākums sniegt atlīdzību, tostarp, attiecīgā gadījumā, kritēriji šādas atlīdzības aprēķināšanai, ir skaidri noteikts valsts tiesību aktos. Dalībvalstis nodrošina arī to, ka to piemēro samērīgi un pārredzami.

115. pants

Papildu iespēju nodrošināšana

1. Neskarot 88. panta 2. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, attiecīgā gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, var pieprasīt visiem pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz interneta piekļuves pakalpojumus vai publiski pieejamus numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, bez maksas darīt pieejamas pilnībā vai daļēji VI pielikuma B daļā minētās papildu iespējas, ņemot vērā tehniskās iespējas, kā arī pilnīgi vai daļēji dara pieejamas papildu iespējas, kas minētas VI pielikuma A daļā.

2. Piemērojot 1. punktu, dalībvalstis var paplašināt papildu iespēju sarakstu VI pielikuma A un B daļā, lai nodrošinātu augstāka līmeņa patērētāju aizsardzību.

3. Dalībvalsts var pieņemt lēmumu atcelt 1. punkta piemērošanu visā vai daļā tās teritorijas, ja tā, ņemot vērā ieinteresēto pušu viedokļus, uzskata, ka ir pietiekama piekļuve minētajām iespējām.

116. pants

Pielāgojumi pielikumos

Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 117. pantu attiecībā uz grozījumiem V, VI, IX, X, un XI pielikumā, lai ņemtu vērā tehnoloģiju un sabiedrības attīstību vai tirgus pieprasījuma izmaiņas.

IV DAĻA
NOBEIGUMA NOTEIKUMI

117. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 75., 109. un 116. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 75., 109. un 116. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar ekspertiem, kurus katra dalībvalsts iecēlusi saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.

5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

6. Saskaņā ar 75., 109. un 116. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

118. pants

Komiteja

1. Komisijai palīdz komiteja ("Komunikāciju komiteja"). Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Attiecībā uz 28. panta 4. punkta minētajiem īstenošanas aktiem Komisijai palīdz Radiofrekvenču spektra komiteja, kas izveidota saskaņā ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 3. panta 1. punktu. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

Ja komitejas atzinums jāsaņem rakstiskā procedūrā, minēto procedūru izbeidz, nepanākot rezultātu, ja atzinuma sniegšanas termiņā tā nolemj komitejas priekšsēdētājs vai to pieprasa kāds komitejas loceklis. Šādā gadījumā priekšsēdētājs savlaicīgi sasauc komitejas sanāksmi.

4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu, ievērojot minētās regulas 8. pantu.

Ja komitejas atzinums jāsaņem rakstiskā procedūrā, minēto procedūru izbeidz, nepanākot rezultātu, ja atzinuma sniegšanas termiņā tā nolemj komitejas priekšsēdētājs vai to pieprasa kāds komitejas loceklis. Šādā gadījumā priekšsēdētājs savlaicīgi sasauc komitejas sanāksmi.

119. pants

Informācijas apmaiņa

1. Komisijas Komunikāciju komiteju nodrošina ar visu attiecīgo informāciju par regulāro apspriežu rezultātiem ar tīkla operatoru, pakalpojumu nodrošinātāju, lietotāju, patērētāju, ražotāju un tirdzniecības apvienību pārstāvjiem, kā arī ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām.

2. Komunikāciju komiteja, ņemot vērā Savienības elektronisko sakaru politiku, veicina informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm un starp dalībvalstīm un Komisiju par reglamentējošo darbību stāvokli un attīstību attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem.

120. pants

Informācijas publicēšana

1. Dalībvalstis nodrošina to, ka jaunākā informācija, kas attiecas uz šīs direktīvas īstenošanu, tiek padarīta publiski pieejama tādā veidā, kas garantē visām ieinteresētajām personām vieglu piekļuvi minētajai informācijai. Tās publicē paziņojumu savas valsts oficiālajā laikrakstā par to, kā un kur informācija ir darīta zināma. Pirmo šādu paziņojumu publicē pirms ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam paziņojumu publicē katru reizi, ja rodas izmaiņas tajā iekļautajā informācijā.

2. Dalībvalstis Komisijai iesniedz visu šādu paziņojumu kopijas publikācijas laikā. Komisija atbilstīgi nosūta informāciju Komunikāciju komitejai.

3. Dalībvalstis nodrošina to, ka visu attiecīgo informāciju par tiesībām, nosacījumiem, procedūrām, nodevām, maksām un lēmumiem, kas attiecas uz vispārējām atļaujām, lietošanas tiesībām un tiesībām uzstādīt iekārtas, publicē un atjaunina piemērotā veidā, lai šī informācija būtu viegli pieejama visām ieinteresētajām pusēm.

4. Ja 3. punktā minēto informāciju glabā dažādos valdības līmeņos, jo īpaši informāciju attiecībā uz procedūrām un nosacījumiem par tiesībām uzstādīt iekārtas, kompetentā iestāde veic visus vajadzīgos pasākumus, ņemot vērā ar tiem saistītās izmaksas, lai radītu lietotājam draudzīgu visas šādas informācijas pārskatu, ietverot informāciju par attiecīgajiem valdības līmeņiem un atbildīgajām iestādēm, lai veicinātu tiesību uzstādīt iekārtas piemērošanu.

5. Dalībvalstis nodrošina to, ka publicē īpašos pienākumus, kas uzlikti uzņēmumiem saskaņā ar šo direktīvu, un ka nosaka īpašos produktu un pakalpojumu un ģeogrāfiskos tirgus. Ja vien nav vajadzības aizsargāt komercnoslēpumu, tās nodrošina to, ka jaunākā informācija ir padarīta publiski pieejama tādā veidā, kas visām ieinteresētajām personām garantē vieglu piekļuvi minētajai informācijai.

6. Dalībvalstis Komisijai sniedz informāciju, ko tās dara publiski pieejamu, ievērojot 5. punktu. Komisija minēto informāciju padara pieejamu viegli pieejamā veidā un attiecīgi nosūta to Komunikāciju komitejai.

121. pants

Paziņošana un uzraudzība

1. Valsts regulatīvās iestādes vēlākais līdz ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un nekavējoties, ja pēc tam rodas izmaiņas, Komisijai paziņo to uzņēmumu nosaukumus, kas izraudzīti kā uzņēmumi ar universālā pakalpojuma saistībām saskaņā ar 85. panta 2. punktu, 86. vai 87. pantu.

2. Valsts regulatīvās iestādes Komisijai paziņo to uzņēmumu nosaukumus, kas šīs direktīvas nolūkos atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, uzskatāmi par operatoriem, kam ir būtiska ietekme tirgū, un pienākumus, kas tiem uzlikti saskaņā ar šo direktīvu. Komisijai nekavējoties paziņo par jebkurām izmaiņām, kas ietekmē pienākumus, kuri uzlikti uzņēmumiem, vai par uzņēmumiem, kas ietekmēti saskaņā ar šo direktīvu.

122. pants

Pārskatīšanas procedūras

1. Līdz ... [septiņi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam reizi piecos gados Komisija pārskata šīs direktīvas darbību un ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei.

Minētajos pārskatos novērtē jo īpaši 61. panta 3. punkta un 76., 78. un 79. panta ietekmi uz tirgu un to, vai *ex-ante* un citas iejaukšanās pilnvaras saskaņā ar šo direktīvu ir pietiekamas, lai valsts regulatīvās iestādes spētu pievērsties konkurences principiem neatbilstošu oligopolistisku tirgus struktūru jautājumam un nodrošināt, ka konkurence elektronisko sakaru tirgots turpina attīstīties galalietotāju labā.

Šajā nolūkā Komisija var no dalībvalstīm pieprasīt informāciju, kuru tās sniedz nekavējoties.

2. Līdz ... [septiņi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam reizi piecos gados Komisija pārskata universālā pakalpojuma darbības jomu, jo īpaši, lai piedāvātu Eiropas Parlamentam un Padomei iespēju mainīt vai atkārtoti noteikt šo darbības jomu.

Minēto pārskatīšanu veic, ņemot vērā sociālo, ekonomisko un tehnoloģijas attīstību, *inter alia* pievēršot uzmanību mobilitātei un datu pārraides ātrumam, ņemot vērā galvenās galalietotāju vairākuma izmantotās tehnoloģijas. Komisija iesniedz Eiropas Parlamentā un Padomē ziņojumu attiecībā uz pārskatīšanas rezultātu.

3. *BEREC* līdz ... [trīs gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un pēc tam reizi trijos gados publicē atzinumu par vispārējās atļaujas īstenošanu un darbību valsts līmenī un par to, kāda ir to ietekme uz iekšējā tirgus darbību.

Komisija, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, var publicēt ziņojumu par I daļas II sadaļas II nodaļas un I pielikuma piemērošanu un iesniegt tiesību akta priekšlikumu, lai grozītu šos noteikumus, ja tā uzskata, ka tas ir vajadzīgs nolūkā novērst šķēršļus iekšējā tirgus pareizai darbībai.

123. pants

Īpaša pārskatīšanas procedūra un galalietotāju tiesības

1. *BEREC* uzrauga tirgu un tehnoloģiju attīstību attiecībā uz dažāda veida elektroniskajiem sakaru pakalpojumiem un ... [trīs gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] un katru trešo gadu pēc tam vai pēc pamatota vismaz divu dalībvalsts locekļu pieprasījuma publicē atzinumu par šādu attīstību un par tās ietekmi uz III daļas III sadaļu.

Minētajā atzinumā *BEREC* izvērtē, kādā mērā III daļas III sadaļa atbilst 3. pantā izklāstītajiem mērķiem. Atzinumā jo īpaši ņem vērā III daļas III sadaļas darbības jomu attiecībā uz aptvertajiem elektronisko sakaru pakalpojumu veidiem. Lai pamatotu atzinumu, *BEREC* jo īpaši analizē:

a) to, cik lielā mērā visu elektronisko sakaru pakalpojumu galalietotāji var izdarīt brīvu un apzinātu izvēli, ieskaitot izvēli uz pilnīgas līgumiskas informācijas pamata, un viegli mainīt savu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju;

b) to, cik lielā mērā jebkāds a) apakšpunktā minēto iespēju trūkums izraisa tirgus izkropļojumus vai kaitējumu galalietotājiem;

c) cik lielā mērā efektīvu piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem, jo īpaši plašākas numurneatkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu izmantošanas dēļ, jūtami apdraud sadarbspējas vai tehnoloģiskās attīstības trūkums.

d) to, cik var izmaksāt jebkāda iespējamā III daļas III sadaļā noteikto pienākumu pielāgošana vēlreiz vai ietekme uz elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju inovāciju.

2. Komisija, maksimāli ņemot vērā *BEREC* atzinumu, publicē ziņojumu par III daļas III sadaļas piemērošanu un iesniedz tiesību akta priekšlikumu, lai grozītu III daļas III sadaļu, ja tā uzskata, ka tas ir nepieciešams, lai arī turpmāk nodrošinātu atbilstību 3. pantā izklāstītajiem mērķiem.

124. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz … [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Dalībvalstis minētos pasākumus piemēro no ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas].

Kad dalībvalstis pieņem minētos aktus, tajos iekļauj atsauci uz šo direktīvu, vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Tajos ietver arī paziņojumu, ka atsauces esošajos normatīvajos un administratīvajos aktos uz direktīvām, kas atceltas ar šo direktīvu, uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu. Dalībvalstis nosaka, kā izdarāma šāda atsauce un kā formulējams minētais paziņojums.

2. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, šīs direktīvas 53. panta 2., 3. un 4. punktu piemēro no ... [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena], ja saskaņā ar Lēmumu Nr. 676/2002/EK ar tehniskiem īstenošanas pasākumiem ir noteikti harmonizēti nosacījumi, lai radiofrekvenču spektru ļautu lietot bezvadu platjoslas tīklos un pakalpojumos. Radiofrekvenču spektra joslām, attiecībā uz kurām harmonizētie nosacījumi nav noteikti līdz … [šīs direktīvas spēkā stāšanās diena], šīs direktīvas 53. panta 2., 3. un 4. punktu piemēro no dienas, kad pieņem tehniskos īstenošanas pasākumus saskaņā ar Lēmuma Nr. 676/2002/EK 4. pantu.

   Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, pasākumus, kas nepieciešami, lai izpildītu 54. pantu, dalībvalstis piemēro no 2020. gada 31. decembra.

3. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

125. pants

Atcelšana

Direktīvas 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK, kā uzskaitīts XII pielikuma A daļā, atceļ no ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas], neskarot dalībvalstu pienākumus attiecībā uz termiņiem XII pielikuma B daļā norādīto direktīvu transponēšanai valsts tiesību aktos.

Lēmuma Nr. 243/2012/ES 5. pantu svītro no ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas].

Atsauces uz atceltajām direktīvām uzskata par atsaucēm uz šo direktīvu, un tās jālasa saskaņā ar XIII pielikumā iekļauto atbilstības tabulu.

126. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā trešajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

127. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā,

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*

I PIELIKUMS

SARAKSTS AR NOSACĪJUMIEM, KAS VAR BŪT PIESAISTĪTI VISPĀRĒJĀM ATĻAUJĀM, RADIOFREKVENČU SPEKTRA LIETOŠANAS TIESĪBĀM UN TIESĪBĀM LIETOT NUMURU RESURSUS

Šajā pielikumā ir visplašākais saraksts ar nosacījumiem, kas var būt saistīti ar vispārējām atļaujām elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem, izņemot numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus (A daļa), elektronisko sakaru tīkliem (B daļa), elektronisko sakaru pakalpojumiem, izņemot numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus (C daļa), radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām (D daļa) un numuru resursu lietošanas tiesībām (E daļa).

A. Vispārēji Nosacījumi, Kurus Var Piesaistīt Vispārējai Atļaujai

1. Administratīvās nodevas saskaņā ar 16. pantu.

2. Elektronisko sakaru nozarei specifiska personas datu un privātuma aizsardzība saskaņā ar Direktīvu 2002/58/EK.

3. Informācija, kas sniedzama saskaņā ar paziņošanas procedūru saskaņā ar 12. pantu un citam nolūkam, kā noteikts 21. pantā.

4. Noteikumi, kas ļauj kompetentajām valsts iestādēm veikt juridisku pārņemšanu saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 un Direktīvu 2002/58/EK.

5. Nosacījumi, ar kādiem valsts iestādes var izmantot paziņojumus plašai sabiedrībai, lai brīdinātu sabiedrību par nenovēršamiem draudiem un mazinātu lielu katastrofu sekas.

6. Izmantošanas noteikumi katastrofu laikā vai valsts mēroga ārkārtējās situācijās, lai nodrošinātu saziņu starp neatliekamās palīdzības dienestiem un iestādēm.

7. Piekļuves pienākumi, kas nav tie pienākumi, kas paredzēti 13. pantā, kuri attiecas uz uzņēmumiem, kas nodrošina elektronisko sakaru tīklus vai pakalpojumus.

8. Pasākumi, kas izraudzīti, lai nodrošinātu atbilstību standartiem vai specifikācijām, kas minētas 39. pantā.

9. Pārredzamības pienākumi pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina publisko elektronisko sakaru tīklu, kas sniedz publiski pieejamus elektronisko sakaru pakalpojumus ar mērķi nodrošināt gala-gala savienojamību, saskaņā ar 3. pantā izklāstītajiem mērķiem un principiem un, ja tas vajadzīgs un ir samērīgi, kompetento iestāžu piekļuve šādai informācijai, ja piekļuve vajadzīga, lai pārbaudītu šādas publiskošanas pareizumu.

B. Īpašie nosacījumi, kas var būt piesaistīti vispārējai atļaujai elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai

1. Tīklu starpsavienojums saskaņā ar šo direktīvu.

2. "Saistības, kas jāievēro" saskaņā ar šo direktīvu.

3. Pasākumi sabiedrības veselības aizsardzībai no elektromagnētiskajiem laukiem, ko izraisa elektronisko sakaru tīkli, saskaņā ar Savienības tiesībām, īpaši ņemot vērā Ieteikumu 1999/519/EK.

4. Publisko elektronisko sakaru tīklu integritātes uzturēšana saskaņā ar šo direktīvu, ietverot nosacījumus, lai novērstu elektromagnētiskos traucējumus starp elektronisko sakaru tīkliem vai pakalpojumiem saskaņā ar Direktīvu 2014/30/ES.

5. Publisko tīklu aizsardzība pret neatļautu piekļuvi saskaņā ar Direktīvu 2002/58/EK.

6. Noteikumi radiofrekvenču spektra lietošanai, kas ir saskaņā ar Direktīvas 2014/53/ES 7. panta 2. punktu, ja šāda lietošana nav pakļauta individuālu lietošanas tiesību piešķiršanai saskaņā ar šīs direktīvas 46. panta 1. punktu un 48. pantu.

C. Īpaši nosacījumi, kas var būt piesaistīti vispārējai atļaujai elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai, izņemot numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus

1. Pakalpojumu sadarbspēja saskaņā ar šo direktīvu.

2. Galalietotāju piekļuve valsts numerācijas plāna numuriem, UIFN un, ja tehniski un ekonomiski iespējams, citu dalībvalstu numerācijas plāniem un nosacījumi saskaņā ar šo direktīvu.

3. Patērētāju aizsardzības noteikumi, kas attiecas tieši uz elektronisko sakaru nozari.

4. Ierobežojumi attiecībā uz nelegāla satura pārraidīšanu saskaņā ar Direktīvu 2000/31/EK un ierobežojumi attiecībā uz kaitīga satura pārraidīšanu saskaņā ar Direktīvu 2010/13/ES.

D. Nosacījumi, kas var būt piesaistīti radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām

1. Pienākums sniegt pakalpojumu vai izmantot tehnoloģiju saskaņā ar 45. pantā noteiktajiem ierobežojumiem, vajadzības gadījumā ietverot pārklājuma nodrošināšanas un pakalpojuma kvalitātes prasības.

2. Radiofrekvenču spektra efektīva lietošana saskaņā ar šo direktīvu.

3. Tehniskie vai darbības nosacījumi, kas vajadzīgi, lai izvairītos no kaitīgiem traucējumiem un lai aizsargātu sabiedrības veselību no elektromagnētiskajiem laukiem, īpaši ņemot vērā Padomes Ieteikumu 1999/519/EK, ja šādi nosacījumi atšķiras no tiem, kas ir iekļauti vispārējā atļaujā.

4. Maksimālais ilgums saskaņā ar 49. pantu, uz kuru attiecas visas izmaiņas valsts frekvenču piešķiršanas plānā.

5. Tiesību nodošana vai noma pēc tiesību subjekta iniciatīvas un šādas nodošanas nosacījumi saskaņā ar šo direktīvu.

6. Maksas par lietošanas tiesībām saskaņā ar 42. pantu.

7. Visas saistības, kuras uzņēmumam, saņemot lietošanas tiesības, tiek uzliktas atļaujas piešķiršanas vai atļaujas atjaunošanas procesa gaitā pirms atļaujas piešķiršanas vai attiecīgā gadījumā pirms uzaicinājuma iesniegt lietošanas tiesību pieprasījumu.

8. Pienākums apvienot vai koplietot radiofrekvenču spektru vai dot piekļuvi radiofrekvenču spektram citiem lietotājiem konkrētos reģionos vai valsts mērogā.

9. Saistības saskaņā ar attiecīgiem starptautiskiem nolīgumiem, kas attiecas uz radiofrekvenču spektra joslu lietošanu.

10. Pienākumi, ko parasti piemēro radiofrekvenču spektra joslu eksperimentālai lietošanai.

E. Nosacījumi, kas var būt piesaistīti tiesībām lietot numuru resursus

1. Pakalpojuma izraudzīšanās, kuram šo numuru izmanto, ietverot visas prasības, kas saistītas ar šā pakalpojuma sniegšanu, un, lai neradītu neskaidrības, tarifa principi un maksimālās cenas, ko var piemērot konkrētā numuru diapazonā, lai nodrošinātu patērētāja aizsardzību saskaņā ar 3. panta 2. punkta d) apakšpunktu.

2. Numuru efektīva izmantošana saskaņā ar šo direktīvu.

3. Numura pārnesamības prasības saskaņā ar šo direktīvu.

4. Pienākums nodrošināt atklātas ziņas par galalietotājiem 112. panta mērķiem.

5. Maksimālais ilgums saskaņā ar 94. pantu, uz kuru attiecas visas izmaiņas valsts numerācijas plānā.

6. Tiesību nodošana pēc tiesību subjekta iniciatīvas un šādas nodošanas nosacījumi saskaņā ar šo direktīvu, tostarp visi nosacījumi, kas piesaistīti numura lietošanas tiesībām, ir saistoši visiem uzņēmumiem, kuriem tiesības tiek nodotas.

7. Maksas par lietošanas tiesībām saskaņā ar 95. pantu.

8. Visas saistības, kuras uzņēmumam, saņemot lietošanas tiesības, tiek uzliktas konkursa kārtā veiktas vai salīdzinošas atlases procedūras gaitā.

9. Saistības saskaņā ar attiecīgiem starptautiskiem nolīgumiem, kas attiecas uz numuru izmantošanu.

10. Pienākumi, kas attiecas uz numuru eksteritoriālu izmantošanu Savienībā, lai nodrošinātu atbilstību patērētāju aizsardzības noteikumiem un citiem ar numuriem saistītiem noteikumiem dalībvalstīs, kuri nav valsts kodeksa noteikumi.

II PIELIKUMS

NOSACĪJUMI PIEKĻUVEI CIPARU TELEVĪZIJAS UN RADIO PAKALPOJUMIEM, KAS SNIEGTI SKATĪTĀJIEM UN KLAUSĪTĀJIEM SAVIENĪBĀ

I daļa

Nosacījumi nosacītas piekļuves sistēmām,
kas piemērojami saskaņā ar 62. panta 1. punktu

Dalībvalstis nodrošina, ka attiecībā uz nosacītu piekļuvi ciparu televīzijas un radio pakalpojumiem, kas sniegti skatītājiem un klausītājiem Savienībā, neatkarīgi no pārraides līdzekļiem saskaņā ar 62. pantu piemēro šādus nosacījumus:

a) visi uzņēmumi, kas sniedz nosacītas piekļuves pakalpojumus, neatkarīgi no pārraides līdzekļiem, un kas nodrošina piekļuves pakalpojumus ciparu televīzijas un radio pakalpojumiem un kuru piekļuves pakalpojumu raidorganizācijas ir no tiem atkarīgas, lai sasniegtu jebkuru grupu potenciālo skatītāju vai klausītāju:

   – visām raidorganizācijām taisnīgi, samērīgi un nediskriminējoši saskaņā ar Savienības konkurences tiesībām ir jāpiedāvā tehniskie pakalpojumi, kas ļauj raidorganizāciju digitāli pārraidītos pakalpojumus saņemt skatītājiem vai klausītājiem, kuriem tas atļauts ar dekoderu palīdzību, kurus pārvalda pakalpojuma operatori, un jāievēro Savienības konkurences tiesības,

   – jāveic atsevišķa finanšu atskaite attiecībā uz to kā nosacītas piekļuves operatoru darbībām;

b) piešķirot licences patērētāju ierīču ražotājiem, rūpnieciskā īpašuma tiesību uz nosacītas piekļuves produktiem un sistēmām subjektiem ir jānodrošina, ka tas tiek darīts ar taisnīgiem, samērīgiem un nediskriminējošiem noteikumiem. Ņemot vērā tehniskos un komerciālos faktorus, tiesību subjektiem nav jāizvirza licenču piešķiršanai tādi nosacījumi, kas liedz vai kavē šajā pašā produktā iekļaut:

– kopēju saskarni, kas ļauj veikt savienojumu ar vairākām citām piekļuves sistēmām, vai

– līdzekļus, kas ir raksturīgi citai piekļuves sistēmai, ar noteikumu, ka licences saņēmējs izpilda attiecīgus un samērīgus nosacījumus, nodrošinot, ciktāl tas attiecas uz licences saņēmēju, nosacītas piekļuves sistēmas operatoru darbību drošību.

II daļa

Citas iekārtas, kurām var piemērot nosacījumus saskaņā ar 61. panta 2. punkta D) apakšpunktu

a) Piekļuve *API*;

b) Piekļuve *EPG*.

III PIELIKUMS

VAIRUMTIRDZNIECĪBAS LĪMEŅA BALSS SAVIENOJUMA PABEIGŠANAS TARIFU NOTEIKŠANAS KRITĒRIJI

Šīs direktīvas 75. panta 1. punktā minētie principi, kritēriji un parametri vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanas tarifu noteikšanai fiksēto un mobilo sakaru tirgos:

a) tarifus nosaka, pamatojoties uz izmaksām, kas rodas efektīvam operatoram; efektīvu izmaksu novērtējuma pamatā ir esošo izmaksu vērtības; efektīvu izmaksu aprēķināšanai izmantotās metodes pamatā ir augšupēja modelēšanas pieeja, kurā izmantotas ar datplūsmu saistītas ilgtermiņa papildu izmaksas par vairumtirdzniecības balss savienojuma pabeigšanas pakalpojuma sniegšanu trešām personām.

b) vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanas pakalpojuma attiecīgās papildu izmaksas ir starpība starp kopējām ilgtermiņa izmaksām, kas rodas operatoram, kurš nodrošina pilnu pakalpojumu klāstu, un kopējām ilgtermiņa izmaksām, kas šim operatoram rodas, ja tas trešām personām nenodrošina vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanas pakalpojumu;

c) tikai tās ar datplūsmu saistītās izmaksas, no kurām varētu izvairīties, ja netiktu sniegts vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanas pakalpojums, piesaista attiecīgajam savienojuma pabeigšanas pieaugumam;

d) ar papildu tīkla jaudu saistītās izmaksas ietver tikai tādā apmērā, ciktāl tās vajadzīgas jaudas palielināšanai nolūkā nodrošināt papildu datplūsmu vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanai;

e) radiofrekvenču spektra maksas izslēdz no mobilo sakaru balss savienojuma pabeigšanas pieauguma;

f) ietver tikai tās vairumtirdzniecības komerciālās izmaksas, kas ir tieši saistītas ar vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanas pakalpojuma sniegšanu trešām personām;

g) uzskata, ka visi fiksēto tīklu operatori neatkarīgi no to lieluma sniedz vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšanas pakalpojumus ar tādām pašām vienības izmaksām kā efektīvi strādājošs operators;

h) mobilo sakaru tīklu operatoru minimālo efektivitātes pakāpi nosaka kā tirgus daļu, kas nav mazāka kā 20 %;

i) attiecīgā pieeja aktīvu nolietojumam ir ekonomisks nolietojums; un

j) modelētajiem tīkliem izvēlas tehnoloģiju, kas ļauj izveidot progresīvu, IP balstītu pamattīklu, ņemot vērā dažādās tehnoloģijas, kas varētu tikt izmantotas maksimālā tarifa derīguma laikā; uzskata, ka fiksētajos tīklos izsaukumu nodrošināšanai izmanto tikai pakešu komutāciju.

IV PIELIKUMS

KOLEKTĪVĀ IEGULDĪJUMA PIEDĀVĀJUMU NOVĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

Novērtējot kolektīvā ieguldījuma piedāvājumu saskaņā ar 76. panta 1. punktu, valsts regulatīvā iestāde pārbauda, vai ir izpildīti vismaz turpmāk minētie kritēriji. Valsts regulatīvās iestādes var apsvērt papildu kritērijus, ciktāl tie ir nepieciešami, lai nodrošinātu potenciālo kolektīvā ieguldījuma ieguldītāju piekļuvi, ņemot vērā konkrētos vietējos apstākļus un tirgus struktūru:

a) kolektīvā ieguldījuma piedāvājums ir atvērts visiem uzņēmumiem bez diskriminācijas visā saskaņā ar kolektīvā ieguldījuma piedāvājumu uzbūvētā tīkla darbmūža laikā. Uzņēmumi, kas atzīti par tādiem, kam ir būtiska ietekme tirgū, var piedāvājumā ietvert samērīgus nosacījumus attiecībā uz jebkura uzņēmuma finansiālajām spējām, piemēram, prasību potenciālajiem kolektīvajiem ieguldītājiem pierādīt savu spēju veikt pakāpeniskus maksājumus, pamatojoties uz kuriem tiek plānota izvietošana, tāda stratēģiska plāna pieņemšanu, pamatojoties uz kuru tiek sagatavoti vidēja termiņa izvietošanas plāni, utt.;

b) kolektīvā ieguldījuma piedāvājums ir pārredzams:

– piedāvājums ir pieejams un viegli atrodams uzņēmuma, kas atzīts par tādu, kam ir būtiska ietekme tirgū, tīmekļa vietnē;

– pilnīgus, sīki izstrādātus noteikumus, tostarp par kolektīvā ieguldījuma līguma juridisko formu un, vajadzības gadījumā, kolektīvā ieguldījuma instrumenta pārvaldības noteikumu pamatprincipiem, bez liekas kavēšanās dara pieejamus jebkuram potenciālajam pretendentam, kas paudis interesi; un

– process ir iepriekš noteikts kolektīvā ieguldījuma projekta izveides un attīstības ceļveža veidā, ir skaidri izklāstīts rakstveidā visiem potenciālajiem kolektīvajiem ieguldītājiem, un par visiem nozīmīgajiem atskaites punktiem nepārprotami ir paziņots visiem uzņēmumiem bez diskriminācijas;

c) potenciālajiem kolektīvajiem ieguldītājiem izteiktajā kolektīvā ieguldījuma piedāvājumā ietverti noteikumi, kas atbalsta noturīgu konkurenci ilgtermiņā, it sevišķi šādi noteikumi:

– visiem uzņēmumiem piedāvā taisnīgus, samērīgus un nediskriminējošus noteikumus un nosacījumus dalībai kolektīvā ieguldījuma līgumā atkarībā no to iesaistīšanās laika, tostarp šādos aspektos: konkrētu tiesību iegūšanai prasītā finansiālā atlīdzība, aizsardzība, ko minētās tiesības dod kolektīvajiem ieguldītājiem būves posmā un ekspluatācijas posmā (piemēram, piešķirot neatņemamas lietošanas tiesības uz visu tīkla, kas uzbūvēts, izmantojot kolektīvo ieguldījumu, paredzamo darbmūža laiku), un nosacījumi, saskaņā ar kuriem pievienojas kolektīvā ieguldījuma līgumam un var no tā izstāties. Nediskriminējoši noteikumi šajā kontekstā nenozīmē vis to, ka visiem potenciālajiem kolektīvajiem ieguldītājiem piedāvā pilnīgi vienādus noteikumus, tostarp finansiālos noteikumus, bet gan to, ka visas piedāvāto noteikumu atšķirības ir pamatotas ar vienādiem objektīviem, pārredzamiem, nediskriminējošiem un prognozējamiem kritērijiem, tādiem kā harmonizētais galalietotāju līniju skaits;

– piedāvājums paredz elastīgumu tādā aspektā kā to saistību vērtība un grafiks, kuras uzņēmies katrs kolektīvais ieguldītājs, piemēram, paredzot saskaņotu un pakāpeniski pieaugošu procentuālo daļu no kopējā galalietotāju līniju skaita konkrētā apgabalā, attiecībā uz ko kolektīvajiem ieguldītājiem ir iespēja uzņemties saistības pakāpeniski un kas ir noteikts vienības līmenī, lai nelieliem kolektīvajiem ieguldītājiem ar ierobežotiem resursiem iesaistei kolektīvā ieguldījumā samērīgā minimālā apmērā, būtu iespēja pakāpeniski palielināt savu dalību, vienlaikus nodrošinot pienācīgu sākotnējo saistību līmeni. Nosakot finansiālo atlīdzību, ko maksā katrs kolektīvais ieguldītājs, jāatspoguļo tas, ka agrīnie ieguldītāji uzņemas lielāku risku un agrāk iegulda kapitālu;

– lai atspoguļotu risku samazināšanos un neitralizētu stimulus atturēties no kapitāla ieguldīšanas agrīnos posmos, piemaksu, kas laika gaitā palielinās, uzskata par pamatotu attiecībā uz saistībām, kuras ieguldītāji uzņemas vēlāk, un attiecībā uz jauniem ieguldītājiem, kuri kolektīvajā ieguldījumā iesaistās pēc projekta uzsākšanas;

– kolektīvā ieguldījuma līgumā paredz iespēju kolektīvo ieguldītāju iegūtās tiesības nodot citiem kolektīvajiem ieguldītājiem vai trešām personām, kas vēlas iesaistīties kolektīvā ieguldījuma līgumā, ja uzņēmumam, kuram nodod tiesības, ir pienākums izpildīt visus uzņēmuma, kas nodod tiesības, sākotnējos pienākumus saskaņā ar kolektīvā ieguldījuma līgumu;

– kolektīvie ieguldītāji cits citam piešķir savstarpējas tiesības ar taisnīgiem un samērīgiem noteikumiem un nosacījumiem piekļūt infrastruktūrai, kurā veikts kolektīvais ieguldījums, lai sniegtu lejupējus pakalpojumus, tostarp galalietotājiem, saskaņā ar pārredzamiem nosacījumiem, kuri skaidri jānorāda kolektīvā ieguldījuma piedāvājumā un pēc tam noslēgtajā līgumā, it sevišķi tad, ja kolektīvie ieguldītāji ir pa vienam un atsevišķi atbildīgi par konkrētu tīkla daļu izvēršanu. Ja ir izveidots kolektīvā ieguldījuma instruments, tas visiem kolektīvajiem ieguldītājiem tieši vai netieši ļauj piekļūt tīklam uz devuma līdzvērtīguma pamata un saskaņā ar taisnīgiem un samērīgiem noteikumiem un nosacījumiem, tostarp finansiāliem nosacījumiem, kas atspoguļo dažādā līmeņa risku, kuru uzņēmušies atsevišķi kolektīvie ieguldītāji;

d) kolektīvā ieguldījuma piedāvājums nodrošina ilgtspējīgus ieguldījumus, kas, visticamāk, atbildīs nākotnes vajadzībām, izvietojot jaunus tīkla elementus, kuri ievērojami veicina ļoti augstas veiktspējas tīklu izveidi.

V PIELIKUMS

MINIMĀLAIS TO PAKALPOJUMU KOPUMS,
KURUS SASKAŅĀ AR 83. PANTA 3. PUNKTU
JĀSPĒJ ATBALSTĪT PAKALPOJUMAM, AR KO NODROŠINA
ATBILSTĪGU PIEKĻUVI PLATJOSLAS INTERNETAM

1) e-pasts

2) Meklētājprogrammas, kas ļauj meklēt un atrast visu veidu informāciju

3) Mācību un izglītības pamatrīki tiešsaistē

4) Avīzes vai ziņas tiešsaistē

5) Preču un pakalpojumu iegāde vaipasūtījumi tiešsaistē

6) Darba meklēšana un darba meklēšanas rīki

7) Profesionālo kontaktu veidošana

8) Internetbankas pakalpojumi

9) E-pārvaldes pakalpojumu izmantošana

10) Sociālie plašsaziņas līdzekļi un tūlītējā ziņapmaiņa

11) Izsaukumi un videoizsaukumi (standarta kvalitātē)

VI PIELIKUMS

DIREKTĪVAS 88. PANTĀ (IZDEVUMU KONTROLE),
115. PANTĀ (PAPILDU IESPĒJAS)
UN 106. PANTĀ (PAKALPOJUMU SNIEDZĒJA MAIŅA UN NUMURA PĀRNESAMĪBA)
MINĒTO IESPĒJU UN PAKALPOJUMU APRAKSTS

A daļa

Direktīvas 88. un 115. pantā minētās iespējas un pakalpojumi

Piemērojot A daļu, pamatojoties uz 88. pantu, tā ir piemērojama patērētājiem un citām galalietotāju kategorijām, ja dalībvalstis ir paplašinājušas grupas, uz kurām attiecina 88. panta 2. punktu.

Piemērojot A daļu, pamatojoties uz 115. pantu, tā ir piemērojama dalībvalstu noteiktām galalietotāju kategorijām, izņemot šīs daļas c), d) un g) punktus, kurus piemēro tikai patērētājiem.

a) Detalizēti rēķini

Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, saskaņā ar attiecīgo tiesību aktu prasībām par personas datu un privātās dzīves aizsardzību var noteikt to detalizēto rēķinu pamatlīmeni, kas pakalpojumu sniedzējiem bez maksas jāpiedāvā galalietotājiem, lai tie varētu:

i) pārbaudīt un kontrolēt maksu par interneta piekļuves pakalpojumu vai balss sakaru pakalpojumu vai, 115. panta gadījumā, numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu izmantošanu; un

ii) pienācīgi pārraudzīt to lietošanu un patēriņu un tādējādi samērīgi kontrolēt savus rēķinus.

Attiecīgā gadījumā par samērīgiem tarifiem vai bez maksas galalietotājiem var piedāvāt papildu līmeņa detalizāciju.

Šādos detalizētos rēķinos skaidri norāda pakalpojumu sniedzēja identitāti un to pakalpojumu ilgumu, attiecībā uz kuriem iekasē maksu par specializētu numuru izsaukumiem, ja vien galalietotājs nav pieprasījis minēto informāciju nenorādīt.

Zvani, kas zvanītājiem galalietotājiem ir par brīvu, ieskaitot zvanus uz palīdzības līnijām, nav jānorāda attiecīgā galalietotāja detalizētajā rēķinā.

Valsts regulatīvās iestādes var pieprasīt, lai operatori bez maksas nodrošinātu izsaucēja līnijas identificēšanu.

b) Izvēles izsaukumu bloķējums izejošajiem izsaukumiem vai īpašām SMS vai MMS, vai, ja tehniski iespējams, citām līdzīgām lietotnēm, bez maksas

proti, iespēja, kad galalietotāji, pieprasot pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina balss sakaru pakalpojumus vai, 115. panta gadījumā, numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus, bez maksas var bloķēt noteikta veida izejošos izsaukumus vai īpašas SMS vai MMS, vai citas līdzīgas lietotnes, vai noteikta veida numuru izsaukumus.

c) Priekšapmaksas sistēmas

Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, var pieprasīt pakalpojumu sniedzējiem piedāvāt iespēju patērētājiem maksāt par piekļuvi publiskajam elektronisko sakaru tīklam un izmantot balss sakaru pakalpojumus vai interneta piekļuves pakalpojumus, vai, 115. panta gadījumā, numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus ar priekšapmaksas noteikumiem.

d) Pieslēguma maksas pēcapmaksa

Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm var pieprasīt pakalpojumu sniedzējiem ļaut patērētājiem veikt samaksu par pieslēgumu publiskajam elektronisko sakaru tīklam ar pēcapmaksu zināmā laikposmā.

e) Rēķinu neapmaksāšana

Dalībvalstis atļauj konkrētus pasākumus, kam jābūt samērīgiem, nediskriminējošiem un atklātiem, lai segtu neapmaksātus rēķinus, ko izdevuši pakalpojumu sniedzēji. Minētie pasākumi ir paredzēti, lai nodrošinātu to, ka galalietotājiem iepriekš izsniedz pienācīgu brīdinājumu par vēlāku pakalpojuma pārtraukšanu vai atvienošanu. Izņemot krāpniecības gadījumus, gadījumus, ja rēķinu samaksa ir pastāvīgi kavēta vai nenotiek vispār, minētie pasākumi, ciktāl tas ir tehniski iespējams, nodrošina, ka jebkura pakalpojuma pārtraukšana aprobežotos ar attiecīgo pakalpojumu. Atvienošana par rēķinu nemaksāšanu notiek tikai pēc pienācīga brīdinājuma galalietotājiem. Dalībvalstis var ļaut ierobežota pakalpojuma posmu pirms pilnīgas atvienošanas, un tā laikā ir atļauti izsaukumi, par ko galalietotājiem nav jāmaksā (piemēram, izsaukumi uz numuru "112"), un minimāls interneta piekļuves pakalpojumu līmenis, ko noteikušas dalībvalstis, ņemot vērā apstākļus valstī.

f) Konsultācijas par tarifiem

proti, pakalpojums, saskaņā ar kuru galalietotāji var pieprasīt pakalpojumu sniedzējam piedāvāt informāciju par alternatīviem zemākiem tarifiem, ja tādi ir pieejami.

g) Izmaksu kontrole

proti, pakalpojums, saskaņā ar kuru pakalpojumu sniedzēji piedāvā citus rīkus galalietotājiem, ja šos rīkus kompetentās iestādes, vajadzības gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, atzinušas par pienācīgiem, lai viņi varētu kontrolēt balss sakaru pakalpojumu vai interneta piekļuves pakalpojumu vai, 115. panta gadījumā, numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumu izmaksas, tostarp nodrošinot bezmaksas brīdinājumu nosūtīšanu patērētājiem, ja konstatēti normai neatbilstīgi patēriņa modeļi.

h) pakalpojums, ar ko deaktivē trešās puses rēķinu apmaksu

proti, pakalpojums, ar ko galalietotāji deaktivē iespēju, ka trešās puses pakalpojumu sniedzēji var izmantot interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēja vai publiski pieejama starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēja rēķinu, lai ņemtu maksu par savām precēm vai pakalpojumiem.

B daļa

Iespējas, kas minētas 115. pantā

a) Izsaucēja līnijas noteikšana

proti, izsaucēja numurs tiek uzrādīts izsauktajai personai pirms savienojuma izveidošanas.

Šo iespēju nodrošina saskaņā ar attiecīgiem tiesību aktiem par personīgo datu un privātās dzīves aizsardzību, it īpaši Direktīvu 2002/58/EK.

Ciktāl tas ir tehniski iespējams, operatori nodrošina datus un signālus, lai atvieglotu izsaucēja līnijas noteikšanu un tonālo numura sastādīšanu, sniedzot pakalpojumus starp dalībvalstīm.

b) E-pasta vēstuļu pārsūtīšana vai piekļuve e-pasta vēstulēm pēc līguma izbeigšanas ar interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēju.

Šī iespēja pēc pieprasījuma un bez maksas ļauj galalietotājiem, kas izbeidz līgumu ar interneta piekļuves pakalpojuma sniedzēju, noteiktā laikposmā, ko par vajadzīgu un samērīgu uzskata valsts regulatīvā iestāde, vai nu piekļūt saņemtajām e-pasta vēstulēm e-pasta adresē(s), kurā(s) izmantots iepriekšējā pakalpojumu sniedzēja komercnosaukums vai preču zīme, vai minētajā laikposmā uz minēto(-ajām) adresi(-ēm) nosūtītās e-pasta vēstules pārnest uz jaunu e-pasta adresi, ko nosaka galalietotājs.

C daļa

Direktīvas 106. pantā minēto numura pārnesamības noteikumu īstenošana

Prasību par to, ka visi galalietotāji ar numuriem no valsts numerācijas plāna pēc pieprasījuma var saglabāt savus numurus neatkarīgi no uzņēmuma, kas sniedz pakalpojumus, piemēro:

a) ģeogrāfisko numuru gadījumā – noteiktā atrašanās vietā; un

b) neģeogrāfisko numuru gadījumā – jebkurā atrašanās vietā.

Šī daļa neattiecas uz numura pārnešanu, pārejot starp tīkliem, kas nodrošina pakalpojumus noteiktā atrašanās vietā, un mobilajiem tīkliem.

VII PIELIKUMS

UNIVERSĀLĀ PAKALPOJUMA SAISTĪBU TĪRO IZMAKSU, JA TĀDAS IR, APRĒĶINĀŠANA UN IZMAKSU KOMPENSĀCIJAS VAI SADALES MEHĀNISMA IZVEIDE SASKAŅĀ AR 89. UN 90. PANTU

A daļa

Tīro izmaksu aprēķināšana

Universālā pakalpojuma saistības attiecas uz tām saistībām, ko dalībvalsts uzliek uzņēmumam attiecībā uz 84.–87. pantā noteiktā universālā pakalpojuma nodrošināšanu.

Valsts regulatīvajām iestādēm jāizskata visi līdzekļi, lai nodrošinātu atbilstīgus stimulus, lai uzņēmumi (izraudzītie vai neizraudzītie) veiktu universālā pakalpojuma saistības par efektīvām izmaksām. Veicot aprēķināšanu, universālā pakalpojuma saistību tīrās izmaksas aprēķina kā starpību starp jebkura uzņēmuma ar universālā pakalpojuma saistībām un uzņēmuma bez universālā pakalpojuma saistībām tīrajām izmaksām. Pienācīga uzmanība ir jāpievērš pareizai to izmaksu izvērtēšanai, no kurām uzņēmums izvēlētos izvairīties, ja tam nebūtu universālā pakalpojuma saistību. Tīro izmaksu aprēķināšanā izvērtē universālā pakalpojuma sniedzēja ieguvumus, ietverot netiešos ieguvumus.

Aprēķinus pamato ar izmaksām, kas ir attiecināmas uz:

i) norādīto pakalpojumu elementiem, ko var nodrošināt tikai ar zaudējumiem vai tādiem izmaksu nosacījumiem, kas neatbilst parastiem komerciāliem standartiem.

Šajā kategorijā var būt iekļauti pakalpojuma elementi, tādi kā piekļuve neatliekamās palīdzības telefonpakalpojumiem, konkrētu taksofonu nodrošināšana, konkrētu pakalpojumu vai aprīkojuma nodrošināšana galalietotājiem utt.;

ii) īpašiem galalietotājiem vai galalietotāju grupām, ko, ņemot vērā īpaša tīkla un pakalpojumu nodrošināšanas izmaksas, radītos ieņēmumus un dalībvalsts uzlikto cenu vienādošanu ģeogrāfiskajā apgabalā, var apkalpot tikai ar zaudējumiem vai tādiem izmaksu nosacījumiem, kuri neatbilst parastiem komerciāliem standartiem.

Šajā kategorijā ir iekļauti tie galalietotāji vai galalietotāju grupas, ko neapkalpotu komerciālais pakalpojuma sniedzējs, kam nav universālā pakalpojuma saistību.

Universālā pakalpojuma saistību īpašu aspektu tīro izmaksu aprēķināšana jāveic atsevišķi un tā, lai izvairītos no jebkuru tiešu vai netiešu ieguvumu un izmaksu divkāršas uzskaitīšanas. Universālā pakalpojuma saistību vispārējās tīrās izmaksas jebkuram uzņēmumam jāaprēķina kā to tīro izmaksu summa, kas rodas no īpašiem universālā pakalpojuma saistību komponentiem, ņemot vērā visus nemateriālos ieguvumus. Tīro izmaksu pārbaudīšana ir valsts regulatīvās iestādes pienākums.

B daļa

Universālu pakalpojumu saistību tīro izmaksu kompensēšana

Jebkādu universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu kompensēšana vai finansēšana var prasīt, ka izraudzītajiem uzņēmumiem ar universālā pakalpojuma saistībām ir jāsaņem kompensācija par pakalpojumiem, ko tie sniedz saskaņā ar nekomerciāliem nosacījumiem. Tā kā šāda kompensācija ietver finanšu pārvedumus, dalībvalstīm ir jānodrošina, lai tie tiktu veikti objektīvā, pārredzamā, nediskriminējošā un samērīgā veidā. Tādējādi šie pārvedumi rada pēc iespējas mazāku konkurences un lietotāju pieprasījuma izkropļojumu.

Saskaņā ar 90. panta 3. punktu sadales mehānismā, kura pamatā ir fonds, izmanto pārredzamus un neitrālus iemaksu iekasēšanas līdzekļus, kas ļauj izvairīties no divkāršas iemaksu uzlikšanas gan attiecībā uz uzņēmumu ieguldījumiem, gan peļņu.

Neatkarīgajai struktūrai, kas administrē fondu, ir jābūt atbildīgai par iemaksu iekasēšanu no uzņēmumiem, kas dalībvalstī ir novērtēti kā tādi, kuriem jāpiedalās universālā pakalpojuma saistību tīro izmaksu segšanā, un ir jāpārrauga attiecīgo summu vai administratīvo maksājumu pārskaitīšana uzņēmumiem, kas ir tiesīgi saņemt maksājumus no fonda.

VIII PIELIKUMS

SASKAŅĀ AR 102. PANTU
SNIEDZAMĀS INFORMĀCIJAS PRASĪBAS
(INFORMĀCIJAS PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ LĪGUMIEM)

A. Informācijas prasības tādu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējiem, kas nav mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu sniegšanai izmantoti pārraidīšanas pakalpojumi.

Tādu publiski pieejamu elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēji, kas nav mašīnas-mašīnas sakaru pakalpojumu sniegšanai izmantoti pārraidīšanas pakalpojumi, sniedz šādu informāciju:

1) kā daļa no katra sniegtā pakalpojuma galvenajām iezīmēm – pakalpojuma kvalitātes minimālais līmenis, ciktāl tāds tiek piedāvāts, un attiecībā uz pakalpojumiem, kas nav interneta piekļuves pakalpojumi, – konkrētie nodrošinātie kvalitātes parametri.

   Ja pakalpojuma minimālais kvalitātes līmenis netiek piedāvāts, to attiecīgi norāda,

2) kā daļa no informācijas par cenu, ja un ciktāl piemērojams, – attiecīgās cenas par elektronisko sakaru pakalpojuma aktivēšanu un jebkādas tādas maksas, kas atkārtojas vai ir saistītas ar patēriņu,

3) kā daļa no informācijas par līguma termiņu un līguma atjaunošanas un izbeigšanas nosacījumiem, tostarp iespējamā izbeigšanas maksa, ciktāl šādi nosacījumi tiek piemēroti:

   i) minimālais lietošanas apjoms vai ilgums, kas prasīts, lai varētu izmantot reklāmas kampaņas piedāvājuma noteikumus,

   ii) jebkādas maksas, kas saistītas ar pakalpojumu sniedzēja maiņu un kompensāciju, un atlīdzinājuma noteikumi par pakalpojumu sniedzēja maiņas kavējumiem vai ļaunprātīgu izmantošanu, kā arī informācija par attiecīgajām procedūrām,

   iii) informācija par to patērētāju, kuri izmanto priekšapmaksas pakalpojumus, tiesībām pēc pieprasījuma gūt atlikušā kredīta atmaksu, ja tie ir veikuši maiņu, kā izklāstīts 106. panta 6. punktā,

   iv) jebkāda maksa par līguma izbeigšanu pirms termiņa beigām, tostarp informāciju par galiekārtu atbloķēšanu, un izmaksu atgūšanu attiecībā uz galiekārtām;

4) jebkādi kompensācijas un atlīdzinājuma noteikumi, tostarp attiecīgā gadījumā skaidra atsauce uz patērētāju tiesībām, kas piemērojami, ja līgumā norādītais pakalpojuma kvalitātes līmenis nav nodrošināts vai ja pakalpojumu sniedzējs neadekvāti reaģē uz drošības incidentu, apdraudējumu vai ievainojamību;

5) tas, kāda veida pasākumus var veikt pakalpojumu sniedzējs, reaģējot uz drošības incidentiem vai apdraudējumiem vai ievainojamību.

B. Informācijas prasības interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem

I. Papildus A daļā izklāstītajām prasībām interneta piekļuves pakalpojumu un publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji sniedz šādu informāciju:

1) kā daļa no katra sniegtā pakalpojuma galvenajām iezīmēm:

i) pakalpojuma kvalitātes minimālais līmenis, ciktāl tāds tiek piedāvāts, un maksimāli ņemot vērā *BEREC* pamatnostādnes, kas pieņemtas saskaņā ar 104. panta 2. punktu, attiecībā uz:

– interneta piekļuves pakalpojumiem: vismaz latentums, trīce, pakešu zudums;

– publiski pieejamiem starppersonu sakaru pakalpojumiem, ja tie kontrolē vismaz dažus tīkla elementus vai ja šajā nolūkā ir noslēgts pakalpojumu līmeņa līgums ar uzņēmumiem, kas nodrošina piekļuvi tīklam: vismaz pirmā savienojuma nodrošināšanas laiks, atteices iespējamība, izsaukuma signalēšanas kavējumi saskaņā ar X pielikumu; un

ii) neskarot galalietotāju tiesības lietot galiekārtas pēc savas izvēles saskaņā ar Regulas (ES) 2015/2120 3. panta 1. punktu, visi nosacījumi, tostarp maksas, ko pakalpojumu sniedzējs noteicis attiecībā uz nodrošināto galiekārtu izmantošanu;

2) kā daļa no informācijas par cenu, ja un ciktāl piemērojams,– attiecīgās cenas par elektronisko sakaru pakalpojuma aktivēšanu un attiecībā uz jebkādām tādām maksām, kas atkārtojas vai ir saistītas ar patēriņu:

   i) sīka informācija par konkrētu tarifu plānu vai plāniem saskaņā ar līgumu un par katru šādu tarifu plānu – piedāvāto pakalpojumu veidi, tostarp attiecīgā gadījumā ietvertais sakaru apjoms (piemēram, MB, minūtes, ziņas) norēķinu periodā un papildu sakaru vienību cena,

   ii) tāda tarifa plāna vai plānu gadījumā, kuri ietver iepriekš noteiktu sakaru apjomu, patērētājiem nodrošināta iespēja iepriekšējā rēķina sagatavošanas periodā neizmantoto sakaru apjomu pārcelt uz nākamo rēķina sagatavošanas periodu, ja šī iespēja ir iekļauta līgumā,

   iii) procedūras rēķinu pārredzamības nodrošināšanai un patēriņa līmeņa pārraudzībai,

   iv) tarifu informācija par visiem numuriem vai pakalpojumiem, uz kuriem attiecas īpaši izcenojuma nosacījumi; attiecībā uz atsevišķām pakalpojumu kategorijām kompetentās iestādes, attiecīgā gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm var prasīt papildus, lai šāda informācija tiktu sniegta tieši pirms izsaukuma savienojuma vai savienojuma ar pakalpojumu sniedzēju,

   v) attiecībā uz pakalpojumu komplektiem un komplektiem, kas ietver pakalpojumus un galiekārtas,– atsevišķu komplekta elementu cena, ciktāl tie tiek tirgoti arī atsevišķi,

vi) sīka informācija un nosacījumi, tostarp maksas, attiecībā uz jebkādiem garantijas remonta pakalpojumiem, tehnisko apkopi un palīdzību klientiem, un

vii) līdzekļi, ar kādiem var iegūt jaunāko informāciju par visiem piemērojamajiem tarifiem un tehniskās apkopes maksām;

3) kā daļa no informācijas par līguma termiņu pakalpojumu komplektiem un attiecīgā gadījumā līguma atjaunošanas un izbeigšanas nosacījumiem – komplekta vai tā elementu izbeigšanas nosacījumi;

4) neskarot Regulas (ES) 2016/679 13. pantu, informācija par to, kādus personas datus sniedz pirms pakalpojuma sniegšanas vai apkopo saistībā ar pakalpojuma sniegšanu;

5) sīka informācija par produktiem un pakalpojumiem, kas paredzēti galalietotājiem ar invaliditāti, un par to, kā var iegūt jaunāko šāda veida informāciju;

6) līdzekļi domstarpību, tostarp valsts mēroga un pārrobežu domstarpību, izšķiršanas procedūru uzsākšanai saskaņā ar 25. pantu;

II. Papildus A daļā un I punktā izklāstītajām prasībām publiski pieejamu numuratkarīgu starppersonu sakaru pakalpojumus sniedzēji sniedz arī šādu informāciju:

1) jebkādi ierobežojumi, kas tehnisko iespēju trūkuma dēļ liedz piekļuvi neatliekamās palīdzības dienestiem vai izsaucēja atrašanās vietas informācijai, ciktāl pakalpojums sniedz galalietotājiem iespēju veikt zvanus uz numuru valsts vai starptautiskajā numerācijas plānā;

2) galalietotāju tiesības noteikt, vai viņu personas datus iekļaut galalietotāju sarakstā, un attiecīgie datu tipi saskaņā ar Direktīvas 2002/58/EK 12. pantu;

III. Papildus A daļā un I punktā izklāstītajām prasībām interneta piekļuves pakalpojumu sniedzēji sniedz arī informāciju, kas prasīta, ievērojot Regulas (ES) 2015/2120 4. panta 1. punktu.

IX PIELIKUMS

INFORMĀCIJA, KAS JĀPUBLICĒ
SASKAŅĀ AR 103. PANTU
(INFORMĀCIJAS PĀRREDZAMĪBA UN PUBLICĒŠANA)

Kompetentā iestāde, attiecīgā gadījumā koordinācijā ar valsts regulatīvo iestādi, ir atbildīga par to, lai nodrošinātu, ka šajā pielikumā minēto informāciju publicē saskaņā ar 103. pantu. Kompetentā iestāde, attiecīgā gadījumā koordinācijā ar valsts regulatīvo iestādi, izlemj, kura informācija ir būtiska, lai to publicētu interneta piekļuves pakalpojumu vai publiski pieejamu starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzēji, un kura informācija jāpublicē pašai kompetentajai iestādei, attiecīgā gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvo iestādi, lai nodrošinātu to, ka visi galalietotāji varētu izdarīt izvēli, pamatojoties uz informāciju. Ja to uzskata par piemērotu, kompetentās iestādes, attiecīgā gadījumā koordinējot ar valsts regulatīvajām iestādēm, var veicināt pašregulatīvus vai kopregulatīvus pasākumus, pirms uzlikt kādu pienākumu.

1. Uzņēmuma kontaktinformācija

2. Piedāvāto pakalpojumu apraksts

2.1. Piedāvāto pakalpojumu joma un katra sniegtā pakalpojuma galvenās iezīmes, tostarp pakalpojuma kvalitātes minimālais līmenis, ja tāds tiek piedāvāts, un visi nodrošināto galiekārtu izmantošanas ierobežojumi, kurus noteicis pakalpojumu sniedzējs.

2.2. Piedāvāto pakalpojumu tarifi, tostarp informācija par konkrētu tarifu plānu sakaru apjomiem (piemēram, ierobežojumi attiecībā uz datu izmantošanu, balss izsaukuma minūšu skaitu, ziņu skaitu) un tarifiem, kas piemērojami par papildu sakaru vienībām, numuriem vai pakalpojumiem, uz kuriem attiecas īpaši izcenojuma nosacījumi, maksām par piekļuvi un tehnisko apkopi, visām maksām par lietošanu, īpašiem tarifu režīmiem, un konkrētām grupām paredzētiem tarifu režīmiem, un visām papildu maksām, kā arī maksām par galiekārtām.

2.3. Piedāvātie garantijas remonta, tehniskās apkopes un ar palīdzību klientiem saistītie pakalpojumi un attiecīgā kontaktinformācija.

2.4. Standarta līguma nosacījumi, tostarp līguma darbības laiks, maksas par līguma izbeigšanu pirms termiņa beigām, tiesības, kas saistītas ar piedāvājumu komplektu vai to elementu izbeigšanu, un kārtība un tiešās maksas saistībā ar numura un citu identifikatoru pārnesamību, ja tādi ir.

2.5. Ja uzņēmums sniedz numuratkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus – informācija par neatliekamās palīdzības dienestu pieejamību un informācija par zvanītāja atrašanās vietu vai jebkādi ierobežojumi attiecībā uz to. Ja uzņēmums sniedz numurneatkarīgus starppersonu sakaru pakalpojumus – informācija par pakāpi, kādā var vai nevar atbalstīt neatliekamās palīdzības dienestu pieejamību;

2.6. Sīka informācija par produktiem un pakalpojumiem, tostarp jebkādām funkcijām, praksi, politiku, procedūrām un izmaiņām to pakalpojumu darbībā, kas paredzēti tieši galalietotājiem ar invaliditāti saskaņā Savienības tiesību aktiem, ar kuriem saskaņo produktu un pakalpojumu pieejamības prasības.

3. Domstarpību izšķiršanas mehānismi, tostarp uzņēmuma izveidotie.

X PIELIKUMS

PAKALPOJUMA KVALITĀTES PARAMETRI

Pakalpojuma kvalitātes parametri, definīcijas un mērījumu metodes,
kas minētas 104. pantā

Publiska elektronisko sakaru tīkla piekļuves pakalpojuma sniedzējiem

PARAMETRS (1. piezīme)	DEFINĪCIJA	MĒRĪJUMU METODE
Pirmā savienojuma nodrošināšanas laiks	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kļūmes savienojumos katrā piekļuves līnijā	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Kļūmju novēršanas laiks	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057

Starppersonu sakaru pakalpojumu sniedzējiem, kas kontrolē vismaz dažus tīkla elementus vai kas šajā nolūkā ir noslēguši pakalpojumu līmeņa līgums ar uzņēmumiem, kuri nodrošina piekļuvi tīklam

PARAMETRS (2. piezīme)	DEFINĪCIJA	MĒRĪJUMU METODE
Savienošanās ilgums	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Sūdzības par kļūdainiem rēķiniem	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Balss savienojuma kvalitāte	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Atvienoto izsaukumu daļa	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Nesekmīgo izsaukumu daļa (2. piezīme)	ETSI EG 202 057	ETSI EG 202 057
Atteices iespējamība		
Izsaukuma signalēšanas kavējumi		

ETSI EG 202 057-1, versijas numurs 1.3.1. (2008. gada jūlijs)

Interneta piekļuves pakalpojumu sniedzējiem

PARAMETRS	DEFINĪCIJA	MĒRĪJUMU METODE
Latentums (aizkave)	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Trīce	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617
Pakešu zudums	ITU-T Y.2617	ITU-T Y.2617

1. piezīme

Parametri dod iespēju analizēt darbību reģionālā mērogā (proti, ne mazāk kā 2. līmenis *Eurostat* izstrādātajā statistiski teritoriālo vienību nomenklatūrā (*NUTS*)).

2. piezīme

Dalībvalstis var izlemt nepieprasīt saglabāt atjauninātu informāciju par minēto divu parametru darbību, ja ir pieejami pierādījumi, kas apliecina apmierinošu darbību šajās divās jomās.

XI PIELIKUMS

AUTOMOBIĻA RADIOUZTVĒRĒJU
UN PATĒRĒTĀJA CIPARU TELEVĪZIJAS APRĪKOJUMA SADARBSPĒJA,
KAS MINĒTA 113. PANTĀ

1. Kopējais kodēšanas algoritms un atvērta uztveršana

Visām patērētāju iekārtām, kas ir paredzētas, lai uztvertu digitālus televīzijas signālus (proti, apraidi, izmantojot zemes, kabeļu vai satelītu pārraides), ko pārdod vai iznomā, vai citādi dara pieejamas Savienībā, un kas var atkodēt digitālus televīzijas signālus, ir jāspēj:

a) atkodēt tādus signālus saskaņā ar kopējo Eiropas vienotu kodēšanas algoritmu, ko piemēro atzīta Eiropas standartizācijas organizācija (pašlaik *ETSI*),

b) skaidri rādīt pārraidītos signālus ar noteikumu, ka, ja iekārtas ir nomātas, nomnieks pilda attiecīgo nomas līgumu.

2. Sadarbspēja digitāliem televizoriem

Jebkuram digitālam televizoram ar integrālo ekrānu ar redzamo diagonāli, lielāku par 30 cm, ko pārdod vai iznomā Savienībā, ir jābūt ar vismaz vienu atvērtās saskarnes rozeti (kas atbilst vai nu Eiropas standartizācijas organizācijas pieņemtam vai atzītam standartam, vai rūpniecībā plaši lietotiem parametriem), kas ļauj vienkārši pieslēgt perifēras iekārtas, un tam jāspēj cauri laist attiecīgos digitālo televīzijas signālu elementus, arī informāciju par interaktīviem un nosacītas piekļuves pakalpojumiem.

3. Automobiļa radiouztvērēju sadarbspēja

Visiem automobiļa radiouztvērejiem, kas ir integrēti jaunos M kategorijas transportlīdzekļos, kuri ir darīti pieejami tirgū vai tiek iznomāti Savienībā no ... [divi gadi pēc šīs direktīvas spēkā stāšanās dienas], ir uztvērējs, kurš, izmantojot zemes ciparu radio apraidi, spēj uztvert un pārraidīt vismaz radio pakalpojumus. Uztvērēji, kas atbilst harmonizētajiem standartiem, atsauces uz kuriem ir publicētas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*, vai to daļām, tiek uzskatītas par tādām, kas atbilst minētajai prasībai un uz kuru attiecas minētie standarti vai to daļas.

XII PIELIKUMS

A daļa

Atceltās direktīvas
ar tajās secīgi veikto grozījumu sarakstu
(minēti 125. pantā)

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/21/EK (OV L 108, 24.4.2002., 33. lpp.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/140/EK (OV L 337, 18.12.2009., 37. lpp.)	1. pants
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 544/2009 (OV L 167, 29.6.2009., 12. lpp.)	2. pants
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 717/2007 (OV L 171, 29.6.2007., 32. lpp.)	10. pants
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/20/EK (OV L 108, 24.4.2002., 21. lpp.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/140/EK (OV L 337, 18.12.2009., 37. lpp.)	3. pants un pielikums
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/19/EK (OV L 108, 24.4.2002., 7. lpp.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/140/EK (OV L 337, 18.12.2009., 37. lpp.)	2. pants

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/22/EK (OV L 108, 24.4.2002., 51. lpp.)	
Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/136/EK (OV L 337, 18.12.2009., 11. lpp.)	1. pants un I pielikums
Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2015/2120 (OV L 310, 26.11.2015., 1. lpp.)	8. pants

B daļa

Termiņš transponēšanai valsts tiesību aktos un piemērošanas dienas

(minēts 125. pantā)

Direktīva	Termiņš transponēšanai	Piemērošanas diena
2002/19/EK	2003. gada 24. jūlijs	2003. gada 25. jūlijs
2002/20/EK	2003. gada 24. jūlijs	2003. gada 25. jūlijs
2002/21/EK	2003. gada 24. jūlijs	2003. gada 25. jūlijs
2002/22/EK	2003. gada 24. jūlijs	2003. gada 25. jūlijs

XIII PIELIKUMS

Atbilstības tabula

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
1. panta 1., 2. un 3. punkts				1. panta 1., 2. un 3. punkts
1. panta 3.a punkts				1. panta 4. punkts
1. panta 4. un 5. punkts				1. panta 5. un 6. punkts
2. panta a) punkts				2. panta 1. punkts
–	–	–	–	2. panta 2. punkts
2. panta b) punkts				2. panta 3. punkts
2. panta c) punkts				2. panta 4. punkts
–	–	–	–	2. panta 5. punkts
–	–	–	–	2. panta 6. punkts
–	–	–	–	2. panta 7. punkts
2. panta d) punkts				2. panta 8. punkts
2. panta da) punkts				2. panta 9. punkts
2. panta e) punkts				2. panta 10. punkts
2. panta ea) punkts				2. panta 11. punkts

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
2. panta f) punkts				2. panta 12. punkts
2. panta g) punkts				–
2. panta h) punkts				2. panta 13. punkts
2. panta i) punkts				2. panta 14. punkts
2. panta j) punkts				–
2. panta k) punkts				–
2. pants, l) punkts				–
2. panta m) punkts				2. panta 15. punkts
2. panta n) punkts				2. panta 16. punkts
2. panta o) punkts				2. panta 17. punkts
2. panta p) punkts				2. panta 18. punkts
2. panta q) punkts				2. panta 19. punkts
2. panta r) punkts				2. panta 20. punkts
2. panta s) punkts				2. panta 31. punkts
–	–	–	–	2. panta 22. punkts
3. panta 1. punkts				5. panta 1. punkts
–	–	–	–	5. panta 2. punkts

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
3. panta 2. punkts				6. panta 1. punkts
3. panta 3. punkts				6. panta 2. punkts
3. panta 3.a punkta pirmā daļa				8. panta 1. punkts
–	–	–	–	8. panta 2. punkts
–	–	–	–	7. panta 1. punkts
3. panta 3.a punkta otrā daļa				7. panta 2. un 3. punkts
3. panta 3.a punkta trešā daļa				9. panta 1. un 3. punkts
–	–	–	–	9. panta 2. punkts
3. panta 3.b punkts				10. panta 1. punkts
3. panta 3.c punkts				10. panta 2. punkts
3. panta 4. punkts				5. panta 3. punkts
3. panta 5. punkts				11. pants
3. panta 6. punkts				5. panta 4. punkts
4. pants				31. pants
5. pants				20. pants

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
–	–	–	–	22. pants
6. pants				23. pants
7. pants				32. pants
7.a pants				33. pants
–	–	–	–	33. panta 5. punkta c) apakšpunkts
8. panta 1. un 2. punkts				3. panta 1. un 2. punkts
8. panta 5. punkts				3. panta 3. punkts
8.a panta 1. un 2. punkts				4. panta 1. un 2. punkts
–	–	–	–	4. panta 3. punkts
8.a panta 3. punkts				4. panta 4. punkts
–	–	–	–	29. pants
9. panta 1. un 2. punkts				45. panta 1. un 2. punkts
–	–	–	–	45. panta 3. punkts
9. panta 3. punkts				45. panta 4. punkts
9. panta 4. un 5. punkts				45. panta 5. un 6. punkts
9. panta 6. un 7. punkts				–
9.a pants				–

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
9.b panta 1. un 2. punkts				51. panta 1. un 2. punkts
9.b panta 3. punkts				51. panta 4. punkts
–	–	–	–	51. panta 3. punkts
10. panta 1. punkts				95. panta 1. punkts
10. panta 2. punkts				95. panta 3. punkts
–	–	–	–	95. panta 2. punkts
–	–	–	–	95. panta 4. punkts
–	–	–	–	95. panta 5. punkts
–	–	–	–	95. panta 6. punkts
10. panta 3. punkts				95. panta 7. punkts
10. panta 4. punkts				95. panta 8. punkts
10. panta 5. punkts				–
11. pants				43. pants
12. panta 1. punkts				44. panta 1. punkts
12. panta 2. punkts				–
12. panta 3. punkts				61. panta 2. punkts
12. panta 4. punkts				–

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
12. panta 5. punkts				44. panta 2. punkts
13. pants				17. pants
13.a panta 1., 2. un 3. punkts				40. panta 1., 2. un 3. punkts
13.a panta 4. punkts				–
–				40. panta 5. punkts
–	–	–	–	40. panta 4. punkts
13.b panta 1., 2. un 3. punkts				41. panta 1., 2. un 3. punkts
–	–	–	–	41. panta 4. punkts
13.b panta 4. punkts				41. panta 7. punkts
–	–	–	–	41. panta 5. punkts
–	–	–	–	41. panta 6. punkts
14. pants				63. pants
15. panta 1., 2. un 3. punkts				64. panta 1., 2., 3. punkts
15. panta.4. punkts	–	–	–	–
–	–	–	–	66. pants
16. pants				67. pants

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
17. pants				39. pants
18. pants				–
19. pants				38. pants
20. pants				26. pants
21. panta 1. punkts				27. panta 1. punkts
21. panta 2. punkta pirmā un otrā daļa				27. panta 2. punkts
21. panta 2. punkta trešā daļa				27. panta 3. punkts
21. panta 2. punkta ceturtā un piektā daļa				27. panta 4. punkts
–				27. panta 5. punkts
21. panta 3. punkts				–
21. panta 4. punkts				27. panta 6. punkts
21.a pants				29. pants
22. panta 1. punkts				118. panta 1. punkts
22. panta 2. punkts				118. panta 3. punkts
22. panta 3. punkts				118. panta 4. punkts

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
–	–	–	–	11. panta 2. punkts
–	–	–	–	118. panta 5. punkts
–	–	–	–	117. pants
23. pants				119. pants
24. pants				120. panta 1. un 2. punkts
25. pants				122. panta 1. punkts
26. pants				125. pants
28. pants				124. pants
29. pants				127. pants
30. pants				128. pants
II PIELIKUMS				–
	1. pants			1. panta 1. punkts
	2. panta 1. punkts			–
	2. panta 2. punkts			2. panta 22. punkts
–	–	–	–	2. panta 23. punkts
–	–	–	–	2. panta 24. punkts
–	–	–	–	2. panta 25. punkts

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
–	–	–	–	2. panta 26. punkts
	3. panta 1. punkts			12. panta 1. punkts
	3. panta 2. punkta pirmais teikums			12. panta 2. punkts
	3. panta 2. punkta otrais, trešais un ceturtais teikums			12. panta 3. punkts
	3. panta 3. punkts			12. panta 4. punkts
–	–	–	–	
	4. pants			15. pants
	5. panta 1. punkts			46. panta 1. punkts
–	–	–	–	46. panta 2. un 3. punkts
	5. panta 2. punkta pirmā daļa			48. panta 1. punkts
	5. panta 2. punkta otrās daļas pirmais teikums			48. panta 2. punkts
	5. panta 2. punkta trešā daļa			48. panta 5. punkts
	5. panta 2. punkta otrās daļas otrais teikums			48. panta 3. punkts

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
–	–	–	–	48. panta 4. punkts
	5. panta 3. punkts			48. panta 6. punkts
	5. panta 4. un 5. punkts			93. panta 4. un 5. punkts
	5. panta 6. punkts			52. pants
–	–	–	–	93. pants
	6. panta 1., 2., 3. un 4. punkts			13. pants
–	–	–	–	47. pants
	7. pants			–
	–			55. pants
	8. pants			36. pants
	9. pants			14. pants
	10. pants			30. pants
–	–	–	–	
	11. pants			21. pants
	12. pants			16. pants
	13. pants			42. pants
–	–	–	–	94. pants

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
	14. panta 1. punkts			18. pants
	14. panta 2. punkts			19. pants
	15. pants			120. panta 3. un 4. punkts
	16. pants			–
	17. pants			–
	18. pants			–
	19. pants			–
	20. pants			–
	Pielikums			I Pielikums
		1. panta 1. un 2. punkts		1. panta 2. un 3. punkts
		2. panta a) punkts		2. panta 27. punkts
		2. panta b) punkts		2. panta 28. punkts
		2. panta c) punkts		2. panta 29. punkts
		2. panta d) punkts		–
		2. panta e) punkts		2. panta 30. punkts
		3. pants		59. pants
		4. pants		60. pants

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
		5. pants		61. pants
		6. pants		62. pants
				–
		8. pants		68. pants
		9. pants		69. pants
		10. pants		70. pants
		11. pants		71. pants
–	–	–	–	72. pants
		12. pants		73. pants
		13. pants		74. pants
–	–	–	–	75. pants
–	–	–	–	76. pants
		13.a pants		77. pants
		13.b pants		78. pants
–	–	–	–	80. pants
–	–	–	–	81. pants
		14. pants		–

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
		15. pants		120. panta 5. punkts
		16. panta 1. punkts		–
		16. panta 2. punkts		121. panta 4. punkts
		17. pants		–
		18. pants		–
		19. pants		–
		20. pants		–
		I pielikums		II Pielikums
		II Pielikums		–
–	–	–	–	III Pielikums
			1. pants	1. panta 4. un 5. punkts
			2. panta a) punkts	–
			2. panta c) punkts	2. panta 32. punkts
			2. panta d) punkts	2. panta 32. punkts
			2. panta f) punkts	2. panta 34. punkts
–	–	–	–	2. panta 35. punkts
–	–	–	–	2. panta 37. punkts

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
–	–	–	–	2. panta 38. punkts
–	–	–	–	2. panta 39. punkts
–	–	–	–	84. pants
–	–	–	–	85. pants
			3. pants	86. panta 1. un 2. punkts
			4. pants	–
			5. pants	–
			6. pants	–
			7. pants	–
			8. panta 1. punkts	86. panta 3. punkts
			8. panta 2. punkts	86. panta 4. punkts
			8. panta 3. punkts	86. panta 5. punkts
			9. pants	–
–	–	–	–	87. pants
			10. pants	88. pants
			11. pants	–
			12. pants	89. pants

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
			13. pants	90. pants
			14. pants	91. pants
			15. pants	122. panta 2. un 3. punkts
			17. pants	–
–	–	–	–	99. pants
–	–	–	–	101. pants
			20. panta 1. punkts	102. pants
			20. panta 2. punkts	105. panta 3. punkts
			21. pants	103. pants
			22. pants	104. pants
			23. pants	108. pants
			23.a pants	111. pants
			24. pants	113. pants
			25. pants	112. pants
			26. pants	109. pants
			27. pants	–
			27.a pants	96. pants

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
			28. pants	97. pants
			29. pants	115. pants
			30. panta 1. punkts	106. panta 2. punkts
			30. panta 2. punkts	106. panta 4. punkts
			30. panta 3. punkts	106. panta 4. punkts
			30. panta 4. punkts	106. panta 5. punkts
			30. panta 5. punkts	105. panta 1. punkts
			31. pants	114. pants
			32. pants	92. pants
			33. pants	24. pants
			34. pants	25. pants
			35. pants	116. pants
			36. pants	121. pants
			37. pants	–
			38. pants	–
			39. pants	–
			40. pants	–

Direktīva 2002/21/EK	Direktīva 2002/20/EK	Direktīva 2002/19/EK	Direktīva 2002/22/EK	Šī direktīva
			I pielikums	V pielikums
			II pielikums	VII pielikums
			III pielikums	IX pielikums
			IV pielikums	VI pielikums
			V pielikums	–
			VI pielikums	X pielikums
				IV pielikums